

Hariuki
Murakami

Hon na ovcu

Haruki Murakami

HON NA OVCE

Z japončiny preložila
LUCIA KRUŽLÍKOVÁ

VYDAVATELSTVO
SLOART

Copyright © 1982 by Haruki Murakami
Slovak Edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2004
Translation © Lucia Kružlíková, 2004

ISBN 80-7145-853-8

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Časť prvá

25. NOVEMBER 1970

1.

Piknik v stredu poobede

Na správu z novín o jej smrti natrafil môj priateľ úplne náhodou. Zavolať mi a pomaly mi prečítal asi jeden odsek v rannom vydaní. Nič zvláštne. Príspevok čerstvého absolventa univerzity.

Jedného dňa, na rohu nejakej ulice, vodič nákladného auta niekoho zrazil. Vyšetruje sa prípadné zavinenie vodiča. Pripomínalo to jeden z tých krátkych sloganov na obálkach časopisov.

„Kde bude pohreb?“ spýtal som sa.

„Hm, neviem,“ odpovedal. „Mala vôbec nejakých príbuzných?“

Samozrejme, že mala príbuzných.

Zavolať som v ten deň na políciu, zistil som adresu a telefónne číslo príbuzných, ktorým som neskôr zatelefonoval, aby som sa spýtal na podrobnosti týkajúce sa pohrebu.

Jej príbuzní žili v jednej zo starých tokijských štvrtí. Vytiahol som mapu Tokia a červeným perom som označil miesto, kde bývali. Bola to typická tokijská štvrť s linkami metra, križovaná železnicou a sieťou autobusov, ktorá pripomínala zdeformovanú pavučinu. Množstvo kanálov a ciest zase pripomínalo žilky na melónovej kôre.

V deň pohrebu som išiel z Wasedy vlakom. Vystúpil som na jednej z posledných staníc a rozprestrel mapu. Bola

mi nanič. Akoby som hľadal na glóbuse. Skončil som tým, že som si kupoval jeden balíček cigariet za druhým a vypytoval sa na každom kroku.

Bývali v dome s drevenou konštrukciou, ohradenom hnedým plotom. Za bránou sa rozprestierala nenápadná záhrada so zabudnutou keramickou nádobou, v ktorej bolo asi pol metra dažďovej vody. Zem bola tmavá a vlhká.

Odišla z domu v šesnástich. To bol asi dôvod, prečo bol pohreb taký tichý. Väčšina prítomných boli starší príbuzní. Obrad viedol nejaký muž – možno jej starší brat alebo švagor. Mohol mať tak okolo tridsať.

Jej otec, drobný päťdesiatnik, mal na znak smútku uviazanú okolo ramena čiernu stužku. Stál pri vchode a ani sa nepohol. Výrazom mi pripomínal cestu, ktorú práve zmyla prietrž mračien.

Pri odchode som sa uklonil. On tiež, bez slova.

Prvýkrát som ju stretol na jeseň v šesťdesiatom deviatom, keď ja som mal dvadsať a ona sedemnáť. V blízkosti univerzity bola malá kaviareň, kde som sa často s priateľmi stretával. Nebola ničím zvláštna. Ponúkala hard rock a zlú kávu.

Sedela vždy na tom istom mieste, s laktami na stole, a čítala. S okuliarmi, ktoré pripomínali strojček na zuby, a s tými chudými rukami pôsobila milým dojmom. Jej káva bola vždy studená a popolník plný ohorkov. Jediná vec, ktorá sa menila, bola kniha. Raz to bol Mickey Spillane, potom Kenzaburo Oe, inokedy zasa zbierka básní Allena Ginsberga. Vôbec jej nezáležalo na tom, čo čítala, len aby to bola nejaká kniha. Knihy jej požičiavali študenti, ktorí sa ustavične premávali dnu a von. Čítala spôsobom, ako keby jedla kukuricu – od začiatku až po úplný koniec. V tom čase boli ľudia ochotní požičiavať knihy len tak, a preto nikdy netrpela ich nedostatkom.

Boli to časy The Doors, Rolling Stones, The Byrds, Deep Purple a Moody Blues. Ovzdušie bolo čímisi nabité.

Už len chýbalo, aby do toho celého niekto kopol a všetko by sa zrútilo.

Popíjali sme lacnú whisky, milovali sa, donekonečna sa rozprávali a vymieňali sme si knihy. Zatiaľ sa opona so škripotom sťahovala za týmito nepodarenými šesťdesiatymi rokmi.

Jej meno som zabudol. Mohol by som sa pozrieť na oznámenie o úmrtí, ale aký by to malo teraz zmysel. Jej meno si nepamätám. Nepamätám.

Keby som sa stretol s priateľmi z tých čias a náhodou by sa uprostred rozhovoru zvrhla reč na ňu, nikto by si na jej meno nespomenul. To dievča, ktoré spalo s každým, ako sa asi volala, ja som s ňou tiež veľakrát spal, ale na meno si nespomínam, čo s ňou teraz je? Bolo by zvláštne sa s ňou tak náhodne stretnúť na ulici. Mohla by sa volať Tá, ktorá spala s kadekým. Áno, to je jej meno.

Prirodzene, keď sa to vezme prísne, nespala s hocikým. Mala svoje kritériá.

Iba keď sa na to pozrieme povrchné, môžeme tvrdiť, že spala s každým. Raz, z čírej zvedavosti, som sa jej na tieto kritériá spýtal.

„Hmnm,“ premýšľala asi tak pol minúty. „Samozrejme, že nespím s hocikým, niekedy naozaj nemôžem. V podstate však chcem spoznať čo najviac ľudí. A možno mi to pomáha uvedomiť si, kto vlastne som.“

„Tak, že spíš s niekým?“

„Hm.“

Bol som v rozpakoch.

„A pomohlo ti to niečomu porozumieť?“

„Trochu,“ povedala.

Od zimy šesťdesiateho deviateho do leta 1970 som ju vôbec nevidel. Škola bola striedavo zavretá alebo v štrajku, a tiež som prechádzal osobnou krízou.

Keď som navštívil kaviareň na jeseň v sedemdesiatom, klientela bola vymenená a jej tvár bola jediná, ktorú som

poznal. Hrali tam hard rock ako predtým, ale v ovzduší už chýbala tá iskra. Len ona a tá zlá káva ostali nezmenené. Sadol som si na stoličku oproti nej a popíjajúc kávu sme sa rozprávali o starých známych.

Väčšina z nich zo školy odišla, jeden spáchal samovraždu, jeden zmizol bez stopy. Rozhovor na tento štýl.

„Čo si robil minulý rok?“ spýtala sa ma.

„Všetko možné,“ povedal som.

„Zmúdrel si?“

„Trochu.“

V ten večer som sa s ňou vyspal po prvý raz.

Takmer nič o nej neviem. To málo, čo o nej viem, mi povedal niekto iný alebo možno ona, keď sme boli spolu v posteli. Počas prvého roku na strednej škole sa s otcom veľmi pohádala, utiekla z domu a neskôr odišla aj zo školy. Som si istý, že takto znie ten príbeh. Nikto nevedel, čím sa živí a kde býva.

Celý deň sedela v tej rockovej kaviarni, pila jednu kávu za druhou, fajčila cigaretu za cigaretou a čakala na niekoho, kto jej tú kávu a cigarety zaplatí. V tom čase to boli pre nás drobné. S tým, kto jej zaplatil účet, neskôr zvyčajne skončila v posteli.

To bolo všetko, čo som o nej vedel.

Od jesene toho roka do nasledujúcej jari ma týždenne raz, vždy v utorok večer, prišla navštíviť do môjho bytu za Mitakou. Zjedla hocičo, čo som navaril, naplnila moje popolníky a milovali sme sa za vrieskania rockového programu na stanici FEN. V stredu ráno, potom ako sme sa zobudili, sme sa prešli cez lesík do areálu univerzity a najedli sa v jedálni. Poobede sme si dali slabú kávu, a keď bolo pekné počasie, tak sme sa natiahli na školskom trávniku a hľadeli na oblohu.

Náš stredajší piknik, tak to volala.

„Vždy keď sem prídeme, mám dojem, že sme na skutočnom pikniku.“

„Skutočný piknik?“

„Hm, všade naokolo je tráva, všetci vyzerajú šťastní...“
Sadla si na trávku a neúspešne škrtla niekoľkými zápalkami, kým si zapálila cigaretu.

„Slnko vylezie vysoko na oblohu, potom sa pohne smerom nadol, ľudia prichádzajú a odchádzajú. Čas plynie tempom, akým sa hýbe vzduch. To je ako na pikniku, nie?“

V tom čase som mal 21, len niekoľko týždňov mi chýbalo do 22 rokov. Koniec štúdia bol ešte ďaleko a ja som ani nemal dôvod odísť zo školy. Niekoľko mesiacov som stagnoval uprostred zvláštnej a zúfalej situácie, neschopný urobiť krok nejakým novým smerom.

Mal som dojem, že svet naokolo je v pohybe, len ja som ten, kto sa zastavil. Na jeseň v sedemdesiatom sa mi všetko zdalo pochmúrne, zo všetkého sa mi vytrácala farba. Slnko, vôňa trávy, kvapkanie dažďa, všetko mi išlo na nervy.

Koľkokrát sa mi snívало, že sa veziem nočným vlakom? Stále ten istý sen. Nočný spoj zapáchajúci dymom z cigariet a záchodmi. Vlak plný ľudí, že sa niet kam pohnúť. Sedadlá s flakmi po vývratkoch. Keď už to nemôžem vydržať, vstávam zo svojho miesta a vystupujem na nejakej stanici. Je uprostred ničoho, bez jediného svetla nejakého obydlia. Žiadny výpravca. Nie sú tam ani hodiny, ani cestovný poriadok. Nič. Asi takýto sen.

Keď som s ňou chodil, niekoľkokrát som jej ublížil. Dnes si už dobre nepamätám, ako som jej ubližoval. Alebo som skôr ubližoval sebe? Vôbec jej to však neprekážalo. Mám dojem, že sa jej to dokonca páčilo. Neviem prečo. Nechcela odo mňa, aby som sa k nej správal láskavo. Keď sa nad tým zamyslím, mám taký zvláštny pocit.

Aj dnes si veľmi dobre pamätám na to zvláštne popoludnie 25. novembra 1970. Vďaka listom ginka, ktoré sa po silnom daždi ocitli na zemi, chodníky pripomínali

vyschnuté dno rieky, nasiaknuté žltou farbou. S rukami vo vreckách sme si vyšli na prechádzku. Všade bolo ticho. Iba listy šuchotali pod našimi topánkami, a občas sa ozval ostrý vreskot vtákov.

„Čím sa teraz zaoberáš?“ nečakane sa ma spýtala.

„V podstate ničím,“ odpovedal som.

Vykročila, sadla si na kraj cesty a potiahla z cigarety. Sadol som si vedľa nej.

„Stále sa ti snívajú tie zlé sny?“

„Často mávam zlé sny. Sníva sa mi o automate, ktorý mi nevráti drobné.“

Zasmiala sa, položila svoju dlaň na moje koleno, ale vzápätí ju aj odtiahla.

„Nechceš o tom hovoriť, však?“

„Ani nie, neviem, ako by som to povedal.“

Nedofajčenú cigaretu hodila na zem a teniskou ju dôsledne zašliapla. „Nedokážeš sa prinútiť povedať to, čo by si veľmi chcel. To máš na mysli?“

„Neviem,“ odpovedal som.

Dva vtáky, trepotajúc krídlami, vzlietli k bezoblačnej oblohe, ktorá ich bez stopy pohltila. Sledovali sme ich zrakom, až kým nezmizli. Potom konárikom nakreslila na zem niekoľko nedefinovateľných postáv.

„Niekedy ma prepadne smútok, keď s tebou spím.“

„Je mi to ľúto,“ povedal som.

„Nemôžeš za to. Nie je to preto, že by si rozmýšľal nad nejakou inou ženou. Vlastne, nič by sa tým nezmenilo. Len, ja...“ vtom zmlkla a nakreslila tri rovné čiary. „Ja neviem.“

„Nemám v úmysle sa pred tebou uzatvárať,“ dodal som po chvíli. „Neviem, čo sa to so mnou deje. Robím všetko preto, aby som to zistil. Nechcem na niečo klásť prehnaný dôraz, alebo tvrdiť, že niečo existuje, ak to tak nie je. Chvíľu to potrvá.“

„Ako dlho?“

Potriasol som hlavou. „Neviem. Možno rok, možno desať rokov.“

Zahodila konárik na zem, vstala a oprášila si z kabáta trávu. „Desať rokov? To znie ako večnosť, nemyslíš?“

Hm,“ pritakal som.

Prešli sme sa lesom k areálu školy, sadli si do študentskej haly a pochutnali si na párkoch v rožku. Boli dve hodiny popoludní a na televíznej obrazovke blikala tvár Jukia Mišimu. Niečo bolo so zvukom a len ťažko sme rozumeli, čo hovoril, ale aj tak nám to bolo jedno. Keď sme zjedli párky v rožku, dali sme si kávu. Jeden študent sa postavil na stoličku a pokúsil sa zvuk napraviť, no nakoniec to vzdal a odišiel.

„Chcem ťa,“ povedal som.

„Dobre,“ odpovedala a usmiala sa.

Ruky sme si strčili do vreciek a pomaly sme sa vybrali späť k bytu.

Keď som sa zobudil, našiel som ju potichu plakať. Jej krehké rameno sa triaslo pod prikrývkou. Zapol som ohrievač a pozrel sa na hodiny. Dve hodiny nad ránom. Uprostred oblohy žiaril biely mesiac.

Počkal som, kým sa upokojí, a postavil som na čaj. Jedno vrečko čaju pre oboch. Čaj bez cukru, bez citróna, bez mlieka, len šálka horúceho čaju. Zapálil som dve cigarety a jednu jej podal. Vdýchla dym, potom ho vydýchla, trikrát za sebou, napokon sa rozkašľala.

„Chcel si ma niekedy zabiť?“ spýtala sa.

„Teba?“

„Áno.“

„Prečo sa ma to pýtaš?“

S cigaretou v ústach si prstom poškrabala viečko.

„Len tak.“

„Nie, nikdy,“ povedal som.

„Naozaj?“

„Naozaj. Prečo by som ťa mal chcieť zabiť?“

„Hm,“ váhavo prikývla. „Len mi tak napadlo, že by ani nebolo zlé, keby ma niekto zabil. Vtedy, keď tvrdo spím.“

„Obávam sa, že nie som nijaký zabijak.“

„Fakt?“

„Myslím si to.“

Zasmiala sa, zahasila cigaretu, dopila čaj a znova si zapálila.

„Dožijem sa dvadsaťpäťky,“ povedala, „potom zomriem.“

V júli 1978 bola mŕtva. Mala dvadsaťšesť.

Časť druhá

JÚL 1978

1.

O šestnástich krokoch

Počkal som, kým sa dvere výťahu s piskotom stlačeného vzduchu za mojím chrbtom zatvoria, a privrel som oči. Takto sústredený som prešiel šestnásť krokov k svojmu bytu. Šestnásť krokov so zatvorenými očami, ani viac, ani menej. V hlave som to mal vďaka whisky vygumované a ústa mi páchli od cigariet.

Nech som akokoľvek opitý, tých šestnásť krokov som schopný odkráčať po rovnej čiare. Je to výsledok síce dlhoročného, ale nezmyselného osobného úsilia. Keď som opitý, narovnam chrbát, zdvihnem hlavu a zhlboka sa nadýchnem ranného vzduchu zmiešaného so smradom v betónovej chodbe. Potom privriem oči a cez oblak zápachu whisky prejdem tých šestnásť krokov.

V rozsahu tých šestnástich krokov si zaslúžim titul „Najnonšalantnejší zo všetkých opilcov“. Jednoduchá vec. Človek si len musí priznať skutočnosť, že je opitý.

Žiadne ak... ale... len... predsa... Iba jednoducho: „Som opitý.“

Len takto sa stanem najnonšalantnejším opilcom. Ten, kto vstáva ráno ako prvý a je zároveň posledným vagónom, ktorý vchádza do stanice, ako sa spieva v tej piesni.

Päť, šesť, sedem...

Pri ôsmom kroku som sa zastavil, otvoril oči a zhlboka sa nadýchol. Jemne mi zaškrípalo v ušiach. Pripomínalo to hvízdanie vetra od mora, prefukujúceho cez hrdzavú,

železnú sieť. Tak mi napadlo, že uplynulo veľa času odvtedy, čo som bol pri mori naposledy.

24. júl, ráno, 6:30. Ideálne obdobie, ideálny čas na návštevu pláže. Pláž nie je ešte zašpinená ľuďmi. Breh je pokrytý vtáčimi stopami, pripomínajúcimi vetrom zaviate opadané ihličie.

More?

Znova som sa pohol. Zabudni naň. Už dávno patrí minulosti.

Pri šestnástom kroku som sa zastavil, otvoril oči a ako vždy, stál som presne pred kľučkou. Vybral som zo schránky včerajšie i dnešné noviny, dve obálky a vopchal som si ich pod pazuchu. Potom som z labyrintu vrecka vylovil kľúče, vzal ich do ruky a oprel si čelo o chladné kovové dvere. Kdesi za ušami som počul cvaknutie. Telo som mal nasiaknuté alkoholom ako chumáč bavlny: Len horko-ťažko som si uvedomoval svet okolo seba.

Úžasné.

Vošiel som dverami otvorenými z jednej tretiny a zatvoril ich za sebou. Vo vchode bolo mŕtve ticho. Tichšie, ako zvyčajne bývalo.

Vtedy som si všimol červené topánky, ktoré som už predtým videl. Boli vtesnané medzi zablatené tenisky a pár lacných plážových šľapiek. Vyzerali ako zabudnutý vianočný darček. Vznášalo sa nad nimi ticho, jemné ako prach.

Ležala na kuchynskom stole. Čelo mala položené na rukách. Profil jej zakrývali rovné, čierne vlasy. Pod nimi bolo vidno jej biely, neopálený krk. V otvore rukáva šiat, ktoré som doposiaľ nevidel, som si všimol ramienko podprsenky.

Kým som si vyzliekal kabát, dával dole čiernu viazanku a hodinky, ona sa ani nepohla. Hľadiac na jej chrbát som sa preniesol do spomienok z čias predtým, ako som ju stretol.

„Čo teda,“ povedal som, ale vôbec to neznelo ako môj hlas. Bol to hlas, ktorý sa ozýval z diaľky.

Neodpovedala, ale ani som to neočakával.

Pôsobila dojmom, že spí, plače, alebo že je mŕtva.

Sadol som si oproti nej a pretrel si oči končekmi prstov. Krátky jasný slnečný lúč rozdeľoval stôl na polovicu. Ja som sa ocitol vo svetle, ona ostala v bezfarebnom tieni. Na stole bol zoschnutý muškát v kvetináči. Vonku niekto polieval cestu. Bolo počuť zvuk vody dopadajúcej na cestu a cítiť vôňu polievaného asfaltu.

„Dáš si kávu?“

Žiadna odpoveď.

Keď som videl, že neodpovedá, vstal som, zomlel kávu pre dvoch a zapol rádio. Len čo bola káva zomletá, dostal som chuť na ľadový čaj. Vždy si veci rozmyslím neskôr. V rádiu hrali jednu bezstarostnú skladbu za druhou. Ako som ich počúval, uvedomil som si, že svet sa za posledných desať rokov vôbec nezmenil. Iba speváci a názvy skladieb sa menia. A môj vek.

Keď voda zovrela, vypol som plyn, počkal tridsať sekúnd a zalial kávu. Zomletá káva pomaly nasiakla do seba toľko vody, koľko len mohla, a izba sa naplnila teplou vôňou. Vonku už spievali cikády.

„Si tu od včera večera?“ spýtal som sa s čajníkom v ruke.

Vlasy na stole prikývli na súhlas.

„Celý ten čas si tu čakala?“

Nič na to nepovedala.

Vďaka silnému slnku a pare z čajníka začínalo byť v izbe vlhko. Zatvoril som okno, zapol klimatizáciu a položil dve šálky s kávou na stôl.

„Daj si,“ povedal som. Môj hlas začínal nadobúdať pôvodnú podobu.

Ticho.

„Mala by si si dať.“

Trvalo tridsať sekúnd, kým pomaly zdvihla hlavu zo stola, nezaujato sa dívala na zoschnutý muškát v kvetináči. Na lícach mala prilepených niekoľko zvlhnutých pramienkov vlasov. Jej aura bola nasiaknutá vlhkosťou.

„Nevšímaj si ma,“ povedala. „Nechcela som plakať.“

Podal som jej škatuľu papierových vreckoviek. Potichu si vyfúkala nos a rukou si odhrnula vlasy z líc.

„V skutočnosti som chcela odísť predtým, než sa vrátiš. Nechcela som sa s tebou stretnúť.“

„Ale rozmyslela si si to.“

„Vôbec nie. Len sa mi nikam inam nechcelo ísť. Ale už idem, nemaj obavy.“

„Daj si kávu.“

Počúval som prehľad dopravnej situácie v rádiu, popíjal kávu a nožnicami som otvoril tie dva listy. Jeden bol z obchodu s nábytkom a oznamoval dvadsaťpercentnú zľavu tovaru. Druhý bol od niekoho, na koho som si nechcel ani spomenúť, nieto ešte list od neho čítať. Listy som skrkval a hodil do odpadkového koša. Potom som si pochutnal na zvyškoch syrových kretek. Oboma rukami uchopila šálku, ako keby sa ňou chcela zohriať. Uprela na mňa zrak s perami jemne sa dotýkajúcimi šálky.

„V chladničke máš šalát,“ povedala.

„Šalát?“ zdvihol som hlavu a pozrel sa na ňu.

„Paradajky a fazuľa. Mal si tam len toto. Uhorky sa pokazili, tak som ich zahodila.“

„Aha.“

Z chladničky som vybral modrý tanier z okinavského skla so šalátom a triasol som fľašou dressingu, kým nebola prázdna. Paradajky a fazuľa boli chladné ako tieň. A bez chuti. Aj kretek a káva boli bez chuti. Bolo to asi kvôli tomu rannému slnku. Ranné slnko má schopnosť všetko rozpúšťať. Kávu som nedopil, z vrečka som vybral zohnutú cigaretu a zapálil ju zápalkami, ktoré som nikdy predtým nevidel. Koniec cigarety sucho praskal, kým dym ametystovej farby kreslil do ranného svetla ornamenty.

„Idem z pohrebu. Po pohrebe som išiel do Šindžuku a tam som pil. Sám.“

Z ničoho nič sa zjavil kocúr. Zívol si a skočil jej do lona. Poškrabala ho za ušami.

„Nemusíš mi nič vysvetľovať,“ povedala. „Už sa ma to netýka.“

„Nič nevysvetľujem, len ti to hovorím.“

Mykla plecom a zasunula si ramienko podprsenky späť pod šaty. Jej tvár bola bez výrazu. Ako fotografia mesta potopeného v oceáne.

„Bol to niekto, koho som pred rokmi poznal. Ty si ho nepoznala.“

„Naozaj?“

Kocúr sa natiahol a zhlboka si vydýchol.

Zahľadel som sa na horiaci koniec cigarety, čo mi trčala z úst.

„Ako tá osoba zomrela?“

„Zrazilo ju auto. Trinásť kostí zlomených.“

„Žena?“

„Áno.“

Správy o siedmej a prehľad dopravnej situácie sa skončili a znova začali hrať ľahký rock. Šálku kávy položila na tanierik a pozrela sa mi do tváre.

„Povedz mi, keď zomriem, tiež sa takto opiješ?“

„Pitie nemalo nič spoločné s pohrebom. Možno prvý a druhý pohár.“

Vonku sa začínal nový deň. Nový, horúci deň. Z okna bolo vidieť skupinu mrakodrapov. Trblietali sa viac ako zvyčajne.

„Dáš si niečo studené?“

Zavrtela hlavou.

Z chladničky som vybral plechovku kokakoly a vypil ju na jeden dúšok.

„Bolo to dievča, ktoré spalo s hocikým,“ povedal som. To je ale reč nad hrobom: spala s hocikým.

„Prečo mi to hovoríš?“ spýtala sa.

Nevedel som prečo.

„Dobre teda, bolo to dievča, ktoré spalo s hocikým, však?“ pokračovala.

„Správne.“

„S hocikým okrem teba, však?“

Hlas sa jej zachvel. Zdvihol som hlavu od šalátu a cez zoschnutý muškát som sa jej pozrel do tváre.

„Myslíš si to?“

„Ani nie,“ povedala potichu. „Ty nie si ten typ.“

„Aký typ?“

„Niečo v tebe je. Na teba sa dá spoľahnúť, že prevrátiš pieskové hodiny, keď sa piesok presype.“

„Fakt som taký?“

Stisla pery a potom ich uvoľnila.

„Prišla som si po zvyšok vecí. Môj zimný kabát, čiapku a iné veci. Zbalila som ich do kartónových škatúl. Mohol by si mi ich poslať, keď budeš mať čas?“

„Môžem ti ich odviezť.“

Mlčky pokrútila hlavou. „To je v poriadku. Nechcem, aby si chodil. Rozumieš, nie?“

Samozrejme, že som rozumel. Hocičo tresnem bez rozmýšľania.

„Máš moju adresu?“

„Áno.“

„To je asi všetko. Prepáč, že som ostala tak dlho.“

„A papierovo je to už v poriadku?“

„Ach, áno, všetko je vybavené.“

„Nemôžem tomu uveriť, že to bolo také jednoduché. Myslel som si opak.“

„Tí, ktorí o tom nič nevedia, si to myslia. V skutočnosti je to jednoduché, keď je už raz po všetkom,“ povedala a poškrabala ešte raz kocúra na hlave. „Keď sa rozvedieš dva razy, si už profík.“

Kocúr si s privretými očami pretiahol chrbát a hlavu si položil na jej rameno. Šálky a šalátovú misku som hodil do umývadla a účtom som zmietol omrvinky z krektov na jedno miesto. Oči ma pálili od slnka.

„Na stole nájdeš zoznam potrebných vecí. Kde máš rozličné dokumenty, v ktoré dni odvážajú odpad a podobne. Keď niečomu nebudeš rozumieť, pokojne mi zavolaj.“

„Vďaka.“

„Chcel si mať niekedy deti?“ zrazu sa spýtala.

„Ani nie, nemôžem povedať, že som chcel mať deti.“

„Aj som nad tým rozmýšľala, ale keď sa to takto skončilo, hádam je aj dobre, že sme žiadne nemali. Možno, keby sme mali deti, neskončilo by sa to takto.“

„Veľa dvojíc sa rozvádza, aj keď majú deti.“

„Máš pravdu,“ povedala, pohrávajúc sa s mojím zapalovačom. „Ja ťa ešte stále mám rada. O to tu však teraz nejde, však? Ja to sama dobre viem.“

2.

Jej zmiznutie, zmiznutie fotografií, zmiznutie spodničky

Keď odišla, dal som si ešte jednu kolu, horúcu sprchu a oholil som sa. Mydlo, šampón, holiaci krém – zo všetkého som mal iba trochu.

Vyšiel som spod sprchy, učesal si vlasy, natrel sa krémom a vyčistil si uši. Prešiel som do kuchyne a zohnal zvyšok kávy. Za stolom už nikto nesesed. Ako som hľadel na prázdnu stoličku, začal som sa cítiť ako malé dieťa, ktoré zanechali na neznámej ulici, na maľbe od De Chirica. Pravdaže, ja už nie som malý. Bezmyšlienkovite som popíjal kávu, potom som si zapálil cigaretu.

Hoci som dvadsaťštyri hodín nespál, prekvapivo som sa necítil ospalý. Moje telo bolo síce prázdne, ale myšlienky mi v hlave plávali dookola ako nejaký morský živočích v úzkom akváriu.

Pri pohľade na opustenú stoličku som si spomenul na jeden americký román, ktorý som voľakedy čítal. Potom ako manželka odišla od manžela, manžel nechal na operadle stoličky jej spodničku celé mesiace. Teraz, keď na to myslím, nie je to ani taký zlý nápad. Nie že by mi to nejako zvlášť pomohlo, ale predsa by bola tá spodnička lepšia ako ten vyschnutý muškát v kvetináči. Aj kocúr by sa cítil lepšie s jej vecami naokolo.

Prezrel som v spálni jej zásuvky, jednu po druhej, ale boli prázdne. Ostal po nej iba starý, mol'ami prežratý šál, tri vešiaky a balíček prípravku na ničenie molí. Všetko si vzala

s tou ženskou dôkladnosťou. Kozmetika, natáčky, zubná kefka, sušič na vlasy, rozličné lieky, vložky, obuv od čižiem cez sandále až po papuče, škatule na klobúky, kazeta so šperkami, kabelky do ruky a na plece, kufre, peňaženky, vždy úhladne uložená spodná bielizeň a ponožky, listy. Všetko s náznakom jej vône bolo preč. Mal som dojem, že po sebe zotrela aj odtlačky prstov. Tretina kníh a platní bola tiež preč. Knihy a platne, ktoré si kúpila sama, alebo ktoré som jej podaroval.

Z fotoalbumov zmizli všetky fotografie, na ktorých bola vyfotografovaná. Tie, na ktorých sme boli obaja, pekne rozstihla, vzala svoju polovicu a ponechala len tú moju. Moje fotografie, fotografie miest a zvierat ostali nedotknuté. Tie tri albumy sa zmenili na dokonale zrevidovanú minulosť. Stále sám, kde-tu nejaký vrch, rieka, jeleň a kocúr. Pôsobilo to dojmom, že od narodenia som sám, stále sám a takto to pôjde aj ďalej. Zavrel som albumy a vyfajčil dve cigarety.

Mohla ponechať aspoň tú spodničku, pomyslel som si. Nemôžem jej to mať za zlé. Bolo to jej rozhodnutie, takto odísť. Musím sa s tým zmieriť. Alebo to urobím tak, ako zrejme mala v úmysle naznačiť – budem si namýšľať, že vôbec nikdy neexistovala. Keď ona nikdy neexistovala, nemohla existovať ani jej spodnička.

Vypláchol som popolník, vypol klimatizáciu, rádio, ešte raz som pomyslel na jej spodničku a rezignovane som si ľahol do postele.

Uplynul mesiac od môjho súhlasu s rozvodom a jej odchodu z bytu. Ten mesiac mi nedával žiadny zmysel. Bol to mesiac bez sústreďenia a bez akéhokoľvek významu. Pripadal som si ako živá želatína. Nemyslím si, že by sa bolo niečo od rozvodu zmenilo. V skutočnosti sa ani nič nezmenilo.

Vstal som ráno o siedmej, spravil som si kávu a hrianku, išiel do práce, večeral mimo domu, dal si dva-tri poháriky, vrátil sa domov, v posteli si čítal asi hodinku, zhasol svetlá

a išiel spať. V sobotu a nedeľu som miesto práce chodil po kinách a zabíjal čas tam. Potom som sa sám navečeral, sám si vypil, čítal a išiel spať. Takto mi plynuli dni jeden za druhým, ako keď ľudia prečiarkujú uplynuté dni v kalendári.

Zmizla z dôvodov, ktoré som nemohol ovplyvniť. Čo sa už raz stalo, stalo sa. To, ako nám to počas tých štyroch rokov išlo, už nie je podstatné. Je to ako ten album s chýbajúcimi fotografiami.

Podobne mi nezáležalo ani na tom, že dlhší čas pravidelne spala s jedným z mojich priateľov a potom sa jedného dňa k nemu presťahovala. Takéto veci sa stávajú často, a preto si ani nemôžem myslieť, že jej odchod je niečo zvláštne. Je to vlastne jej problém.

„Koniec koncov, je to tvoj problém,“ povedal som.

To, že sa chce rozviesť, povedala raz v júni, v nedeľu poobede, keď som sa práve hral s otváracím krúžkom od plechovky na pivo.

„Tak tebe je to jedno?“ spýtala sa, pomaly vyslovujúc jedno slovo za druhým.

„Nie, nie je mi to jedno,“ povedal som. „Hovorím, že je to na tebe.“

„Ak mám povedať pravdu, ja ťa nechcem opustiť,“ povedala po chvíli.

„Tak ma neopúšťaj,“ povedal som.

„Lenže keď s tebou ostanem, nikam to nepovedie.“

Viac už nepovedala, ale tušil som, čo tým myslí. O pár mesiacov budem mať tridsať a ona dvadsaťšesť. Nedosiahli sme vôbec nič. Počas spoločne prežitých štyroch rokov sme dokázali iba prejsť spoločné úspory.

Bola to moja vina. Asi som sa nikdy nemal ženiť. Aspoň nie s ňou.

Na začiatku to bola ona, kto si myslel, že nezapadá do spoločnosti, a ja ten, kto áno. Relatívne dobre sme vychádzali, hoci sme boli každý iný. Dospeli sme však k záveru, že v priebehu rokov sa niečo rozpadlo. Niečo

nepatrné, ale už nenávratné. Ocitli sme sa v tichej slepej uličke. To bol náš koniec.

Pre ňu som bol stratený. Hoci ma ešte mala rada, nebolo to podstatné. Príliš sme si zvykli na rolu toho druhého. Nemal som jej čo ponúknuť. Inštinktívne to vycítila a ja som to dobre vedel. Nemali sme žiadnu nádej.

Takto sa naveky stratila ona a jej niekoľko spodničiek. Na niektoré veci sa zabudne, niektoré sa stratia, niektoré zaniknú. Vôbec to však nemožno brať ako tragédiu.

24. júl, ráno, 8:25.

Pozrel som sa na čísla digitálnych hodín, zavrel oči a išiel spať.

Časť tretia

SEPTEMBER 1978

1.

Veľrybí penis a žena s tromi zamestnaniami

Spať so ženou sa môže považovať za niečo veľmi dôležité, alebo naopak, za niečo nepodstatné. Sex môže byť terapiou alebo náplňou voľného času.

Existuje sex, ktorý je od začiatku do konca terapeutický, a sex, ktorý je od začiatku do konca len zabíjaním času. Potom je tu sex, ktorý sa začína ako terapia a končí ako zabitý čas, a naopak. Tým chcem len povedať, náš sexuálny život sa podstatne líši od sexuálneho života takej veľryby.

Nie sme veľryby, a to sa aj odráža na našom sexuálnom živote.

Keď som bol malý, bolo na tridsať minút jazdy bicyklom od domu akvárium. Miesto vždy zahalovalo ticho chladného akvária, len kde-tu bolo počuť šplechnutie. Mal som pocit, že kdesi v tmavých kútoch chodieb sa ukrýva poloryba – poločlovek.

Húf tuniakov krúžil v tej obrovskej nádrži, jeseter usilovne plával úzkymi vodnými kanálmi, piraňa mala svoje ostré zuby zahryznuté v kúsku mäsa a elektrický úhor sa z času na čas zaiskril ako vypálená žiarovka.

Akvárium bolo plné ďalších druhov rýb. Líšili sa menami, šupinami, žiabrami. Nevedel som pochopiť, prečo musí byť na svete toľko rozličných druhov týchto živočíchov.

V akváriu, prirodzene, neboli veľryby. Veľryba je príliš veľká, a aj keby sa všetky steny akvária odstránili a celý

priestor sa zmenil na obrovskú vodnú nádrž, nezmestila by sa tam. Namiesto toho akvárium vystavovalo veľrybí penis. Penis ako náhrada za veľrybu. Najkrajšie roky svojej mladosti som teda trávil pozeraním sa na veľrybí penis, nie na veľrybu samotnú. Kedykoľvek, keď som sa unavil prechádzaním po chladných chodbách akvária, usadil som sa do kresla vo výstavnej hale s vysokým stropom a hodiny som pozoroval veľrybí penis.

Niekedy mi pripadal ako malá vysušená palma, inokedy zasa ako obrovský kukuričný klas. Keby tam nebolo napísané „Genitálie veľryby – samec“, nikto by ani netušil, čo to je. Vyzeralo to skôr ako nejaká vykopávka zo stredoázijskej púšte, než ako plod Antarktického oceánu. Nepripomínal mi ani môj penis, ani žiadny iný, ktorý som doposiaľ videl. A navyše sa nad týmto odkrojeným penisom vznášal nevysvetliteľný smútok.

Potom, ako som sa vyspal s dievčaťom po prvý raz, pomyslel som si na tento kolosálny veľrybí penis. Akým pričinením osudu, za akých podmienok sa tam do výstavnej haly dostal? Srdce ma bolelo, keď som o tom rozmýšľal. Mal som pocit beznádeje v tomto svete. Mal som iba sedemnášť a samozrejme som bol príliš mladý na takéto zúfame. Odvtedy však takto rozmýšľam.

Ja nie som veľryba.

Som v posteli so svojou novou priateľkou, prstami jej češem vlasy. Zdlhávo som premýšľal nad veľrybami.

V akváriu mojich spomienok je vždy neskorá jeseň. Sklo nádrže je chladné ako ľad. Mám oblečený hrubý sveter. More za sklom akvária je tmavé ako olovo a nespočetné spenené vlny pripomínajú biele golieri na dievčenských šatách.

„Nad čím rozmýšľaš?“ spýtala sa.

„Nad niečím dávny,“ povedal som.

Mala dvadsaťjeden, krásne štíhle telo a pár očarujúcich a dokonale tvarovaných uší. Bola na pol

úväzku zamestnaná ako korektorka v istom malom vydavateľstve, pracovala ako modelka, ktorá sa špecializovala na zábery uší, a pracovala aj ako call girl v diskretnom klube s úzkym kruhom zákazníkov. Nevie, čo považovala za svoje hlavné zamestnanie. Ani ona to nevedela.

Keby som však mal posúdiť, čo bolo jej prirodzeným nadaním, tak to bol ten modeling uší. Aj ona si to myslela. To znie však dobre len dovtedy, kým sa nezamyslíme nad tým, aké obmedzené sú možnosti modelky ponúkajúcej iba uši, aké má mizerné postavenie a plat. Pre zástupcu reklamnej agentúry, fotografa, vizážistu, novinára bola len „stojanom na uši“, nikým iným. Jej telo, myseľ, všetko okrem uší, boli vystrihnuté z obrazu, neexistovali.

„V skutočnosti to tak nie je,“ vysvetlila mi. „Ja som moje uši, moje uši sú ja.“

Ani jej korektorské ja, ani jej „call girlovské“ ja nikdy nikomu ani na sekundu uši neukázalo.

„Bolo to preto, lebo tie dve ja neboli mojím skutočným ja,“ vysvetľovala mi.

Kancelária jej call girl klubu, ktorý sa volal Klub talentov, sídlil v Akasake. Viedla ho sivovlasá Angličanka, ktorú všetci volali pani X. Žila v Japonsku už tridsať rokov, hovorila plynulou japončinou a ovládala väčšinu znakov.

Pani X si, ani nie na päťsto metrov od call girl kancelárie, otvorila anglickú jazykovú školu pre ženy, kde si vyberala a verbovala vhodné tváre pre svoj klub. Na druhej strane, niekoľko týchto call girls chodilo do jazykovej školy. Netreba ani dodávať, že mali zľavu.

Pani X volala všetky svoje dievčatá „miláčik“. Jej „miláčik“ mal v sebe jemnosť jarného popoludnia.

„Určite si daj luxusnú spodnú bielizeň, miláčik. A žiadne pančuchové nohavice.“ Alebo: „Čaj si dávaš s mliekom, však, miláčik?“ Mala cit pre potreby svojich zákazníkov, ktorými boli bohatí obchodníci, štyridsiatnici a päťdesiatnici. Dve tretiny tvorili cudzinci a zvyšok Japonci.

Pani X nemala rada politikov, starých chlapov, úchylákov a chudobných.

Moja nová priateľka bola z tuctu krásavíc tou najmenej atraktívnou a najjednoduchšou. V skutočnosti, keď mala schované uši, pôsobila naozaj priemerne. Nevedel som pochopiť, prečo si ju pani X vybrala. Možno objavila v rámci jej priemernosti nejakú iskru, alebo si jednoducho povedala, prečo nemať jedno priemerné dievča. Nech je to akokoľvek, moja priateľka mala čoskoro svoj stály okruh zákazníkov. Oblečená v jednoduchých šatách, s jednoduchým mekčom, v jednoduchej spodničke, s vôňou obyčajného mydla si to namierila do hotela Hilton, Okura, Prince, kde sa vyspala s jedným-dvoma chlapmi za týždeň, pričom si tak zarobila dosť na celý mesiac.

Jednu polovicu zvyšku nocí spala zadarmo so mnou. Čo robila tú druhú polovicu nocí, to neviem.

Jej korektorský život vo vydavateľstve bol normálnejší. Tri dni v týždni dochádzala do Kandy, kde pracovala od deviatej ráno do piatej popoludní v malej budove s kancelárskymi na treťom poschodí. Korigovala texty, zalievala čaj a behala dole schodmi (nemali výťah) kupovať gumy na gumovanie. Posielali vždy ju. Nie preto, že by proti nej niečo mali, ale preto, že ona tam bola jediná mladá a slobodná. S miestom a s okolnosťami sa menila ako chameleón, schopná ovládať svoje jemné vyžarovanie podľa potreby.

Spoznal som ju, vlastne jej uši, hneď potom, ako som sa rozišiel s manželkou na začiatku augusta. S jej ušami som sa prvýkrát stretol v rámci subkontraktu pri príprave reklamnej kampane pre istú softvérovú firmu.

Riaditeľ reklamnej agentúry položil na môj stôl návrh kampane a niekoľko veľkých čiernobielych záberov s poznámkou, aby som do týždňa pripravil tri možné verzie. Všetky tri fotografie boli detailné zábery ucha.

Ucho?

„Prečo ucho?“ spýtal som sa.
„A prečo nie? Je to ucho. Máš týždeň na rozmýšľanie o ušiach.“

Tak som strávil celý týždeň pozorovaním uší na tých fotografiách. Prilepil som ich na stenu nad stolom a pozoroval ich celý deň – či som fajčil, pil kávu, jedol obložené chlebíčky alebo si strihal nechty.

Úlohu som za týždeň dokončil, uši však naďalej ostali prilepené na stene. Jednak som bol lenivý ich dať dole, a jednak som si na ne zvykol. Skutočnou príčinou, prečo som ich neodlepil zo steny a nehodil do zásuvky, však bolo, že ma mali v hrsti. Boli to uši ako zo sna. Dokonalé uši. Po prvý raz ma nejaká zväčšená časť ľudského tela (nevynímajúc genitálie) takto silno priťahovala. Boli ako nejaké obrovské víry osudu.

Jedna krivka smelo pretínala záber, ďalšie vytvárali drobné tieň s tajomnou jemnosťou, a iné, ako starobylé nástenné maľby, naznačovali príbehy z minulosti. Hladkosť ušného laloka prekonávala všetky krivky a z jeho mäsitosti bolo cítiť nadradenosť.

O niekoľko dní neskôr som zavolať fotografovi, ktorý tú fotografiu robil, a spýtal som sa na meno a telefónne číslo osoby, ktorej patria.

„Čo s ňou chceš?“ spýtal sa ma fotograf.

„Len som zvedavý, lebo sú to úžasné uši.“

„Čo sa týka uší, súhlasím, ale tá slečna nie je nič zvláštne. Ak chceš nejakú mladú, tak ťa zoznámim s modelkou, s ktorou sme nedávno robili zábery v plavkách.“

Podakoval som a zložil slúchadlo.

Pokúšal som sa jej dovolať – o druhej, o šiestej, o desiatej, nikto to však nedvíhal. Vyzeralo to, že je naozaj zaneprázdnená.

Konečne som ju zastihol na druhý deň ráno o desiatej. V krátkosti som sa predstavil, povedal som jej, že by som sa s

ňou rád porozprával v súvislosti s tou reklamou a spýtal sa, či by so mnou nešla na večeru.

„Povedali mi, že tá práca sa už skončila,“ namietla.

„Práca sa už skončila,“ súhlasil som. Zdalo sa, že je trochu zmätená, ale viac sa už nepýtala. Stretnutie sme si dohodli na druhý deň večer v kaviarni na ulici Aojama.

Rezervoval som stôl vo francúzskej reštaurácii, v jednej z najluxusnejších, v akých som kedy bol. Obliekol som si úplne novú košeľu, zdĺhavo vyberal kravatu a dal si sako, ktoré som mal na sebe predtým len dvakrát.

Tak ako ma fotograf varoval, nebola ničím zvláštna. Obyčajné šaty, obyčajný výraz tváre. Vyzerala ako členka speváckeho zboru nejakej druhotriednej dievčenskej univerzity. Ale mne na tom nezáležalo. Sklamala ma však tým, že uši mala ukryté pod rovnými vlasmi.

„Skrývate si uši,“ podotkol som nezaujato.

„Áno,“ odpovedala rovnako nezaujato.

Prišli sme skôr, ako nás očakávali, a tak sme boli prví hostia, ktorí prišli na večeru. Svetlá boli pritlmené. Čašník dlhou zápalkou zapálil na stole červenú sviečku a hlavný s očami sled'a letmo skontroloval, či sú servítky, príbor, tanieri na svojich miestach. Dubová dlažba vo vzore rybej kosti sa krásne ligotala a čašníkové opätky pri chôdzi príjemne klopkali. Jeho topánky vyzerali oveľa drahšie než moje. Vo vázach boli čerstvé kvety, na bielych stenách viseli nepochybné originály moderných diel.

Z nápojového lístka som si vybral svieže biele víno a ako predjedlo paštétu z divej kačice, misu s koryfénou a pečeň morského čerta na smotane. Ona si po pozornom preštudovaní jedálneho lístka objednala polievku z morskej korytnačky, zelený šalát a penu z morského jazyka. Ja som si dal polievku z morského ježka, teľaciu pečienku s petržlenom a paradajkový šalát. Stálo ma to polovicu mojich celomesačných výdavkov za stravu.

„Aké pekné miesto,“ povedala. „Často sem chodíte?“

„Len niekedy v obchodných záležitostiach. Pravdu povediac, sám do reštaurácií nechodím. Radšej si zájdem na

pohárik do baru a tam si zjem to, čo práve majú. Tak je to pohodlnejšie. Nemusím nad ničím zbytočne uvažovať.“

„A čo obvykle v baroch jete?“

„Všetko možné. Najčastejšie omelety a obložené chlebíčky.“

„Omelety a obložené chlebíčky,“ zopakovala. „To jete v baroch každý deň omelety a obložené chlebíčky?“

„Nie každý deň. Raz za tri dni si uvarím.“

„Teda dva dni z troch jete po baroch omelety a obložené chlebíčky.“

„Asi tak,“ povedal som.

„Prečo omelety a obložené chlebíčky?“

„V dobrom bare ponúkajú celkom chutné omelety a obložené chlebíčky.“

„Hm,“ zamyslela sa. „Ste čudný človek.“

„Vôbec nie,“ namietol som.

Nevedel som, ako sa z toho dostať, a preto som na chvíľu stíchol a zahľadel sa na popol v popolníku.

„Hovorme o obchode,“ zmenila tému.

„Ako som vám včera už povedal, práca sa skončila. Žiadne problémy. Nemám čo dodať.“

Z vrecka na taške vylovila tenkú mentolovú cigaretu, pripálila ju miestnymi zápalkami a pozrela na mňa spýtavým pohľadom. „Čo teda?“

Práve som sa chystal prehovoriť, keď sa hlavný čašník, klopokajúc topánkami, zjavil pri našom stole. S úsmevom mi natrčal vínnu etiketu, ako keby mi ukazoval fotografiu svojho jediného syna. Prikývol som. Vytiahol z fľaše zátku a po troške vína nalial do pohárov. Chutilo ako cena celej tej večere.

Hlavný čašník sa stiahol a prišli dvaja ďalší, ktorí nám priniesli tri veľké taniere a dva malé, jeden pre každého z nás. Keď čašníci odišli, ostali sme tam úplne sami.

„Chcel som vidieť vaše uši,“ priznal som sa.

Nič nepovedala a naložila si na tanier z paštéty a z pečene čerta morského. Vypila za dúšok vína.

„Obťažujem, však?“

Jemne sa usmiala. „Chutná francúzska kuchyňa nie je vôbec obťažovaním.“

„Prekáža vám rozprávať sa o vašich ušiach?“

„Vôbec nie. Závisí to od uhla rozhovoru.“

„Hovorme teda o nich tak, ako to máte rada.“

Ako zodvihla vidličku k ústam, potriasla hlavou.

„Hovorte úprimne, lebo to je môj obľúbený uhol pohľadu.“

Chvíľu sme v tichosti popíjali víno a pochutnávali si na večeri.

„Chystám sa zahnúť za roh,“ povedal som, „a práve vtedy sa niekto pred mnou rozhodne, že tiež zahne za ten roh. Neviem, ako tá osoba vyzerá. Jediné, čo si pamätám, je záblesk miznúceho lemu bielych nohavíc, ku ktorému sa však neustále vraciam. Viete, o akom pociťte to hovorím?“

„Myslím, že áno.“

„To je ten pocit, ktorý mám pri vašich ušiach.“

Znova sme v tichosti pokračovali vo večeri. Nalial som vína najprv jej, potom sebe.

„Nemyslíte tým scénu, ktorá sa vám v hlave neustále premieta,“ spýtala sa, „ale ten pocit, však?“

„Áno.“

„Mali ste niekedy predtým podobný pocit?“

Chvíľu som rozmýšľal a potom som pokrútil hlavou. „Nie.“

„Tak je to potom dôsledok mojich uší.“

„Nie som o tom úplne presvedčený. Nemám na to dôkaz. Nikdy som nepočul o niekom, u koho by tvar uší vyvolával taký zvláštny pocit.“

„Viem o niekom, kto začne vždy kýchať, keď uvidí nos Farrah Fawcettovej. Za kýchaním stojí výrazný psychologický prvok. Keď sa príčina a dôsledok raz spoja, z toho sa už nedá dostať.“

„Netuším, ako vyzerá nos Farrah Fawcettovej,“ povedal som a odpil som si vína. Potom som zabudol, čo som chcel povedať.

„Nie je to presne to, však?“ spýtala sa.

„Nie celkom,“ odpovedal som. „Môj pocit je vágny, ale zároveň veľmi neodbytný.“ Demonštroval som to rozpätím rúk, tak na meter od seba. Ruky som potom jednu k druhej priblížil, asi na päť centimetrov.

„Neviem to dobre vysvetliť.“

„Koncentrovaný fenomén založený na vágnom motíve.“

„Presne tak,“ povedal som. „Ste sedemkrát múdrejšia ako ja.“

„Študujem dial'kovo.“

„Dial'kové štúdium?“

„Áno, dial'kovo psychológiu.“

Rozdelili sme si zvyšok paštéty. Znova som zabudol, čo som chcel povedať.

„Ešte stále ste nepochopili súvislosť medzi mojimi ušami a vašimi pocitmi?“

„Hm, tak,“ povedal som. „Nie je mi jasné, či sú to len vaše uši, čo ma tak priťahujú, alebo je to niečo iné, čo cez ne vyžaruje.“

Obe ruky položila na stôl a nepatrne pohla plecami. „Je ten pocit, ktorý máte, negatívny, alebo pozitívny?“

„Ani jeden z nich, ale zároveň oba. Neviem.“

Oboma rukami uchopila pohár a chvíľu sa mi dívala do tváre. „Vyzerá to tak, že by ste sa mali lepšie naučiť vyjadrovať svoje pocity.“

„A neviem ich ani dobre opísať,“ dodal som.

Usmiala sa. „To nič, myslím si, že približne rozumiem tomu, čo hovoríte.“

„Čo mám teda robiť?“

Stíchla na dobrú chvíľu. Zdalo sa, že rozmýšľa o niečom úplne inom. Na stole sa povalovalo päť prázdnych tanierov, konštelácia piatich mŕtvych planét.

„Počúvajte,“ povedala po dlhom mlčaní. „Myslím, že by sme sa mali stať priateľmi. Samozrejme, len ak aj vy súhlasíte.“

„Pravdaže si to želám,“ povedal som.

„Veľmi blízkymi priateľmi,“ dodala.

Prikývol som.

Tak sme sa stali veľmi blízkymi priateľmi. Ani nie tridsať minút po tom, ako sme sa stretli.

„Ako tvoj blízky priateľ, rád by som sa ťa na niekoľko vecí spýtal,“ povedal som.

„Nech sa páči.“

„Najprv by som rád vedel, prečo svoje uši neukazuješ. Potom som zvedavý, či už niekomu predtým, podobne ako mne, tvoje uši takto učarovali.“

Bez slova sa dívala na svoje ruky položené na stole.

„Je to rôzne,“ povedala ticho.

„Rôzne?“

„Áno, jednoducho povedané, viac som si zvykla na moje ja, ktoré si uši zakrýva.“

„To znamená, že tvoje ja s odhalenými ušami nie je to isté ako tvoje ja so zakrytými ušami?“

„Správne.“

Dvaja čašníci odpratali zo stola tanieri a priniesli nám polievku.

„Mohla by si mi povedať o tvojom ja s odhalenými ušami?“

„Bolo to už veľmi dávno. Neviem, či to porozprávam správne. Skutočnosťou je, že uši som si neodhalila ani raz od dvanástich rokov.“

„Keď si robila tú modelku, tak si ich ukázala, nie?“

„Áno,“ povedala. „To však neboli moje skutočné uši.“

„Nie tvoje skutočné uši?“

„To boli zablokované uši.“

Dal som si dve lyžice polievky, zdvihol hlavu a pozrel sa jej do tváre.

„Nepovedala by si mi viac o svojich zablokovaných ušiach?“

„Zablokované uši sú mŕtve uši. Ja som ich zabila. Vedome som k nim preťala cestu. Vieš, čo tým myslím?“

Nie, nevedel som, čo tým myslí.

„Pýtaj sa ma,“ povedala.

„Pod zabitím uší rozumieš, že si zo seba urobila nepočujúcu?“

„Nie, počujem dobre. Moje uši sú však mŕtve. Aj ty to pravdepodobne dokážeš.“

Lyžičku položila späť na stôl, narovnala si chrbát, plecيا zdvihla o päť centimetrov, vysunula sánku, ako len mohla, a po desiatich sekundách v tejto pozícii nečakane uvoľnila plecيا.

„A moje uši sú mŕtve. Skús to aj ty.“

Trikrát som pomaly zopakoval pohyby, ktoré urobila, ale nemal som dojem, že by niečo zomrelo. Cítil som len, ako rýchlo sa vo mne rozlieva víno.

„Mne tie uši akosi nechcú zomrieť,“ povedal som sklamané.

Pokrútila hlavou. „To je v poriadku. Ak nemajú potrebu zomrieť, tak nemusia.“

„Môžem sa ťa spýtať niečo iné?“

„Nech sa páči.“

„Keď si to všetko poskladám, tak tomu rozumiem takto. Do dvanástich si mala uši odhalené. A jedného dňa si ich ukryla. Odvtedy až doteraz si ich už ani raz neukázala. Keď ich už musíš odhaliť, tak zablokuješ cestu medzi ušami a vedomím. Je to takto?“

Na tvári sa jej zjavil úsmev. „Áno, je to tak.“

„Čo sa tvojim ušiam prihodilo, keď si mala dvanásť?“

„Neponáhľaj sa,“ povedala, natiahla svoju pravú ruku cez stôl a jemne sa dotkla prstov na mojej ľavej ruke. „Prosím.“

Nalial som zvyšok vína do pohárov a pomaly popíjal zo svojho.

„Najprv chcem vedieť o tebe viac.“

„Čo by si chcela vedieť?“

„Všetko. Ako si vyrastal, koľko máš rokov, čo robíš a podobne.“

„Je to obyčajný príbeh. Je taký obyčajný, že je až nudný a pri jeho počúvaní pravdepodobne zaspíš.“

„Ja mám rada všedné príbehy.“

„Môj patrí k tým, ktoré sa nikomu nepáčia.“

„Dobre, tak mi rozprávaj aspoň desať minút.“

„Narodil som sa v roku 1948, dvadsiateho štvrtého decembra, na Štedrý večer. Nie je dobre sa narodiť na Vianoce. Dostaneš len jeden darček. Každý si myslí, ako dobre tým ušetrí. Som Kozorožec a moja krvná skupina je A, čo je kombinácia bankových úradníkov a štátnych zamestnancov. Podľa tohto nevyhádzam dobre so Strelcom, Váhami a Vodnárom. Nudný život, nemyslíš?“

„Vôbec nie.“

„Vyrastal som v obyčajnom meste, chodil do obvyčajnej školy. Keď som bol malý, bol som tiché dieťa, a keď som podrástol, nudné dieťa. Chodil som s obvyčajným dievčaťom, prežil obvyčajnú prvú lásku. V osemnástich som prišiel do Tokia na univerzitu. Po ukončení školy sme si s kamarátom založili prekladateľskú agentúru, a tak sme sa pretĺkali životom. Pred tromi rokmi sme začali s reklamnou prácou. A to nám ide celkom dobre. Dal som sa dokopy s jednou kolegyňou, pred štyrmi rokmi som sa s ňou oženil a pred dvoma mesiacmi sme sa rozviedli. Nedokážem uviesť jediný dôvod prečo. Mám starého kocúra. Vyfajčím štyridsať cigariet za deň. Neviem s tým prestať. Vlastním tri obleky, šesť kravát a asi päťsto starých platní. Pamätám si mená všetkých zločincov z príbehov Ellery Queena. Vlastním kompletne Proustovo ‚Hľadanie strateného času‘, ale prečítal som len polovicu. V lete pijem pivo a v zime whisky.“

„A dva dni z troch ješ po baroch omelety a obložené chlebíčky, však?“

„Áno.“

„Zaujímavý život.“

„Bol to nudný život a taký aj pravdepodobne ostane. Nevadí mi to. Čo mám, to mám.“

Pozrel som sa na hodinky. Deväť minút dvadsať sekúnd.

„To, čo si mi povedal, nie je všetko, však?“

Chvíľu som si prezeral svoje ruky položené na stole. „Samozrejme, že to nie je všetko. Nie je možné porozprávať všetko za desať minút, nech je ten život akokoľvek obyčajný.“

„Môžem ti povedať môj dojem?“

„Nech sa páči.“

„Keď niekoho stretnem, tak ho nechám desať minút hovoriť. Potom sa pozriem na dotyčného v opačnom zmysle toho, čo mi povedal. Myslíš, že je to nesprávne?“

„Nie, nemyslím si to,“ povedal som, krútiac hlavou.

„Možno je tvoja metóda správna.“

Prišiel čašník, ktorý položil na stôl čisté tanieri, ďalší do nich naložil jedlo a tretí ho polial omáčkou.

„Keď som túto metódu aplikovala na teba, tak som pochopila toto,“ povedala, prikladajúc svoj nôž k pene z morského jazyka.

„Tvoj život nie je nudný, len si želáš, aby bol nudný. Alebo sa mýlim?“

„Možno je to tak, ako vravíš. Možno nie je môj život taký nudný, a len si taký želám. Výsledok je však ten istý. Nech je to čokoľvek, je to to, čo mám. Väčšina ľudí sa snaží od nudy utiecť, ale ja sa jej snažím dostať až na koreň, ako keď v najväčšom dopravnom ruchu ideš opačným smerom. Preto sa nest'ážujem, keď hovorím, že môj život je nudný. Stačil však odohnať moju manželku, to je druhá vec.“

„To bol dôvod, prečo ste sa rozišli?“

„Ako som už povedal, neviem označiť jeden dôvod. Je to niečo ako v tom Nietzscheho výroku: Nuda je neznesiteľná aj pre samotných bohov. Alebo tak nejako.“

Jedli sme pomaly. Dala si ešte raz z omáčky, a ja som si dal ešte z chleba. Kým sme skončili s hlavným chodom, každý z nás premýšľal nad niečím iným. Potom ako nám odniesli tanieri, dali sme si čučoriedkovú zmrzlinu, a keď priniesli espresso, ja som si zapálil cigaretu. Dym z cigarety sa niesol vzduchom len chvíľu, kým ho nepohltí tichý

ventilačný systém. Hostia postupne zaplňali reštauráciu. Z reproduktorov na strope sa šírila Mozartova hudba.

„Chcel by som sa ešte spýtať na tvoje uši,“ povedal som.

„Chceš vedieť, či moje uši majú nejakú zvláštnu silu, však?“

Prikývol som.

„O tom sa musíš presvedčiť sám,“ odvetila. „Ak ti o tom porozprávam ja, bude to skreslené a myslím si, že ti to vôbec nepomôže.“

Opakovane som prikývol.

„Tebe svoje uši ukážem,“ povedala, keď dopila kávu. „Neviem však, či ti to s niečím pomôže. Je možné, že to oľutuješ.“

„A prečo?“

„Tvoja priemernosť, o ktorej hovoríš, nemusí byť až také zúfalstvo, ako si myslíš.“

„Tak čo už,“ povedal som.

Natiahla ruku cez stôl a položila ju na tú moju. „A ešte niečo, na nejaký čas, tak na niekoľko mesiacov, sa odo mňa nevzdaluj. Rozumieš?“

„Rozumiem.“

Vybrala si z kabelky čiernu gumu do vlasov, vložila ju medzi pery, rukami si chytila vlasy, zakrútila nimi a obratne si ich uviazala dozadu.

„Tak čo?“

Naprázdno som zalapal po dychu a prekvapene som sa na ňu zadíval. V ústach mi vyschlo, nezmohol som sa na slovo. Na chvíľu som mal dojem, že biela stena sa zavlnila. Hlas v miestnosti a štrnganie príborov vytvorili ľahký oblak zvukov, a znova sa všetko vrátilo do pôvodného stavu. Začul som zvuk vln a spomenul som si na vôňu nostalgického večera. Nebolo to iné, iba útržky mojich pocitov, čo ma zasiahli v tých zlomkoch sekundy.

„Neuveriteľné,“ povedal som po chvíli. „Už si niekto celkom iný.“

„Už rozumieš?“ povedala.

2.

Sprístupnené uši

„Už rozumieš?“ povedala.

Bola neuveriteľne krásna. Takú krásu som ešte nevidel. Nepredstaviteľná krása. Nekonečná ako vesmír, hustá ako ľadovec. Na jednej strane až arogantne intenzívna a na druhej strane uhladená v celej svojej podstate. Presahovala akékoľvek moje očakávania. Ona a jej ucho boli jedno telo, klížuce sa po oblom povrchu času ako nejaký slnečný lúč.

„Si úžasná,“ povedal som, keď som konečne znova dokázal dýchať.

„Viem,“ povedala. „Toto sú moje uši po sprístupnení.“

Niekoľko zákazníkov sa už obrátilo k nám a prekvapene sa na ňu dívali. Čašník, ktorý nám prišiel doplniť kávu, ju nedokázal naliať. Nikto nepovedal ani slovo. Len páska v magnetofóne sa naďalej navíjala.

Z kabelky si vybrala mentolovú cigaretu a vložila si ju do úst. Zmätene som jej ju zapalovačom pripálil.

„Chcem sa s tebou vyspať,“ povedala.

Tak sme sa spolu vyspali.

3.

Viac o sprístupnených ušiach

Úplné odhalenie jej krásy dalo na seba ešte čakať. V nasledujúcich dvoch alebo troch dňoch tie krásne výtvary kde-tu ukázala, ale potom sa, opäť ich ukrývajúc, stávala tým obyčajným dievčaťom. Pre ňu to bolo ako odkladať zimný kabát na začiatku marca.

„Myslím, že čas odhalenia uší ešte neprišiel,“ povedala. „Ešte sa na to necítim.“

„To je v poriadku,“ dodal som. Ani so zahalenými ušami nebola až taká zlá.

Niekedy mi svoje uši odhalila, bolo to väčšinou v intímnych chvíľach. Sex s ňou, keď mala odhalené uši, mal zvláštnu príchuť. Keď pršalo, jasne bolo cítiť vôňu dažďa. Keď spievali vtáky, tak bolo počuť ich spev. Nenachádzam na to slová, ale presne také to bolo.

„Keď spíš s inými chlapmi, odhaľuješ im svoje uši?“ spýtal som sa jej pri jednej príležitosti.

„Samozrejme, že nie,“ povedala. „Ani nevedia, či vôbec nejaké uši mám.“

„Ako ponímaš sex, pri ktorom neodhalíš svoje uši?“

„Ako povinnosť. Chutí ako novinový papier. Ale to je v poriadku. Veď povinnosti si treba plniť. Súhlasíš, nie?“

„Ale s odhalenými ušami je to lepšie, však?“

„Iste.“

„Tak ich odhaľuj,“ povedal som. „Prečo by si sa mala vystavovať nepríjemným pocitom?“

S prísnyim pohľadom sa na mňa pozrela, nadýchla sa a povedala: „Ty ničomu nerozumieš.“

Naozaj som mnohým veciam vôbec nerozumel.

Po prvé som nerozumel dobre tomu, prečo so mnou zaobchádza inak. Nevedel som pochopiť, že by bolo na mne niečo výnimočné alebo odlišné v porovnaní s ostatnými.

Keď som jej to hovoril, tak sa len usmievala.

„Je to jednoduché,“ povedala. „Ty si si ma vyhládal. To je ten najväčší dôvod.“

„A keď ťa vyhladá niekto iný?“

„Teraz ma však chceš ty. A ešte k tomu si lepší, ako si myslíš.“

„Prečo potom takto rozmýšľam?“ spýtal som sa.

„To je preto, lebo žiješ len z jednej polovice,“ poznamenala jednoducho. „Tá druhá polovica je tam niekde ešte nedotknutá.“

„Hm,“ povedal som.

„V tom zmysle sa teda vôbec nelíšime. Ja si sedím na ušiach a ty žiješ len z polovice. Vyzerá to tak, nie?“

„Aj keby to tak bolo, moja druhá polovica sa ani trocha nedá porovnať s tvojimi ušami.“

„Možno,“ usmiala sa. „Ty to nechápeš.“

S úsmevom na tvári si nadvihla vlasy a rozopla blúzku.

V to septembrové popoludnie koncom leta som si vybral voľno a strávil som ho s ňou v posteli, hral som sa s jej vlasmi a myslel na veľrybí penis. More malo tmavú farbu olova a silný vietor bičoval sklenené steny akvária. Vysoký strop a ľudoprázdna výstavná miestnosť. Veľrybí penis bol naveky oddelený od veľryby a strácal tak význam veľrybieho penisu.

V myšlienkach som ešte raz zabľúdil k manželkinej spodničke. Už som si nevedel na žiadnu jej konkrétnu

spodničku spomenúť. Bola to len nejasná predstava nejakej spodničky na kuchynskej stoličke, ktorá mi akosi utkvela v pamäti. Nepamätal som si, aký mala pre mňa význam. Mal som pocit, ako keby po celý tento čas žil môj život niekto úplne iný.

„Povedz mi, ty nenosíš spodničky?“ spýtal som sa svojej priateľky.

Zdvihla hlavu z môjho pleca a unudene sa na mňa pozrela.

„Ja žiadne nemám.“

„Hm,“ dodal som.

„Keď si však myslíš, že by to tak bolo lepšie...“

„Nie, nemyslím to,“ náhlivo som odpovedal. „Nepýtal som sa preto.“

„Len mi to smelo povedz. V práci som na niečo takéto zvyknutá. Nebola by som v rozpakoch.“

„Nič od teba nechcem,“ odvrkol som. „Ty a tvoje uši mi úplne stačia, nič iné nepotrebujem.“

Znudene potriasla hlavou a priložila si tvár na moje rameno. Ani nie po pätnástich sekundách sa na mňa opäť pozrela.

„O desať minút zazvoní telefón a bude to dôležitý hovor.“

„Telefón?“ pozrel som sa na čierny telefón pri posteli.

„Správne, zazvoní telefón.“

„Ako to vieš?“

„Viem.“

S hlavou položenou na mojej holej hrudi si dala mentolovú cigaretu. O chvíľu dopadol vedľa môjho pupka popol z cigarety. Zošpúlenými perami ho sfúkla mimo postele. Jej uši som mal medzi prstami. Bol to skvelý pocit. V hlave som cítil prázdno. V mysli sa mi prehánali beztvaré predstavy, ktoré sa vynárali, aby sa vzápätí opäť vytratili.

„Bude to o ovciach,“ povedala. „O mnohých ovciach a jednej konkrétnej ovci.“

„Ovce?“

„Áno,“ odvetila a podala mi dopoly vyfajčenú cigaretu. Raz som si z nej potiahol a potom som ju zahasil v popolníku. „To bude začiatok dobrodružstva.“

O chvíľu zazvonil telefón. Pozrel som sa na ňu, ale ona mi na hrudi zaspala. Nechal som telefón štyrikrát zazvoniť a napokon som zdvihol slúchadlo.

„Mohol by si sem ihneď prísť?“ povedal môj spoločník vo firme. V jeho hlase bolo cítiť napätie. „Je to veľmi dôležité.“

„Ako veľmi?“

„Príď sem a uvidíš,“ povedal.

„To bude o tých ovciach?“ skúsil som. Nemal som to hovoriť. Zo slúchadla priam zavanul ľadový chlad.

„Ako to vieš?“ spýtal sa kolega.

A tak sa začal hon na ovcu.

Časť štvrtá

HON NA OVČU

1.

Tajomný chlap – úvod

Za pravidelnou konzumáciou veľkého množstva alkoholu sa skrývajú rozličné príčiny, obyčajne však vedú k rovnakému koncu.

V roku 1973 bol môj spoločník veselým opilcom. V roku 1976 bol z neho už náladový opilec a začiatkom leta sedemdesiateho ôsmeho už z neho bol nemotorný alkoholik. Tak ako väčšina ľudí, ktorí pravidelne pijú, bol v období triezvosti nie práve najbystrejším, ale zato čestným a príjemným človekom. Všetci si mysleli, že je to neškodný dobrák. On si to tiež o sebe myslel. A preto pil. Mal dojem, že po posilnení alkoholom je presným stelesnením tejto predstavy.

Zo začiatku to bolo, samozrejme, v poriadku. Postupne množstvo skonzumovaného alkoholu vzrástlo a objavili sa prvé problémy, ktoré neskôr prerástli do hlbkej krízy. Jeho dobrota a milota akoby kráčali kúsok pred ním a jemu neostalo nič iné, len ich nasledovať. Typický prípad. Väčšina ľudí sa nepovažuje za typický prípad. A ešte menej z nich sa považuje za nie príliš bystrých. Pri pokuse vrátiť sa do pôvodného stavu sa iba zatúlal do ešte hlbšej alkoholickéj hmly a bolo to len horšie.

Zatiaľ ešte bol v poriadku, kým sa nezotmelo. Už roky sa mu snažím po zotmení vyhýbať, a tak sa mi zdá úplne v poriadku. Napriek tomu mi je jasné, že po zotmení nie je až tak v poriadku a vedel to aj on. Tejto téme sme sa starostlivo vyhýbali, ale obaja sme dobre chápali, o čo tu

ide. Hoci sme spolu vychádzali ako predtým, už sme neboli takými priateľmi ako voľakedy.

Nemôžem povedať, že som ho chápal na sto percent, a myslím, že aj sedemdesiat percent je otáznych. Bol však mojím jediným priateľom z univerzitných čias a nebolo ľahké sa takto zbližka prizerať, ako upadá. V konečnom dôsledku je to asi tým vekom.

Kým dorazím do kancelárie, on už má v sebe jednu whisky. Kým mal tú jednu, bol ešte normálny, ale na pití to nič nemenilo. Bolo len otázkou času, kedy to budú dva poháre. A bolo mi jasné, že keď dospeje k dvom pohárom, musím z firmy odísť a poobzerať sa za inou prácou.

Stál som v závale klimatizácie, aby som na sebe usušil pot, a popíjal som chladný jačmenný čaj, ktorý mi prinieslo mladé dievča. On mlčal, a ani ja som nič nehovoril. Silné popoludňajšie slnko sa iluzórne rozlievalo po linoleovej podlahe. Pod nami sa rozprestierala zeleň parku, na trávnikoch sa slnili drobní ľudia. Môj kolega ťukal hrotom pera do dlane svojej ľavej ruky.

„Počul som, že si sa rozviedol,“ vyhlásil.

„To je príbeh spred dvoch mesiacov,“ povedal som, dívajúc sa z okna. Dal som si dole slnečné okuliare a oči ma zaboleli.

„Prečo si sa rozviedol?“

„Osobné dôvody.“

„Viem,“ vytrvalo pokračoval. „Nikdy som nepočul o rozvode z iných ako osobných dôvodov.“

Bol som ticho. Mali sme dlhoročnú dohodu o vzájomnom nedotýkaní sa osobných záležitostí.

„Nemám v úmysle veľmi snoriť,“ povedal. „Bola mojou kamarátkou a šokovalo ma to. Myslel som si, že ste si boli veľmi blízki.“

„Vždy sme si boli blízki. Nerozišli sme sa v zlom.“

Kolega sa ustarostene zatváril a mlčky ďalej ťukal perom do dlane. Mal oblečenú tmavomodrú košeľu, uviazanú čiernu kravatu, úhladne učesané vlasy a voňal kolínskou. Ja som mal tričko so Snoopym vlečúcim surfujú

dosku, takmer do biela vyblednuté rifle a zablatené topánky. Pre nezainteresovaného bol on ten normálny.

„Pamätáš sa, ako sme my traja spolu voľakedy pracovali?“

„Dobre si to pamätám,“ povedal som.

„To boli šťastné časy,“ dodal kolega.

Odišiel som spod klimatizácie do stredu miestnosti a hodil som sa na mäkučkú švédsku sedačku farby oblohy. Z puzdra na cigarety, určeného pre hostí, som vybral jednu pallmallku s filtrom a pripálil som si ju ťažkým stolným zapalovačom.

„Tak čo?“ povedal som.

„Mám dojem, že sme zašli príďaleko.“

„Hovoriš o propagácii a časopisoch?“

Môj kolega prikývol. Nebolo pochyb o tom, že pri tom priznaní trpel. Bolo mi ho ľúto. Poťažkal som v ruke zapalovač a pokrútil gombíkom, aby som nastavil tú správnu veľkosť plameňa.

„Viem, čo chceš povedať,“ povedal som a vrátil zapalovač na stôl, „ale zapamätaj si jedno. V prvom rade som to nebol ja, kto s tou prácou prišiel, a nebol to môj nápad s tým začať. Bol si to ty, kto s tým prišiel. Ty si to chcel vyskúšať. Je to tak?“

„V tej situácii sme si nemohli dovoliť odmietat'. A nemali sme robotu.“

„Zarobili sa peniaze.“

„Zarobili sme. Vďaka tomu sme sa presťahovali do väčších kancelárskych priestorov, prijali viac ľudí. Kúpil som si auto, byt, poslal dve deti do drahej súkromnej školy. Dobré na niekoho, kto má iba tridsať, nie?“

„Zarobil si si na to. Nemáš sa za čo hanbiť.“

„Veď sa ani nehanbím,“ odvrkol kolega a zdvihol pero, čo padlo na stôl. Znova niekoľkokrát jemne ťukol perom do stredu dlane. „Keď sa zamyslím nad minulosťou, tak je to celé neuveriteľné. Nemali sme iné, len dlžoby, o preklady sme doslova žobrali a pred stanicou rozdávali letáky.“

„Čo by nám prekážalo ich znova rozdávať, keby bolo treba?“

Môj kolega zdvihol hlavu a pozrel sa na mňa. „Ja nežartujem.“

„Ani ja,“ dodal som.

Chvíľu sme boli ticho.

„Veľa vecí sa zmenilo,“ povedal kolega. „Životné tempo a spôsob rozmýšľania. A hlavne, ani nevieme, koľko vôbec zarábame. Príde daňový úradník a postará sa nám o tie nepochopiteľné papiere.“

„Tak ako všade inde.“

„No veď. Toto je to, čo musíme robiť a aj to robíme. Voľakedy to však bola väčšia zábava.“

„Čím sme my bytosti staršie, tým sú múry nami vytvorených pekiel vyššie,“ vyhrkol som zo seba verše starej básne.

„Čože?“

„Nič, nič,“ povedal som. „Pokračuj.“

„Mám dojem, že sme zapletení do vykorisťovania.“

„Vykorisťovania?“ prekvapene som zdvihol hlavu. Oddelovala nás vzdialenosť asi dvoch metrov a vďaka rozdielnej výške stoličiek bol odo mňa o dvadsať centimetrov vyšší. Za jeho hlavou visela litografia. Bola nová, nikdy predtým som ju tu nevidel. Zobrazovala rybu s krídlami, zdalo sa, že s nimi nie je príliš spokojná. Asi nevedela, ako ich správne používať.

„Vykorisťovanie?“ spýtal som sa znova, tentoraz samého seba.

„Vykorisťovanie.“

„A kto koho vykorisťuje?“

„Viacerí po troške.“

Prekrížil som si nohy, sediac na modrej pohovke, a uprene som sledoval pohyby jeho ruky a pera, ktoré bolo v úrovni mojich očí.

„Nemyslíš si, že sme to my, kto sa zmenil?“ spýtal som sa kolegu.

„My sme stále tí istí, nikto a nič sa nezmenilo.“

„Naozaj si to myslíš?“

„Naozaj si to myslím. Vykorist'ovanie neexistuje. To je výmysel. Ty tiež neveríš tomu, že trúby armády spásy môžu zachrániť svet, však? Myslím, že priveľa rozmýšľaš.“

„V poriadku, možno som to ja, kto priveľa rozmýšľa,“ povedal môj kolega. „Minulý týždeň si, vlastne my sme, urobili tú reklamu na margarín. V podstate nebola zlá. Aj sa páčila. Povedz mi však, jedol si po minulé roky niekedy margarín?“

„Nie, nemám rád margarín.“

„Ani ja. Práve na toto myslím. Voľakedy sme robili veci, v ktoré sme verili, a boli sme na svoju prácu hrdí. Nie ako teraz, keď len rozhadzujeme prázdne slová.“

„Margarín je vhodný pre vaše zdravie. Obsahuje rastlinné tuky s nízkym obsahom cholesterolu. Chráni vás pred civilizačnými chorobami a nie je celkom nechutný. Je lacný a dlho vydrží.“

„Tak ho ochutnaj.“

Klesol som späť na pohovku a pomaly som vystrel ruky aj nohy.

„Je to to isté. Či jeme ten margarín alebo nie, je to v konečnom dôsledku to isté. Obyčajné prekladanie alebo vymyslená reklama na margarín je v podstate to isté. Rozhadzujeme slová bez významu. Kde sú však slová s významom? Čestná práca už nikde neexistuje. Tak ako niet vierohodného dýchania alebo vierohodného močenia.“

„Voľakedy si bol úprimnejší.“

„Možno je to tak,“ povedal som a zahasil cigaretu v popolníku. „A určite sa niekde nachádza úprimné mesto, v ktorom úprimný mäsiar krája úprimnú šunku. Keď si však myslíš, že je úprimné cez deň popíjať whisky, tak len pi, koľko sa ti ráči.“

V miestnosti sa chvíľu ozývalo iba klopanie pera o stôl.

„Prepáč,“ ospravedlnil som sa. „Nemyslel som to tak.“

„To je v poriadku,“ povedal kolega. „Asi je to tak.“

Termostat klimatizácie zaklepotal. Bolo to neskutočne tiché popoludnie.

„Dôveruj si,“ povedal som. „Vďaka samým sebe sme to dotiahli až sem, alebo nie? Nikomu nie sme nič dlžní a nikto nie je dlžný nám. Od tej arogantnej skupiny sa líšime len tým, že oni majú svojich ochrancov.“

„A ešte, že voľakedy sme boli priateľmi,“ povedal kolega.

„Ešte stále sme priateľmi,“ opravil som ho. „Spojili sme sily a dotiahli sme to až sem.“

„Je mi ľúto, že si sa rozviedol.“

„Ja viem,“ povedal som. „Ozaj, a čo je s tými ovcami?“

Prikývol, položil pero späť na podnos a prstami si pretrel viečka.

„Ten chlap prišiel dnes o jedenástej,“ povedal.

2.

Tajomný chlap

Ten chlap prišiel dnes o jedenástej. V malej firme, ako je naša, sú dva druhy predpoludní. Buď sme veľmi zaneprázdnení, alebo nič nerobíme. Nič medzi tým. O jedenástej buď pracujeme a nemyslíme na nič iné, alebo snívame a nemyslíme na nič iné. Ak by sa medzitým vyskytla nejaká ďalšia práca, tak ju preložíme na popoludnie.

Keď ten chlap prišiel, mali sme akurát ten druhý druh predpoludnia. Predpoludnie o jedenástej a monumentálne ničnerobenie. Počas prvej polovice septembra sme boli zaneprázdnení na zbláznenie a potom už nebola žiadna práca. Traja z nás, vrátane mňa, si vybrali letnú dovolenku s mesačným omeškaním a zvyšok tímu bol zaneprázdnený strúhaním ceruziek a inými podobnými úlohami. Zatiaľ čo môj kolega odišiel do banky, niekto iný z firmy si zašiel do susedného obchodu s hudobninami vypočúť najnovšie hity. Sekretárka, ktorá jediná ostala vo firme a odpovedala na telefonáty, si čítala časopis „Jesenné účesy“.

Chlap si potichu otvoril dvere na kanceláriu a v tichosti ich aj privrel. Vôbec sa neusiloval správať potichu. Bolo mu to vlastné. Vlastné až do takej miery, že si ho sekretárka ani nevšimla. Keď ho zbadala, stál už pred jej stolom a díval sa na ňu.

„Mohli by ste ma ohlásiť u vášho zamestnávateľa?“ spýtal sa chlap. Povedal to spôsobom, akoby zotieral prach zo stola rukavicou.

Čo ho sem mohlo priviesť? pomyslela si zmätene. Zdvihla hlavu a pozrela sa na chlapa. Na obchodného klienta mal príliš prenikavé oči, na daňového kontrolóra príliš dobrý vzhľad a na policajta vyzeral príliš intelektuálne. Okrem týchto si na iné zamestnanie nevedela spomenúť. Objavil sa tam pred ňou z ničoho nič ako stelesnenie zlej správy.

„Práve si niekam odskočil,“ povedala, náhlivo zatvárajúc časopis. „Povedal, že sa vráti o tridsať minút.“

„Počkám,“ povedal bez zaváhania. Všetko mu bolo akoby jasné od začiatku.

Bola zmätená, váhala, či sa ho má spýtať na meno, ale napokon ho len zaviedla do prijímacej miestnosti. Chlap si sadol na modrú pohovku farby oblohy, prekřížil si nohy, uprel zrak na elektronické hodiny na stene pred ním a znehybnel. Vôbec sa nepohol. Keď mu po chvíli priniesla pohár jačmenného čaju, ešte stále sedel v tej istej polohe.

„Presne tam, kde teraz sedíš ty,“ povedal môj kolega. „Sedel tam nehybne, pozorujúc hodiny celých tridsať minút.“

Pozrel som sa na pohovku, kde som sedel, na nástenné hodiny a potom znova na kolegu.

Hoci je vonku na koniec septembra ešte veľmi teplo, chlap bol oblečený ako zo škatuľky. Z rukáva jeho dokonale ušitého sivého obleku mu vytŕčalo predpísaných pätnásť milimetrov bielej košeľe a jeho pásikavá kravata jemnej farby s náznakom jemnej asymetrie bola uviazaná s veľkou pozornosťou. Jeho čierne topánky sa ligotali.

Vek od tridsaťpäť do štyridsať, výška okolo stosedemdesiatpäť, bez jediného gramu nadváhy. Mal jemné ruky bez vrások a ich desať štíhlych prstov pripomínalo stádo zvierat, ktoré si napriek rokom výcviku zachovali pôvodné spomienky. Jeho nechty boli práčne upravené a vyleštené, s dokonalými oblúkmi. Prekrásne ruky, ale akési zvláštne. Bolo z nich cítiť špecializáciu v nejakej výnimočnej oblasti, ale akej, to nikto netušil.

Návštevníkova tvár prezrádzala ešte menej ako ruky. Bola to jednoduchá, bezvýrazná a všedná tvár. Jeho nos bol rovný a oči akoby dodatočne vyrezané skalpelom, a pery mal tenké a vysušené. Bol celý jemne opálený, ale na prvý pohľad to nebol bronz z radovánok na pláži alebo z tenisového kurtu. Len neznáme slnko, žiariace na oblohe nad nejakým exotickým miestom ho mohlo takto opáliť.

Čas plynul prekvapivo pomaly. Tých tridsať minút bolo chladných a ťaživých. Keď sa kolega vrátil z banky, atmosféra v kancelárii bola napätá. Prehnane povedané, všetko v miestnosti bolo ako priklinované k podlahe.

„Samozrejme, že to bolo len zdanie,“ povedal môj kolega.

„Samozrejme,“ povedal som.

Sekretárka bola od nervozity úplne vyčerpaná. Kolega udivene vošiel do prijímacej miestnosti a predstavil sa ako manažér. Len v tej chvíli sa chlap po prvý raz pohol, z náprsného vrečka si vytiahol tenkú cigaretu, zapálil ju a ustarostene vyfúkol obláčik dymu. Ovzdušie naokolo sa trochu uvoľnilo.

„Nemáme veľa času, a preto budem stručný,“ povedal chlap ticho. Z peňaženky si vybral takú ostrú vizitku, že sa o ňu dalo ľahko porezať, a položil ju na stôl. Bola ako z umelej hmoty, neprírodzene biela, s menom vytlačeným malým čiernym písmom. Žiadny titul, ani adresa a telefónne číslo. Iba meno pozostávajúce zo štyroch znakov. Pri pohľade na ňu až oči zaboľeli. Kolega vizitku obrátil, presvedčil sa, že na zadnej strane nič nie je, znova si ju prezrel spredu a potom sa pozrel späť na chlapovu tvár.

„Poznáte to meno, však?“ povedal návštevník.

„Áno.“

Chlap si vysunul sánku na niekoľko milimetrov a stroho prikývol. Pohľad mu ostal na jednom mieste. „Spáľte ju.“

„Spáliť?“ ohromene uprel kolega na chlapa oči.

„Tú vizitku. Ihneď ju spáľte,“ povedal stroho chlap.

Kolega rozrušene vzal zapalovač zo stola a zapálil roh vizitky. Držal ju, kým polovica z nej nezhorela, a potom ju položil do veľkého krištáľového popolníka. Obaja sa prizerali, ako bielymi plameňmi dohára. Kým sa vizitka premieňala na biely popol, miestnosť sa ponorila do hlbokého ticha.

„Prišiel som sem s plnou mocou od danej osoby,“ povedal chlapík po chvíli. „Chápte, že to, čo odteraz poviem, predstavuje jej vôľu a prania.“

„Prania...“ zopakoval môj kolega.

„Pranie je ten najkrajší výraz na vyjadrenie základného postoja k určitému cieľu. Samozrejme,“ dodal chlap, „existujú aj ďalšie spôsoby na jeho vyjadrenie. Rozumiete, nie?“

Môj kolega si chlapove slová preložil v hlave do skutočne pochopiteľnej japončiny.

„Rozumiem.“

„Pri tom všetkom nejde ani o verejnú, ani o politickú záležitosť, je to prísne obchodná vec,“ povedal chlapík, pričom slovo obchod vyslovil celkom ako Japonec narodený mimo Japonska, a tak prezradil svoj mimojaponský pôvod.

„Vy ste biznisman, aj ja som biznisman. V skutočnosti by sme sa o inom ako o obchode ani nemali rozprávať. Prenechajme diskusie o nerealistických záležitostiach iným. Súhlasíte?“

„Samozrejme,“ povedal kolega.

„Našou úlohou je nerealistické faktory dať do viac sofistikovanej podoby a zakomponovať ich do širšieho kontextu reality. Počínanie ľudí sa často javí ako neskutočné. Prečo to tak je?“ spýtal sa chlap, pohrávajúc sa s prsteňom so zeleným kameňom na prostredníku ľavej ruky. „Zdá sa to jednoduchšie. Okrem toho sa ešte vyskytujú situácie, keď neskutočnosť dokáže vytvoriť taký dojem, ktorý si podmaní skutočnosť. Pritom sa obchod v nereálnom svete nerobí. V krátkosti povedané, sme rod, ktorého existencia spočíva v presmerovávaní ťažkostí.“

Preto,“ povedal a ešte raz sa dotkol prsteňa, „nech odteraz poviem čokoľvek a pre vás to bude zdrojom námahy alebo rozhodovania, prosím, prepáčte mi to.“

Hoci kolega netušil, o čo ide, prikývol.

„Dobre teda, tak vám poviem o prianiach z našej strany. Po prvé, želáme si, aby ste ihneď pozastavili publikovanie propagačného bulletinu, ktorý ste vytvorili pre životnú poisťovňu ,P‘.“

„Ale...“

„Po druhé,“ prerušil chlap kolegu. „Chcem sa priamo stretnúť s osobou zodpovednou za produkciu tejto strany.“

Z vrecka vytiahol bielu obálku a z nej štyrikrát preložený list papiera a podal ho kolegovi. Ten vzal papier do ruky a roztvoril ho. Bola to kópia fotografie pre propagačný bulletin, ktorý sme vyhotovili. Obyčajná fotografia krajinky na Hokkaide – oblaky, hory, ovce a pastviny s nejakým vypožičaným pastierskym veršom. To bolo všetko.

„Máme tieto dve priania. Čo sa týka toho prvého, je to skôr skutočnosť, o ktorej sa už rozhodlo. Presnejšie povedané, už sa dosiahla dohoda v súlade s našou požiadavkou. Ak máte nejaké pochybnosti, tak zavolajte vedeniu oddelenia styku s verejnosťou v životnej poisťovni.“

„Rozumiem,“ povedal kolega.

„Zároveň si dobre vieme predstaviť veľkosť straty, ktorú firma vašich rozmerov pri tejto nepríjemnosti utrpí. Našťastie, máme – ako už viete – na tomto poli nezanedbateľný vplyv. Preto, ak vyjdete v ústrety nášmu druhému prianiu a zodpovedná osoba nás uspokojivo poinformuje, sme pripravení vaše straty plne kompenzovať. Pravdepodobne to bude viac ako len kompenzovanie.“

V izbe zavládlo ticho.

„Ak nevyhoviete našej žiadosti,“ povedal chlap, „tak sa ocitnete mimo hry a v tomto svete už pre vás viac miesta nebude.“

Znova ticho.

„Máte nejaké otázky?“

„Tak v tej fotografii je problém?“ nervózne sa spýtal kolega.

„Áno,“ odpovedal chlap opatrne, akoby si vyberal zo slov položených na roztvorenej dlani. „Tak je to. Viac vám však nemôžem povedať. Nie je to v mojej kompetencii.“

„Zavolám osobe, o ktorú máte záujem. O tretej by tu mal byť,“ povedal kolega.

„V poriadku,“ povedal chlap a pozrel sa na hodinky. „O štvrtej po neho pošlem auto. A ešte jedna dôležitá vec. O tejto záležitosti nikomu nehovorte. Rozumiete?“

Nato sa obaja rozišli v štýle skutočných obchodníkov.

3.

„Učiteľ“

„Ide teda o toto,“ povedal kolega.

„Vôbec tomu nerozumiem,“ povedal som s nepripálenou cigaretou v ústach. „Po prvé, netuším, kto je tá osoba na vizitke. Po druhé, nerozumiem, prečo sa im nepáči tá fotografia s ovcami. A napokon mi nie je jasné, ako môžu zastaviť našu publikáciu.“

„Tá osoba na vizitke je veľké pravicové zviera. Jeho meno a tvár sa takmer nikdy neuvádzajú, a preto nie je všeobecne známy, no v našej brandži vie o ňom každý. Si asi jediný, komu nie je jasné, o koho ide.“

„Veľa o tom svete ešte neviem,“ dodal som ospravedlňujúc sa.

„Je pravičiar. Vlastne ani nie je pravičiar.“

„Čím ďalej, tým menej tomu rozumiem.“

„Pravdu povediac, nikto nevie, čo si myslí. Ani nepublikuje, ani neprednáša. Neposkytuje rozhovory a nikdy ho nefotografujú. Ani sa nevie, či žije, alebo je mŕtvy. Pred piatimi rokmi novinár jedného mesačníka poukázal na jeho možné zapletenie sa v kauze nečestných investícií, ale ten článok nebol nikdy uverejnený.“

„Ty o tom vieš pekne do detailov.“

„Poznal som sa s tým novinárom osobne.“

Zapálil som si zapalovačom cigaretu. „Čo robí ten novinár dnes?“

„Bol preložený do administratívy. Od rána do večera zakladá tlačivá. Svet masových médií je prekvapivo malý, o čom svedčí aj jeho príklad. Ako kostra vystavená pri vchode do africkej osady.“

„Rozumiem,“ povedal som.

„Vieme však niečo o predvojnovnej minulosti toho chlapíka. Narodil sa na Hokkaide v roku 1913. Po skončení základnej školy prišiel do Tokia, kde prešiel rozličnými zamestnaniami a pripojil sa k pravici. Zdá sa mi, že raz bol aj uväznený. Po prepustení odišiel do Mandžuska, kde sa zbližil s velením japonskej jednotky z oblasti Kantó. Založil organizáciu podozrivú z nejakých špekulácií. Veľa sa o tej organizácii nevie. V tom čase sa jeho osoba začala zahaľovať tajomstvom. Povráva sa, že obchodoval s drogami, čo môže byť aj pravda. Prešiel celú Čínu a potom dva týždne pred príchodom sovietskych vojsk nasadol na torpédoborec a narýchlo sa vrátil do Japonska s veľkým bohatstvom.“

„Veľmi dobre načasované.“

„V skutočnosti má cit pre pravú chvíľu. Vedel, kedy zaútočiť a kedy sa stiahnuť. Oči mal vytrénované na tú pravú príležitosť. Hoci bol uväznený a okupačnými vojskami zaradený do kategórie „A“ vojnových zločincov, súdny proces s ním bol v polovici prerušený a nikdy ho neodsúdili. Vraj pre zdravotné problémy. A tu to celé ide do stratená. Pravdepodobne prišlo k dohode s Američanmi. McArthur sa v tom čase pohrával s myšlienkou Číny.“

Kolega zobral z podnosu ďalšie guľôčkové pero a krútil ním medzi prstami.

„Keď ho prepustili z väznice Sugamo, svoj ukrytý poklad rozdelil na polovicu. Za jednu polovicu kúpil frakciu konzervatívnej strany a za druhú svet reklamy. Bolo to v čase, keď reklama ešte nič neznamovala.“

„Talent predvídať veci. A nikto sa nedomáhal tých ukrytých fondov?“

„Asi nie. A kúpil celú frakciu konzervatívcov.“

„Aha,“ dodal som.

„S tými peniazmi kontroluje politickú stranu a reklamu a tieto štruktúry existujú dodnes. Neukazuje sa, lebo nemusí. Kým má v hrsti ťažisko politických štruktúr a svet vzťahov s verejnosťou, neexistuje nič, čo by nemohol. Máš predstavu, čo znamená kontrolovať reklamu?“

„Nie.“

„Mať kontrolu nad reklamou znamená ovládať celé publikovanie a vysielanie. Neexistuje publikovanie a vysielanie, ktoré by prežilo bez reklamy a inzercie. Je to ako akvárium bez vody. Deväťdesiatpäť percent reklamy, ktorá sa k tebe dostane, je už zaplatená a vyselektovaná.“

„Je tu ešte niečo, čomu nerozumiem,“ povedal som. „Rozumiem tomu, že ten človek má v hrsti svet informácií, ale nerozumiem, prečo si robí nároky na propagačný bulletin životnej poisťovne? Neprešlo to rukami žiadnej väčšej agentúry. Bol to priamy kontrakt.“

Kolega si odkašľal a vypil zvyšok už vlažného jačmenného čaju. „Akcie. Sú základom jeho príjmov. Manipulovanie trhu s akciami, skupovanie akcií, ich ovládanie a podobne. Jeho informačná agentúra zbiera informácie, z ktorých si on vyberá. Len zlomok z toho sa potom dostáva na verejnosť, zvyšok si ponechá Učiteľ. Nerobí sa to otvorene. Niekedy je to veľmi blízke vydieraniu. Ak vydieranie nezaberá, tak poinformuje svojich politikov, ktorí využijú informácie vo svoj prospech.“

„Každá firma má jedno-dve citlivé miesta.“

„Žiadna firma by nebola nadšená, keby im to tajomstvo vybuchlo uprostred valného zhromaždenia akcionárov. A tak sa vo väčšine prípadov firmy podriadia. V podstate, takzvaný Učiteľ sedí vo svätyni umiestnenej nad trojitým základom, ktorý tvorí politika, svet informácií a trh s akciami. Ako už iste chápeš, pre neho je to, že zlikviduje nejaký propagačný bulletin a z nás urobí nezamestnaných, ľahké ako olúpanie vareného vajíčka.“

„Hm,“ ozval som sa. „Povedz mi potom, prečo sa niekto ako on zaujíma o fotografiu krajinky z Hokkaida?“

„Skutočne dobrá otázka,“ povedal kolega. „Práve som sa chcel to isté spýtať ja teba.“

Na chvíľu nastalo ticho.

„Povedz mi, ako si vedel, že to má do činenia s ovcou?“ spýtal sa ma kolega. „Deje sa tu niečo zvláštne, o čom neviem?“

„Malí škriatkovia v lese krútia kolovrátkom.“

„Mohol by si mi to opísať jasnejšie?“

„Šiesty zmysel.“

„Bože,“ vzdychol kolega. „Nech je to akokoľvek, mám dve nové správy. Pokúsil som sa zavolať tomu ex-novinárovi z toho mesačníka. Zistil som, že Učiteľ je po krvácaní do mozgu pripútaný na lôžko bez nádeje na uzdravenie. Oficiálne to nebolo potvrdené. Ďalšia informácia sa týka chlapa, čo tu bol. On je Učiteľov prvý osobný tajomník a číslo dva poverené skutočným riadením organizácie. Je to americký Japonec, absolvent Stanfordu, pre Učiteľa pracuje už dvanásť rokov. Sám je tiež záhadou, ale nepochybne mu to myslí. Toto je všetko, čo sa mi podarilo zistiť.“

„Ďakujem,“ povedal som úprimne.

„Nemáš za čo,“ povedal kolega a ani sa na mňa nepozrel.

Kým kolega nemal príliš vypité, zdal sa oveľa serióznejší človek ako ja. Jeho spôsob rozmýšľania bol láskavejší, nevinnejší a organizovanejší ako ten môj. Skôr alebo neskôr sa však opil. Bolí to, keď vidím, že ľudia serióznejší než ja takto predom mnou upadajú.

Keď kolega vyšiel z miestnosti, vybral som zo zásuvky jeho fľašu whisky a dal som si z nej.

4.

Počítanie oviec

Ak chceme, môžeme sa bezcieľne potulovať po kontinente náhod. Podobne ako okrídlené semienko bez koreňa, ktoré unáša jarný vánok.

Pri tom všetkom zároveň môžeme poprieť, že nejaké náhody vôbec existujú. To, čo sa stalo, sa jasne stalo, a to, čo sa má stať, sa má jasne stať. V podstate sme uviaznutí v momentálnej existencii, medzi všetkým, čo sa stalo, a ničím, ktoré je pred nami. Neexistujú tu ani náhody, ani možnosti.

V skutočnosti nie je medzi týmito dvoma pohľadmi veľký rozdiel. Je to, ako pri väčšine rozdielov v interpretácii, pomenovanie toho istého jedla dvoma menami.

Tak toľko metafory.

Na môj výber fotografie s ovcami do propagačného bulletinu sa možno pozrieť dvoma pohľadmi – po a, ide o zhodu okolností, alebo po b, nie je to žiadna zhoda okolností.

(a) Hľadal som vhodnú fotografiu pre bulletin. Úplne náhodou som mal v zásuvke fotografiu oviec. Rozhodol som sa ju použiť. Pokojná zhoda náhod z mierumilovného sveta.

(b) Fotografia oviec na mňa celý čas v zásuvke čakala. Keby som ju nebol použil v tomto bulletine, tak by som ju určite použil neskôr niekde inde.

Keď sa nad tým zamyslím, tak by sa tento vzorec dal aplikovať na všetko, čím som doposiaľ v živote prešiel. S cvikom by som bol možno schopný ovládať život – po a, s pravou rukou a po b, s ľavou rukou. Nezáleží na tom až tak. Je to ako diery v pampúchu. Či už diery pampúcha chápeme ako prázdny priestor alebo ako samostatne existujúcu podstatu, je to čisto metafyzický problém a jeho chuť to ani trochu neovplyvňuje.

Kolega niekam odišiel a miestnosť ostala prázdna. Len ručička na nástenných hodinách sa v tichosti pohybovala. Do štvrtej, keď malo po mňa prísť auto, ešte zostávalo dosť času a nemal som čo robiť. Pri vedľajšom stole bolo prázdno.

Sedel som na pohovke farby modrej oblohy, popíjal som whisky a nechal sa ovievať vánkom z klimatizácie ako semienko púpavy vetrom a hľadel som na ručičku nástenných hodín. Kým som sa díval na hodiny, mal som dojem, že svet je v pohybe. Nie ten skutočný, ale jednako v pohybe. A kým som si uvedomoval, že svet je v pohybe, vedel som, že existujem. Síce nešlo o bohvieakú existenciu, ale existoval som. Zdalo sa mi čudné, že by si ľudia potvrdzovali vlastnú existenciu len prostredníctvom pohybu hodinových ručičiek. Musí predsa existovať aj ďalší spôsob overenia existencie. Nech som rozmýšľal, ako som len vládol, nič mi nenapadlo.

Napokon som sa vzdal a dal si za hlt whisky. Pálivý pocit mi prešiel hrdlom, dotkol sa stien pažeráka a vkĺzol do žalúdka. Na belasej letnej oblohe sa vznášali biele oblaky. Obloha bola krásna, ale pôsobila ošunteným dojmom. Bola ako alkoholom vyleštená stará vec pred vydražením. Dal som si ďalší hlt na voľakedy krásnu oblohu. Nebola to až taká zlá škótska whisky. Ani obloha nebola taká zlá, keď si raz na ňu človek zvykne. Zľava

doprava pretínalo oblohu obrovské Jumbo ako blyštiaci sa chrobák.

Keď som dopil druhú whisky, zmocnili sa ma pochybnosti o tom, čo tu vlastne robím.

O čom to tu premýšľam?

O ovciach.

Vstal som, zobral kópiu fotografie z kolegovho stola a vrátil sa na pohovku. Olizujúc ľad s chuťou whisky som sa dvadsať sekúnd uprene díval na fotografiu a pokúšal som sa prísť na to, v čom je problém.

Na fotografii bola lúka so stádom oviec. Kde sa lúka končila, začínal sa brezový les. Boli to obrovské brezy typické pre Hokkaido, nie tie zakrpatené, ktoré zdobia vchod do zubnej ambulancie. Na tých masívnych brezách si mohli aj štyri medvede zároveň pazúry ostríť. Podľa hustoty lístia to mohlo byť na jar. Na vrcholoch hôr v pozadí bol ešte sneh. Apríl alebo máj. Obdobie, keď je zem premočená od topiaceho sa snehu. Obloha bola modrá, pravdepodobne modrá, súdiac podľa odtieňa sivej na čiernobielej fotografii, ale nebol som si istý. Mohla to byť aj lososová ružová, s páperovými oblakmi visiacimi nad končiarimi hôr. Nech akokoľvek premýšľam, stádo oviec je len stádom oviec, brezový les brezovým lesom a biele oblaky sú bielymi oblakmi. Jednoduché. Toto a nič viac.

Odhodil som fotografiu na stôl, zapálil si cigaretu a zívól si. Opätovne som ju vzal do rúk a začal počítat ovce. Lúka bola rozsiahla a ovce boli roztrúsené ako ľudia na pikniku. Čím väčšími boli vzdialené, tým bolo ťažšie rozoznať, či to boli ovce alebo len biele škvrny, biele škvrny alebo len optický klam, optický klam alebo skutočne nič. Na konci som si už nebol v ničom istý. Vzal som do ruky pero a jeho hrotom som sa ich pokúsil spočítat. Narátal som ich tridsaťdva. Tridsaťdva oviec. Obyčajná fotografia krajinky. Nebolo nič zvláštne ani na kompozícii, ani na vyhotovení.

Niečo však na nej bolo. Niečím to páchlo. Mal som ten dojem, keď som ju prvýkrát videl, a toho pocitu som sa nezbavil ďalšie tri mesiace.

Ľahol som si na pohovku a držiak fotografiu nad hlavou som sa ich pokúsil znova spočítať.

Tridsaťtri.

Tridsaťtri?

Privrel som oči a potriasol hlavou. V hlave som mal prázdno. Už stačilo. Čo sa má stať, sa ešte nestalo. Čo sa stalo, už sa neodstane.

Ako som ležal na pohovke, ešte raz som sa ovce pokúsil zrátať, ale upadol som do hlbokého poobedňajšieho spánku, zodpovedajúcemu dvom vypitým pohárom whisky. Pred zaspaním som si ešte stačil spomenúť na uši svojej novej priateľky.

5.

Auto a jeho šofér

Auto prišlo presne o štvrtej, ako malo. Šofér bol presný ako kukučkové hodiny. Sekretárka ma zobudila z hlbokého spánku. Vošiel som do kúpeľne a opláchol si tvár. Ospanlivosti som sa ani trochu nezbavil. Nastúpil som do výťahu, a kým som zišiel dole, trikrát som si zívól, ale tak, že by ma za to mohli hoci aj zažalovať. Ale kto by ma žaloval a prečo?

Obrovské auto zaparkované pred vchodom pripomínalo ponorku. Skromnejšia rodina by v ňom mohla pokojne aj žiť. Okná boli modré a nepriehľadné, takže dovnútra nebolo vidieť. Karoséria mala krásnu čiernu farbu, od nárazníkov až po disky na kolesách na nej nebola jediná škvrna.

Vedľa auta stál v pozore šofér v stredných rokoch v snehobielej košeli s oranžovou kravatou. Skutočný šofér. Len čo som sa priblížil, bez slova otvoril na aute dvere. Keď sa presvedčil, že sedím, dvere zatvoril. Sadol si na sedadlo vodiča a dvere za sebou zavrel. Všetko prebehlo bez jediného zvuku, ako keď sa prevracajú hracie karty. Sedieť v tom aute bolo v porovnaní s mojím pätnásťročným volkswagenom „chrobákom“, ktorý som kúpil od jedného kamaráta, také tiché, ako sedieť na dne jazera so zapchatými ušami.

Interiér bol vybavený úplne všetkým. Tak ako sa pri autách tohto druhu očakáva, interiérové doplnky zvyčajne nesvedčia o tom najlepšom vkuse, a ani toto auto nebolo

výnimkou. Uprostred priestranného zadného sedadla bol moderný tlačidlový telefón, vedľa neho strieborné puzdro na cigarety, popolník a zapalovač. Na zadnej strane vodičovho sedadla bol pripevnený skladací stolík, na ktorom by sa dalo písať alebo jesť. Klimatizácia bola tichá a nevtieravá, koberec mäkučký.

Než som sa stačil zorientovať, už sme boli v pohybe, auto sa kĺzalo ako kovová vaňa po povrchu ortuťového jazera. Zamyslel som sa nad sumou, ktorú do tohto auta vrazili, ale bolo to zbytočné. Presahovalo to hranice mojej predstavivosti.

„Želáte si nejakú hudbu?“ spýtal sa šofér.

„Niečo upokojujúce, ak by sa dalo,“ odpovedal som.

„Rozumiem.“

Šofér vybral spod sedadla kazetu a na palubnej doske stlačil gombík. Zo šikovne ukrytých reproduktorov sa ozvalo violončelo v upokojujúcej sonáte. Skladba a zvuk, proti ktorým nemožno nič namietat’.

„Vždy odvážate a privádzate hostí týmto autom?“ spýtal som sa.

„Áno,“ odpovedal šofér opatrne. „V poslednom čase robím toto.“

„Hm,“ zmohol som sa povedať.

„Voľakedy sa ním vozil len Učiteľ,“ dodal šofér po chvíli. V kontraste so svojím výzorom bol šofér láskavý človek. „Potom, ako sa mu na jar tohto roku zhoršil zdravotný stav, už nechodí von, a nechať toto auto len tak zaparkované tiež nemá zmysel. Určite viete, že keď sa auto pravidelne nepoužíva, jeho výkon sa znižuje.“

„Samozrejme,“ odpovedal som. Očividne nebolo Učiteľovo zhoršenie zdravotného stavu tajomstvom. Z puzdra som si vybral cigaretu a preskúmal ju. Bola to špeciálne zhotovená cigareta bez filtra, s vôňou podobnou ruskému tabaku. Chvíľu som rozmýšľal, či ju vyfajčiť alebo dať do vrečka, no nakoniec som ju jednoducho vrátil. V strede zapalovača a puzdra na cigarety bol vygravírovaný emblém. Emblém ovce.

Ovce?

Nech som si akokoľvek lámal hlavu, bolo to zbytočné. Potriasol som hlavou a privrel oči. Mám dojem, že odkedy som v to popoludnie prvý raz zahliadol tú fotografiu uší, veci sa mi začínali vymykať z rúk.

„Ako dlho nám to ešte bude trvať?“ spýtal som sa.

„Tridsať až štyridsať minút, závisí to od dopravnej situácie.“

„Mohli by ste v tom prípade trochu zmierniť klimatizáciu? Rád by som si ešte pospal.“

„Samozrejme.“

Šofér upravil klimatizáciu a opäť stlačil nejaký gombík. Hrubá sklenená stena sa postupne vysunula a odizolovala vodičovú časť od kabíny pre cestujúcich. Ak by som si odmyslel Bachovu melódiu, ocitol som sa v neuveriteľnom tichu. V tom čase ma už nič neprekvapovalo. Oprel som si líce o sedadlo a zadriemal som.

Prisnilo sa mi o dojnici. Taká milá krava, ktorá v živote všeličo zažila. Stretli sme sa na akomsi veľkom moste. Bolo príjemné jarné popoludnie. Krava niesla starý elektrický ventilátor a spýtala sa ma, či by som ho nechcel lacno kúpiť. Povedal som jej, že nemám peniaze. Naozaj som žiadne nemal.

„Dobre teda, vymením ho za kliešte,“ povedala krava. Dobrý nápad. Krava ma nasledovala domov a ja som sa horlivo pustil do hľadania klieští. Nikde som ich nenašiel.

„Čudné,“ povedal som. „Ešte včera som ich mal.“

Priniesol som si stoličku, aby som sa pozrel hore na skriňu, keď ma šofér poklepal po pleci.

„Sme na mieste,“ povedal zdvorilo.

Dvere sa otvorili a tvár mi ožiarilo podvečerné letné slnko. Bzukot tisícov cikád pripomínal natáhovanie struny na hodinách. Vo vzduchu sa vznášala prenikavá vôňa zeme.

Vystúpil som z auta, natiahol si chrbát a zhlboka sa nadýchol. Modlil som sa, aby to zasa nebol nejaký symbolický sen.

6.

Svet červov?

Existujú symbolické sny. Sny, ktoré predznamenávajú nejakú skutočnosť. Alebo potom je tu symbolická skutočnosť, skutočnosť, ktorá symbolizuje nejaký sen. Symboly sú ako honorárni starostovia miest vo svete červov. Vo svete červov nie je zvláštne, keď si krava chce zadovážiť kliešte. A aj si ich zadováži. So mnou to nesúvisí.

Skutočnosť, že krava si vybrala mňa na zaobstaranie klieští, situáciu však ihneď mení. Dostávam sa do dimenzií úplne odlišného uvažovania. V dimenziách odlišného uvažovania je hlavným problémom zdĺhavosť. Pýtam sa kravy: „Načo potrebuješ tie kliešte?“ Krava odpovie: „Som veľmi hladná.“ A ja sa spýtam: „Prečo potrebuješ kliešte, keď si hladná?“ Krava povie: „Chcem ich pripevniť na konáre broskyne.“ Spýtam sa: „Prečo práve broskyne?“ Nato sa krava ozve: „Preto som vymenila ten ventilátor, nie?“ A tak ďalej. Nikdy sa to nevyrieši, ja sa začínam hnevať na kravu, a krava sa začína hnevať na mňa. Toto je svet červov. Jediný spôsob, ako sa zo sveta červov dostať, je snívať iný symbolický sen.

Miesto, kam ma obrovské auto v to septembrové popoludnie roku 1978 prepravilo, bolo nepochybne centrom sveta červov. Jednoducho moja modlitba ostala nevyslyšaná.

Obzrel som sa po okolí a vzdychol som si. Tam sa jednoducho nedalo nevzdychnúť.

Auto zastalo uprostred malého kopca. Za chrbtom sme mali cestu zo štrku, po ktorej sme prišli. Strácala sa v dialke v zákrutách a ústila až k bráne. Cestu po oboch stranách lemovali cyprusy a ortuťové výbojky, zoradené v pravidelných intervaloch ako ceruzky. Na kmeňoch cyprusov bolo prichytené nespočetné množstvo cikád, ktoré kvílili, akoby sa blížil koniec sveta.

Každý rad cyprusov lemoval dokonale zostrihaný trávnik na miernom svahu, ktorý zdobili azalky, hortenzie a iné druhy rastlín, no tie som nedokázal identifikovať. Zľava doprava na trávniku poskakoval kúdeľ škorcov, čo pripomínal migrujúcu piesočnatú dunu.

Po oboch stranách vyvýšeniny boli kamenné schody. Schody na pravej strane viedli do japonskej záhrady s kamennou lampou a jazierkom, tie na ľavej strane vyúsťovali k malému golfovému ihrisku. Pri ňom bol altánok farby punčovej zmrzliny a za ním stála klasická kamenná grécka socha. Za sochou bola obrovská garáž, kde ďalší šofér hadicou umýval auto. Nevidel som aké, ale nebol to starý Volkswagen.

Založil som si ruky a znova som sa poobzeral po záhrade. Bola dokonalá. Až ma z nej v hlave zabolelo.

„A kde máte schránku na listy?“ spýtal som sa. Nieкто musí ísť predsa každé ráno a večer po noviny, nie?

„Schránka je na zadnej bráne,“ povedal šofér. Náhle odhalenie. Samozrejme, že tam musí byť zadná brána.

Po skončení prehliadky pozemku som sa zahľadel na budovu, čo sa týčila predomnou.

Ako to najlepšie povedať? Bola to hrozivo osamelá budova. Môžeme si niečo predstavovať. No predstava ešte nezahŕňa možné variácie. Tie časom nadobudnú väčší význam a prekryjú predstavu ako škvrny, až kým napokon nevytvoria úplne novú predstavu. V rámci nej vznikajú zárodky ďalších predstáv. Tá budova pôsobila asi takýmto dojmom. Bola ako nejaký staroveký tvor, ktorý sa náhodne a bezcieľne vyvíjal.

Pôvodne to bola budova v západnom štýle z obdobia Meidži. Do dvojposchodovej budovy krémovej farby sa vchádzalo cez klasický vchod s vysokým stropom. Okná v starom štýle boli vysoké a dvojité, niekoľkokrát premaľované. Strecha bola pokrytá medenými plátmi a odkvapové rúry sedeli pevne na svojich miestach ako rímsky akvadukt. Tá budova nevyzerala zle. Vyžarovala pôvab svojej doby.

Potom však nejaký architekt-klaun pristaval k pravej strane pôvodnej budovy krídlo v identickom štýle a farbe. Zámer nebol zlý, ale nehodilo sa to tam. Ako keď sa naservíruje zmrzlina a brokolica na tom istom striebornom tanieri.

Táto kombinácia tam stála nemenne niekoľko desaťročí, kým k nej nepribudla kamenná veža s dekoratívnym hromozvodom pripevneným v jej vrchole. Veľká chyba. Budova bola predurčená na to, aby ju zasiahol blesk a zachvátil následný požiar.

Z veže viedol koridor s veľkolepou strechou priamo k ďalšiemu krídlu. Toto krídlo bola tiež zvláštna budova, ale aspoň pôsobila štýlovo ucelene. Mohli by sme ju nazvať „ideologickým protikladom“. Mala v sebe určitý smútok. Bola ako somár medzi dvoma kopami krmiva, ktorý zomrie od hladu, lebo nevie, do ktorej sa pustiť skôr.

Naľavo, v kontraste s pôvodnou budovou, stál klasický japonský dom. Obkolesoval ho živý plot a pekne zostrihané borovice. Chodníky boli rovné ako bowlingové dráhy. Takéto okolie domu na vĺšku, pripomínajúce sériu troch filmov so žurnálom, nevidno často. Ak to bol projekt, ktorý niekto staval niekoľko rokov len preto, lebo nemal čo robiť alebo chcel zabiť čas, tak môžeme povedať, že bol úspešný. Samozrejme, že tak to nebolo. Bol to výsledok úsilia nadaných druhotriednych architektov rozličných období a ich narábania s veľkými peniazmi.

Na záhradu a budovu som musel hľadiť veľmi dlho. Keď som sa spamätal, zbadal som vedľa seba šoféra, ako sa díva na svoje hodinky. Pózu mal dobre nacvičenú.

Pravdepodobne často stával na tom istom mieste, s veľkým množstvom návštevníkov, ktorí na areál hľadeli rovnako prekvapene.

„Len sa pokojne popozerajte,“ povedal. „Ešte nám ostáva osem minút.“

„Je to obrovské,“ povedal som. Nič lepšie mi nenapadlo.

„Desaťtisíc sedemstodvadsaťpäť štvorcových metrov,“ povedal šofér.

„Aj aktívnu sopku by ste tu mohli mať,“ povedal som zo žartu. Vtip však ostal nepochopený. Tu nikto nežartuje.

Osem minút uplynulo.

Zaviedli ma do obrovskej miestnosti v západnom štýle, hneď vpravo od vchodu. Strop bol neuveriteľne vysoký a mal ozdobnú lištu. Nachádzala sa tam starodávna pohovka a stolík, na stene bolo zátišie – zosobnenie realizmu: jablká, váza na kvety a nôž na papier. Úmysel bol asi rozpučiť to jablko vázou a potom ho ošúpať nožom na papier. Semienka a ohryzok sa mohli uložiť do vázy. Na oknách viseli čipkové záclony a hrubé závesy, upevnené do strán stuhami z toho istého materiálu. Cez otvor v záclone bolo vidieť časť záhrady. Dubová podlaha sa pekne leskla. Polovicu podlahy zakrýval vyblednutý, ešte stále hrubý koberec.

Slušná izba. Vôbec nie zlá izba.

Staršia pani v kimone priniesla poháre s grepovým džúsom, položila ich na stôl a bez slova odišla. Dvere sa za ňou kliknutím zatvorili. Bolo ticho ako v hrobe.

Na stole ležalo strieborné puzdro na cigarety, zapalovač a popolník, také isté veci, aké som videl v aute. Aj na nich bola vygravírovaná ovca. Vybral som z vrečka vlastné cigarety s filtrom, pripálil si jednu strieborným zapalovačom a vyfúkol dym smerom k vysokému stropu. Potom som si odpil z grepového džúsu.

O desať minút sa dvere znova otvorili a vošiel vysoký chlap v čiernom obleku. Chlap nepovedal ani „Vitajte“

alebo „Prepáčte, že sme vás nechali čakať“. Ja som tiež nič nepovedal. Sadol si mlčky oproti mne, naklonil hlavu do jednej strany a premeral si ma.

Čas zatiaľ ubiehal.

Časť piata

LIST OD KRYSU A SPOMIENKY

1.

Krysov prvý list s pečiatkou z 21. decembra 1977

Ako sa máš?

Mám dojem, že sme sa veľmi dlho nevideli. Koľko rokov to bude? V ktorom roku to bolo?

Akosi som stratil pojem o čase. Ako keby mi nejaký obrovský čierny vták mával nad hlavou krídlami a ja som nevedel narátať viac ako do troch. Ak by Ti to neprekážalo, spomeň si na to Ty, prosím Ťa.

Odišiel som z mesta bez jediného slova, čo Ti asi tiež spôsobilo nejaké komplikácie. Alebo si sa na mňa hneval, že som Ti nič neoznámil. Toľkokrát som Ti to chcel vysvetliť, ale neurobil som to. Napísal som veľa listov, ale všetky som roztrhal. Malo to byť objasnené, ale nemohol som iným vysvetliť niečo, čo nebolo jasné ani mne.

Nie je to tak?

Nikdy som nevedel písať listy. Všetko napíšem opačne. Použijem tie najnevhodnejšie výrazy. Navyše ma písanie ešte viac zmätie. Nemám ani zmysel pre humor, a preto začnem sám seba pri písaní unavovať.

A ľudia, ktorí vedia písať listy, nemajú potrebu ich písať. Majú dostatok života aj pre kontext. Je to, pravdaže, len môj názor. Možno sa nedá život prežívať v kontexte.

Je veľmi chladno a ruky mám skrehnuté. Ako keby to ani neboli moje ruky. A môj rozum tiež ako keby ani nebol môj. Teraz práve sneží. Sneh ako rozum niekoho iného. A

*pribúda ho čím ďalej tým viac, ako rozumu niekoho iného.
(Čo sú toto za nezmysly.)*

Ak neberiem do úvahy zimu, nažívam si dobre. A ako sa máš Ty? Neuvádzam svoju adresu, ale nevšímaj si to. Nerobím to preto, že by som chcel pred Tebou niečo utajiť. Chcem, aby si si to uvedomil. Pre mňa je to háklivá záležitosť. Mám pocit, že keď Ti prezradím svoju adresu, tak sa vo mne niečo zmení. Neviem, ako to lepšie povedať.

Zdá sa mi, že vždy správne pochopíš to, čo Ti ja neviem jasne povedať. Je to tak, že čím Ty si v chápaní lepší, tým horšie je to s mojím vyjadrovaním. Musí to byť nejaká vrodená chyba.

Každý máme svoje nedostatky.

Mojím najväčším nedostatkom je, že chyby, s ktorými som sa narodil, sú rok čo rok väčšie. Ako keby som v sebe choval sliepky. Sliepky znesú vajcia, z nich sa vyliahnú ďalšie sliepky, ktoré tiež znesú vajcia. Dá sa so všetkými týmito nedostatkami žiť? Samozrejme, že sa dá. Ale v tom je práve ten problém.

Tak či onak, adresu Ti nedám. Bude to tak lepšie. Pre Teba aj pre mňa.

Asi by nám bolo lepšie, keby sme sa boli narodili v devätnástom storočí niekde v Rusku. Ja by som bol nejaký princ a Ty gróf. Chodili by sme na poľovačky, zúčastňovali sa na dueloch, boli by sme rivalmi v láske, mali svoje metafyzické problémy a popíjajúc pivo niekde na brehu Čierneho mora by sme pozorovali západ slnka. Neskôr by sme sa zaplietli do nejakej vzbury a poslali by nás na Sibír do vyhnanstva, kde by sme aj zomreli. Úžasné, nie? Som si istý, že keby som sa narodil v devätnástom storočí, písal by som ešte lepšie romány. Nie až také ako Dostojevskij, ale tak o stupeň horšie. A čo by si robil Ty? Ty by si bol len gróf taký a taký. To by nebolo vôbec zlé, byť grófom takým a takým. A to všetko v devätnástom storočí.

Stačilo však. Vráťme sa do dvadsiateho storočia.

Porozprávam Ti o mestách.

Nie o meste, kde som sa narodil, ale o iných mestách.

Na svete je skutočne veľa rozličných miest. Čo ma na nich fascinuje, sú ich rozličné nepochopiteľné veci. To je aj dôvod, prečo som ich toľko po tieto roky prešiel.

Kdekoľvek na stanici vystúpim, je tam malá križovatka s orientačnou tabuľou, na ktorej je plán mesta, a potom tam je ulica s obchodmi. Všade je to viac-menej takto. Ved' aj psy majú podobný výraz. Vždy sa najprv poobzerám, a potom sa idem spýtať do realitnej kancelárie na nejaké ubytovanie. Keďže som cudzinec, v malom meste mi hneď nedôverujú. Ale Ty ma poznáš a vieš, že keď sa posnažím, tak viem urobiť dojem. Stačí mi pätnásť minút – a hneď som s väčšinou ľudí zadobre. Dozviem sa o ubytovaní a získam aj rozličné informácie o meste.

Potom sa poobzerám za prácou. Najprv však musím byť s ľuďmi zadobre. Nieкого ako Teba by to určite znechucovalo (ja som toho tiež niekedy mal dosť), lebo koniec koncov tam ostanem tak zo štyri mesiace. Vychádzať s ľuďmi nie je nič ťažké. Najprv nájdem kaviareň alebo snackbar, kde sa stretáva miestna mládež (každé mesto má jedno takéto miesto, ktoré je jeho pupkom), stanem sa tam pravidelným hosťom, spoznám sa s ľuďmi, ktorí mi potom pomôžu so zháňaním práce. Samozrejme, uvediem hodnoverné meno a hodnoverný životný príbeh. Ani by si neveril, koľko mám dnes tých mien a životných príbehov. Niekedy si už vôbec neviem spomenúť na to, aký som bol pôvodne.

Čo sa týka práce, robil som skutočne všetko možné. Väčšinou to boli nudné zamestnania, ale mňa bavili. Najviac som pracoval na benzínových pumpách. Potom to boli bary, kníhkupectvá, dokonca aj rozhlasová stanica. A okrem toho si ma najímali ako robotníka na nejaký ten deň. Bol som aj podomovým predavačom kozmetiky. Ako podomový predavač som mal dobrú reputáciu. A spal som s najrozličnejšími ženami. Spať so zmenenou identitou

zakaždým s inou ženou vôbec nie je také zlé. Človek zažije tie najrozličnejšie kombinácie.

Mám už dvadsaťdeväť. O deväť mesiacov budem mať tridsať. Ešte mi nie je jasné, či toto je ten spôsob života, ktorý je pre mňa ten pravý. Majú ľudia s túlavými topánkami niečo spoločné? Ako to už niekto napísal, na to, aby mal niekto dlhý tulácky život, potrebuje mať jednu z nasledujúcich troch vlôh: duchovnú, umeleckú a psychologickú. Ak nemáš ani jednu z nich, tak tulácky život neprichádza do úvahy. Ja si myslím, že nemám ani jednu. Hm, možno... ale nechajme to.

Možno jedného dňa otvorím tie nesprávne dvere a už nebude cesty späť. Ak ich raz otvorím, nič sa nebude dať robiť, len pokračovať. Nemôžem donekonečna kupovať veci na úver. Asi tak.

Ako som už na začiatku povedal (povedal som to?), keď si na Teba pomyslím, zmocní sa ma pocit úzkosti. Je to preto, že mi pripomenieš časy, keď som bol relatívne normálny.

Tvoj priateľ
Krysa

P. S. Prikladám príbeh, ktorý som napísal. Pre mňa už nič neznamená, preto s ním urob, čo len chceš. Posielam to expresne, aby to doručili do 24. decembra. Dúfam, že to príde včas.

Mimochodom, všetko najlepšie k narodeninám.

Mimochodom, šťastné a veselé.

Krysov balík som našiel zastrčený a celý zhúžvaný v schránke dvadsiateho deviateho decembra. Na balíku boli dokonca dve cedulky s poznámkami o zmene adresy. Balík poslal na moju predchádzajúcu adresu. Novú adresu som mu nemal ako oznámiť.

Štyri strany, husto popísané na bleдозelenom listovom papieri, som si prečítal trikrát a potom som preskúmal rozmazanú pečiatku pošty. Bola to pečiatka mesta, o

ktorom som nikdy nepočul. Vzal som z police atlas a pustil sa do jeho hľadania. List bol odoslaný z mestečka na severnom cípe ostrova Honšú, čo už bola nepochybne prefektúra Aomori. Mestečko bolo tak na hodinu jazdy vlakom z mesta Aomori. Podľa cestovného poriadku tam vlak stál denne päťkrát. Dva ráno, jeden napoludnie a dva večer. Bol som v decembri už niekoľkokrát v Aomori. Je tam hrozná zima. Semaforey im zamrzajú.

Ukázal som list manželke. Povedala, že je to chudák. Možno tým chcela povedať, že sme obaja chudáci. Teraz je to už jedno.

Román, takých dvesto strán, som vložil do zásuvky, bez toho, že by som bol prečítal čo len nadpis. Nechcelo sa mi ho čítať. Stačil mi ten list.

Stoličku som prisunul k ohrievaču a vyfajčil som tri cigarety.

Krysov ďalší list prišiel v máji nasledujúceho roka.

2.

Druhý Krysov list s pečiatkou z? mája 1978

Mám dojem, že v predchádzajúcom liste som to s tým rozprávaním prehnal. Vôbec si nepamätám, o čom som to písal.

Znova som sa presťahoval. Toto miesto je úplne odlišné od tých, ktoré som predtým pochodil. Je tu veľmi ticho. Možno až príliš ticho.

Pre mňa je toto miesto akousi konečnou zastávkou. Mám dojem, že mi bolo predurčené sem doraziť. Navyše ešte cítim, že celý čas som išiel proti prúdu. Prirodzene, že to nemôžem takto posudzovať.

Čo to tu vypisujem. Je to celé neurčité a pravdepodobne ti to vôbec nie je jasné. Alebo si myslíš, že svojmu osudu pripisujem príliš dôležitú úlohu. Ak je to tak, je to len moja vina.

Chcem len, aby Ti bolo jasné, že čím viac Ti chcem vysvetliť podstatu toho, čo sa so mnou deje, tým viac sa od toho odkláňam. Som na tom však dobre. Lepšie ako doteraz.

A teraz to podstatné.

Ako som už povedal, je tu neuveriteľne ticho. Niet tu čo robiť, tak si každý deň len čítam (je tu toľko kníh, že ich neprečítam ani za desať rokov), alebo počúvam hudobné vysielanie na FM a platne (je ich tu tiež neúrekom). V takomto množstve som hudbu nepočúval už asi desať rokov. Som prekvapený, že Rolling Stones a Beach Boys sú ešte

stále na vrchole. Ako ten čas len nepretržite plynie. Zo zvyku si občas vystrihneme útržky, ktoré sa nám hodia, a potom si namýšľame, že čas zodpovedá nášmu rozmeru, ale on len neprestajne plynie.

Tu nie je nič, čo by zodpovedalo môjmu rozmeru. A nie sú tu ani ľudia, ktorí by iných k sebe prirovnávali a na základe toho ich chválili alebo odsudzovali. Čas jednoducho plynie ako čistučká rieka. Niekedy mám dojem, že len tým, že som tu, som sa oslobodil a vrátil sa k svojej podstate. Napríklad, keď uvidím auto, trvá mi to niekoľko sekúnd, kým si uvedomím, že je to auto. Prirodzene, povrchno si uvedomujem, že ide o auto, ale môjho najhlbšieho vedomia sa to úplne nedotkne. V poslednom čase sa mi to stáva čoraz častejšie. Je to asi aj preto, že už dlhý čas žijem sám.

Do najbližšej osady je to hodinu a pol jazdy autom. Vlastne to nie je ani osada. Len zmenšenina najmenšej osady. Ani si to nedokážeš predstaviť. Ale ako to ináč nazvať. Dostať tam oblečenie, jedlo a benzín. Ak chceš vidieť nejaké ľudské tváre, tak tam máš možnosť.

V zime sú cesty pokryté ľadom a autá takmer nepremávajú. Pri cestách je pôda vlhká, a keď zamrzne, premení sa na ľadovú drvinu. Keď nasneží, nie je možné rozoznať, kadiaľ vedie cesta. Je to krajina, ktorá by mohla byť zobrazením konca tohto sveta.

Prišiel som sem na začiatku marca. S reťazami na kolesách džípu som sa predieral všetkým, čo k zime patrí. Ako v nejakom sibírskom vyhnanstve. Teraz je máj a sneh sa už roztopil. Od apríla počuť v horách dunenie lavín. Počul si už niekedy lavínu? Po lavíne príde to najdokonalejšie ticho. V tom stopercentnom tichu človek zabudne, kde vôbec je. Je to neuveriteľné ticho.

V dôsledku toho, že som po celý čas takto zastrčený v horách, už som so ženou nespál tri mesiace. Samo osebe to nie je až také zlé. Keď tu však takto ostanem, stratím záujem o ľudí, a to nie je to, čo chcem. Preto keď sa len trochu oteplí, obujem si topánky a niekde si tú ženu nájdem.

Nechcem sa chváliť, ale zbalil' ženu pre mňa nikdy nebol problém. Pokiaľ sa veľmi nesnažím – a moja prítomnosť tu len dokazuje, že mi na veciach naozaj nezáleží – nejaký ten sexepíl už nie je problémom. Ženu si zaobstarám relatívne ľahko. Problémom je, že ešte som si na túto svoju schopnosť sám neprivykol. Pokiaľ som to ešte ja a odkiaľ je to už môj sexepíl. Nevie, dakedy je to Lawrence Olivier a odkedy to je Othello. Keď zistím v polovici, že z toho nič nemám, tak to celé hodím cez palubu. A mnohí si to odnesú. Môj doterajší život je jedným nekonečným opakovaním sa tohto prístupu.

Teraz som vďačný (skutočne vďačný), že nemám nič, čo by som hádzal cez palubu. Je to úžasný pocit. Jediné, čoho by som sa mohol zbaviť, som ja sám. Ani to nie je taký zlý nápad. Už to tu vyznieva príliš pateticky, hoci myšlienka sama osebe nie je patetická. Vyznieva to tak vtedy, keď to napíšem.

Uf.

O čom som to hovoril?

O ženách.

Každá žena má zásuvku s označením „krásna“, a je plná množstva bezvýznamných harabúrd. Ja sa na ne špecializujem. Ja tie haraburdy jednu po druhej povytáhujem, oprášim a nájdem v nich zmysel. To je ten sexepíl. A čo potom? Potom už len prestávam byť sám sebou.

Teraz myslím výlučne na sex. Keď myslím výlučne na sex, tak nie je potrebné sa zamýšľať nad tým, či sa cítim pateticky alebo nie.

Je to ako piť pivo na brehu Čierneho mora.

Práve som si prezrel to, čo som napísal. Je tam pár nezrovnalostí, ale na mňa je to dobré. Tie nudné vety tiež nie sú najhoršie.

A nemám ani pocit, že píšem tento list Tebe. Je viac určený pre poštovú schránku. Nekritizuj ma preto. Poštová schránka je odtiaľto na hodinu a pol jazdy džípom.

Od tohto momentu list píšem Tebe.

Mám dve prosby. Ani jedna nie je súrna, a preto sa im venuj, keď to Tebe bude vyhovovať. Budem Ti veľmi vďačný. Pred troma mesiacmi by som nebol schopný Ťa o niečo poprosiť. Teraz však áno. To je krok vpred.

Tá prvá prosba je sentimentálna. To znamená, že má do činenia s minulosťou. Keď som pred piatimi rokmi odchádzal z mesta, bolo mi tak naponáhlo, že som sa zabudol rozlúčiť s mnohými ľuďmi. V podstate s Tebou, s Jayom a s jednou ženou, ktorú Ty nepoznáš. S Tebou sa ešte pravdepodobne stretnem, aby som sa mohol rozlúčiť, ale viem, že tých dvoch už asi nikdy neuvidím. Ak sa tam raz vrátiš, mohol by si sa s nimi rozlúčiť za mňa?

Viem, že je to sebecké. Mal by som im sám napísať. Pravdu povediac, bol by som radšej, keby si tam za mňa zašiel a stretol sa s nimi. Takto im dám moje pocity lepšie najavo, ako keby som im napísal list. Napíšem Ti jej adresu a telefónne číslo. Ak sa presťahovala alebo vydala, nechaj to tak. Nemusíš sa s ňou stretnúť. Keby tam však bola, tak jej odovzdaj môj pozdrav.

Aj Jaya pozdrav. Vypite si pivo na moje zdravie.

To by bola jedna prosba.

Tá druhá je trochu čudná.

K listu prikladám fotografiu. Fotografiu oviec. Chcem, aby si ju dal niekam, kde ju budú mať ľudia na očiach. Viem, že Ťa tým len zaťažujem, ale nemám nikoho iného, koho by som poprosil. Ak mi vyhovieš, môžeš mať všetok môj sexepíl. Dôvod Ti nemôžem prezradiť. Táto fotografia je pre mňa veľmi dôležitá. Raz Ti to vysvetlím.

K listu prikladám šek na výdavky s tým spojené. Na peniaze nemysli. Tu ich nemám kde minúť a teraz sú jedinou vecou, ktorú Ti môžem dať.

Nezabudni si dať pivo na moje zdravie.

Keď som odlepil ceduľku s poznámkou o zmene adresy, pečiatka pošty ostala nečitateľná. V obálke bol šek na stotisíc jenov, ústrižok s menom a adresou tej ženy a čiernobiela fotografia oviec.

List som našiel v schránke pri odchode z domu a prečítal som si ho za stolom v kancelárii. Bol to ten istý bledozelený listový papier ako predtým a šek bol vystavený v banke v Sappore. To znamená, že Krysa je už na Hokkaide.

Príbeh o lavínach sa ma nedotkol. Skôr ten fakt, že to bol, ako aj Krysa povedal, úprimný list. Nikto nepošle šek na stotisíc jenov len tak zo žartu. Otvoril som zásuvku na stole a celé som to tam aj s obálkou vložil.

Bolo to asi pre môj rozpadajúci sa vzťah s manželkou, že som sa nedokázal tešiť z jari. Žena sa mi nevrátila domov už štyri dni. Mlieko v chladničke bolo pokazené a kocúr bol stále hladný. Jej zubná kefka pri umývadle vyschla ako nejaká fosília. Všetko toto lenivo osvetľovalo jarné slnko. Aspoň že to slnečné svetlo je zadarmo.

Dlhá slepá ulica – tak sa o tom možno aj ona vyjadrila.

3.

Pieseň sa skončila

Keď som sa vrátil do mesta, bol už jún.

V práci som si vymyslel vhodný dôvod, vybral si tri dni dovolenky a v utorok ráno som nasadol na superexpres. Biele tričko s krátkymi rukávmi, zelené bavlnené nohavice vydraté na kolenách, biele tenisky, žiadna batožina. V to ráno som sa zabudol aj oholiť. Tenisky, ktoré som mal obuté, mali úplne zodratú podrážku. Chodil som v nich určite čaptavo a ani som si to neuvedomoval.

Nastúpiť na superexpres bez batožiny bol úžasný pocit. Bolo to, ako počas prechádzky sa premeniť na bombardovacie lietadlo, ktoré sa potom ocitne v časopriestorovom víre. Tam naozaj nič nie je. Žiadne prehliadky u zubára, žiadne dôležité úlohy čakajúce na riešenie v zásuvke stola a žiadne komplikované medziľudské vzťahy. Žiadne vynútené prosby. Na chvíľu som to všetko hodil na dno priepasti. Jediné, čo som mal, boli tenisky so zničenou gumenou podrážkou. Pridŕžali sa mojich nôh ako neurčité spomienky akéhosi časopriestoru. Na tom tiež nezáleží. Nie je to nič, čo by som kvôli plechovkám piva a zoschnutému šunkovému sendviču nepustil z hlavy.

Už sú to štyri roky, čo som bol naposledy doma. Vtedy som sa tam vrátil kvôli vybavovaniu dokladov potrebných na svadbu. Keď sa nad tým zamyslím, bol to nezmyselný výlet. Bolo to len vybavovanie dokladov, ale nikto iný sa na

to takto nedíval. Je to vec uhla pohľadu. Čo sa pre jedného skončilo, pre druhého ešte nie. Ale keď sa raz cesta v jednom bode rozdvíja do dvoch rozličných smerov, tak sa ocitnete bez toho druhého.

Od toho momentu som už nemal svoje mesto. Už nebolo miesta, kam by som sa vrátil. Uľavilo sa mi. Už niet nikoho, kto by ma chcel vidieť, nikoho, kto by odo mňa niečo mohol chcieť.

Po druhej plechovke piva som si na pol hodinky zdriemol. Keď som sa zobudil, pocit príjemnej slobody bol preč. Ako sa vlak hnal vpred, oblohu zahaľovala sivá farba obdobia dažďov. Pod oblohou sa rozprestierala tá istá nudná krajina. Nech by sme išli akokoľvek rýchlo, pred nudou nebolo úniku. Naopak, zdalo sa, že čím je rýchlosť väčšia, tým sme v núde hlbšie ponorení. S nudou je to už raz tak.

Vedľa mňa nehybne sedel taký obchodnícky typ okolo dvadsaťpäťky, začítaný do novín o obchode. Tmavomodrý letný oblek bez jediného záhybu a čierne topánky. Naškrobená biela košeľa priamo z práčovne.

Zahľadel som sa na strop a vyfúkol som obláčik dymu. Aby som zabil čas, pokúsil som sa spomenúť si na všetky piesne, ktoré Beatles vyprodukovali. Napočítal som ich sedemdesiattri. Viac som nemohol. Koľko by ich bol schopný vymenovať sám Paul McCartney?

Chvíľu som sa díval von z okna a potom som sa zrakom vrátil ku stropu.

Mám dvadsaťdeväť rokov. O šesť mesiacov sa nad mojimi dvoma krížikmi stiahne opona. Desať rokov, a nič z nich. Nič, čo by malo hodnotu, nič, čo by malo význam. Len samá nuda.

Teraz si už nespomínam, aké to bolo predtým. Niečo tam muselo byť. Niečo, čo mňa aj ostatných poháňalo dopredu. V konečnom dôsledku je to celé preč. Možno sa to tak malo stať. Neostáva mi iné, len to nechať tak.

Aspoň som ešte nažive. Ak dobrý Indián je mŕtvy Indián, tak musím v tomto živote pokračovať.

Ale s akým cieľom?
Rozprávať príbehy kamennej stene?
To určite.

„Prečo si ubytovaný v hoteli?“ spýtal sa ma prekvapene Jay, keď som mu podával zápalky s číslom hotela na ich zadnej strane. „Máš predsa domov, alebo nie?“

„Už to nie je môj domov,“ odvetil som.

Jay nezareagoval.

Na stole stáli tri misky s občerstvením. Vypil som polovicu piva, vybral Krysov list a podal ho Jayovi. Utrl si ruky do uteráka a v rýchllosti si prečítal dve strany toho listu. Potom začal čítať pomaly.

„Hm,“ povedal dojatý. „Nažíva si.“

„Nažíva,“ povedal som a odpil si z piva. „Musím sa oholiť. Máš žiletku a penu na holenie, ktoré by som si mohol požičať?“

„Áno,“ povedal Jay a spod pultu vytiahol cestovnú holiacu súpravu. „Pokojne môžeš ísť do kúpeľne, ale netečie nám teplá voda.“

„Aj studená bude dobrá,“ odvrkol som. „Pokiaľ tam na podlahe neleží nejaká opitá žena, tak je to v poriadku. To by sa mi ťažko holilo.“

Jayov bar sa úplne zmenil.

Voľakedajší Jayov bar bol malý prevlhnutý podnik v pivnici starého domu pri diaľnici. V lete sa po zotmení vďaka klimatizácii zahaľoval do ľahkej hmly. Po takom dlhom popíjaní aj košeľ a úplne prevlhla.

Jayovo skutočné meno bolo akési nevysloviteľné, dlhé a nudné čínske meno. Jayom ho nazvali Američania na základni, kde po vojne pracoval. Na jeho skutočné meno sa zabudlo.

Podľa Jayovho rozprávania v päťdesiatom štvrtom skončil s prácou na základni a v jej blízkosti si otvoril prvý malý bar. Ten bol dosť úspešný.

Väčšinu zákazníkov tvorili leteckí dôstojníci z neďalekej školy a ani atmosféra nebola zlá. Keď sa obchod ustálil, Jay sa oženil, ale o päť rokov nato jeho manželka zomrela. Jay nikdy nehovoril o príčine jej smrti.

V roku 1963, keď vojna vo Vietname zintenzívnila, Jay bar predal a odsťahoval sa do môjho rodného mesta. Tam otvoril svoj druhý bar.

To je všetko, čo o ňom viem. Mal mačku, fajčil škatuľku cigariet za deň a nikdy nepil.

Predtým, ako som spoznal Krysu, chodieval som do Jayovho baru vždy sám. Pomaly som popíjal pivo, fajčil cigarety, do hracieho automatu som vhadzoval drobné a počúval hudbu. Bolo to v čase, keď bol bar väčšinou prázdny, a tak sme s Jayom sedeli za barom a o všeličom sa rozprávali. O čom sme sa rozprávali, to si už nepamätám. O čom sa tak môžu rozprávať sedemnásťročný tichý chlapec a čínsky vdovec?

Keď som dosiahol osemnástku a odišiel z mesta, Krysa zaujal v bare moje miesto pri pive. Keď v sedemdesiatom treťom Krysa mesto opustil, nenašiel sa nikto, kto by zasadol na jeho miesto. Šesť mesiacov nato, keď rozširovali cestu, Jay sa musel presťahovať. A tak sa končí príbeh jeho druhého baru.

Tretí bar bol pri rieke, päťsto metrov od toho predchádzajúceho. Nebol oveľa väčší, ale bol na treťom poschodí novej štvorposchodovej budovy s výťahom. Bolo to zvláštne, ísť do Jayovho baru výťahom. A čudné mi pripadalo aj sedieť za barom a dívať sa na svetlá mesta ponárajúceho sa do tmy.

Jayov nový bar mal veľké okná na západ a juh, cez ktoré bolo vidno kopce a miesta, kde bolo voľakedy more: Pobrežie pred niekoľkými rokmi umelo rozšírili a potom tam husto vystavali vysoké budovy pripomínajúce náhrobné kamene. Stál som pri okne, chvíľu sa díval na nočné mesto a potom som sa vrátil k barovému pultu.

„Voľakedy tam bolo vidno more,“ povedal som.

„Tak veru,“ odvrkol Jay.

„Často som tam plával.“

„Hm,“ zamrmlal Jay, ako si pripaľoval cigaretu v ústach ťažkým zapaľovačom. „Viem, čo tým myslíš. Zbúrajú kopce, postavlia domy, zem navozia do mora a tiež tam vystavajú domy. A ešte si myslia, že je to úžasný nápad.“

V tichosti som popíjal pivo. Z reproduktorov na strope sa ozýval posledný hit Boz Scaggs. Nikde tam nebola hracia skrinka. Väčšina zákazníkov boli úhladne oblečené dvojice vysokoškolákov, ktorí slušne popíjali streky alebo koktaily. Neboli tam žiadne opité ženy na pokraji kolapsu a ani vo vzduchu sa k ničomu neschyľovalo, ako to býva cez víkend. Tí, ktorí tam boli, pravdepodobne si po príchode domov obliekli pyžamu, umyli si zúbky a išli rovno do postele. Na tom nie je nič zlé. Poriadok je dobrá vec. A hlavne nič nenariaďuje, ako majú veci v bare alebo vo svete vyzerat’.

Jay ma celý ten čas sledoval.

„Všetko sa v bare zmenilo, a ty sa cítiš nesvoj?“

„Ani nie,“ odvrkol som. „Chaos nadobudol nové tvary. Žirafa si s medveďom vymenili klobúky a medveď si so zebrou vymenili šály.“

„Je to ako predtým,“ dodal Jay so smiechom.

„Časy sa zmenili,“ povedal som. „Keď sa zmenia časy, veľa vecí sa zmení, ale to je v poriadku. Všetci si pomenia svoje úlohy a nikto sa nest’ážuje.“

Jay nič nepovedal.

Ja som si dal ďalšie pivo a on ďalšiu cigaretu.

„A čo tvoj život?“ spýtal sa Jay.

„V podstate dobre.“

„A čo tvoja žena?“

„Netuším. Vieš, ako to je medzi dvoma ľuďmi. Sú časy, keď si myslím, že všetko je v poriadku, potom nastane obdobie, keď si to zasa nemyslím. Manželstvo je možno o tom. Alebo nie?“

„Možno,“ povedal Jay a malíčkom si škrabkal špičku nosa. „Úplne som zabudol, aké to je, žiť v manželstve. Bolo to už tak dávno.“

„Ako sa má mačka?“

„Zdochla pred štyrmi rokmi. Chvíľu potom, ako si sa oženil. Niečo s črevami... ale v celku mala dobrý život. Žila dvanásť rokov. Bola so mnou dlhšie ako moja žena. Dvanásť rokov nie je vôbec málo, však?“

„Súhlasím.“

„Na kopci je ten cintorín pre zvieratá, tam som ju pochoval. Je odtiaľ výhľad na tie vysoké budovy. Hocikam tu zájdeš, odšadiaľ ich vidíš. Nie že by to mačke prekážalo.“

„Je ti za ňou smutno?“

„Určite. Aj keby to bol človek, ktorý zomrel, nebol by som taký smutný. Nie je to čudné?“

Pokrútil som hlavou.

Kým tam Jay pripravoval pre nejakého zákazníka komplikovaný koktail a šalát, ja som sa na pulte zabával s nejakým škandinávskym hlavolamom. Mal som v jednom sklenom puzdre zložiť obrázok s tromi motýľmi poletujúcimi nad lúkou posiatou d'atelinou. Vzdal som to po desiatich minútach.

„A deti máš?“ spýtal sa Jay, vrátiac sa k téme. „Už budeš pomaly v tom veku, keď ich môžeš mať.“

„Ja nechcem mať deti.“

„Vážne?“

„Čo by som robil s dieťaťom, ktoré by bolo po mne?“

Jay sa zaškľabil a nalial mi do pohára pivo. „Myslíš príliš dopredu.“

„Nie, v tom nie je problém. Nevie, či je to správne, pričiniť sa o nový život. Deti dospejú, príde nová generácia. A potom? Viac zbúraných kopcov a zasypaných morí. Rýchlejšie autá a viac zrazených mačiek. A čo ešte?“

„To je tá horšia stránka veci. Stávajú sa však aj dobré veci a sú aj dobrí ľudia.“

„Hm, tak skús vymenovať tri,“ odvetil som.

Jay chvíľu rozmýšľal a potom sa zasmial. „O tom rozhodne generácia tvojich detí, nie ty. Tvoja generácia...“

„Už je po nej?“

„V istom zmysle áno,“ povedal Jay.

„Pieseň sa skončila. Melódia sa však naďalej vznáša vo vzduchu.“

„Vždy vieš, ako sa na veci pozerat’.“

„Len sa predvádzam,“ dodal som.

Keď sa bar začal naplňovať, zaželel som Jayovi dobrú noc a pobral som sa preč. Bolo okolo deviatej. Tvár ma po tom holení sa studenou vodou ešte páčila. Možno to bolo aj preto, že som si namiesto vodou po holení ošpliechal tvár vodkou. Jay povedal, že je to to isté, ale teraz som celý smrdel od vodky.

V noci bolo nezvyčajne teplo, hoci obloha bola zatiahnutá ako zvyčajne. Od juhu pomaly vial vlhký vietor. Tak ako vždy. Vôňa mora sa miešala s predzvest’ou dažďa. Všetko naokolo naplňovala nostalgia. Z trávnatého porastu vyschnutého riečneho dna bolo počuť bzučanie hmyzu. Schyľovalo sa na dážď. Spočiatku iba poprchalo, ale nakoniec som úplne premokol.

V belasom svetle pouličnej neónky som vedel rozoznať len rieku. Voda v nej siahala po členky. Bola čistá ako vždy. Vytekala priamo z hôr a na jej ceste nebolo nič, čo by ju znečistilo. Riečne dno tvorili drobné kamene nanosené vodou z kopcov. Na rieke bolo niekoľko vodopádov. Pod každým vodopádom sa vytvorila priehlbina, v ktorej plávali rybky.

V čase sucha rieka úplne vysychala. Jediné, čo po nej ostávalo, bol matný, vlhký, biely pás štrku a piesku. Voľakedy som na prechádzkach sledoval ten pás smerom k prameňu, hľadájąc bod, kde rieka mizla. Keď som mal pocit, že mám ten bod, zastal som, ale o chvíľu sa tušenie vytratilo. Rieku pravdepodobne pohltila temnota jej dna.

Cestu popri rieke som mal rád. Kráčal som s tokom rieky. Počúval jej dych. Bola živá. Práve jej môžeme byť

vd'achní za vznik mesta. Po tisícky rokov obrusovala kopce, zmývala hlinu, nanášala ju do mora a umožňovala stromom rásť. Mesto patrilo rieke od samého začiatku a vždy to tak bude.

Keďže teraz bolo obdobie dažďov, voda sa nerušene vlievala do mora. Stromy, ktoré rástli na brehoch, sviežo voňali. Vzduch naokolo bol nasiaknutý zeleňou. Po tráve sa prechádzali páriky držiac sa okolo ramien, starí ľudia vyvádzali svoje psy. Stredoškolyáci fajčili pri svojich motorkách. Typický večer na začiatku leta.

Zastavil som sa v obchode s alkoholom, kúpil si dve plechovky piva a niesol ich v papierovom vrecku dole k moru. Miesto, kde sa rieka vlievala do mora, bolo ako malá zátoka alebo do polovice zasypaný kanál. Z pôvodného pobrežia ostalo len tých päťdesiat metrov. Bol tu aj kúsok pôvodnej pláže. Malé vlny vyplavovali vyhladené kúsky dreva. Voňalo tu more. Na betónovom móle so starými nasprejovanými nápismi sa povalovali zvyšky klinčov. Len nostalgických päťdesiat metrov pobrežia. A z toho desať metrov zovretých vysokými betónovými stenami. Steny sa tiahli ďalej niekoľko kilometrov, zovierajúc úzky pás mora, lemovaný vysokými budovami. Len päťdesiat metrov mora. Zvyšok bol kompletne vymazaný.

Odišiel som od rieky a pokračoval som smerom na východ paralelne s cestou na pobreží. Na moje počudovanie staré mólo tam ešte bolo. Mólo bez mora je naozaj čudná vec. Zastavil som sa presne na tom mieste, kde som v minulosti často zastal autom, sadol si na mólo, díval sa na more a popíjal pivo. Namiesto mora sa tam teraz rozkladali na navezenej pôde vysoké obytné domy. Budovy bez výrazu sa usilovali vytvoriť akési vzdušné mesto, ale pripomínali skôr opustené nosné trámy mosta alebo deti, nedočkavo čakajúce na otcov návrat.

Budovy boli poprepletané cestami, kde-tu obrovské parkovisko alebo zastávka autobusu. Supermarket, benzínové čerpadlo, priestranný park a pekné kultúrne stredisko. Všetko také novučičké, a všetko také

neprírodné. Hlina dovezená z kopcov na rozšírenie pevniny vyzerala chladno a čisti, čo neboli súčasťou projektu, husto zarástla burina. Tá sa uchytila na novom mieste s obdivuhodnou rýchlosťou.

Pol'utovaniahodná krajina.

Čo k tomu dodať? Tu sa už začala nová hra s novými pravidlami. Nikto to nemôže zastaviť.

Vypil som tie dve pívá a prázdne plechovky som po jednej zo všetkých síl hodil smerom, kde voľakedy bývalo more. Plechovky pohltili vlny mora buriny. Potom som vyfajčil cigaretu.

Už som dofajčieval, keď som zbadal, ako ku mne prichádza chlap s baterkou. Mohol byť čerstvý štyridsiatnik, mal na sebe sivú košeľu, sivé nohavice a sivú čiapku. Určite to bol strážnik tejto oblasti.

„Pred chvíľou ste niečo zahodili, však?“ spýtal sa chlap.

„Áno, niečo som zahodil.“

„Čo ste zahodili?“

„Niečo oblé, plechové s vrchnákom,“ odvrkol som.

Strážnik vyzeral zmätene. „Prečo ste to zahodili?“

„Len tak. Hádžem to už takto dvanásť rokov. Raz som tých plechoviek zahodil poltucet a nikto sa nest'ážoval.“

„To bolo voľakedy,“ povedal strážnik. „Teraz toto miesto patrí mestu a je zakázané rozhadzovať tu odpadky.“

Chvíľu som bol ticho. Na okamih sa vo mne niečo zachvelo.

„To, čo hovoríte, znie logicky,“ povedal som.

„To je zákon,“ povedal chlap.

Vzdychol som si a z vrečka som si vybral balíček cigariet.

„Čo mám teda urobiť?“

„Nemôžem vám povedať, aby ste ich pozbierali. Je už tma a bude pršať. Preto ich tam druhýkrát už nehádzte, dobre?“

„Dobre, už ich tam nehodím,“ povedal som. „Dobrá noc.“

„Dobrá noc,“ povedal strážnik a odišiel.

Natiahol som sa na móle a pozrel sa na oblohu. Ako strážnik povedal, začínalo popíchať. Vyfajčil som ďalšiu cigaretu a zamyslel sa nad stretnutím so strážnikom. Pred desiatimi rokmi by som sa takto ľahko nedal. A možno ani nie. A vôbec, je to jedno.

Vrátil som sa na cestu pozdĺž pobrežia, a keď sa mi podarilo chytiť taxík, tak už mrholilo. „Do hotela,“ povedal som.

„Na výlete?“ spýtal sa ma starý šofér.

„Hm.“

„Ste tu prvýkrát?“

„Druhý,“ odvrkol som.

4.

Popíja Slaného psa a rozpráva o dunení vln

„Mám pre vás list,“ povedal som.

„Pre mňa?“ spýtala sa.

Telefonické spojenie bolo nekvalitné, a tak sme museli obaja kričať. To však spôsobilo, že z toho, čo sme hovorili, sa vytratili jemné citové odtiene. Pripomínalo to rozhovor cez zdvihnuté goliere na kopci bičovanom vetrom.

„List bol adresovaný mne, ale mám pocit, že je viac pre vás.“

„Naozaj?“

„Áno,“ odvrkol som. No hneď, ako som to povedal, uvedomil som si, že toto celé je úplná hlúposť.

Chvíľu bola ticho. Medzičasom sa spojenie zlepšilo.

„Netuším, čo bolo medzi vami a Krysom. Poprosil ma, aby som vás išiel navštíviť, a preto vám volám. Tiež si myslím, že bude lepšie, ak si prečítate jeho listy.“

„A len kvôli tomu ste prišli z Tokia?“

„Áno.“

Odkašľala si, ospravedlnila sa a spýtala sa: „Pretože bol vašim priateľom?“

„Asi tak.“

„Čo myslíte, prečo nenapísal priamo mne?“

Na jej otázke niečo bolo.

„Skutočne neviem,“ odpovedal som.

„Ani ja nemám tušenie. Myslela som si, že sa to celé už skončilo. Alebo nie?“

Tiež som nič netušil a povedal som jej to. Ľahol som si na hotelovú posteľ so slúchadlom v ruke a zahl'adel som sa na strop. Mal som pocit, že ležím na dne oceánu a počítam ryby. Koľko by som ich musel narátať, aby som bol hotový?

„Zmizol pred piatimi rokmi. V tom čase som mala dvadsaťsedem rokov,“ povedala hlasom, ktorý znel ako ozvena z dna studne. „Za päť rokov sa môže veľa vecí zmeniť.“

„Súhlasím,“ povedal som.

„A aj keby sa nič nezmenilo, nevidela by som to tak. Nechcela by som si to priznať. Keby sa tak stalo, nebola by som schopná nikam ísť. Čo sa mňa týka, všetko sa zmenilo.“

„Myslím, že vám rozumiem,“ odvetil som.

Na chvíľu sme stíchli.

To ticho prelomila otázkou. „Kedy ste sa videli naposledy?“

„Na jar, pred piatimi rokmi, krátko predtým, ako zmizol.“

„Povedal vám niečo? Myslím, dôvod, prečo odchádza z mesta?“

„Nie.“

„Takže zmizol bez slova.“

„Tak veru.“

„Čo ste si vtedy mysleli? O tom, že odišiel bez slova a tak.“

„Hmm.“

Vstal som z postele a oprel sa o stenu. „Bol som si istý, že sa o pol roka vzdá a vráti. Vždy som si myslel, že nemá výdrž.“

„Ale on sa nevrátil.“

„Nie, nevrátil.“

Bolo cítiť, že je zmätená. Počul som, ako v tichosti dýcha.

„Kde ste ubytovaný?“ spýtala sa.

Povedal som jej názov hotela.

„Čo tak zajtra o piatej v kaviarni na ôsmom poschodí?“
„V poriadku,“ povedal som. „Budem mať na sebe biele tričko a zelené bavlnené nohavice. Vlasý mám krátke a –“
„Viem si vás predstaviť,“ prerušila ma veselo. Potom zložila.

Položil som slúchadlo na miesto. Čo myslela tým, že si ma vie predstaviť? Nerozumel som tomu, podobne ako mnohým iným veciam. O mne neplatí, že vekom múdrosti pribúda. Charakter sa môže zmeniť, ale priemernosť je večná, ako to napísal jeden ruský autor. Rusi majú zmysel pre takúto múdrosti. Pravdepodobne trávajú celú zimu ich vymýšľaním.

Osprchoval som sa, umyl si dažďom premoknuté vlasý a s uterákom okolo pása začal v televízii pozerat' starý americký film o ponorke. V mizernej zápletke sa kapitán a prvý dôstojník neustále hádali, ponorka bola zastaraná a niekto tam trpel klaustrofóbiou. Všetko sa však dobre skončilo. Bol to film, v ktorom sa všetko dobre skončí a vojna nie je až taká hrozná. Raz nakrútiť film o nukleárnej vojne, v ktorom celé ľudstvo zahynie, a všetko sa dobre skončí.

Vypol som televízor, vliezol do postele a za desať sekúnd som zaspal.

Mrholiť neprestalo ani o piatej večer nasledujúceho dňa. Dažďu predchádzalo štyri až päť dní s oblohou jasnou ako v lete a ľudia si mysleli, že obdobie dažďov sa už skončilo.

Z ôsmeho poschodia sa všetko javilo pochmúrne a premoknuté. Na diaľnici sa smerom zo západu na východ tiahla niekoľkokilometrová dopravná kolóna. Ako som sa tak díval von oknom, veci sa začali v daždi po troške roztápať. Vlastne, všetko v meste sa začalo topiť. Mólo, žeriavy, budovy, postavy pod čiernymi daždníkmi, všetko. Aj zeleň mlčky stekala z kopcov. Keď som na niekoľko sekúnd zatvoril oči a znova ich otvoril, opäť sa všetko v meste zdalo ako predtým. V diaľke sa týčilo šesť žeriavov,

autá smerovali na východ, armáda dáždnikov križovala ulice a zeleň na kopcoch bola nasiaknutá júnovým dažďom.

V zníženej časti uprostred priestrannej haly za azúrovým krídlom sedela klaviristka v jasných ružových šatách a hrala typické kaviarenské čísla prešpikované arpeggiami a synkopami. Neznelo to zle, hoci posledný tón každej skladby nezanechal v ovzduší vôbec nič.

Bolo už po piatej a ona sa ešte nezjavila. Keďže som nemal nič lepšie v pláne, dal som si druhú kávu a pozoroval klaviristku. Mohla mať tak dvadsať, jej vlasy siahajúce po pleciah pripomínali šľahačku na torte. Veselo sa vlnili do rytmu – doľava a doprava, aby sa na záver skladby vrátili do stredu. Nasledovala ďalšia skladba.

Pripomínala mi dievča, ktoré som poznal voľakedy v tretej triede, keď som chodil na hodiny klavíra. Ten istý vek, tá istá trieda. Hrávali sme spolu štvorročne. Jej meno i tvár som úplne zabudol. Všetko, čo si z nej pamätám, sú krehké a bledé prsty, pekné vlasy a nadýchané šaty. To je všetko. Na nič iné si nedokážem spomenúť.

Toto vedomie ma znepokojuje. Zvliekol som ju z jej rúk, vlasov a šiat? Je zvyšok z nej ešte niekde samostatne nažive? Pravdaže to nebolo možné. Svet ide ďalej aj bezo mňa. Ľudia prechádzajú ulicami, strúhajú ceruzky, presúvajú sa rýchlosťou päťdesiat metrov za minútu zo západu na východ, naplňajú kaviarne hudbou, ktorá je svojou dokonalosťou vlastne prázdna.

Svet – pod týmto slovom si vždy predstavím korytnačku a slony, ktoré podopierajú obrovský tanier. Slony nevedia nič o korytnačke, korytnačka nevidí, čo slony robia. A žiadny z nich netuší o svete na ich chrbtoch.

„Prepáčte, že prichádzam neskoro,“ povedal ženský hlas za mojím chrbtom. „Práca sa pretiahla a nemohla som odísť.“

„To je v poriadku. Aj tak dnes nemám čo robiť.“

Kľúče pohodila na stôl a objednala si pomarančový džús. Na nápojový lístok sa vôbec nepozrela. Nebolo ľahké

odhadnúť jej vek. Keby mi ho neprezradila do telefónu, asi by som sa ho nikdy nedozvedel.

Keby povedala, že má tridsaťtri rokov, pripadala by mi ako tridsaťtiročná. Keby povedala, že má dvadsaťsedem, tak by som jej toľko aj hádal.

Jej štýl obliekania bol jednoduchý a príjemný. Voľné biele bavlnené nohavice, oranžovožltá kockovaná blúzka, rukávy vyhrnuté až po lakty a kožená kabelka na plece. Nič z toho nebolo síce nové, ale všetko starostlivo udržiavané. Nemala na sebe ani prstene, ani retiazku, ani náramok, ani náušnice. Ofinu mala krátku a začesanú nabok.

V kútikoch očí mala jemné vrásky a mne sa zdalo, že ich tam má už od narodenia, a nie že sa vytvorili vekom. Len jej dlhý, biely krk, odhalený za rozopnutým golierom, a chrčty na stôl položených rúk jemne naznačovali jej vek. Ľudia začínajú starnúť veľmi skoro. Postupne vek, ako neodstrániteľná škvrna, poznačí každú časť tela.

„Čo robíte?“ odvážil som sa spýtať.

„Pracujem v kancelárii jedného architekta. Som tam už dlho.“

Rozhovor viazol. Pomaly som si vybral cigaretu a zapálil ju. Klaviristka prestala hrať, zatvorila klavír a odišla. Závidel som jej.

„Ako dlho ste sa priatelili?“ spýtala sa.

„Jedenásť rokov. A vy?“

„Dva mesiace a desať dní,“ pohotovo odpovedala. „Od chvíle, keď som ho stretla, až kým nezmizol. Dva mesiace a desať dní. Pamätám si to, lebo si píšem denník.“

Priniesli pomarančový džús a odniesli moju prázdnu šálku od kávy.

„Čakala som tri mesiace po tom, ako zmizol. December, január, február. Najchladnejšie obdobie v roku. Bola zima v tom roku tuhá?“

„Nespomínam si,“ povedal som, hoci zima, o ktorej hovorila, sa zdala ako včerajšie počasie.

„Čakali ste niekedy takto na ženu?“

„Nie,“ odvetil som.

„Sústredene na niekoho čakáte a po určitom čase vám je úplne jedno, čo sa stane. Môže to byť päť rokov, desať rokov alebo jeden mesiac. Je to jedno.“

Prikývol som.

Vypila polovicu pomarančového džúsu.

„Tak to bolo aj vtedy, keď som bola vydatá prvý raz,“ povedala. „Bola som to vždy ja, kto čakal, až kým ma to neprestalo baviť a potom som sa už nestarala. Vydatá ako dvadsaťjedenročná a rozvedená v dvadsiatich dvoch. Potom som prišla sem.“

„Tak isto to bolo s mojou manželkou.“

„Čo bolo?“

„Ženatý ako dvadsaťjedenročný a rozvedený v dvadsiatich dvoch.“

Chvíľu si prezerala moju tvár. Potom si premiešala džús slamkou. Zdá sa mi, že som povedal viac, ako bolo potrebné.

„Keď je človek mladý, je ťažké sa zosobášiť a vzápätí sa rozvieť,“ ozvala sa. „Jednoducho povedané, človek ide za niečím vysnívaným a nie celkom skutočným. Nikdy to dlho nevydrží. Pravdaže nemôže očakávať, že niečo neskutočné bude trvať.“

„Predpokladám, že nie.“

„Päť rokov po rozvode, až kým som ho nestretla, som bola v tomto meste úplne sama. Žiť takým životom je úplne hrozné. Takmer nikoho som nepoznala, zriedka som chodila von, nemala som žiadnu známosť. Ráno som vstala, išla do práce, pracovala na projektoch, cestou domov sa zastavila v supermarkete, večerala doma sama. Počúvala som vysielanie na FM, čítala, písala si do denníka, prala vo vani pančuchy. Môj byt bol pri mori, vždy bolo počuť dunenie vĺn. Chladný a osamelý život.“

Vypila zvyšok džúsu.

„Asi vás nudím.“

Potriasol som hlavou.

Bolo po šiestej. Príchodom koktailovej hodiny sa svetlá v hale stlmili. Svetlá v meste sa zase postupne zažínali. Na

žeriavoch sa rozsvietili červené svetlá. Kvapky dažďa, ktoré pripomínali ihly, sa po zotmení zviditeľnili.

„Dáte si niečo?“ spýtal som sa.

„Ako sa nazýva vodka s grepovým džúsom?“

„Slaný pes.“

Zavolať som čašníka a objednal si jedného Slaného psa a Cutty Sark s ľadom.

„Kde sme to prestali?“

„Pri vašom chladnom a osamelom živote.“

„Pravdupovediac, ak to chcete naozaj vedieť, nebol až taký chladný a osamelý,“ povedala. „Len s dunením vín to tak vyznieva. Keď som sa presťahovala do môjho bytu, domovník povedal, že si hneď zvyknem, ale nestalo sa tak.“

„More tam už nie je.“

Jemne sa usmiala. Vrásky pri očiach sa jej trochu prehĺbili. „To je pravda. Ako hovoríte, oceán tam už nie je. Hoci je to tak, prisahám, že ešte stále tie vlny občas počujem. Vryli sa mi do uší počas tých rokov.“

„Potom sa zjavil Krysa?“

„Áno, hoci, ja som ho tak nikdy nevolala.“

„A ako teda?“

„Jeho menom. Ako hocikoho iného.“

Volal ho Krysa znie trochu detinsky, aj keď je to len prezývka. „Tak veru,“ povedal som.

Priniesli nám nápoje. Odpila si zo svojho Slaného psa, potom si servítkou utrela soľ na perách. Ostal na nej odtlačok rúžu. Servítku s odtlačkom obratne zohla dvoma prstami.

„On bol... dosť neskutočný. Viete, čo tým myslím?“

„Myslím, že áno.“

„Chcelo to niekoho takého neskutočného, ako bol on, aby prelomil moju vlastnú neskutočnosť. Uvedomila som si to hneď v prvej chvíli nášho stretnutia. Preto som ho mala rada. Alebo som si to začala myslieť až potom, ako som si ho obľúbila. Je to vlastne to isté.“

Klaviristka sa vrátila a začala hrať melódiu zo známych starých filmov. Zlé pozadie k zlej scéne.

„Niekedý si myslím, že som ho len využívala. A možno to celý čas tušil. Čo myslíte?“

„Neviem vám povedať. To je medzi vami a ním.“

Nič nepovedala.

Po dvadsiatich sekundách ticha som si uvedomil, že ona už nemá čo povedať. Dopil som whisky, vybral z vrečka list od Krysu a položil ho doprostred stola. Chvíľu sa ho ani nedotkla.

„Musím si ho prečítať tu?“

„Zoberte si ho, prosím, domov a prečítajte. Ak nechcete čítať, tak ho zahod'te.“

Prikývla. List si vložila do kabelky, ktorú hlasito zatvorila. Zapálil som si druhú cigaretu a objednal ďalšiu whisky. Druhá whisky je moja najobľúbenejšia. Prvá ma upokojí, druhá mi zdvihne sebavedomie. Ale tretia už nemá žiadnu chuť. Je to len niečo na naliatie do žalúdka.

„Len kvôli tomuto ste prišli z Tokia?“ spýtala sa.

„V podstate áno.“

„Je to od vás milé.“

„Nikdy som o tom tak neuvažoval. Vec zvyku. Som si istý, že aj on by urobil to isté pre mňa.“

„Žiadali ste niekedý od neho niečo podobné?“

Potriasol som hlavou. „Nie, ale už oddávna sa navzájom obťažujeme podobnými neskutočnosťami. Či sme boli schopní veci realisticky zvládnuť, to je už druhá vec.“

„V skutočnosti to možno nikto nedokáže.“

„Možno nie.“

Usmiala sa, vstala a schmatla účet. „Ja sa o to postarám. Meškala som štyridsať minút.“

„Ak na tom trváte, prosím,“ povedal som. „Ale ešte jedna vec. Rozmýšľam, či vám položiť jednu otázku.“

„Nech sa páči.“

„Do telefónu ste povedali, že si ma viete predstaviť, ako vyzerám.“

„Myslela som tým, že tam bolo niečo, čo som z vás cítila.“

„A to vám stačilo, aby ste ma hned' našli?“

„Áno, stačilo.

Vonku ešte stále pršalo. Z okna hotelovej izby bolo vidno neónové svetlá vedľajšej budovy, nespočetné dažďové kvapky sa v zelenej žiare ponáhľali spadnúť na zem. Keď som sa pozrel smerom dolu, zdalo sa mi, že dážď steká do jedného bodu.

Zvalil som sa na posteľ, vyfajčil dve cigarety a potom zavolať na recepciu, lebo na ďalší deň som si potreboval rezervovať lístok na vlak. Už som v meste nemal čo robiť.

Dážď padal až do polnoci.

Časť šiesta

HON NA OVCU II

1.

Tajomný príbeh tajomného chlapa

Tajomník v čiernom obleku si sadol na stoličku a hľadel na mňa bez jediného slova. Pohľadom ma ani podrobne nepozoroval, ani z neho nebolo cítiť opovrhovanie, a ani to nebol ten ostrý pohľad, ktorý by prebodával. Ani chladný, ani teplý. A nič medzi tým. Ten pohľad neobsahoval pocit, ktorý by som poznal. Ten chlap sa na mňa len jednoducho pozeral. Díval sa možno na stenu za mnou, ale keďže som bol pred ňou, tak hľadel na mňa.

Chlapík vzal zo stola puzdro na cigarety, otvoril ho a vybral z neho cigaretu bez filtra, niekoľkokrát nechťom udel do jej špičky, zapálil ju zapalovačom a dym vynikol oblúkom von. Zapalovač vrátil späť na stôl a prekrižil si nohy. Celý ten čas ani okom nemihol.

Bol to ten chlap, o ktorom mi rozprával môj kolega. Príliš uhladený oblek, upravená tvár a dokonalé nechty. Keby nebolo toho ostrého oblúka na jeho viečkach a skleneno chladných zreníc, pokladal by som ho určite za homosexuála. Ale s tými očami určite nebol. Nevyzeral nijako. Na nikoho sa nepodobal, nikoho mi nepripomínal.

Ak by ste sa mu pozreli lepšie do očí, mali zvláštnu farbu. Čierne s hnedým nádychom, miestami sfarbené do modra, ľavé oko sa odlišovalo od pravého. A každé z nich ako keby bolo zamerané na niečo iné. Všimol som si, ako v lone jemne pohybuje prstami. Na chvíľu ma prepadol pocit,

že sa mu tie prsty z ruky odpoja a napochodujú ku mne. Tajomné prsty. Zvláštne prsty, pomaly sa natáhujúc ponad stôl, zahasili cigaretu vyfajčenú len z jednej tretiny. V pohári sa ľad roztopil a pozoroval som, ako sa priehľadná voda mieša s grepovým džúsom. Aká nehomogénna zmes.

Miestnosť bola ponorená do záhadného ticha. Existuje ticho, ktoré sa rozlieha v priestranom obydľí. Potom je tu ticho, ktoré vzniká, keď je malý počet ľudí vo veľkom priestore. V tejto miestnosti však vládlo úplne odlišné ticho. Bolo nepríjemne ťažké a tiesnivé. Pamätám si, že v minulosti som takého ticho už zažil. Trvalo mi chvíľu, kým som si v mysli, akoby listujúc v starom albume s fotografiami, spomenul. Bolo to ticho, ktoré obkolesuje smrteľne chorého pacienta. Ticho obťažkané blížiacou sa smrťou. Vo vzduchu bolo cítiť prach a predzvest' niečoho.

„Všetci raz zomrieme,“ povedal chlapík potichu so zrakom upretým na mňa. Hovoril tak, ako keby vedel o všetkom, čo mi prejde myslou. „Nech je to hocikto, raz zomrie.“

Potom, ako to dopovedal, znova sa ponoril do pochmúrneho ticha. Len cikády pokračovali vo svojom speve. Posadnuté smrťou odušu cvrlikali za odchádzajúcim ročným obdobím.

„Budem k vám úprimný,“ povedal chlapík. Jeho slová zneli ako profesionálny preklad nejakých formálnych viet. Správny výber slov a gramatiky, ale chýbal im cit.

„Hovoriť úprimne a hovoriť pravdu sú dve úplne odlišné veci. Vzťah úprimnosti k pravde je to isté, ako vzťah medzi provou lode a jej zadnou časťou. Najprv sa zjaví úprimnosť, až potom pravda. Teda najprv prova a po istom čase aj korma. Pravda o veľkých veciach sa objavuje len neskôr. Niekedy sa zjaví až po smrti. Preto, ak sa s vami nepodelím o pravdu, nie je to ani moja, ani vaša zodpovednosť.“

Nevedel som, čo k tomu dodať, a radšej som ostal ticho. Zadíval sa na mňa a pokračoval v rozprávaní.

„Zavolať som si vás sem, aby sme spoločne tú loď pohli dopredu. Vy a ja ňou pohneme. Úprimne sa porozprávame. Potom sa krok za krokom budeme k tej pravde približovať.“ Tu si chlapík odkašľal a letmo sa pozrel na svoju ruku položenú na operadle pohovky. „Dost’ bolo tých abstraktných rečí. Začnime so skutočnými záležitosťami. Problémom je ten bulletin, ktorý ste urobili. Mám dojem, že o tom ste už počuli, alebo nie?“

„Áno, počul.“

Chlap prikývol. Po malej prestávke znova pokračoval.

„Myslím, že vás to určite prekvapilo. Nikoho by nepotešilo vidieť výsledok svojej tvrdej práce zlikvidovaný. Hlavne keď sa to týka takej dôležitej časti jeho života. Skutočná strata môže byť veľká. Je to tak?“

„Áno, tak,“ odvrkol som.

„Mohli by ste mi o tých skutočných stratách povedať viac?“

„Skutočné straty sú súčasťou našej práce. Samozrejme, že sú prípady, keď klienti z ničoho nič objednávku vrátia. Ale pre firmu ako sme my to môže byť osudné. Aby sme tomu predišli, snažíme sa stopercentne vyhovieť požiadavkám klientov. V extrémnych prípadoch to znamená prekontrolovať s klientom celý materiál, riadok za riadkom. Takýmto spôsobom sa snažíme vyhnúť riziku. Nie je to príjemná práca, ale je to údel vlka samotára.“

„Všetci sa musíme nejako usilovať,“ utešoval ma chlapík. „Z toho, čo hovoríte, mi teda vyplýva, že tým, že som dal ten propagačný bulletin stiahnuť z obehu, ste utrpeli vážnu finančnú stratu.“

„Dá sa to tak povedať. Už bol vytlačený a zviazaný, a preto musíme do mesiaca zaplatiť za papier a tlač. A musíme zaplatiť aj za články ich autorom. Dokopy to je päť miliónov jenov, ktorými sme plánovali zaplatiť dlh. Pred rokom sme si požičali peniaze, aby sme ich investovali do nášho vybavenia.“

„Viem,“ dodal chlapík.

„A potom je tu problém s našou zmluvou. Sme v slabej pozícii a klienti sa vyhýbajú reklamnej agentúre, ktorá spôsobila nejaký problém. Máme ročnú zmluvu na propagačný materiál s tou životnou poisťovňou, ale ak sa zruší, firma sa skutočne potopí. Naša firma je malá a bez kontaktov, ale máme dobrú reputáciu, o ktorej ľudia vedia. Keď sa o nás raz rozšíri niečo zlé, bude to náš koniec.“

Hoci som s rozprávaním skončil, chlap mi mlčky hľadel do tváre. Potom sa ozval. „Hovoríte úprimne. A zhoduje sa to aj s našimi zisteniami. Oceňujem to. Čo by sa stalo, keby som tej životnej poisťovni poradil, aby vám za stiahnuté bulletiny bezpodmienečne zaplatili a pokračovali v súčasnej zmluve?“

„Už by nebolo čo dodať. Vrátili by sme sa do nášho nudného a všedného života. Iba by sme sa sami seba pýtali, o čom to celé bolo.“

„A ak k tomu ešte pridám prémii? Stačí mi len napísať jediné slovo na zadnú stranu vizitky a budete mať o objednávky na ďalších desať rokov postarané. A nebudú to mizerné letáky.“

„Inými slovami obchod.“

„Priateľská transakcia. Už som informoval vášho zmluvného partnera o pozastavení tlače toho bulletinu. Ak sa budete správať rozumne, aj ja k vám budem milý. Dokážete to? Moja láskavosť sa vám zíde. Vy, hľadám, nechcete pokračovať v práci s tým hlúpym opilcom. Alebo áno?“

„Sme priatelia,“ dodal som.

Na chvíľu zavládlo ticho, aké sprevádza kameň hodený na dno nekonečne hlbokkej studne. Trvalo tridsať sekúnd, kým kameň dopadol na dno.

„Ako chcete,“ odvrkol chlapík. „To je vaša vec. Podrobne som si prezrel váš životopis a je celkom zaujímavý. Ľudí môžeme všeobecne rozdeliť do dvoch skupín. Na priemerných realistov a na priemerných rojkov. Vy patríte jasne do tej druhej. Je dobré si to zapamätať. Váš osud je osudom priemerného rojka.“

„Zapamätám si to,“ povedal som.

Chlapík prikývol. Vypil som polovicu grepového džúsu s tým rozpusteným ľadom.

„Hovorme teda konkrétne,“ povedal chlapík. „O ovciach.“

Chlapík sa pohol, z obálky vybral veľkú čiernobielu fotografiu a položil ju na stôl pred mňa. Do miestnosti sa vniesol vánok skutočnosti.

„Toto je tá fotografia ovce, ktorú ste publikovali vo vašom bulletine.“

Na to, že tá fotografia bola zhotovená bez negatívu, bola prekvapivo čistá. Pravdepodobne vďaka nejakej špeciálnej technike.

„Podľa našich informácií ste na tú fotografiu niekde natrafili a použili ju v tom časopise. Alebo sa mýlim?“

„Nie, je to tak.“

„Podľa našich zistení ten záber urobil úplný amatér niekedy počas posledných šiestich mesiacov. Použil lacný vreckový fotoaparát. Vy máte Nikon a robíte lepšie zábery. A počas posledných piatich rokov ste na Hokkaide neboli. Správne?“

„Keď tak vravíte,“ nenamietal som.

„Hm,“ povedal chlapík a stíchol. Bolo to také definitívne ticho, ktoré je mierkou pre ostatné druhy ticha. „Teda, čo potrebujeme, sú tri informácie: kde ste túto fotografiu získali, od koho a čo ste jej uverejnením sledovali.“

„To vám nemôžem povedať,“ odvrkol som tak, až som sám seba prekvapil. „Novinári by nemali zverejňovať svoje zdroje.“

Chlapík sa mi zahľadel do očí a prešiel si po perách prostredníkom pravej ruky. Niekoľkokrát to zopakoval a potom si opäť položil ruku do lona. Ešte chvíľu bolo ticho. V kútiku duše som si želal, aby niekde zakukala kukučka. Ale, prirodzene, žiadna kukučka nezačala kukat'. Kukučky večer nekukajú.

„Ste zvláštny,“ povedal chlapík. „Viete, keby som chcel, mohol by som vám šmahom ruky zadržať všetky objednávky. A tak by ste už neboli novinármi. Pravdaže, len ak tie pamflety a letáky môžeme nazvať žurnalizmom.“

Ešte raz som sa zamyslel. Prečo kukučky po večeroch nekukajú?

„Navyše ešte existuje niekoľko spôsobov, ako ľudí vášho typu donútiť k reči.“

„Pravdepodobne áno,“ dodal som, „ale chvíľu to trvá a ja neprehovorím, kým len budem môcť. A aj keby som prehovoril, nepovedal by som všetko. Netušili by ste, čo je všetko. Alebo sa mýlim?“

Celé to bolo jeden bluf, ale do tejto situácie sa to hodilo. Neistota, ktorá ovládla nasledujúce ticho, svedčila o tom, že sa mi podarilo získať niekoľko bodov.

„Je zaujímavé sa s vami rozprávať,“ povedal chlapík. „V tom vašom rojení je aj niečo patetické. Už to nechajme, hovorme o niečom inom.“

Chlapík si vybral z vrečka zväčšovacie sklo a položil ho na stôl.

„Prezrite si veľmi pozorne tú fotografiu.“

Fotografiu som vzal do ľavej ruky, zväčšovacie sklo do pravej a pomaly som si ju prezeral. Niektoré ovce boli obrátené smerom ku mne, niektoré iným smerom a podaktoré sa sústredene pásli. Pripomínali záber z nudnej triednej stretávky. Každú jednu ovcu som si dôkladne prezrel, potom som preskúmal hustotu trávy, brezový porast v pozadí, horu za ním a na oblohe sa vznášajúce biele oblaky. Nebolo na nej nič nezvyčajné. Zdvihol som od fotografie a zväčšovacieho skla zrak a pozrel som sa na chlapa.

„Všimli ste si niečo zvláštne?“

„Nič,“ odpovedal som.

Na chlapíkovi nebolo badať žiadne známky sklamaní.

„Ak mám správne informácie, tak ste na univerzite študovali biológiu,“ poznamenal. „Koľko toho viete o ovciach?“

„Takmer nič. Mal som odbornú špecializáciu, ktorá je v mojom živote nevyužitelná.“

„Povedzte mi to, čo viete.“

„Bylinožravý párnokopytník žijúci v stáde. Do Japonska ich priviezli na začiatku obdobia Meidži. Chovajú sa na mäso a na vlnu. To je asi všetko.“

„Správne,“ povedal chlapík. „Musím vás však v niečom poopraviť: Ovce boli prvýkrát privezené do Japonska nie na začiatku obdobia Meidži, ale počas éry Ansej. Predtým, tak ako vravíte, ovce v Japonsku neboli. Povráva sa, že nejaké priviezli z Číny už v období Heian, ale aj keby to bola pravda, po tých nič neostalo. Do obdobia Meidži takmer žiadny z Japoncov ovcu nevidel alebo netušil, o aké zviera ide. Hoci baran bol jedným z relatívne populárnych zvierat zverokruhu, nikto s istotou nevedel, ako vyzerá. Mohlo to byť imaginárne zviera, ako bol drak alebo jednorožec. V skutočnosti boli teda ovce pred obdobím Meidži len imaginárnymi napodobeninami. Informácie Japoncov o ovciach boli podobné tým, ktoré mohol mať H. G. Wells o Martanoch.“

Aj dnes vedia Japonci o ovciach žalostne málo. Ovca ako zviera z historického hľadiska nemala na každodenný život Japoncov žiadny vplyv. Ovce importovali na štátnej úrovni z Ameriky, chvíľu ich chovali a potom sa od nich upustilo. To sú ovce. Po vojne, keď sa liberalizoval obchod s vlnou a baraninou z Austrálie a Nového Zélandu, význam chovu oviec klesol na nulu. Úbohé zvieratá, nemyslíte? Toľko o modernom Japonsku!

Nechcem vám tu rozprávať o prázdnote súčasného Japonska. Čo chcem naznačiť, je po prvé, že do konca obdobia Tokugawa nebolo v Japonsku pravdepodobne ani jednej jedinej ovce a po druhé, že keď ich doviezli, boli pod prísnou štátnou kontrolou. A čo tieto dve veci znamenajú?“

Otázka bola adresovaná mne. „Znamená to, že o každom plemene existovali záznamy.“

„Presne tak. Ak môžem ešte niečo k tomu dodať, tak to, že chov oviec je rovnako dôležitý ako chov dostihových

koní. A to umožňuje ľahko určiť vývoj niekoľkých generácií dozadu. Ide teda o kompletne regulovaný chov tohto zvierat'a. Kríženie s iným plemenom by sa dalo ľahko zistiť. A nepašujú sa. Nikto si nedá tú námahu, aby ich dovážal. Ľo sa týka plemien, v Japonsku máme southdown, španielske merino, cotswold, čínsku ovcu, shropshire, corriedale, cheviot, romanovskú ovcu, východofrízsku ovcu, leicester, kent, lincoln, dorset horn, Suffolk, a to by bolo asi všetko. Vezmite to do úvahy," povedal chlapík, „a ešte raz sa veľmi pozorne pozrite na tú fotografiu.“

Ešte raz som vzal do ruky fotografiu a zväčšovacie sklo.

„A pozrite sa starostlivo na tretiu ovcu sprava v dolnom rade.“

So zväčšovacím sklom som sa zameral na tretiu ovcu sprava v dolnom rade. Pozrel som sa na ovcu vedľa a potom ešte raz na tú tretiu sprava.

„Všimli ste si niečo?“ spýtal sa chlap.

„Je to iné plemeno, však?“ povedal som.

„Správne. Okrem tej tretej ovce sprava všetky patria k obyčajnému plemenu suffolk. Len tá jedna nie. V porovnaní s plemenom suffolk je zavalitejšia a aj rúno má inej farby. A nemá čiernu tvár. Pôsobí aj akosi mohutne. Ukázal som tú fotografiu odborníkovi a jeho záver bol ten, že takýto druh ovce v Japonsku neexistoval. A pravdepodobne ani nikde na svete. Teda, ovca, na ktorú sa práve dívate, neexistuje.“

Vzal som do ruky zväčšovacie sklo a ešte raz som sa pozrel na tú tretiu ovcu sprava. Po podrobnom preskúmaní som si niekde uprostred jej chrbta všimol bledú škvrnu. Škvna bola svetlá. Mohol to byť buď poškriabaný film, alebo optický klam. Alebo niekto naozaj polial tej ovci chrbát kávou.

„Na chrbte má bledú škvrnu.“

„To nie je škvrna," povedal chlap. „Je to znamienko v tvare hviezdy. Porovnajte to s týmto.“

Chlapík vytiahol z obálky fotokópiu a podal mi ju. Bola to kópia obrázka ovce nakreslenej tmavou ceruzkou, s

čiernymi odtlačkami prstov po zvyšku celého papiera. Vyzerala naivne, ale niečo na nej pútalo pozornosť. Details boli nakreslené veľmi starostlivo. Porovnal som ovcu na fotografii s tou na obrázku a bola to nepochybne tá istá ovca. Znamienko v tvare hviezdy na chrbte ovce z obrázka zodpovedalo škvrne na chrbte ovce z fotografie.

„A ešte toto,“ povedal chlapík, zatiaľ čo si z vrecka na nohaviciach vybral zapalovač, ktorý mi podal. Bol to na objednávku vyrobený strieborný Dupont, ťažký ako olovo, s tým istým emblémom ovce, aký som už videl v aute. Tá ovca mala na chrbte znamienko v tvare hviezdy.

Začala ma bolieť hlava.

2.

Tajomný príbeh tajomného chlapa pokračuje

„Pred chvíľou som spomínal priemernosť,“ povedal chlapík. „V žiadnom prípade som nechcel kritizovať vašu priemernosť, to nie. Jednoducho povedané, svet ako taký je priemerný a vy ste teda tiež taký. Nemyslíte?“

„Nerozumiem.“

„Svet je priemerný. O tom niet pochyb. Je však svet priemerný od samého začiatku? Nie. Na začiatku bol svet chaotický a chaos nie je priemernosť. Proces spriemerňovania sa začal, keď človek oddelil život od výrobných prostriedkov. Potom Karol Marx s ustálením triedy proletariátu priemernosť zafixoval. A práve preto je stalinizmus priamo spojený s marxizmom. Súhlasím s Marxom. Bol jedným z tých mála géniov, ktorí na počiatkový chaos nezabudli. A preto si tiež vážim Dostojevského. S marxizmom však nesúhlasím. Je príliš priemerný.“

Chlapík prehltol.

„Hovorím teraz skutočne úprimne. Opätujem úprimnosť, s ktorou ste vy pred chvíľou hovorili. A rád vám objasním vaše pochybnosti. Uvedomte si však, že keď skončím, vaše možnosti výberu budú extrémne obmedzené. Chcem, aby ste si to vopred uvedomili. Jednoducho, riskujete viac. Rozumieme si?“

„Nemám na výber,“ dodal som.

„V tomto dome práve umiera jeden starý muž,“ povedal chlapík. „Príčina je jasná. V mozgu má obrovskú krvnú

cystu. Je taká veľká, že zdeformovala aj tvar mozgu. Čo viete o neurológii?“

„Takmer nič.“

„Jednoducho povedané, je to krvná bomba. Jej narastanie spôsobuje blokovanie krvného obehu. Ako keď had prehltne golfovú loptičku. Keď cysta vybuchne, mozog prestane fungovať. Operácia je však vylúčená. Aj ten najmenší podnet môže vyvolať explóziu. V konečnom dôsledku teda len čakáme na jeho smrť, ktorá môže nastať o týždeň alebo o mesiac. Nikto nevie kedy.“

Chlapík zovrel pery a pomaly si vydýchol.

„Nie je na tom nič zvláštne, že zomiera. Je to starý muž a názov jeho choroby je nám známy. Nepochopiteľné je, že sa dožil takéhoto veku.“

Nerozumel som ani slovo z toho, čo mi chcel povedať.

„Keby bol zomrel pred tridsiatimi dvoma rokmi, na tom by tiež nebolo nič mimoriadne,“ dodal chlapík. „Ani pred štyridsiatimi dvoma rokmi. Tú krvnú cystu mu našli americkí armádni lekári, keď robili zdravotné vyšetrenia najväčších vojnových zločincov. To bolo ešte na jeseň v roku 1946, pred tokijským procesom s vojnovými zločincami. Lekár, ktorý mu cystu objavil, utrpel pri pohľade na röntgenový snímok silný šok. Žiť s takou obrovskou cystou a žiť k tomu ešte aktívnejšie ako priemerný človek, to presahovalo lekárske poznatky. Previezli ho zo Sugama do vojenskej nemocnice, aby mu urobili podrobnejšie vyšetrenia.“

Lekárske vyšetrenia pokračovali rok, ale na nič neprišli. Mohol zomrieť kedykoľvek, a nebolo by na tom nič mimoriadne, lebo bol nažive len úplným zázrakom. On však žil naďalej bez akýchkoľvek ťažkostí a plný energie. Jeho mozog fungoval úplne normálne. Lekári nevedeli pochopiť, ako je to možné. Boli na mŕtvom bode. Muž, ktorý mal byť teoreticky mŕtv, bol nažive a správal sa, akoby sa nechumelilo.

Objasnili niekoľko detailných príznakov. Každých štyridsať dní trpel tri dni silnými bolesťami hlavy. Podľa

pacientovej výpovede sa bolesti zjavili v roku 1936. Vtedy sa pravdepodobne začala tá cysta vytvárať. Bolesti hlavy boli neznesiteľné a vyžadovali si lieky. Jednoducho drogy, ktoré na jednej strane priniesli úľavu v utrpení, ale zároveň spôsobovali halucinácie. Veľmi intenzívne halucinácie. Aké to bolo, vedel len on sám, no je isté, že to nebolo nič príjemné. Americká armáda má o tých halucináciách podrobné záznamy. Lekári ich detailne opísali a záznamy sa mi podarilo nezákonnými prostriedkami získať. Prečítal som si ich niekoľkokrát, a hoci boli napísané odborným jazykom, svedčia o niečom hroznom. Nemyslím si, že je veľa takých, ktorí by pravidelne znášali takéto utrpenie.

Nevedelo sa, prečo halucinácie vznikajú. Možno krvná cysta periodicky vydávala zo seba energiu a bolesti hlavy boli len reakciou tela. Keď sa bolesti odstránili, energia priamo zapôsobila na určitú časť mozgu a v dôsledku toho sa vytvorili halucinácie. Toto bola samozrejme len hypotéza, ale práve ona zaujímala americkú armádu. A začalo sa s podrobnými testami. Prísne tajnými testami spravodajskej služby. Ani teraz nie je jasné, prečo sa americká spravodajská služba pustila do vyšetrovania krvnej cysty jednej osoby, ale prichádza do úvahy niekoľko možností. Jednou z nich je, že pod rúškom lekárskeho vyšetrovania uskutočnili utajené vypočúvanie. A to s cieľom zaistiť spravodajské a ópiové cesty v Číne. Prípadná Čankajšekova porážka by do budúcnosti znamenala stratu čínskeho spojenia pre Američanov. Preto sa tak úporne snažili o Učiteľove cesty. Krížové výsluchy však nebolo možné zverejniť. Po sérii testov bol Učiteľ prepustený bez súdneho procesu. V zákulisí nepochybne prišlo k dohode. Sloboda za informácie.

Druhou možnosťou mohlo byť len jednoduché hľadanie súvislostí medzi jeho excentricitou pravicového lídra a jeho krvnej cysty. Toto vám vysvetlím neskôr, je to zaujímavá myšlienka. Myslím si, že na nič neprišli. Prečo verili, že majú šancu to zistiť, keď fakt, že on bol nažive, bol

tajomstvom? A to všetko bez autopsie, nemohli na nič prísť. Aj toto sa skončilo v slepej uličke.

Ako tretia možnosť prichádza do úvahy vymývanie mozgu. Myšlienka vyslať určité vlny podnetov do mozgu, ktoré v ňom vyvolajú reakciu. V tom čase podobné pokusy robili. Vyšlo najavo, že Američania skutočne mali takúto skupinu výskumníkov na vymývanie mozgov.

Nie je jasné, ktorá z týchto troch možností bola v hlavnom záujme spravodajskej služby. A tiež nie je známe, či ich snahy priniesli nejaký výsledok. Všetko je pochované v minulosti. Z tých, čo poznajú pravdu, zostala len hŕstka vtedy vysoko postavených príslušníkov americkej armády a sám Učiteľ. Ten nikomu doteraz o tom nehovoril, ani mne, a už to asi ani neurobí. Preto to, čo som vám tu ja hovoril, nie je nič iné len špekulácie.“

Keď skončil s rozprávaním, odkašľal si. Netušil som, koľko času ubehlo odvtedy, ako som vkročil do miestnosti.

„Odvtedy, ako sa u neho objavila cysta, presnejšie od roku 1936, je nám známych viacero podrobností. V zime roku 1932 bol Učiteľ uväznený pre obvinenie zo spoluúčasti na sprisahaní, ktorého obeťou mala byť istá dôležitá osoba. Uväznený bol do júna 1936. Oficiálne záznamy väznice a aj lekárske záznamy dnes ešte existujú a sám sa tiež príležitostne tejto témy dotkol. Keď to zosumarizujeme, tak prakticky celý ten čas vo väzení trpel Učiteľ vážnou nespavosťou. Nebola to jednoduchá nespavosť. Išlo o nebezpečný stupeň choroby. Tri, štyri dni, niekedy skoro celý týždeň ani oka nezažmúril. V tých časoch polícia donucovala politických väzňov k priznaniu viny tak, že im nedovolila spať. Hlavne v Učiteľovom prípade bol výsluch prísny, lebo on bol odporcom cisárskej vlády a vládnucej frakcie. Keď väzeň zaspával, poliali ho vodou, zmlátili bambusovými palicami, alebo ho vystavili silným lúčom svetla, a tým mu úplne zabránili spať. Po niekoľkých takto prežitých mesiacoch väčšina ľudí skolabuje. Nervová sústava zodpovedná za spánok sa zničí. Ľudia zomrú, zbláznia sa, alebo budú trpieť extrémnou

nespavosťou. Učiteľovi sa stalo to posledné. Úplne sa z tej nespavosti dostal až na jar v roku 1936. Bolo to v tom čase, ako sa mu zjavila tá krvná cysta. Čo si o tom myslíte?“

„Extrémny nedostatok spánku narušil obeh krvi v mozgu a vytvoril krvnú cystu, je to tak?“

„To by bola hypotéza, ktorú diktuje zdravý rozum. Keď si to môže domyslieť laik, tak to určite napadlo aj americkým armádnym lekárom. Toto vysvetlenie je však nedostatočné. Myslím si, že niečo dôležité mu chýba. Podľa môjho názoru je fenomén krvnej cysty len vedľajším prejavom dôležitejšieho faktora. Niekoľko ľudí trpelo takou krvnou cystou, ale ani jeden z nich nemal podobné príznaky. A k tomu ešte táto verzia nevysvetľuje príčinu, prečo učiteľ ostal nažive.“

Na tom, čo chlapík hovoril, čosi bolo.

„A je tu ešte jedna zvláštna vec v súvislosti s tou cystou. Na jar v roku 1936 sa Učiteľ takpovediac znova narodil v podobe niekoho iného. Dovtedy bol jednoducho priemerným pravičiarom. Narodil sa ako tretí syn v rodine chudobného farmára na Hokkaide, v dvanástich odišiel do Kórey, a keď sa mu tam prestalo dariť, vrátil sa domov a pridala sa k pravícovému hnutiu. Bol to taký výbušný typ, neustále mávajúci samurajským mečom. Pravdepodobne ani čítať poriadne nevedel. No v tom istom čase, keď ho v lete tridsiateho šiesteho prepustili z väzenia, sa ako švihom čarovného prútika dostal na vrchol pravícového krídla. Mal charizmu, ktorá vedela chytiť ľudí za city, logicky rozmýšľal, mal schopnosť rečniť, ktorá vyvolávala reakciu nadšenia, cit pre politické dianie, bol rozhodný a vedel nadovšetko hýbať spoločnosťou. Manipuloval masami ľudí a využíval ich slabé stránky.“

Chlapík sa nadýchol a trochu si odkašľal.

„Prirodzene, jeho teórii pravícového mysliteľa a jeho chápaniu sveta chýbal akýkoľvek altruizmus. Na tom však nezáležalo. Otázkou bolo, kam to vedel dotiahnuť. Tak ako sa Hitlerovi podarilo uskutočniť myšlienky Lebensraumu a rasovej nadradenosti na národnej úrovni. Učiteľ sa však

nevydal po takejto ceste. On kráľal po ceste v zákulisí – po ceste v tieni. Nikdy nezasahoval verejne, iba zo zákulisia, a bol tým, kto hýbal spoločnosťou. Preto sa v roku 1937 vybral do Číny, no to už nechajme. Vráťme sa k cyste. Čo tým chcem povedať je, že čas, keď sa mu zjavila cysta, súhlasí s časom, keď prešiel tou záhadnou osobnou premenou.“

„Podľa vašej hypotézy,“ povedal som, „medzi cystou a osobnou premenou neexistuje vzťah príčiny a následku, ale sú paralelné a spôsobené nejakým záhadným faktorom.“

„Chápete to správne,“ dodal chlapík. „Jasne a vecne.“

„A kde sa do toho zamotali ovce?“

Chlapík vybral z puzdra druhú cigaretu, prstom jej dal frčku a vložil si ju do úst. Nezapálil ju však. „Všetko po poriadku,“ povedal.

Na chvíľu zavládlo pochmúrne ticho.

„Vybudovali sme kráľovstvo,“ pokračoval chlapík. „Obrovské podzemné kráľovstvo. Zatiahli sme do toho všetko možné. Počnúc svetom politiky a financií, cez masovokomunikačné prostriedky, byrokráciu, kultúru a ďalšie odvetvia, ktoré si ani neviete predstaviť. Až po tie štruktúry, ktoré boli voči nám nepriateľsky naladené. Všetko od autorít až po antiautority. A väčšina z nich si ani nevšimla, že boli do niečoho zatiahnuté. Slovom, sme teda veľmi extrémne sofistikovanou organizáciou. A vybudoval ju Učiteľ po vojne úplne sám. Dá sa povedať, že sám velil podpalubiu na obrovskej lodi menom štát. Keby vytiahol zátku, loď by sa potopila. Pasážieri by sa pred tým, než by im bolo vôbec niečo jasné, ocitli vo vode.“

Zapálil si cigaretu.

„A predsa má naša organizácia svoje hranice. Je to kráľova smrť. Ak kráľ zomrie, kráľovstvo sa rozpadne. Je to preto, lebo kráľovstvo stálo na géniovi jedného človeka. Domnievam sa, že bolo vybudované a podporované práve tým záhadným faktorom. Keď Učiteľ zomrie, bude po všetkom, pretože naša organizácia nebola byrokráciou, ale dokonalou mašinériou riadenou jedným rozumom. Toto je

ten významný a zároveň slabý bod našej organizácie. Alebo, lepšie povedané, bol. Učiteľovou smrťou sa organizácia skôr či neskôr rozpadne, a ako palác Valhalla pohltенý plameňmi ohňa sa celá ponorí do mora všednosti. Niet nikoho, kto by to po Učiteľovi mohol prevziať. Organizácia sa rozpadne – mohutný palác bude zničený, aby sa uvoľnila cesta bytovej výstavbe. Svet homogenity a pravdepodobnosti. Tam niet miesta pre vôľu. Alebo vy si možno myslíte, že je to v poriadku. Rozpad. Skúste porozmýšľať. Je to v poriadku, keď Japonsko bude raz jedna rovná plocha a tam, kde sú vrchy, pobrežia alebo jazerá, budú zoradené uniformné sídliská?“

„Nemám tušenia,“ odpovedal som. „Ani neviem, či tá otázka sama osebe dáva zmysel.“

„Ste bystrý,“ povedal chlapík a zložil si ruky do lona. Končeky prstov vytŕukávali pomalý rytmus. „Bytovú výstavbu som uviedol, samozrejme, len ako príklad. Presnejšie povedané, naša organizácia môže byť rozdelená na dve časti. Časť, ktorá ide dopredu, a časť, ktorá ju poháňa dopredu. Sú tu aj ďalšie časti, ktoré zabezpečujú rozličné iné funkcie, ale zhruba je naša organizácia sformovaná z týchto dvoch častí. Ďalšie časti nemajú prakticky žiadny význam. To, čo je v čele, je vôľa, a čo ju poháňa, je profit. Keď sa diskutuje o Učiteľovi, ľudia sa sústreďia len na profit. A aj po jeho smrti sa budú dovolávať len účasti na jeho profite. Vôľa nikoho nezaujíma, pretože ju nikto nechápe. A tu vidieť význam spomínaného delenia. Vôľu nie je možné rozdeliť. Buď sa prevezme na sto percent, alebo je na sto percent po nej.“

Chlapíkove prsty pokračovali vo vytŕukávaní pomalého rytmu na jeho kolenách. Okrem tohto bolo na ňom od začiatku všetko bez zmeny. Nezaujatý pohľad, chladné zrenice, ušľachtilá tvár bez výrazu. Jeho tvár bola obrátená ku mne od začiatku do konca v tom istom uhle.

„Čo je vôľa?“ spýtal som sa.

„Je to pojem, ktorý ovláda priestor, čas a možnosti.“

„Nerozumiem tomu.“

„Prirodzene to nikto nechápe. Len Učiteľ tomu inštinktívne rozumel. Možno ísť ešte ďalej a povedať, že negoval poznanie uskutočňujúc kompletne revolučnú myšlienku. Jednoduchšie povedané, on bol revolúciou práce spojenej s kapitálom a kapitálu spojeného s prácou.“

„Znie to ako výmysel.“

„Presne naopak. Poznanie je to, čo je výmyslom,“ chlapík urobil krátku prestávku. „Pravdaže, to, čo tu teraz hovorím, sú len slová. Nech ich zoradím akokoľvek, nikdy vám nebudem schopný vysvetliť podobu Učiteľovej vôle. Moje vysvetlenie bude len odrazom môjho vzťahu k vôli, vyjadreným iba v ďalšom verbálnom vzťahu. Negácia poznania je vo vzájomnom vzťahu s negáciou jazyka. Keď dva piliere západnej civilizácie – individuálne poznanie a evolučná kontinuita – stratia svoj význam, aj jazyk stratí svoj význam. Jednotlivec ako taký prestane existovať a všetko sa premení na chaos. Nebudeš existovať nezávisle, ale len ako chaos. Môj chaos bude aj твоjím chaosom, tvoje chaos bude aj mojím chaosom. Existencia je komunikácia a komunikácia je existencia.“

V miestnosti sa náhle veľmi schladilo a nadobudol som pocit, že niekde tam bokom je ustlatá teplúčka posteľ. Niektorí ma do tej postele pozývali. Bola to, pravdaže, len mylná predstava. Teraz je september a vonku spieva nespočetné množstvo cikád.

„Mohutná expanzia vedomia, ktorú ste v druhej polovici šesťdesiatych rokov uskutočnili alebo chceli uskutočniť, sa skončila fiaskom, lebo bola založená na jednotlivcovi. Ak sa jednotlivec nezmení kvalitatívne a zároveň aj kvantitatívne, tak je pokus expandovať iba samotné vedomie odsúdený na neúspech. Toto je to, čo myslím tou priemernosťou. Ako vám to mám inak vysvetliť, aby ste to pochopili? Nie že by som od vás žiadal, aby ste to chápali. Bol to len pokus hovoriť úprimne.“

Porozprávam vám o tom obrázku, ktorý som vám pred chvíľou podal,“ pokračoval chlapík. „Obrázok je kópiou z lekárskeho záznamu americkej vojenskej nemocnice.“

Dátum je 27. júl 1946. Nakreslil ho Učiteľ na žiadosť lekárov. Bol jedným z článkov v procese zaznamenávania jeho halucinácií. Podľa lekárskeho záznamu sa táto ovca zjavovala v Učiteľových halucináciách s vysokou frekvenciou. Ak sa to vyčíslí, ovca sa zjavovala v takých osemdesiatich percentách jeho halucinácií, teda v štyroch z piatich. A nebola to hocijaká ovca, ale ovca gaštanovej farby s hviezdou na chrbte.

A ovca, ktorá je vygravírovaná na tom zapalovači, sa stala Učiteľovým osobným znakom, ktorý sústavne používa od tridsiateho šiesteho. Myslím, že aj vy ste si všimli, že znak a ovca v lekárskeho záznamoch sú totožné. Zároveň je ovca identická s tou na fotografii, ktorú vy teraz máte. Zaujímavé, nemyslíte?“

„Jednoduchá zhoda okolností,“ odvrkol som. Snažil som sa, aby to vyznelo jasne, ale trafil som vedľa.

„To nie je ešte všetko,“ pokračoval chlapík. „Učiteľ bol vášnivým zberateľom všetkých možných materiálov a informácií týkajúcich sa oviec, či už išlo o domáce informácie alebo zahraničné. Raz týždenne dlhé hodiny kontroloval výstrižky z novín a časopisov vydaných v Japonsku, ktoré sa týkali oviec. Vždy som mu pomáhal. Učiteľ bol tým posadnutý. Vyzeralo to tak, ako keby niečo hľadal. Odkedy je pripútaný k lôžku, robím tú činnosť osobne. A aj mňa to veľmi zaujíma. Raz sa môže niečo vynoriť. A tak ste sa objavili vy. Vy a vaša ovca. Nech sa na to pozrieme akokoľvek, to nie je zhoda okolností.“

Potľažkal som si v ruke zapalovač. Mal znamenitú hmotnosť. Nebol ani príliš ťažký, ani príliš ľahký. Že vôbec existuje vo svete hmotnosť takéhoto druhu!

„Viete, prečo bol Učiteľ taký posadnutý pátraním po tej ovci?“

„Nemám tušenie,“ povedal som. „Zistili by sme to rýchlejšie, keby sme sa ho spýtali.“

„Keby som mohol, tak by som sa spýtal, ale Učiteľ je už dva týždne v kóme. Už sa mu pravdepodobne vedomie druhýkrát nevráti. Ak zomrie, bude tajomstvo ovce s

hviezdou na chrbte naveky pochované v temnotách. Ja to však len tak nenechám. Ani nie kvôli osobnému profitu, ale kvôli vyššiemu dobru.“

Otvoril som vrchnák zapaľovača, zapálil ho a potom som vrchnák privrel.

„Vy si pravdepodobne myslíte, že to, čo vám tu rozprávam, sú nezmysly. V skutočnosti to aj môžu byť úplné nezmysly. Chcem, aby ste pochopili, že toto je všetko, čo nám ostalo. Učiteľ zomrie. Aj tá vôľa zomrie. Všetko okolo vôle tiež zahynie. Čo ostane, budú len veci, ktoré sa dajú vyjadriť v číslach. Okrem toho nič iné neostane. Preto chcem tú ovcu nájsť.“

Po prvý raz na niekoľko sekúnd privrel oči a zmlkol.

„Prezradím vám svoju hypotézu. Len svoju domnienku. Ak sa vám nepozdáva, pokojne na ňu zabudnite. Domnievam sa, že tá ovca je prototypom Učiteľovej vôle.“

„Chutí to ako kekсы pre zvieratá,“ povedal som. Chlapík ma ignoroval.

„S veľkou pravdepodobnosťou ovca do Učiteľa vstúpila. Mohlo to byť v tom tridsiatom šiestom. A nasledujúcich viac ako štyridsať rokov v ňom prebývala. Musela tam mať pastviny, brezové lesy. Tak ako na tej fotografii. Čo myslíte?“

„Veľmi zaujímavá hypotéza,“ dodal som.

„Zvláštna ovca. Veľmi zvláštna ovca. Chcem ju nájsť a na to potrebujem vašu spoluprácu.“

„A čo s ňou chcete robiť, keď ju nájdete?“

„Nič. Pravdepodobne s ňou nič nezmôžem. Je to nad moje sily. Mojm želaním je uvidieť ju na vlastné oči. A keby si tá ovca čokoľvek želala, tak by som sa to snažil splniť zo všetkých síl. Keď Učiteľ zomrie, môj život stratí zmysel.“

Potom stíchol. Ja som bol tiež ticho. Bolo počuť len spev cikád. A v záhrade podvečerný vietor šuchotal listami stromov. V samotnej budove vládlo sklúčujúce ticho ako predtým. Akoby sa po dome vznášali častice smrti, ako nejaká infekčná choroba, proti ktorej niet ochrany. Pokúsil

som sa predstaviť si pastviny v Učiteľovej hlave. Vyschnutá tráva, rozsiahle pastviny bez oviec.

„Pýtam sa vás ešte raz, ako ste sa k tej fotografii dostali?“ ozval sa chlapík.

„To vám nepoviem,“ povedal som.

Chlapík si vzdychol. „Ja som s vami hovoril úprimne, a preto by som bol rád, keby ste tiež boli úprimný.“

„Nemôžem o tom hovoriť. Ak niečo poviem, môžem tým spôsobiť ťažkosti tomu, od koho tú fotografiu mám.“

„Teda,“ dodal chlapík, „to musíte mať opodstatnený dôvod, keď si myslíte, že dotýčný v súvislosti s tou ovcou by mohol mať spôsobené nejaké problémy.“

„Nemám žiadny dôvod. Len taký pocit. Mám dojem, že je v tom ešte niečo. Tušil som to po celý čas, keď som počúval, čo mi rozprávate. Šiesty zmysel.“

„A preto mi to nemôžete povedať.“

„Správne,“ povedal som a chvíľu som rozmýšľal. „Ja som odborník na robenie problémov iným. Viem ich vyrobiť spôsobom, ako nikto iný. Preto sa pokúšam žiť tak, aby som sa tomu vyhol. No aj napriek tomu im spôsobujem ešte viac ťažkostí. Je to to isté. A hoci viem, že je to to isté, od začiatku ich zámerne spôsobiť nedokážem. Je to teda len zámienka.“

„Dobre tomu nerozumiem.“

„Chcem povedať, že priemernosť sa môže prezentovať v rozličných podobách.“

Vložil som si do úst cigaretu, zapálil ju zapalovačom, ktorý som mal v ruke, a vdýchol som dym. Hneď som sa cítil čerstvejšie.

„Keď nechcete hovoriť, nemusíte,“ povedal chlapík. „Miesto toho vás pošlem tú ovcu pohladať. Toto sú naše posledné podmienky. Ak do dvoch mesiacov od dnešného dňa ovcu nájdete, odmeníme sa vám, ako len budete chcieť. Ak ju však nenájdete, bude to váš koniec a koniec vašej firmy. Sme dohodnutí?“

„Asi nemám na výber,“ odvrkol som. „Ale čo keď tá ovca s hviezdou na chrbte nikdy neexistovala?“

„Je to stále to isté. Pre vás a pre mňa je dôležité len to, či tú ovcu nájdete alebo nie. Nič medzi tým. Je mi ľúto, ale ako som už povedal, my len prijímame vašu podmienku. Keďže máte loptu, tak s ňou musíte utekať, kým nedáte gól. Aj keď potom vysvitne, že žiadny gól ste nedali.“

„Tak takto sa veci majú.“

Chlapík vybral z vrecka tučnú obálku a položil ju pred o mňa. „To máte na výdavky. Keď sa vám minú, len nám zavolajte. Dáme vám viac. Máte nejaké otázky?“

„Otázku nemám, ale mám poznámku.“

„Akú?“

„Toto celé je až neuveriteľne absurdný príbeh, ktorý má príchut' pravdy len preto, že vychádza z vašich úst. Keby som niekomu o dnešku porozprával, myslím si, že určite by mi nikto neuveril.“

Chlapík jemne našpúlil pery. Trochu to aj pripomínalo úsmev. „Začínate od zajtra. Ako som už povedal, do dvoch mesiacov oddnes.“

„Je to ťažká úloha. Dva mesiace nemusia stačiť. Očakávate, že nájdem jednu ovcu na celom rozsiahlom území?“

Chlapík sa mi mlčky pozeral priamo do tváre. Ako sa tak na mňa díval, začínal som mať pocit, že nie som nič iné, iba prázdny bazén. Špinavý, popraskaný, prázdny bazén, ktorý nikto roky nepoužíval. Tridsať sekúnd sa na mňa díval bez jediného mihnutia oka. Potom pomaly otvoril ústa.

„Mali by ste už ísť,“ povedal.

Asi mal pravdu.

3.

Auto a jeho šofér

„Vraciate sa do kancelárie? Alebo to bude niekam inam?“ spýtal sa šofér. Bol to ten istý šofér, ktorý ma sem priviezol, ibaže teraz bol trochu vládnejší. Zrejme mu nerobilo problém zvyknúť si na ľudí.

Na širokom sedadle som sa pohodlne natiahol a rozmýšľal som, kam by som išiel. Do firmy sa mi nechcelo vrátiť. Len som si pomyslel na to, že by som kolegovi toto a tamto musel vysvetliť, a už ma rozbolela hlava. Ako by som mu to vysvetlil? V podstate som mal voľno. Ale ani domov sa mi hneď nechcelo. Predtým, než by som sa vrátil domov, zatúžil som vidieť obyčajných ľudí, ktorí normálne chodia na dvoch nohách po normálnom svete.

„Stanica Šindžuku, západný východ,“ povedal som.

Pretože bol večer, na cestách smerom na Šindžuku bola veľká dopravná zápcha. Za určitým bodom stáli autá takmer nehybne. Niekedy sa pohli niekoľko centimetrov, akoby ich zasiahla nejaká vlna. Na chvíľu som sa zamyslel nad rýchlosťou, ktorou sa krúti Zem. Akou rýchlosťou za hodinu sa povrch tejto cesty asi točí vesmírom? Pokúsil som sa to v hlave vypočítať, ale nevedel som zistiť, či je to rýchlejšie ako krútiace sa kolotoče v zábavnom parku alebo nie. Je veľa vecí, o ktorých nemáme poňatia. Akosi len máme dojem, že vieme. Keby sem prišli mimozemšťania a spýtali by sa ma: „Hej ty, akou rýchlosťou sa točí Zem na rovníku?“, myslím, že by som bol hotový. Veď ja ani neviem vysvetliť, prečo po utorku nasleduje streda.

Pobavili by sa na mne. Trikrát som prečítal „Tichý Don“ a „Bratov Karamazovcov“. „Nemeckú ideológiu“ som prečítal raz. Ludolfovo číslo ovládam na šestnásť desatinných čísel. A smiali by sa mi? Asi áno. Smiali by sa tak, až by z toho pomreli.

„Želáte si hudbu?“ spýtal sa ma šofér.

„Áno,“ odpovedal som.

V aute sa rozliehala Chopinova balada. Zavládla atmosféra ako v šatni pred svadobným obradom.

„Hm,“ spýtal som sa šoféra. „Poznáte hodnotu Ludolfovho čísla?“

„Myslíte to 3,14 či čo?“

„Áno to. Koľko desatinných čísel viete vymenovať?“

„Tridsaťdva,“ povedal nezaujato šofér. „Potom u...“

„Tridsaťdva?“

„Má to svoj trik. Prečo sa pýtate?“

„Nič, nič,“ povedal som sklamané. „To je v poriadku.“

Tak sme počúvali Chopina, zatiaľ čo sa auto pohlo len desať metrov dopredu. Vodiči áut a cestujúci v autobusoch si naše ozrutné auto podozrivo premeriavali. Hoci som vedel, že okná auta sú zo špeciálneho skla a zvonka sa nedalo do auta nahliadnuť, mal som nepríjemný pocit z toho, že ľudia na nás tak zazerajú.

„Doprava je hrozná,“ podotkol som.

„Tak je to,“ dodal šofér. „Ale tak ako niet úsvitu bez noci, niet dopravnej zápchy, ktorá by nemala konca.“

„To je pravda,“ povedal som. „Neirituje vás to?“

„Irituje ma to a je mi z toho niekedy nanič. Hlavne vtedy, keď mám naponáhlo. Ale pozerám sa na to tak, že toto všetko je súčasťou našej skúšky. Ak stratím nervy, tak som porazený.“

„Znie to ako náboženská interpretácia dopravnej zápchy.“

„Som kresťan. Do kostola nechodím, ale vždy som bol kresťan.“

„Hm,“ povzdychol som si. „A neprotirečí si byť kresťanom a zároveň šoférom takého veľkého pravicového zvierat’a?“

„Učiteľ je šľachetný pán. Z tých ľudí, ktorých som doteraz stretol, je hneď druhá najšľachetnejšia osoba po samotnom Bohu.“

„Stretli ste sa s Bohom?“

„Samozrejme. Každý večer mu zavolám.“

„Ale,“ podotkol som trochu zmätene. V hlave som začínal mať znova zmätok. „Ale keby každý takto Bohu vyvolával, tak linky by boli neustále preťažené, nemyslíte? Tak ako informácie o telefónnych číslach okolo poludnia.“

„Žiadny problém. Boh existuje simultánne. Teda aj keby mu milión ľudí zavolalo v rovnakom čase, on by bol schopný hovoriť s každým.“

„Dobre takýmto veciam nerozumiem, ale nie je to ortodoxná interpretácia? Myslím, z teologického hľadiska.“

„Ja som radikál. A preto nechodím do kostola.“

„Hmm,“ dodal som.

Auto sa pohlo dopredu len päťdesiat metrov. Vložil som si cigaretu do úst, a keď som si ju išiel zapáliť, tak som si všimol, že som celý ten čas zvieral zapalovač v hrsti. Odišiel som s Dupontom a vygravírovanou ovcou, a ani som si to neuvedomil. Ten strieborný zapalovač bol neoddeliteľnou súčasťou mojej dlane, ako keby som sa s ním bol narodil. Dokonalá hmotnosť a dokonalý hmat. Po chvíľke rozmýšľania som skonštatoval, že si ho nechám. Jeden alebo dva zapalovače nebudú nikomu chýbať.

Dva-tri razy som otvoril a zatvoril jeho vrchnák, zapálil si cigaretu a strčil ho do vrečka. Ako náhradu som vložil do vrečka na dverách môj starý jednorazový zapalovač.

„Dostal som ho od učiteľa pred niekoľkými rokmi,“ povedal zrazu šofér.

„Čo?“

„Telefónne číslo na Boha.“

Vzdychol som si tak hlasno, že nič iné som nepočul. Preskakuje mne, alebo jemu?

„Povedal to len vám a potajomky?“
„Áno, len mne a potajomky. On je skvelý pán. Aj vy by ste ho chceli?“
„Ak je to možné,“ povedal som.
„Dobre teda, Tokio, 945...“
„Moment,“ povedal som. Vytiahol som zápisník a číslo si zapísal. „Ale je to v poriadku, že ste mi ho povedali?“
„Samozrejme. Nedávam ho len tak kdekomu. A vy sa zdáte dobrý človek.“
„Ďakujem pekne,“ poďakoval som. „Ale o čom sa mám s Bohom rozprávať? Ja nie som ani kresťan.“
„To nie je problém. Len sa mu úprimne zverte, nad čím rozmýšľate, alebo čo vás trápi. Nech je to akokoľvek triviálne, Boh sa nikdy nezačne nudiť alebo sa z vás smiať.“
„Ďakujem. Zavolám mu.“
Autá sa plynule hýbali, pred nami sa konečne zjavili budovy Šindžuku. Už sme sa viac nerozprávali.

4.

Koniec leta a začiatok jesene

Keď sme dorazili do cieľa, mesto bolo zahalené do súmračnej modrej. Svieži, koniec leta oznamujúci vietor sa klízal pomedzi budovy a pofukoval sukňami žien, ktoré sa vracali z práce. Ich sandálky klopkali na asfalte.

Vyviezol som sa na posledné poschodie výškového hotela, vošiel som do priestranného baru a objednal som si Heinekena. Prešlo desať minút, kým mi to pivo priniesli. Hlavu som si oprel o ruku a zatvoril oči. Na nič som nemyslel. V hlave mi šumelo, akoby mi v nej zametali stovky trpaslíkov. Zametali a zametali. Žiadnemu z nich nenapadlo použiť lopatku.

Keď mi priniesli pivo, vypil som ho dvoma hltmi. A zjedol som aj všetky arašidy na tanieriku, ktoré s pivom podávali. Metly konečne stíchli. Potom som vošiel do telefónnej búdky pri pokladni a pokúsil som sa dovolať priateľke s krásnymi ušami. Nebola ani doma, ani u mňa. Asi sa išla niekam najesť. Ona nikdy nejedia doma.

Potom som vytočil číslo nového bytu mojej bývalej ženy, ale po dvoch zvoneniach som si to rozmyslel a zložil slúchadlo. Nemal som si s ňou čo povedať a nechcel som vyznieť necitlivo.

Viac nebolo komu zavolať. Mesto s desať miliónmi ľudí a len dvaja, ktorým môžem zavolať. A pritom jedna z nich je moja bývalá manželka. Vzдал som sa, vložil desaťjenovú

mincu do vrecka a vyšiel z búdky. U čašníka, ktorý prechádzal okolo, som si objednal ďalšie dva Heinekeny.

Takto sa skončil deň. Mal som pocit, že odkedy som na tomto svete, podobne hlúpy deň som ešte nezažil. Od posledného letného dňa by som očakával niečo duchapľnejšie, a nie takéto ťahanie sa z jedného miesta na druhé a také zaobchádzanie. Vonku všetko prikryla chladná tma skorej jesene. Malé žlté svetlá boli všade naokolo. Zhora vyzerali tak, že keby som chcel, dočiahnem na ne.

Priniesli mi pívá. Vypil som prvé pivo, potom som si celý tanier arašidov nasypal do dlane a tak ich po jednom jedol. Pri vedľajšom stole sedeli štyri ženy v strednom veku, ktoré práve skončili hodinu plávania v bazéne, rozprávali sa a popíjali rôznofarebné tropické koktaily. Čašník, ktorý tam stál nehybne a vzpriamene, si zívól, ale pohlol pritom len krkom. Druhý čašník vysvetľoval menu nejakému páru Američanov. Zjedol som všetky arašidy a pustil sa do tretieho piva. Keď som ho dopil, už sa mi nič nechcelo robiť.

Vybral som si z vrecka na džínsoch obálku, otvoril som ju a po jednom som počítal desaťtisícové bankovky vo zväzku. Ten zväzok nových bankoviek vyzeral skôr ako balík kariet. Bol som v polovici, keď mi začali típnúť ruky. Pri čísle deväťdesiatšesť prišiel starší čašník, aby odniesol prázdne fľaše, a spýtal sa ma, či mi má priniesť ďalšie. Počítajúc bankovky som v tichosti prikývol. Vyzeral, že ho vôbec nezaujíma, čo robím.

Narátal som ich stopäťdesiat, vložil ich späť do obálky a vsunul ich do zadného vrecka, práve keď mi priniesli ďalšie pivo. Dal som si ešte za tanierik arašidov. Keď som ich dojedol, zamyslel som sa, prečo mi tak chutí jesť. Odpoveď bola len jedna. Bol som hladný. Od rána som zjedol iba jeden ovocný zákusok.

Zavolať som čašníka a pozrel sa na jedálny lístok. Omelety nemali, ale obložené chlebíčky áno. Objednal som si syrový a uhorkový obložený chlebík. Okrem toho mali zemiakové lupienky a nakladanú zeleninu. Rozhodol som

sa pre dve nakladané zeleniny. Potom som sa spýtal, či náhodou nemajú nožničky na nechty. Samozrejme, že mali. V hotelových baroch majú tie najrozličnejšie veci. Raz mi v jednom požičali dokonca francúzsko-japonský slovník.

Vychutnával som pivo, pohľad na nočnú krajinu a nad popolníkom som si pomaly strihal nechty. Najprv som sa pozrel späť na večernú krajinu a potom som sa pustil do obrusovania nechťov. A tak to išlo až do neskorého večera. Už budem pomaly patriť k veteránom, čo sa týka zabíjania času v meste.

Z reproduktorov zabudovaných v strope sa ozvalo moje meno. Najprv to neznelo ako moje meno. Len niekoľko sekúnd po skončení hlásenia som si začal uvedomovať typickú charakteristiku jednotlivých hlások, a až po chvíli mi bolo jasné, že to meno je moje.

Zdvihol som ruku a čašník mi priniesol bezdrôtový telefón.

„V plánoch nastala menšia zmena,“ povedal známy hlas. „Učiteľov stav sa náhle zhoršil. Už nám veľa času neostáva, a preto sa mení aj váš časový limit.“

„Na koľko?“

„Na jeden mesiac. Viac nemôžeme čakať. Ak za mesiac tú ovcu nenájdete, bude po vás. A už sa ani nebudete mať kam vrátiť.“

Jeden mesiac. Premýšľal som. V hlave som mal chaos a stratil som pojem o čase. Jeden alebo dva mesiace, nie je v tom veľký rozdiel. A hlavne, neexistuje žiadny štandard týkajúci sa množstva času, ktorý si nájdenie jednej ovce vyžaduje.

„Ako ste vedeli, že som práve tu?“ spýtal som sa.

„Vieme veľa vecí,“ znela odpoveď.

„Len nie to, kde je tá ovca,“ povedal som.

„Správne,“ povedal chlapík. „V každom prípade sa však rozhybte. Príliš plytváte časom. Dobre porozmýšľajte nad tým, na čom ste. Za to, kam ste to dotiahli, môžete obviňovať len sám seba.“

Mal pravdu. Prvou desaťtisíckou z obálky som zaplatil účet a zviezol som sa výt'ahom na prízemie. Tam ešte stále ľudia kráčali po dvoch nohách, ale pohľad na nich ma už viac nevedel upokojiť.

5.

15 000

Keď som sa vrátil domov, v schránke som našiel spolu s večerným vydaním novín tri listy. Prvý list bol z banky. Bol to výpis z účtu. Druhý list bola pozvánka na nejaký nudný večierok a ten posledný bol leták z autobazáru, na ktorom bolo napísané: „Ak si kúpite jedno z áut vyššej kvality, váš život sa rozjasní.“ Ach, len to nie. Listy som dal dokopy, rozšklbol ich v polovici a zahodil do odpadkového koša.

Z chladničky som vybral džús, nalial ho do pohára, sadol si na kuchynský stôl a vypil ho. Na stole bol odkaz od mojej priateľky. „Išla som sa najesť. Vrátim sa do 21:30.“ Digitálne hodiny na stole ukazovali 21:30. Kým som na ne chvíľu hľadel, čísla sa premenili na 31, potom po chvíli na 32.

Keď ma zízanie na hodiny omrzelo, vyzliekol som sa, vošiel pod sprchu a umyl si vlasy. V kúpeľni boli štyri druhy šampónov a tri druhy kondicionérov. Vždy keď išla do supermarketu, tak niečo kúpila. Vstúpim do kúpeľne a určite tam niečo nové pribudlo. Narátal som štyri druhy peny na holenie, päť zubných pást. Keby som to všetko vedľa seba poukladal, bola by toho pekná kôпка. Keď som vyšiel spod sprchy, obliekol som si tričko a krátke nohavice. Konečne som sa zbavil nepríjemného pocitu, sprevádzajúceho tento deň, a cítil som sa sviežo.

Vrátila sa o 22:20 s papierovým vrekom zo supermarketu. Do supermarketov chodí vždy večer. Vo

vrecku boli tri kefy na umývanie, škatuľa spiniek a balík so šiestimi chladenými pivami. Znova som si dal pivo.

„Bolo to o ovciach,“ povedal som.

„Nepovedala som?“ ozvala sa.

Z chladničky som vybral párky a opražil ich na panvici. Ja som zjedol tri, ona si dala dva. Cez kuchynské okno fúkal chladný vánok.

Povedal som jej o tom, čo sa stalo vo firme, o aute, vile, tajomnom tajomníkovi, krvnej cyste a o zavalitej ovci s hviezdou na chrbte. Hovoril som dlho, a keď som skončil, ručička na hodinkách ukazovala jedenásť hodín.

„Tak asi toľko,“ dodal som.

Keď som skončil rozprávanie, nevyzerala vôbec prekvapená. Celý ten čas, čo ma počúvala, si čistila uši a niekoľkokrát zívla.

„Kedy odchádzaš?“

„Odísť?“

„Musíš predsa pohľadať tú ovcu, nie?“

Pozrel som sa na ňu skôr, ako som otvoril svoje druhé pivo.

„Ja sa nikam nechystám,“ odvrkol som.

„Keď nepôjdeš, spôsobíš si veľké problémy.“

„Žiadne veľké problémy. Aj tak som chcel z firmy odísť. Vždy si budem vedieť nájsť nejakú prácu, ktorá ma uživí, a to bez ohľadu na to, či ma nechajú na pokoji alebo nie. Nemyslím si, že by ma chceli zabiť.“

Zo škatuľky vybrala čistú vatovú tyčinku a chvíľu ňou krútila medzi prstami. „Ale veď je to jednoduché. Máš nájsť len jednu ovcu, však? Vyzerá to zaujímavo.“

„Tá sa nenájde. Hokkaido je väčšie, ako si ty myslíš, a oviec tam môže byť niekoľko stotisíc. Ako medzi nimi nájdeš jednu ovcu? Je to nemožné. Ani keď tá ovca má na chrbte hviezdu.“

„Päťtisíc oviec.“

„Päťtisíc?“

„Počet oviec na Hokkaide. V roku 1947 bolo na Hokkaide dvestosedemdesiatisíc oviec, ale dnes ich tam je len päťtisíc.“

„Ako to vieš?“

„Keď si odišiel, zašla som do knižnice a zistila si to.“

Vzdychol som si. „Ty vieš všetko.“

„Ani nie. Je toho ešte veľa, čo neviem.“

„Hm,“ zamyslel som sa. Potom som otvoril pivo, nalial jej a sebe po polovici.

„V každom prípade je na Hokkaide len päťtisíc oviec. Podľa štatistických údajov vlády. Ako teda? Neodľahlo ti aspoň trochu?“

„Je to to isté,“ povedal som. „Päťtisíc oviec alebo dvestosedemdesiatisíc oviec, medzi tým nie je veľký rozdiel. Problém je nájsť tú ovцу na takom rozľahlom priestore. A nemám ani stopu, po ktorej by som išiel.“

„Nemôžeme povedať, že nemáme žiadnu stopu. Po prvé, máme tú fotografiu. A potom, je tu ten tvoj priateľ. Niektorá zo stôp už hádam niekam povedie.“

„Obe sú veľmi nejasné. Krajina na fotografii je obyčajná a poštová pečiatka na Krysovom liste je nečitateľná.“

Vypila svoje pivo. A ja moje.

„Nemáš rád ovce?“ spýtala sa.

„Ja mám rád ovce,“ odpovedal som.

V hlave mi opäť zavládol zmätok.

„Nikam nejdem, už som sa rozhodol,“ povedal som. Chcel som vyznieť presvedčivo sám pre seba, ale akosi sa mi to nepodarilo.

„Dáš si kávu?“

„Áno,“ odpovedal som.

Odpratala plechovky a poháre a dala zohriať vodu. Kým voda zovrela, ona počúvala vo vedľajšej izbe kazetu. Johnny Rivers spieval „Midnight Special“ a potom „Roll Over Beethoven“. Ďalej nasledoval „Secret Agent Man“. Keď voda zovrela, tak si, zalievajúc kávu, pospevovala „Johnny B. Goode“. Ja som celý ten čas čítal večerné

noviny. Veľmi rodinná atmosféra. Keby nebolo tých oviec, tak by som bol býval aj šťastný.

Kým sa páska úplne pretočila, v tichosti sme popíjali kávu a zjedli niekoľko tenkých krekov. Pokračoval som v čítaní novín. Keď som už nemal čo čítať, prečítal som si tie isté veci ešte raz. Niekde bol štátny prevrat, inde zasa zomrel filmový herec, niekde majú mačku akrobatku. Nič, čo by sa mohlo týkať mňa. Celý ten čas si Johnny Rivers spieval starý rock and roll. Keď sa páska skončila, zložil som noviny a pozrel sa na ňu.

„Ja neviem, čo mám robiť. Určite bude lepšie pokúsiť sa tú ovcu nájsť, aj keď sa to skončí neúspešne, ako tu len tak nečinne sedieť. Na druhej strane, nemám rád, keď mi niekto rozkazuje, vyhráža sa mi, alebo do mňa strká.“

„Ale všetci žijú tak, že do väčšej alebo menšej miery im niekto rozkazuje, vyhráža sa im, alebo do nich strká. A je možné, že to už nikdy lepšie nebude.“

„Je to možné,“ povedal som po chvíli.

Mlčky si ďalej čistila uši. Z času na čas vykukol spoza jej vlasov buclatý ušný lalôčik.

„V tomto čase je na Hokkaide krásne. Málo turistov, pekné počasie a aj ovce budú všetky vonku. Ideálne obdobie.“

„Hmm.“

„Ak,“ začala a dojedla posledný keks, „ak by si ma chcel vziať so sebou, určite by som ti pomohla.“

„Prečo ti na hľadanie tej ovce tak záleží?“

„Aj ja by som ju rada videla.“

„Prečo by som sa mal ničieť kvôli nejakej ovci? A k tomu ťa ešte zaťahovať do týchto problémov?“

„Neprekáža mi to. Tvoje problémy sú aj moje problémy,“ povedala a jemne sa usmiala. „Veľmi sa mi páčiš.“

„Ďakujem,“ povedal som.

„A?“

Odložil som zložené noviny na kraj stola. Jemný vetrík, ktorý vial cez okno, odnášal dym z mojej cigarety nevedno kam.

„Úprimne povedané, na tomto príbehu sa mi niečo nepáči. Je v tom nejaký háčik.“

„Čo také sa ti nepáči?“

„Vlastne všetko,“ odvrkol som. „Napriek tomu, že ako celok je to úplný nezmysel, jednotlivé detaily sú krištáľovo čisté a k tomu ešte do seba dokonale zapadajú. Nemám z toho dobrý pocit.“

Nič nepovedala, len zo stola vzala gumičku na vlasy a hrala sa s ňou.

„A čo bude potom, keď tú ovcu nájdem? Ak je ovca, tak ako ten chlapík hovorí, špeciálna, tak potom, keď ju nájdem, budem mať možno väčšie problémy ako doteraz.“

„Ale tvoj kamarát je už zapletený do vážnych ťažkostí, alebo nie? Ak by to tak nebolo, prečo by ti tú fotografiu posielal?“

Bolo to, ako vravela. Ja som vyložil všetky svoje karty na stôl, no ona bola tá, kto mal v rukách všetky esá. Ako keby mi videla do kariet.

„Akosi nemáme na výber,“ povedal som rezignovane.

Usmiala sa. „Aj pre teba to bude to najlepšie. Nájdeme ju.“

Skončila s čistením uší. Zväzok vatových tyčiniek zabalila do papierovej vreckovky a zahodila ich. Vzala do rúk gumičku a uviazala si dozadu vlasy, odhaľujúc pritom uši. Vzduch v izbe bol ako vymenený.

„Podme spať,“ povedala.

6.

Piknik v nedeľu poobede

Zobudil som sa ráno o deviatej. Ona už bola preč. Pravdepodobne sa išla najesť a potom sa vrátila do svojho bytu. Žiadny odkaz. Len v kúpeľni sa sušili jej vreckovka a spodná bielizeň.

Z chladničky som vybral pomarančový džús a do hriankovača som vložil trojdňový chlieb. Chutil ako omietka. Cez kuchynské okno bolo vidieť v susednej záhrade oleander a v diaľke niekto cvičil na klavíri. To hranie pripomínalo chôdzu v protismere po hore idúcich pohyblivých schodoch. Na telefónnom stĺpe si bezdôvodne hrkútali tri buclaté holuby. Možno si aj niečo pospevovali, ktovie. Možno hrkútali o bolesti spôsobenej kurími okami, ktoré majú na nohách. Z ich pohľadu som to bol možno ja, kto vyzeral hlúpo.

Keď som si pchal do úst druhú hrianku, holuby zmizli a ostal tam len telefónny stĺp a oleander. Bola nedeľa ráno. V nedeľnom vydaní novín uverejnili farebnú fotografiu koňa preskakujúceho prekážku. Sedel na ňom jazdec v čiernej čiapke s nečistou plet'ou. Zazeral na opačnú stranu časopisu, na ktorej obšérne písali o pestovaní orchideí. Existuje niekoľko stoviek druhov orchideí a každý z nich má svoju históriu. V nejakej krajine dokonca príslušníci kráľovskej rodiny kvôli orchideám položili svoje životy. Článok písal o osudovosti spájanej s orchideami. Vo všetkom je nejaká filozofia, nejaký osud.

Keďže som sa odhodlal tú ovcu ísť hľadať, mal som zo seba veľmi dobrý pocit. Energiu som cítil všade, aj v končekoch prstov. Odkedy som prekročil dvadsiatku, po prvý raz som mal takýto pocit. Riad som vložil do umývadla, kocúrovi dal raňajky a potom som vytočil číslo chlapíka v čiernom obleku. Telefón zdvihol až po šiestich zvoneniach.

„Dúfam, že som vás nezobudil,“ povedal som.

„Nemajte obavy. Vstávam skoro,“ povedal chlapík. „Čo máte?“

„Aké noviny čítate?“

„Osem rôznych, všetky celoštátne a potom aj miestne. Miestne prichádzajú až večer.“

„Čítate ich všetky?“

„Je to súčasť mojej práce,“ povedal trpezlivo chlapík. „Čo má byť?“

„Čítate aj nedeľné vydanie?“

„Samozrejme,“ povedal chlapík.

„Videli ste fotografiu koňa v dnešnom vydaní?“

„Áno, fotografiu toho koňa som videl,“ odpovedal chlapík.

„Nevyzerá to tak, že kôň a jazdec myslia na úplne odlišné veci?“

Cez slúchadlo sa do miestnosti vkradlo ticho. Nebolo počuť jediný dych. To ticho bolo také dokonalé, až od neho uši boleli.

„O tom ste chceli hovoriť?“ spýtal sa chlapík.

„Nie, to len tak vravím. Prečo sa neporozprávajte spolu len tak o niečom?“

„My máme spoločnú tému na rozhovor. Napríklad ovce,“ odkasľal si. „Pochopíte však, že ja nemám toľko voľného času ako vy. Mohli by ste mi teda stručne povedať, čo vás trápi?“

„To je ten problém,“ povedal som. „Jednoducho povedané, od zajtra mám v úmysle ísť hľadať tú ovцу. Dlho som váhal, ale nakoniec som sa rozhodol. Chcem to však robiť vlastným tempom. Keď rozprávam, tak hovorím tak,

ako sa mne páči. Mám právo aj tárať. Neželám si, aby bol každý môj pohyb sledovaný a aby ma postrkovali ľudia, ktorých meno ani nepoznám. Asi toľko.“

„Vám nie je jasné, na čom ste.“

„Ani vám nie je jasné, na čom ste. Tak teda, včera večer som nad tým rozmýšľal. Mám to. Ja naozaj nemám čo stratiť. S manželkou som sa rozišiel a dnes sa chystám odísť zo zamestnania. Byt si prenajímam a bytové zariadenie za nič nestojí. Čo sa týka môjho majetku, mám našetrených okolo dvoch miliónov jenov, vlastním staré auto a jedného starého kocúra. Všetky moje šaty vyšli z módy a väčšina mojich platní sú hotové starožitnosti. Nie som slávny, nemám žiadne spoločenské postavenie a nie som ani sexuálne príťažlivý. Nemám žiadny talent a nie som už ani mladý. Vždy rozprávam nezmysly, ktoré potom oľutujem. Slovom, aby som použil váš výraz, som jednoducho priemerný. Čo môžem stratiť? Keď vám niečo príde na um, dajte mi vedieť.“

Chvíľu bolo ticho. Medzičasom som z gombíka na košeli odstránil vytŕčajúce vlákno a na poznámkový papier som perom nakreslil trinásť hviezd.

„Každý má jednu alebo dve veci, ktoré nechce stratiť. Aj vy,“ povedal chlapík. „My sme profesionáli na hľadanie tých vecí. Ľudské bytosti majú niečo ako stredový bod, ktorý je medzi ich túžbami a ich hrdosťou. Tak ako majú všetky predmety svoje ťažisko. My dokážeme ten bod nájsť. Aj vám to bude raz jasné. Len vtedy, keď oň človek príde, si prvýkrát uvedomí, že ho vôbec mal,“ nastala chvíľa ticha. „No tento problém sa objavuje až v neskoršom štádiu. Teraz len toľko, že rozumiem tomu, čo ste mi povedali. A beriem vaše požiadavky do úvahy. Nepletiem sa vám do toho. Robte si po svojom. Jeden mesiac, jasné?“

„Jasné,“ dodal som.

„Tak dobre,“ povedal chlapík.

A zložil. Takéto zloženie slúchadla zanecháva nepríjemnú pachuť. Aby som sa tej nepríjemnej pachuti zbavil, urobil som tridsať zhybov, dvadsať sedov znožmo,

umyl som riad a opral oblečenie z troch dní. Cítil som sa skoro ako predtým. Príjemná septembrová nedeľa. Leto sa niekam stratilo ako staré spomienky.

Obliekol som si čisté tričko, levisky bez škvrny od kečupu, rovnaké ponožky a kefou som si upravil vlasy. Napriek tomu sa pocit, ktorý som v nedeľu ráno ako sedemnášťročný pociťoval, neobjavoval. Je to prirodzené. Roky pribudli.

Potom som nasadol do svojho auta, zaparkovaného na parkovisku patriacemu k domu, ktorý je na pokraji rozpadnutia, odišiel som do supermarketu a kúpil tucet mačacích konzerv, vrece podstielky pre mačky, cestovnú holiacu súpravu a spodnú bielizeň. V obchode so šiškami som si sadol za pult a dal si kávu takmer bez chuti a jednu škoricovú šišku. Stena pred pultom bola pokrytá zrkadlom, v ktorom sa odrážala moja tvár prežúvajúca šišku. Chvíľu som na svoju tvár hľadel, v ruke nedojedená šiška. Rozmýšľal som nad tým, ako sa asi na mňa dívajú iní. Samozrejme, že nemôžem tušiť, čo si iní myslia. Dojedol som, dopil kávu a odišiel.

V cestovnej kancelárii pred stanicou som rezervoval na druhý deň dve miesta na let do Sappora. Potom som vošiel do budovy stanice, kde som kúpil plátennú cestovnú tašku na plece a klobúk do dažďa. Účty som platil šušťavými desaťtisícovými bankovkami, ktoré som vytáhoval z obálky vo vrecku. Ale nech som ich použil hocikolko, nezdalo sa, že by zo zväzku ubúdalo. Len ja som bol ten opotrebovaný. Na svete existuje tento druh peňazí. Len rozčuľujú, keď ich máte, ste smutný, keď ich mίνate, a keď sú preč, tak sa nenávidíte. A keď sa znenávidíte, chcete peniaze mίνat' viac. Vtedy však už žiadnych peňazí niet. A niet ani pomoci.

Sadol som si na lavičku pred stanicou, vyfajčil dve cigarety a prestal som myslieť na peniaze. Pred stanicou boli v nedeľu ráno len rodiny a mladé páry. Rozhliadajúc sa po okolí som si spomenul na slová mojej manželky, ktorá pri odchode povedala, že sme asi mali mať deti. V mojom

veku by už nebolo zvláštne mať niekoľko detí, ale keď som si sám seba predstavil v úlohe otca, bolo mi z toho nanič. Keby som bol dieťaťom, tak si myslím, že by som nechcel byť synom niekoho, ako som ja.

Dal som si ešte jednu cigaretu a ovešaný nákupnými taškami som sa predral cez dav ľudí k parkovisku supermarketu, kde som mal zaparkované auto. Nákupné tašky som hodil na zadné sedadlo. Kým mi na benzínovej pumpe v aute vymenili olej, vošiel som do blízkeho kníhkupectva a kúpil som si tri knihy v mäkkej papierovej väzbe. Dve desaťtisícjenové bankovky boli opäť preč a vrečko som mal plné drobných. Keď som sa vrátil do bytu, všetky drobné som vložil do sklenej nádoby v kuchyni a studenou vodou som si opláchol tvár. Mal som pocit, že od rána, keď som vstal, ubehlo veľmi veľa času, ale keď som sa pozrel na hodiny, ešte nebolo ani poludnie.

Priateľka sa vrátila o tretej popoludní. Mala na sebe károvanú blúzku, bavlnené nohavice horčicovej farby a také tmavé okuliare, že len pri pohľade na ne rozbolí hlava. Na pleci jej visela presne taká veľká plátenná taška, akú som mal ja.

„Prišla som zbalená,“ povedala a dlaňou pobúchala po plnej taške. „Bude to dlhá cesta?“

„Možno áno.“

Natiahla sa na starej pohovke pri okne, so slnečnými okuliarmi stále na očiach sa zahľadela na strop a vyfajčila mentolovú cigaretu. Vzal som popolník a sadol som si vedľa nej. Pohladkal som ju po vlasoch. Zjavil sa kocúr a vyskočil hore na pohovku. Bradu a predné labky si položil na jej členok. Keď mala dosť tej cigarety, zvyšok mi vsunula do úst a zívla si.

„Si šťastná, že ideme na výlet?“ spýtal som sa jej.

„Veľmi šťastná. Hlavne preto, že idem s tebou.“

„Ale ak tú ovцу nenájdem, možno sa už nebudeme mať kam vrátiť. Možno do konca života budeme musieť cestovať.“

„Ako tvoj priateľ?“

„Áno. V tom zmysle sme si podobní. Rozdiel je však ten, že on uteká z vlastnej vôle a ja nie.“

V popolníku som zahasil cigaretu. Kocúr podvihol hlavu, zívot si a potom sa znova uložil do pôvodnej polohy.

„Už si pripravený na cestu?“ spýtala sa.

„Nie, ešte sa len idem baliť. Ale neberiem si toho veľa. Len pár vecí na prezlečenie a toaletné potreby. Ani ty si nemusíš brať tak veľa vecí. Ak budeme niečo potrebovať, tak si to kúpime. Peňazí máme viac ako dosť.“

„Ja to mám rada takto,“ povedala a zachichotala sa. „Ak nemám so sebou veľkú tašku, nemám ten pocit, že niekam cestujem.“

„Naozaj?“

Cez otvorené okno sa ozval prenikavý spev vtáka. Ten spev som nikdy predtým nepočul. Nový vták nového ročného obdobia. Do dlane som uchytil cez okno prenikajúci poobedňajší slnečný lúč a nežne som jej ho položil na líce. Ostali sme takto dlhú chvíľu. Lenivo som pozoroval biely oblak, ako sa pohybuje od jednej strany okna k tej druhej.

„Čo je s tebou?“ spýtala sa.

„Neviem, ako by som to povedal, ale nedochádza mi, že teraz je teraz a že ja som ja. A že tu je tu. Je to vždy tak. Len potom neskôr sa to dá dokopy. Počas uplynulých desať rokov to bolo vždy tak.“

„Prečo desať rokov?“

„Nemá to konca. Len toľko.“

Usmiala sa, zdvihla kocúra a nežne ho položila na zem. „Objím ma.“

Objímali sme sa na pohovke. Tú starú pohovku som kúpil v obchode s použitými vecami. Keď ste priblížili tvár k jej potahu, bolo cítiť vôňu starých čias. Jej jemné telo splývalo s tou vôňou. Bolo to príjemné a hrejivé ako nejasná spomienka. Prstom som jej odhrnul vlasy a pobožkal ucho. Môj svet sa jemne zatriasol. Bol to skutočne

malý, malilinký svet. Od tej chvíle začal čas potichu plynúť.

Rozopol som jej na blúzke všetky gombíky a s dlaňou na jej prsiach som sa venoval jej telu.

„Cítim, že naozaj žijem,“ povedala.

„Ty?“

„Hmm, celým svojím telom, celým svojím ja.“

„Ja tiež,“ povedal som. „Vyzerá to, že som skutočne nažive.“

Aké dokonalé ticho, pomyslel som si. Nikde naokolo žiadny zvuk. Všetci okrem nás odišli niekam oslavovať prvú jesennú nedeľu.

„Ja toto zbožňujem,“ zašepkala.

„Hm.“

„Je to, ako keby sme boli na pikniku, je to také príjemné.“

„Na pikniku?“

„Áno.“

Položil som si obe ruky za jej chrbát a pevne som ju stisol. Perami som jej z čela odstránil ofinu a znova jej pobožkal ucho.

„Bolo to dlhých desať rokov?“ spýtala sa s perami tesne pod mojím uchom.

„Áno, dlhých,“ odpovedal som. „Zdajú sa dlhé, veľmi dlhé, takmer nekonečné, a ja som počas nich k ničomu nedospel.“

Hlavu, ktorú mala položenú na operadle pohovky, mierne podvihla a usmiala sa. Ten úsmev som už niekde videl, ale kde alebo u koho, na to som si nevedel spomenúť. Ženy bez šiat vyzerajú až hrozivo podobne. Vždy ma to dokáže zmiast’.

„Podme hľadať tú ovcu,“ povedala so zatvorenými očami. „Len keď tú ovcu začneme hľadať, veci nám pôjdu od ruky.“

Chvíľu som jej hľadel na tvár, potom som sa jej pozrel na uši. Jemné poobedňajšie svetlo jej obaľovalo telo tak, ako to vídať na starých portrétach.

7.

Obmedzený a húževnatý spôsob rozmýšľania

O šiestej sa obliekla, pred zrkadlom v kúpeľni si učesala vlasy, postriekala sa kolínskou a umyla si zuby. Celý ten čas som ležal na pohovke a čítal si „Dobrodružstvá Sherlocka Holmesa“. Príbeh sa začínal takto: „Môj kolega Watson má zúžené a obmedzené rozmýšľanie, ale je extrémne húževnatý.“ Celkom dobrá veta na úvod.

„Dnes večer prídem neskoro, a tak na mňa nečakaj,“ povedala.

„Robíš?“

„Áno. Mala som mať voľno, ale čo sa dá robiť. Od zajtra mám dovolenku, a preto mi službu preložili na dnes.“

Odišla, ale o chvíľu sa opäť otvorili dvere.

„Hm, čo bude s kocúrom, kým budeme preč?“ spýtala sa.

„Dobre, že vravíš, lebo ja som na to úplne zabudol. Ale nemaj obavy, pokúsim sa to zariadiť.“

A dvere sa zatvorili.

Z chladničky som vybral mlieko a syr a dal ich kocúrovi. Kocúr jedol syr len s ťažkosťami, lebo už mal veľmi slabé zuby.

Keďže v chladničke nebolo nič, čo by som zjedol, sadol som si pred televízne noviny a pil pivo. Bola to nedeľa bez akýchkoľvek správ. V správach zo dňa, ako je tento, ukazujú len zábery zo zoologickej záhrady. Letmo som si pozrel žirafy, slony, pandy, potom som vypol televízor a zdvihol telefón.

„Volám kvôli svojej mačke. Vlastne je to kocúr,“ povedal som chlapíkovi.

„Kocúrovi?“

„Áno, chovám kocúra.“

„A?“

„Nemôžem odísť, ak sa mi o neho niekto nepostará.“

„Veď existujú hotely pre domáce zvieratá.“

„Je starý a slabý. Mesiac by v klietke neprežil.“

Počul som klepot nechtov na stole. „A?“

„Bol by som rád, keby ste sa o neho postarali. Máte veľkú záhradu a s jedným kocúrom si určite poradíte.“

„To neprichádza do úvahy. Učiteľ nemá rád mačky a záhradu máme na prilákanie vtákov. Ak sa v nej objaví mačka, vtáky sa budú záhrade vyhýbať.“

„Učiteľ je však v bezvedomí a kocúr nemá dostatok síl, aby tie vtáky chytal.“

Niekoľkokrát poklepal nechtami po stole a potom prestal. „Dobre teda. Zajtra ráno o desiatej pošlem po kocúra šoféra.“

„Pošlem s ním jeho krmivo a podstielku. A pretože žerie len určitý druh krmiva, keď sa vám minie, kúpte mu potom to isté.“

„Boli by ste taký láskavý a povedali tieto podrobnosti šoférovi? Ako som vám už predtým povedal, ja nemám toľko času.“

„Chcem komunikovať jedným smerom, aby som vedel, kto bude zodpovedný.“

„Zodpovedný?“

„Tak teda, ak sa v mojej neprítomnosti kocúr stratí alebo zdochne, tak aj keď tú ovцу nájdem, nič vám o nej neprežradím.“

„Hm,“ povedal chlapík. „Dobre teda, ste síce mimo, ale na amatéra to robíte dobre. Hovorte pomaly, lebo si robím poznámky.“

„Nedávajte mu masťné mäso. Všetko to vyvráti. Má zlé zuby, a preto mu nedávajte nič tvrdé. Ráno mu dajte mlieko a jednu konzervu pre mačky a večer za hrst' malých

sušených sardiniiek a mäso alebo syr. Záchod mu vyčistíte každý deň. Nemá ho rád špinavý. Máva často hnačku, a keď mu po dvoch dňoch neprestane, zoberte ho k zverolekárovi, aby mu dal lieky.“

Keď som to dopovedal, uistoval som sa, či na druhej strane linky počujem čmáranie pera.

„A čo ešte?“ spýtal sa chlapík.

„Na ušiach má svrab, a preto mu ich raz denne vyčistíte vatovou tyčinkou namočenou v olivovom oleji. Nemá to rád a správa sa divoko. Dávajte pozor, aby ste mu nepoškodili ušný bubienok. Ak máte strach, že by vám mohol poškriabať nábytok, raz týždenne mu ostrihajte pazúry. Môžu to byť obyčajné nožnice. Myslím si, že nemá blchy, ale pre istotu ho občas umyte šampónom proti blchám. Predávajú ho v obchode s chovateľskými potrebami. Po kúpeli ho vysušte uterákom, vykefujte a nakoniec ho vyfúkajte sušičom na vlasy, lebo ináč prechladne.“

Čmáranie, čmáranie, čmáranie. „Ešte niečo?“

„To je všetko.“

Chlapík mi prečítal do telefónu veci, ktoré si poznačil. Dobre urobené poznámky.

„Je to všetko?“

„Áno.“

„Dobre teda,“ povedal chlapík a zložil slúchadlo.

Vonku bola už úplná tma. Do vrecka na nohaviciach som si vložil drobné, cigarety a zapalovač, obul si tenisky a vyšiel som von. Vstúpil som do svojho obľúbeného snack baru a objednal si kuracie kotlety a rožky. Kým boli hotové, popíjal som pivo a počúval poslednú platňu Johnson Brothers. Po Johnson Brothers nasledoval Bill Withers, počas ktorého som zjedol kuracie kotlety. Po ňom išla skladba Maynarda Fergusona „Star Wars“, ale vtedy som už popíjal kávu. No vôbec som nemal pocit, že by som bol niečo zjedol.

Keď za stola odpratali šálku od kávy, do ružového telefónu som vložil tri desaťjenové mince a zavolať som

môjmu kolegovi. Slúchadlo zdvihol jeho starší syn, ktorý chodil na základnú školu.

„Dobrý deň,“ povedal som.

„Dobrý večer,“ poopravil ma. Pozrel som sa na hodinky. Mal pravdu.

Po chvíli prišiel k telefónu kolega.

„Tak čo máš?“ spýtal sa ma.

„Môžeme spolu hovoriť? Nevyrušujem ťa pri jedle alebo pri niečom inom?“

„Práve večeríme, ale to je v poriadku. Nie je to dôležitá večera a tvoj príbeh je určite zaujímavejší.“

Zosumarizoval som mu rozhovor s chlapíkom v čiernom obleku. Povedal som mu o veľkom aute, o obrovskom dome a o umierajúcom Učiteľovi. Ovcu som nespomenul. Neuveril by mi to a aj tak sme sa už dlho rozprávali. Vďaka tomu by sa moje vysvetlenie stalo, prirodzene, ešte menej zrozumiteľným.

„Vôbec tomu nerozumiem,“ povedal kolega.

„A nikomu o tom ani slovo. Ak o tom niekomu povieš, môžeš mať problémy. A máš aj rodinu...“ povedal som a pomyslel som si na jeho nezaplatený luxusný byt so štyrmi izbami, manželku s nízkym krvným tlakom a dvoch drzých synov. „Takto sa veci majú.“

„Vidím.“

„V každom prípade však musím zajtra odísť. A myslím si, že na dlho. Jeden mesiac, dva mesiace, tri mesiace. Naozaj neviem. A možno sa do Tokia už nikdy nevrátim.“

„Hm.“

„A bol by som rád, keby si to vo firme za mňa prevzal. Odstupujem. Nechcem ti spôsobiť problémy. Moja práca sa v podstate skončila, a hoci podnikáme spolu, ty máš pod kontrolou tú dôležitejšiu časť. Ja som tam hral len druhé husle.“

„Ale bez teba nezvládnem detaily.“

„Stiahni bojovú líniu. Vráť sa do minulosti. Zruš všetku reklamnú a vydavateľskú činnosť. Vráť sa k prekladovej agentúre. Tak ako si to nedávno spomínal. Nechaj si len

jednu sekretárku a zbav sa všetkých brigádnikov. Nebudeš ich potrebovať. Nikto sa nebude sťažovať, ak im dáš dvojmesačné odstupné. A kanceláriu môžeš presťahovať do menších priestorov. Znížia sa ti príjmy, ale aj výdavky budú nižšie. Ak mňa nebude, tvoj príjem sa zvýši a zmenu takmer nepocítiš. A nebudeš sa musieť obávať ani daní, ani vykorisťovania. Tak to bude pre teba lepšie.“

Kolega chvíľu mlčky premýšľal.

„To nie,“ povedal. „To určite nepôjde.“

Vložil som si do úst cigaretu a začal som hľadať zapalovač. Kým som ho hľadal, čašníčka škrtla zápalkou a pripálila mi.

„Bude to v poriadku. Ved’ sme cez to prešli spolu a viem, že sa nemýlim.“

„Fungovalo to, lebo sme to robili spolu,“ povedal. „Doteraz sa mi nič, čo som robil sám, nepodarilo.“

„Môžem? Nehovorím predsa o rozšírení obchodu, ale o jeho redukcii. O prekladateľskej činnosti, ktorú sme robili pred industriálnou revolúciou. Ty a jedna sekretárka, päť alebo šesť ľudí na voľnej nohe a dvaja profesionáli. Nemôže to nefungovať.“

„Ty ma dobre nechápeš.“

Desaťjenová minca s klepotom padla dole. Vhodil som tri ďalšie.

„Ja nie som ty,“ povedal. „Ty by si to dokázal aj sám, ale ja nie. Ak sa nemám komu postťažovať alebo sa s niekým porozprávať, tak sa dopredu nepohnem.“

Položil som ruku na slúchadlo a vzdychol som si. Začarovaný kruh. Čierna koza zje list bielej kozy a biela koza zje list čiernej kozy...

„Haló, haló,“ volal do telefónu.

„Počúvam,“ ozval som sa.

Počul som, ako sa na druhej strane linky jeho deti hádajú o televízny kanál, ktorý budú sledovať. „Mysli na svoje deti,“ povedal som. Nebolo správne spomínať ich, ale čo som mal robiť. „Ty nesmieš fňukať. Ak zlyháš, tak to

môžu všetci zabaliť. Ak máš so svetom problémy, tak si nemal mať deti. Pracuj poriadne a prestaň piť.“

Riadnu chvíľu bol ticho. Čašníčka mi priniesla popolník. Mávnutím som si objednal ďalšie pivo.

„Je to tak, ako vravíš,“ povedal. „Pokúsím sa, ale neverím, že to pôjde.“

„Ale pôjde. Pred šiestimi rokmi sme nemali ani peniaze, ani kontakty, a dokázali sme to, alebo nie?“ povedal som potom, ako som do pohára nalial pivo a za dúšok si z neho odpil.

„Ty vôbec nechápeš, že ja som sa cítil v bezpečí, lebo sme to robili spolu?“ povedal kolega.

„Ešte ti zavolám.“

„Hm.“

„Ďakujem pekne za všetko. Mal som sa dobre,“ povedal som.

„Ak skončíš s tým, čo máš, a vrátiš sa do Tokia, mohli by sme spolu zasa niečo podniknúť.“

„Určite.“

A zložil som.

Bolo nám obom jasné, že ja sa druhýkrát do práce pravdepodobne nevrátim. Ak spolupracujete s niekým šesť rokov, toľko sa už dá pochopiť.

Vzal som pivovú fľašu a pohár a vrátil som sa k stolu.

Pocítil som úľavu, ako som sa tej práce zbavil. Po troške sa mi to zjednodušovalo. Prišiel som o svoje rodné mesto, o desať rokov, o kamaráta, manželku a o tri mesiace prídem aj o svoju dvadsiatku. Skúsil som si predstaviť, čo zo mňa zostane, keď budem mať šesťdesiat. Premýšľať o tom je zbytočné. Nevieme ani to, čo bude o taký mesiac.

Vrátil som sa domov, vyčistil si zuby, prezliekol sa do pyžamy a vliezol do postele, kde som pokračoval v čítaní „Dobrodružstiev Sherlocka Holmesa“. O jedenástej som zhasol svetlo a zaspal. Do rána som sa nezobudil.

8.

Sardinkino narodenie

O desiatej hodine zastalo to absurdné auto-ponorka pred mojím domom. Z okna na treťom poschodí vyzeralo väčšmi ako prevrátená kovová formička na pečenie než ako ponorka. Dalo by sa s ňou urobiť obrovské pečivo, ktoré by tristo detí jedlo dva týždne. Chvíľu sme ona a ja sedeli na okne a dívali sa dole na auto.

Obloha bola až nepríjemne jasná. Pripomínala nebo z predvojnových expresionistických filmov. V ohromnej výške letela helikoptéra a zdala sa až neprirodzene maličká. Tá obloha bez jediného obláčika vyzerala ako obrovské oko so zrezaným očným viečkom.

Zatvoril som všetky okná, vypol chladničku a skontroloval plynový uzáver. Vyprané šaty boli zložené, posteľ prikrytá, popolníky umyté a to množstvo liekov pri umývadle bolo uložené. Nájomné zaplatené na dva mesiace dopredu, noviny zrušené. Z dverí som sa ešte obzrel na opustený byt, v ktorom zavládlo neprirodzené ticho. Kým som naň tak hľadel, spomenul som si na štyri roky manželstva, ktoré sme v ňom prežili, a na deti, ktoré sme s manželkou mohli mať. Dvere na výťahu sa otvorili a ona na mňa zavolala. Zatvoril som za sebou kovové dvere.

Kým šofér na nás čakal, oddane leštil suchou handrou predné sklo. Na aute nebolo jedinej škvrny a na slnku sa

oslnivo ligotalo. Len sa ho jemne dotknúť a spálilo by pokožku.

„Dobré ráno,“ pozdravil šofér. Bol to ten istý nábožný šofér ako predvčerom.

„Dobré ráno,“ povedal som.

„Dobré ráno,“ pozdravila moja priateľka.

Ona držala kocúra. Ja som niesol mačacie krmivo a vrece s podstielkou.

„Dnes je krásne počasie,“ povedal šofér a hľadel na oblohu. „Je až priesvitne.“

Prikývli sme.

„Keď je takto jasne, božie posolstvo nenaráža pri prenikaní na žiadne prekážky,“ povedal som.

„To nie je tak,“ povedal šofér s úsmevom. „Posolstvo je už vo veciach. Je v kvetoch, v kameňoch, v oblakoch...“

„A autá?“ spýtal som sa.

„Aj v autách.“

„Ale autá sa vyrábajú v továrňach,“ dodal som.

„Nech ich vyrobí ktokoľvek, božia vôľa je v nich obsiahnutá.“

„Ako svrab v ušiach?“ spýtala sa.

„Je ako vzduch,“ poopravil nás šofér.

„Tak potom autá vyrobené v Saudskej Arábii majú v sebe Alaha.“

„V Saudskej Arábii nevyrábajú autá.“

„Naozaj?“

„Naozaj.“

„A aký boh je teda v autách vyrobených v Spojených štátoch a exportovaných do Saudskej Arábie?“ spýtala sa moja priateľka.

Ťažká otázka.

„Musíme vám povedať o kocúrovi,“ spustil som záchranný čln.

„Aký pekný kocúr,“ povedal šofér tiež s úľavou.

Kocúr nebol určite pekný. Práve naopak. Srst' mal riedku ako starý vyplznutý koberec, koniec chvosta mal zohnutý do šesťdesiatstupňového uhla, zuby žlté, z pravého

oka, ktoré si poranil pred tromi rokmi, mu vytekal hnis, a nateraz už takmer stratil zrak. Bolo pochybné, či vie rozlíšiť tenisku od zemiaka. Vankúšiky na labkách mal vysušené ako fazuľa, v ušiach mal svrab a vďaka pokročilému veku si prdol dvadsaťkrát za deň. Keď ho manželka našla v parku pod lavičkou, bol to svieži mladý kocúr, ale v druhej polovici sedemdesiatych rokov to rýchlo začalo s ním ísť dolu vodou. Bol ako bowlingová guľa rútiaca sa z kopca do svojej záhuby. Navyše kocúr nemal ani meno. Nevedel som, či fakt, že nemá meno, pomáha predísť jeho tragédii, alebo k nej prispieva.

„Pekný kocúr,“ povedal šofér, ale ruky nenatiahol. „Ako sa volá?“

„Nemá meno.“

„Ako ho teda voláte?“

„Nevoláme ho,“ povedal som. „Len ho máme.“

„Ale on len tak neposedáva. Pohybuje sa vďaka vlastnej vôli alebo nie? Je zvláštne, že niečo, čo sa pohybuje vďaka vlastnej vôli, nemá meno.“

„Sardinka sa tiež pohybuje vďaka vlastnej vôli a nikto jej nedá meno.“

„Medzi sardinkami a ľuďmi nedochádza k výmene citov, a hlavne, aj keby ich volali, nerozumeli by tomu.“

„To znamená, že zvieratá, ktoré sa pohybujú vďaka vlastnej vôli, sú schopné citovej výmeny s ľuďmi, a tie, ktoré majú sluch, sú kvalifikované na to, aby boli pomenované.“

„Tak je to,“ povedal šofér a na znak súhlasu niekoľkokrát prikývol. „Hm, čo keby som mu dal meno?“

„Nech sa páči. Ale aké meno?“

„Napríklad Sardinka. Ved' ste s ním doteraz zaobchádzali ako so sardinkou, nie?“

„Nie je to zlé meno,“ dodal som.

„Tiež si to myslím,“ povedal pyšne šofér.

„Čo si myslíš?“ spýtal som sa mojej priateľky.

„Nie je vôbec zlé,“ povedala. „Je to ako byť pri stvorení neba a zeme.“

„Tak teda Sardinka,“ povedal som.
„Pod', Sardinka,“ povedal šofér a vzal si kocúra na ruky.
Kocúr sa zl'akol, pohrýzol šoférovi palec a vypustil plyny.

Šofér nás zaviezol na letisko. Kocúr poslušne sedel na sedadle spolujazdca. Z času na čas si prdol. Vedeli sme to, lebo šofér zakaždým otvoril okno. Zatiaľ som šoférovi dával pokyny týkajúce sa kocúra. Ako mu čistiť uši, kde predávajú dezodorant na jeho záchodík, koľko mu dať žrať a podobne.

„Spoločnite sa,“ povedal šofér. „Dobre sa o neho postarám. Veď ja som jeho krstný otec.“

Cesty boli neuveriteľne prázdne. Auto trielilo k letisku ako losos, čo pláva hore prúdom rieky v období neresenia.

„Prečo lode majú mená a lietadlá nie?“ spýtal som sa šoféra.

„Prečo len let 971 alebo let 326, a nie individuálne mená ako Konvalinka alebo Sedmokráska?“

„Asi preto, lebo lietadiel je viac ako lodí. Masová produkcia.“

„Že by? Veľa lodí sa vyrába masovo. Je ich viac ako lietadiel.“

„Ale,“ povedal šofér a niekoľko sekúnd bol ticho. „Realisticky vzaté, pomenovať autobusy v mestách je nemožné,“ dokončil.

„To by bolo super, keby každý autobus mal svoje meno,“ povedala moja priateľka.

„Keby to tak bolo, tak by si pasažieri vyberali tie, ktoré sa im páčia. Napríklad zo Šindžuku do Sendagaje pôjdem Antilopou, a nie Mulicou,“ povedal šofér.

„Čo si o tom myslíš?“ spýtal som sa priateľky.

„Určite by som nešla Mulicou,“ povedala.

„Ale čo potom ten chudák šofér na tej Mulici,“ zastal sa šofér ostatných kolegov. „Šofér Mulice nie je na vine.“

„To je pravda,“ povedal som.

„To teda je,“ povedala. „Ale išla by som Antilopou.“

„Vidíte,“ povedal šofér. „Tak by to bolo. Pomenovanie lodí je bežnou záležitosťou od čias, keď ešte neboli masovým produktom. V podstate je to to isté ako pomenúvanie koní. Teda lietadlá, ktoré sa používajú ako kone, tiež majú svoje mená. Napríklad Spirit of St. Louis alebo Enola Gay.“

„Máme tu teda vedomú identifikáciu.“

„To znamená, že život je tým základným pojmom.“

„Tak veru.“

„Účelovosť je teda sekundárny element pri pomenúvaní.“

„Presne tak. Čo sa týka účelovosti, aj čísla by stačili. Tak ako to bolo so Židmi v Osvienčime.“

„Dobre,“ povedal som. „Ale keď podstatou pomenúvania je vedomá identifikácia so živými bytosťami, prečo potom aj železničné stanice, parky a bejzbalové štadióny majú mená? Nie sú predsa živé?“

„To preto, lebo keby stanice nemali mená, bolo by to nezvládnuteľné.“

„Nemáme na mysli účelovosť. Vysvetlite mi to principiálne.“

Šofér sa vážne zamyslel a nevšimol si, že na semafore už naskočila zelená. Obytný prívies za nami zatrúbil predohrou zo Siedmich statočných.

„Pretože sú nezameniteľné, nie? Napríklad stanica Šindžuku je len jedna a je nezameniteľná so stanicou Šibuja. Nie sú zameniteľné a nie sú ani masovým výrobkom. Sú tieto dva body jasné?“ spýtal sa šofér.

„Nebolo by zábavné mať stanicu Šindžuku v Ekode?“ podotkla moja priateľka.

„Keby stanica Šindžuku bola v Ekode, tak by to bola stanica Ekoda,“ namietol šofér.

„Ale aj tak by ich spájala linka Odakjú,“ povedala moja priateľka.

„Vráťme sa k pôvodnej téme rozhovoru,“ povedal som. „Čo by sa stalo, keby boli stanice vzájomne zameniteľné? Čo ak by budovy staníc národných železníc boli všetky

rozkladateľným masovým produktom a stanica Šindžuku by bola úplne identická so stanicou Tokio?“

„To je jednoduché. Ak by stanica bola v Šindžuku, tak by to bola stanica Šindžuku, a ak by bola v Tokiu, tak by to bola stanica Tokio.“

„Meno sa teda nedáva veci, ale jej funkcii. A to nie je účel?“

Šofér stíchol. Tentoraz však mlčal len krátko.

„Viete, čo si myslím?“ povedal šofér. „Myslím si, že by sme túto vec nemali brať tak vážne.“

„Čo tým myslíte?“

„Mestá, parky, ulice, stanice, bejzbalové štadióny a kiná majú svoje mená, ktoré im boli dané ako kompenzácia za ich umiestnenie na zemi.“

Nová teória.

„Teda,“ povedal som. „Napríklad, úplne sa vzdám vedomia, umiestnim sa na nejaké miesto, a tak dostanem nejaké krásne meno?“

Šofér sa v spätnom zrkadle letmo na mňa pozrel. Jeho tvár prezrádzala pochybnosť, či mu nechystám nejakú pascu. „Umiestniť?“

„Jednoducho, niekde zamrznem, alebo niečo také. Ako Šípová Ruženka.“

„Ale vy už máte meno!“

„To je pravda,“ povedal som. „Zabudol som.“

Na letisku sme pri vstupnej kontrole dostali palubné lístky a rozlúčili sme sa so šoférom. Bol by schopný čakať až do nášho odletu, ale keďže sme mali ešte hodinu a pol času, tak sa pobral preč.

„To je ale čudák,“ povedala.

„Je miesto, kde žijú len takí ľudia,“ povedal som. „A kravy sa tam zháňajú po kliešťoch.“

„Hm,“ zamyslela sa.

Vošli sme do letiskovej reštaurácie a dali sme si skorší obed. Ja som si objednal zapekaného morského raka a ona si dala špagety. Díval som sa na lietadlá 747 a Tristary, ako

prilietajú a odlietajú s akousi osudovou príťažlivosťou. Ona zatiaľ jedla špagety tak, že každú jednu si dôkladne prezrela.

„Myslela som si, že v lietadlách podávajú jedlo,“ povedala nespokojne.

„Nie,“ odvetil som, čakajúc, kým mi kus raka v ústach vychladne, a potom som ho zapil studenou vodou. Bol len horúci, chuť nemal žiadnu. „Stravu podávajú iba na medzinárodných letoch. Na dlhších vnútroštátnych linkách ti tiež dajú niečo na zahryznutie, ale nie je to nič zvláštne.“

„A filmy?“

„Ani to nie. Do Sappora je to len hodina.“

„Tak ti nič nedajú?“

„Vôbec nič. Sedíš na sedadle, čítaš si knihu a prídeš na miesto určenia. Tak ako v autobuse.“

„Len tam nie sú semaforey.“

„Hm, semaforey tam nie sú.“

„Úžasné,“ povedala s povzdychom. Hoci zjedla len polovicu špagiet, odložila vidličku a servítkou si utrela ústa. „A ani meno to nemá.“

„Tak veru. Je to nuda. Len to trvá kratšie. Keď ideš vlakom, cesta trvá dvanásť hodín.“

„A čo sa stane so zvyšným časom?“

Tiež som prestal jesť v polovici a objednal som dve kávy. „Zvyšný čas?“

„Povedal si, že vďaka lietadlu ušetríš desať hodín. A kam sa podeje ten čas?“

„Ten čas sa nikam nepodeje. Len sa pripočíta. Tých desať hodín môžeme stráviť buď v Tokiu alebo v Sappore tak, ako sa nám páči. Počas desiatich hodín si môžeme pozrieť štyri filmy, dvakrát sa najesť. Rozumieš?“

„A čo ak sa mi nechce ísť ani do kina a ani jesť sa mi nechce?“

„To je tvoj problém. Nie problém času.“

Kým sme sa spolu dívali na zavalité telá 747, ona si hrýzla pery. Tie 747 mi vždy pripomínali jednu starú, tučnú a mrzkú paniu, ktorá bývala v mojom voľakedajšom

susedstve. Mala obrovské ovisnuté prsia, opuchnuté nohy a vysušený krk. A letisko bolo ako miesto stretávok pre takéto staré panie. Desiatky, jedna po druhej, prichádzali alebo odchádzali. Piloti a letušky so zdvihnutými hlavami chodili hore-dolu po letiskovej hale, ale v tieni tých starých dám vyzerali trochu bizarne. Mám dojem, že v čase typov DC 7 a Friendship 7 to takto nebolo, ale presne som si to už nepamätal. Možno preto si to myslím, že tie 747 sa mi podobajú na tučné, mrzké staré panie.

„Rozpína sa čas?“ spýtala sa ma.

„Nie, čas sa nerozpína,“ odpovedal som. Bol som to ja, kto rozprával, ale neznelo mi to ako môj hlas. Odkasľal som si a vypil kávu. „Čas sa nerozpína.“

„Ale v skutočnosti čas pribúda. Sám si povedal, že sa pripočítava.“

„To je len preto, lebo čas na premiestnenie sa zredukuje. Celkové množstvo času sa nemení. Len si môžeš pozrieť viac filmov.“

„Len ak si chceš pozrieť film,“ povedala.

Hneď po príchode do Sappora sme si pozreli dva filmy.

Časť siedma

DOBRODRUŽSTVO V HOTELI DELFÍN

1.

Premiestnenie ukončené v kine a smer hotel Delfín

Počas letu sedela pri okne a celý ten čas sa dívala na scenériu. Sedel som vedľa nej a čítal som si „Dobrodružstvá Sherlocka Holmesa“. Na oblohe nebolo jediného mraku, od začiatku do konca to bol len tieň lietadla, ktorý sa odrážal na zemi. Presnejšie povedané, pretože sme boli v tom lietadle, náš tieň bol súčasťou tieňa, ktorý sa vrhal na hory a lúky pod nami. A tak sme aj my mali svoj odtlačok na povrchu Zeme.

„Páčil sa mi ten chlap,“ povedala popíjajúc pomarančový džús z papierového pohára.

„Kto?“

„Šofér.“

„Hm,“ zamyslel som sa. „Aj mne sa páčil.“

„A to meno, vraj Sardinka.“

„Áno. Veľmi dobré meno. Ten kocúr sa u neho bude mať oveľa lepšie, ako keď bol so mnou.“

„Nie kocúr, ale Sardinka.“

„Správne. Sardinka.“

„Prečo si mu po celý ten čas nedal meno?“

„Prečo asi,“ povedal som. A so zapalovačom s emblémom ovce som si zapálil cigaretu. „Asi preto, že nemám rád mená. Ja som ja, ty si ty, my sme my, oni sú oni. Toto úplne stačí, nie?“

Zamyslela sa. „Mne sa páči slovo ‚my‘. Znie to ako z doby ľadovej.“

ň„Z doby ľadovej?“

„Napríklad, my ideme na juh, my ideme na mamuty alebo...“

„Aha,“ dodal som.

Keď sme si na letisku Čitose vyzdvihli batožinu a vyšli von, vzduch bol chladnejší, ako sme očakávali. Na tričko som si obliekol košeľu, ktorú som mal omotanú okolo krku, a ona si na tričko dala vlnenú vestu. Jeseň zachvátila toto územie o mesiac skôr ako Tokio.

„My sme predsa nemali pristáť v dobe ľadovej, alebo áno?“ spýtala sa ma v autobuse smerom do Sappora. „Ty lovíš mamuty, ja sa starám o deti.“

„Znie to lákavo,“ povedal som.

Ona potom zaspala a ja som sa díval z okna autobusu na nekonečný hlboký les, ktorý lemoval cestu po oboch stranách.

Keď sme prišli do Sappora, vošli sme do kaviarne a dali si kávu.

„Najprv si načrtíme základný postup,“ povedal som.

„Musíme sa rozdeliť. Ja pôjdem po tom mieste na fotografii a ty sa postaráš o ovce. Takto sa nám podarí ušetriť čas.“

„Veľmi racionálne.“

„Len aby sa nám darilo,“ odvrkol som. „V každom prípade chcem, aby si zistila hlavné salaše, ktoré na Hokkaide voľakedy boli, a plemená oviec. Ak zájdeš do knižnice alebo na oblastný úrad, tam to nájdeš.“

„Mám rada knižnice,“ povedala.

„To je dobré,“ povedal som.

„Mám začať hneď teraz?“

Pozrel som sa na hodinky. Pol štvrtej. „Nie, už je neskoro. Od zajtra. Dnes si oddýchneme, nájdeme si ubytovanie, najeme sa, okúpeme a pôjdeme spať.“

„Rada by som si pozrela nejaký film,“ povedala.

„Film?“

„Keď sme už získali tým letom nejaký čas.“

„Dobre,“ povedal som a vošli sme do prvého kina, ktoré nám prišlo do cesty.

Pozreli sme si jeden kriminálny a jeden okultistický film. V kine nebol skoro nik. Už dávno som nebol v takom prázdnom kine. Spočítal som návštevníkov, len aby som tým zabil čas. S nami nás bolo osem. Vo filme bolo viac postáv.

Tie filmy boli hrozné. Išlo o taký druh filmov, pri ktorých hneď po tom, ako zreve lev MGM a zjaví sa názov, máte už nutkanie sa obrátiť a vyjsť zo sály. Že také filmy vôbec existujú.

Ona bola tým filmom úplne pohltená. Ani rozprávať sa jej nechcelo. Tak som sa aj ja rozhodol na ten film dívať.

Prvý film bol okultistický. Film o meste, v ktorom vládol démon. Ten žil v úbohej pivnici kostola a prostredníctvom chorľavého kňaza začal kontrolovať mesto. Nerozumel som, prečo chcel démon vôbec to mesto kontrolovať. Ved' to bolo len úbohé mesto uprostred kukuričných polí.

Démon bol mestom neuveriteľne posadnutý a veľmi sa nahneval, keď sa ako posledné odmietlo poddať jedno malé dievčatko. Keď sa nahneval, triasol svojím neforemným telom, ktoré bolo ako zelená ovocná želatína. Na tom, ako sa hneval, bolo niečo úsmevného.

Pred nami chlapík v stredných rokoch chrápal ako siréna. V rohu napravo od nás sa niekto náruživô objímal a bozkával. Za nami si niekto tak prdôl, že ten, čo chrápal, s chrápaním na chvíľu prestal. Dve školáčky sa začali chichotať.

Vzápätí som si spomenul na Sardinku. Len keď som sa nad ním zamyslel, napadlo mi, že sme odišli z Tokia a už sme v Sappore. Inak povedané, keby som nebol počul niečí prd, ani by som skutočne nepocítil, že som sa vzdialil z Tokia.

Zvlášťne.

Počas rozmýšľania som zaspal. V sne sa mi zjavil zelený démon, ktorý nebol ani trochu úsmevný. Len bol ticho v tme a pozoroval ma.

Film sa skončil, v sále zažali svetlá a ja som sa zobudil. Návštevníci si jeden po druhom zívli, ako keby to bolo dohodnuté. Kúpil som pre nás v stánku dve zmrzliny. Zmrzlina bola veľmi tvrdá, ako keby ju mali ešte z predošlého leta.

„Celý čas si spal?“

„Áno,“ povedal som. „Bolo to zaujímavé?“

„Veľmi zaujímavé. Na konci celé mesto vybuchlo.“

„Fíha!“

V kine bolo nepríjemné ticho. Mal som veľmi zvláštny pocit.

„Hej,“ ozvala sa. „Nezdá sa ti, že tvoje telo je teraz v pohybe alebo niečo také?“

Keď to hovorila, aj sa mi to zdalo.

Chytila ma za ruku. „Ostaňme takto. Mám strach.“

„V poriadku.“

„Ak takto neostaneme, presunieme sa inam, na nejaké neprímerané miesto.“

Keď sa v sále zotmelo a začal sa žurnál, odhrnul som jej vlasy a pobožkal jej ucho. „Všetko je v poriadku. Neboj sa.“

„Máš pravdu,“ povedala potichu. „Predsa sme len mali používať dopravné prostriedky, ktoré majú svoje meno.“

Počas hodiny a pol od začiatku druhého filmu až po jeho koniec sme ostali v tej tme bez pohybu. Celý ten čas mala líce položené na mojom pleci, ktoré bolo celé teplé a vlhké od jej dychu.

Vyšli sme z kina, moja ruka okolo jej pliec, a prechádzali sme sa večerným mestom. Boli sme si bližší ako predtým. Pohyb okoloidúcich pôsobil upokojujúco a na oblohe svietili bledé hviezdy.

„Sme my naozaj v tom správnom meste?“ spýtala sa.

Pozrel som sa na oblohu. Polárka bola na svojom mieste, ale vyzerala ako Polárka-imitácia. Príliš veľká a príliš jasná.

„Dúfam,“ povedal som.

„Mám pocit, že niečo nie je na svojom mieste.“

„To sa ti zdá preto, lebo sme v tomto meste prvý raz. Telo si ešte nezvyklo.“

„Ale po čase si zvyknem, nie?“

„O dva, tri dni si zvykneš,“ povedal som.

Keď nás prechádzanie unavilo, vošli sme do prvej reštaurácie, ktorú sme uvideli. Dali sme si čapované pivo a lososa so zemiakmi. Na to, že sme tam vošli naslepo, jedlo nám chutilo a aj pivo bolo skutočne dobré.

„A,“ ozval som sa popíjajúc kávu, „pomaly si budeme musieť nájsť nejaký nocľah.“

„Už mám o ňom predstavu.“

„Akú?“

„Len začni čítať mená hotelov po poradí.“

Požiadaval som nie veľmi priateľského čašníka o Žlté stránky a zhora som začal čítať názvy pod hlavičkou „Hotely a hostince“. Po štyridsiatom mene ma zastavila.

„Tento bude dobrý.“

„Ktorý?“

„Ten hotel, ktorý si prečítal ako posledný.“

„Hotel Delfín,“ prečítal som.

„To je on.“

„Nikdy som o ňom nepočul.“

„Ale v inom si nás neviem predstaviť.“

Podakoval som sa a vrátil som čašníkovi Žlté stránky. Potom som zavolať do hotela Delfín. Telefón zdvihol muž s nejasným hlasom a povedal, že majú voľné aj jednolôžkové, aj dvoj lôžkové izby. Spýtal som sa pre istotu, či majú aj iné ako jedno– a dvojlôžkové izby. Nemali. Zmätený som rezervoval dvojlôžkovú a spýtal som sa na cenu. Cena bola o štyridsať percent nižšia ako tá, ktorú som si predstavoval.

Hotel Delfín sa nachádzal tri ulice smerom na západ od kina, ktoré sme navštívili, a jednu ulicu smerom na juh. Bol malý a neuveriteľne nevýrazný. V tej nevýraznosti bolo niečo metafyzické. Žiadne neónové svetlá, žiadna veľká tabuľa a žiadny poriadny vchod. Vedľa nehostinných sklených dvier, ktoré pripomínali vchod pre zamestnancov reštaurácie, bola medená tabuľa s vyrytým nápisom „Hotel Delfín“. Nemali tam ani obrázok delfína.

Budova bola päťposchodová, ale bola taká nevýrazná, že to mohla byť aj obrovská zápalková škatuľka postavená na výšku. Nebola až taká stará, ale bola v dosť dezolátnom stave. Musela byť ošumelá, už keď ju postavili.

To bol hotel Delfín.

Jej sa hotel zapáčil hneď na prvý pohľad.

„Dobrý hotel, nie?“ povedala.

„Dobrý hotel?“ spýtal som sa.

„Je útulný a bez zbytočností.“

„Zbytočností?“ zopakoval som. „Pod zbytočnosťami myslíš plachty bez flákov, umývadlo, z ktorého nekvapká voda, fungujúcu klimatizáciu, mäkký toaletný papier, nové mydlo a záclony, cez ktoré ťa neopáli?“

„Vždy sa pozeráš na horšiu stránku vecí,“ povedala so smiechom. „Veď sme sem nepišli na zájazd.“

Otvorili sme dvere a pred nami sa zjavil vestibul širší, ako som očakával. Uprostred vestibulu bola sedacia súprava a veľký farebný televízor. V televízii dávali kvíz. Nebolo tam ani duše.

Po oboch stranách dverí stáli kvetináče s veľkými listnatými rastlinami. Polovica ich listov bola zožltnutá. Zatvoril som dvere. Stál som medzi tými dvoma kvetináčmi a chvíľu som si prezeral vestibul. Keď som si ho lepšie prezrel, zistil som, že nie je až taký široký. Vyzeral široký, lebo tam bolo veľmi málo nábytku. Boli tam sedacia súprava, nástenné hodiny a veľké zrkadlo. Nič iné tam nebolo.

Podišiel som k stene a pozrel som sa na hodiny a na zrkadlo. Obe veci boli pravdepodobne podarované. Hodiny

sedem minút meškali a moja hlava nebola v zrkadle spojená s telom.

Sedacia súprava bola asi taká stará ako samotný hotel. Poťah mal zvláštnu oranžovú farbu. Bola to oranžová farba tkaniny, ktorá bola najprv na slnku, potom týždeň mokla v daždi a neskôr bola hodená do pivnice, kde splesnivala. Bola to oranžová zo samých začiatkov obdobia Technicoloru.

Keď som sa priblížil, na pohovke sedacej súpravy som uvidel plešatého muža v stredných rokoch, ktorý tam ležal ako sušená ryba. Najprv som si myslel, že je mŕtvy, ale v skutočnosti len spal. Z času na čas potiahol nosom. Pri koreni nosa mal odtlačok po okuliaroch, ale okuliarov nikde nebolo. To znamenalo, že nezaspal počas sledovania televízie. Nerozumel som tomu.

Postavil som sa k recepcii a nazrel som dnu cez pult. Nikoho tam nebolo. Priateľka zazvonila zvončekom. Cinknutie sa ozvalo cez celý prázdny vestibul.

Počkali sme tridsať sekúnd, ale žiadna odpoveď. Ani chlapík na pohovke sa nezobudil.

Zazvonila ešte raz.

Muž, ktorý ležal na pohovke, zastonal. Bol to hlboký, ľútostivý ston. Potom otvoril oči a prázdny pohľadom sa na nás pozrel.

Zazvonila aj tretíkrát. Tentoraz vážne.

Muž vyskočil z pohovky, prešiel cez vestibul a popri mne zašiel za pult na recepcii. Bol to recepcný.

„Ospravedlňujem sa,“ povedal chlapík. „Prepáčte mi, že som zaspal, ako som tu na vás čakal.“

„Prepáčte nám, že sme vás zobudili,“ ozval som sa.

„To nič,“ povedal recepcný. Podal nám prihlasovací formulár a guľôčkové pero. Na ľavej ruke mu chýbali posledné články malíčka a prostredníka. Napísal som svoje meno na formulár, ale potom som si to rozmyslel. Papier som zroloval a vložil si ho do vrecka. Vzal som si druhý formulár a vpísal do neho vymyslené meno a vymyslenú adresu. Bežné meno a bežná adresa, ale na to, že som si ich

vymyslel v tom okamihu, neboli až také zlé. Ako zamestnanie som uviedol agent realitnej kancelárie.

Recepčný si nasadil hrubé okuliare s umelým rámom, ktoré mal položené vedľa telefónu, a pozorne si prečítal môj prihlasovací formulár.

„Štvrt' Suginami, Tokio... 29 rokov, agent realitnej kancelárie.“

Z vrecka som si vybral papierovú vreckovku a z prstov som si utrel atrament.

„Ste tu pracovne?“ spýtal sa recepčný.

„Asi tak,“ povedal som.

„Koľko nocí?“

„Jeden mesiac,“ odvetil som.

„Mesiac?“ pozrel sa na mňa pohľadom, ako keby hľadel na čistý biely papier. „Zdržíte sa jeden celý mesiac?“

„Niečo nie je v poriadku?“

„Je to v poriadku, len účty vždy vyrovnávame na tri dni.“

Tašku som položil na zem. Z vrecka som vybral obálku, odrátať dvadsať šušt'avých desaťtisícjenových bankoviek a položil ich na pult.

„Keď sa minú, tak ešte doplatím,“ povedal som.

Recepčný zhrabol bankovky troma prstami na ľavej ruke a dvakrát ich prepočítal prstami na pravej ruke. Na účet napísal ich hodnotu a podal nám ho. „Ak by ste mali nejaké želanie v súvislosti s izbou, len mi povedzte.“

„Chceli by sme izbu v rohu a čo naj ďalej od výťahu.“

Recepčný sa obrátil a pozrel sa na dosku s kľúčmi. Po chvíľke zmäteného uvažovania nám podal kľúč s číslom 406. Z dosky s kľúčmi nechýbal takmer žiaden. Asi len ťažko by sa dalo povedať, že hotel Delfín prosperoval.

Poslídka tu nemali, a tak sme si k výťahu odniesli tašky sami. Ako povedala, v tomto hoteli nemali žiadne zbytočnosti. Výťah sa triasol ako veľký pes s nejakou plúcnou chorobou.

„Na dlhší pobyt je lepší takýto malý a jednoduchý hotel,“ povedala.

Malý a jednoduchý hotel nie je ani taký zlý výraz. Znie to ako slová zo stránok časopisu o cestovaní: „Pri dlhom pobyte nie je nič príjemnejšie, ako sa ubytovať v malom a jednoduchom hoteli.“

Ale keď sme vošli do našej izby v tomto malom a jednoduchom hoteli, prvé, čo som urobil, bolo, že som papučou pozabíjal vošky na okennom ráme a zdvihol dva chlpy, ktoré ležali vedľa nohy postele, a zahodil ich do odpadkového koša. Vošky som videl na Hokkaide prvýkrát. Ona medzičasom nastavovala teplotu vody a pripravovala kúpeľ. Vodovodný kohútik bol však hlučný.

„Mali sme sa ubytovať v lepšom hoteli,“ otvoril som dvere do kúpeľne a zakričal na ňu. „Veď máme dosť peňazí.“

„Nesúvisí to s peniazmi. Naše pátranie po tej ovci sa začne tu. Bude to odtiaľto.“

Ľahol som si na posteľ a vyfajčil cigaretu, zapol som televízor, prešiel všetkými kanálmi a potom som ho vypol. Len televíznu obrazovku tu mali poriadnu. Voda sa v kúpeľni zastavila. Z dverí vyleteli jej šaty a potom bolo počuť sprchu.

Odsunul som záclonu a na druhej strane oproti hotelu som uvidel nepochopiteľný rad budov, takých, ako bol ten náš hotel. Každá z nich bola špinavosivá a už len na pohľad smrdeli od moču. Hoci bolo skoro deväť hodín, v niekoľkých oknách sa svietilo a ľudia tam usilovne pracovali. Nevedel som, čo robia, ale nevyzerali veľmi nadšene. Akiste z ich pohľadu som zase ja nevyzeral nadšene.

Zatiahol som záclony, vrátil sa do postele, ľahol si na naškrobenú plachtu, tvrdú ako asfalt, a spomenul som si na bývalú manželku. Zamyslel som sa nad chlapom, s ktorým teraz žila. Veľmi dobre som ho poznal. Veď bol voľakedy mojím priateľom. Dvadsaťsedemročný, nie veľmi slávny džezový gitarista, ale na neslávnych gitaristov bol relatívne poriadny človek. Charakterovo nie zlý chlap. Lenže nemal svoj štýl. Jeden rok pendloval medzi Kennym Burrelom a

B. B. Kingom, druhý rok zasa medzi Larrym Coryellom a Jimom Hallom.

Nevedel som pochopiť, prečo si po mne vybrala takého chlapa. Bude to určite kvôli dispozíciám, ktoré každý z nás v sebe má. V porovnaní so mnou, jedinou vecou, ktorú vedel lepšie, bolo hrať na gitare. A jedinou vecou, ktorú som ja vedel od neho lepšie, bolo umývať riad. Väčšina gitaristov neumýva riad. Porania si prsty a je po ich existencii.

Potom som si spomenul na sex s ňou. Aby som zabil čas, pokúsil som sa zrátať, koľkokrát sme sa za tie štyri roky manželstva spolu milovali. Dospel som k približnému číslu, ale to si zasa nemyslím, že približné čísla by mali nejaký význam. Mal som si viesť denník, alebo si aspoň robiť poznámky do záznamníka. Keby som to bol tak urobil, mal by som to všetko presne zachytené. Pre mňa je dôležitý pocit reality, ktorý v sebe čísla majú.

Moja bývalá manželka si o sexe robila záznamy. Nie že by si o tom písala denník. Od roku, keď mala svoju prvú menštruáciu, si o nej robila do zápisníka presné záznamy a ich súčasťou boli aj zmienky o sexe. Tých zápisníkov bolo spolu osem a mala ich zamknuté v zásuvke spolu s dôležitými fotografiami a dokumentmi. Nikomu ich nikdy neukázala. Netuším, do akej miery si robila záznamy o sexe. A keďže sme sa rozišli, už sa to asi nikdy nedozviem.

„Ak by som zomrela,“ často to hovorievala, „tak tie zápisníky spál'. Polej ich riadne petrolejom, dokonale ich spál' a popol niekam zahrab. Nikdy ti neodpustím, keď si prečítaš čo len jedno slovo.“

„Ale ved' som s tebou celý ten čas spával. Tvoje telo poznám dokonale. Začo sa teda hanbíš?“

„Telové bunky sa obmieňajú každý mesiac. Aj v tomto momente,“ a otrčila pred o mňa chrbát svojej chudej ruky. „Väčšina toho, čo si myslíš, že o mne vieš, sú len spomienky a nič viac.“

Ona bola, až na ten mesiac pred naším rozvodom, rozmyšľaním veľmi systematická žena. Život chápala

veľmi realisticky. Pre ňu raz zatvorené dvere už nebolo možné druhýkrát otvoriť, a už vôbec nie dokorán.

To, čo o nej teraz viem, nie je nič viac, len spomienky na ňu. A spomienky sa niekam postupne vytratia ako nahradené bunky. A presný počet našich spoločných milovaní sa už nikdy nedozviem.

2.

Doktor Ovečka na scéne

Na druhý deň ráno sme sa zobudili o ôsmej, obliekli sa, zišli výtahom dole a v blízkej kaviarni sme sa naraňajkovali. Hotel Delfín nemal ani reštauráciu, ani kaviareň.

„Ako som už včera naznačil, rozdelíme sa,“ povedal som a dal som jej kópiu fotografie s ovcou. „Ja sa pokúsim nájsť miesto, kde sú vrchy z pozadia tej fotografie. A ty budeš hľadať salaše, na ktorých chovajú ovce. Ty vieš, ako na to. Hocijaká malá informácia je dobrá. Hocičo môže byť lepšie, ako pobeťovať po celom Hokkaide.“

„V poriadku. Spôľahni sa.“

„Stretneme sa večer na izbe v hoteli.“

„Nemaj strach,“ povedala a nasadila si slnečné okuliare. „Určite ju ľahko nájdeme.“

„To by bolo super, ale...“ dodal som.

Samozrejme, že to nebola jednoduchá úloha. Zašiel som do oblastného turistického centra, pochodil som rôzne informačné centrá a cestovné kancelárie, navštívil som horolezeckú asociáciu, skontroloval všetky možné miesta, ktoré nejako súvisia s turistikou alebo s horami, ale nestretol som sa s nikým, kto by vrchy na fotografii spoznal.

„Sú to také obyčajné kopce,“ povedali mi všetci. „A na fotografii je len ich časť.“

To bol výsledok môjho celodenného chodenia hore-dolu. Tie vrchy nie sú ničím zvláštne, a navyše, je ťažké určiť ich meno, keďže vidieť len ich časť.

Po ceste som sa zastavil v kníhkupectve, kde som kúpil knihu „Vrchy Hokkaida“ a atlas Hokkaida, potom som vošiel do kaviarne, kde som si dal dve zázvorové pívá, a začal som tie knihy študovať. Na Hokkaide je neuveriteľné množstvo vrchov a všetky majú podobnú farbu a tvar. Pokúsil som sa porovnať vrch na Krysovej fotografii s každým jedným vrchom v knihe, ale o desať minút ma z toho rozbolela hlava. Navyše všetky vrchy v tej knihe boli len zlomkom celkového množstva vrchov na Hokkaide. A na dôvažok, keď sa na ten istý vrch pozriete z iného uhla, zakaždým je to úplne iný vrch. „Vrchy sú živé,“ napísal v úvode knihy jej autor. „Vzhľad vrchu sa mení v súvislosti s uhlom pohľadu, ročným obdobím, časom a pocitmi pozorovateľa. A preto je dôležité si uvedomiť, že sme schopní vnímať vždy len jednu časť vrchu, len jeden jeho fragment.“

„Úžasné,“ povedal som nahlas. Potom som sa opäť pustil do toho, čo som vedel, že je nemožné, a keď zvon zazvonil o piatej, sadol som si na lavičku v parku a s holubmi som tam jedol kukuricu.

Informácie, ktoré zozbierala ona, boli o niečo lepšie ako tie moje, ale v podstate boli rovnako zbytočné. Navečerali sme sa v malom pohostinstve za hotelom Delfín, kde sme si vymenili všetky informácie zozbierané v ten deň.

„V oblastnom dobytkárskom stredisku nevedeli takmer nič,“ povedala. „O ovce už nie je záujem, pretože ich chov sa nevypláca. Aspoň nie vo veľkochove alebo na salašoch.“

„Hľadanie bude aspoň o niečo ľahšie.“

„Nie celkom. Ovce sa aktívne chovajú a drobnochovatelia majú aj vlastnú asociáciu, o čom vedia aj úrady. Ale je takmer nemožné podchytiť malých a stredných chovateľov. Všetci tu chovajú niekoľko oviec, podobne ako psy a mačky. Čo sa mi podarilo získať, je tridsať adries chovateľov oviec. Tento zoznam je však štyri

roky starý a počas štyroch rokov sa ľudia mohli presťahovať. A japonská agrárna politika sa mení každé tri roky.“

„Úžasné,“ vzdychol som si, keď som pil pivo. „To znie ako náš koniec. Na Hokkaide je viac ako sto podobných vrchov a o súčasných chovateľoch oviec sa nevie vôbec nič.“

„Je to náš prvý deň. Len sme s tým začali.“

„Nezachytili tvoje uši nejaké posolstvo?“

„Nie, zatiaľ ešte žiadne neprišlo,“ povedala, uchopila paličkami rybu a dala si z miso polievky. „To mi je zatiaľ jasné. Väčšinou posolstvo príde vtedy, keď som zmätená, alebo v čase duševnej prázdnoty. Teraz to tak nie je.“

„To značí, že záchranné lano príde len v čase, keď sa naozaj topíš?“

„Áno. Pretože som teraz spokojná s tým, čo robím, žiadne posolstvo ku mne nepríde. Ovcu musíme nájsť len sami.“

„Ja neviem,“ povedal som. „Sme pritlačení k stene. Ak tú ovcu nenájdeme, bude to náš koniec. Neviem, čo sa s nami stane, ale ako ten chlapík povedal, oni si už s nami poradia. Sú to profesionáli. Aj keď Učiteľ zomrie, jeho organizácia sa zachová. Tá organizácia má svoju sieť po celom Japonsku. Je ako systém kanalizácií. A dostanú nás. Znie to hlúpo, ale je to tak.“

„Pripomína to Votrelcov.“

„Je to hlúposť, ale sme do toho v každom prípade zapletení, myslím tým teba a mňa. Najprv som to bol len ja, a potom si sa po ceste pridala ty. A ešte stále nemáš dojem, že by si sa topila?“

„Mne sa to naozaj páči. Je to oveľa lepšie, ako spať s neznámymi chlapmi, dať si fotografovať uši, alebo čítať nejaké slovníky. Toto je život.“

„Teda,“ povedal som. „Netopíme sa, a preto ani záchranného lana niet.“

„Je to tak. Tú ovcu musíme nájsť sami. Nie sme predsa stratené existencie.“

„To je pravda.“

Vrátili sme sa do hotela a milovali sme sa. Páči sa mi to slovo „milovať sa“. Je s ním spojený len obmedzený počet možností.

Tretí a štvrtý deň v Sappore sme strávili pohodovo. Vstali sme o ôsmej, naraňajkovali sa, rozdelili sme sa, pri večeri sme si vymenili informácie, vrátili sa do hotela, milovali sa a išli spať. Staré tenisky som zahodil, kúpil si nové a fotografiu som ukázal stovkám ľudí. Ona zhotovila dlhý zoznam chovateľov oviec na základe informácií získaných v miestnom úrade a v knižnici a začala im po jednom telefonovať. Výsledok bol však nulový. Nikto tie vrchy nespoznával a žiadny chovateľ oviec nepoznal ovcu s hviezdou na chrbte. Jeden starý človek si pamätal, že videl ten vrch pred vojnou na južnom Sachaline. Nechcelo sa mi veriť, že by Krysa zašiel na Sachalin. Nie je možné poslať zo Sachalinu do Tokia list doporučené.

Prešiel piaty aj šiesty deň. Nad mestom sa vznášala ťaživá atmosféra októbrového počasia. Slnéčné lúče ešte hnali, ale vietor sa ochladil a večer som si už musel obliecť tenkú bavlnenú bundu. Ulice v Sappore sú široké a až neskutočne rovné. Dovtedy som netušil, že prechádzanie sa mestom s rovnými ulicami môže až tak unaviť.

Bol som skutočne unavený. Na štvrtý deň som stratil zmysel pre svetové strany. Začínal som mať dojem, že opakom východu je juh, a preto som si v papiernictve kúpil kompas. Keď som sa začal prechádzať s kompasom v ruke, mesto sa mi zdalo čoraz menej realistické. Budovy začali vyzeráť ako kulisy vo fotografickom štúdiu a ľudia kráčajúci po uliciach ako vystrihnutí z kartónového papiera. Slnko vychádzalo na jednej strane nevýraznej krajiny, ako guľa z kanóna kreslilo na oblohe oblúk a zapadlo na druhej strane.

Denne som vypil sedem káv a každú hodinu som išiel na záchod. Po troške som strácal aj chuť do jedla.

„A keby sme dali do novín inzerát?“ navrhla. „Prosíš toho a toho, aby sa ti ozval.“

„To nie je zlý nápad,“ povedal som. Či to bude účinné, to je druhá vec. Je to však lepšie, ako neurobiť nič.

Zašiel som do štyroch redakcií a dal som uverejniť trojriadkový oznam v zajtrajšom rannom vydaní novín.

Krysa, ozvi sa.

Súrne!

Hotel Delfín 406

Dva nasledujúce dni som strávil čakaním pri telefóne v hoteli. V deň uverejnenia inzerátu som dostal tri telefonáty. V jednom telefonáte sa ma miestny obyvateľ spýtal: „Čo to znamená tá Krysa?“

„Je to prezývka môjho kamaráta,“ odpovedal som.

A on spokojne zložil.

V ďalšom telefonáte niekto so mnou žartoval.

„Ču ču,“ povedal niekto na druhej strane linky. „Ču ču.“

Zložil som. Mestá sú veru zvláštne miesta.

Posledný telefonát bol od ženy s piskľavým hlasom.

„Všetci ma volajú Krysa,“ povedala. Jej hlas znel ako zvuk elektrických drôtov, ktorými v diaľke kmáše vietor.

„Ďakujem veľmi pekne, že ste sa mi ozvali, ale Krysa, ktorú hľadám, je chlap,“ povedal som.

„Aj som si to myslela,“ priznala. „Ale aj mňa volajú Krysa, a preto som sa rozhodla, že vám radšej zavolám...“

„Ďakujem vám.“

„To je v poriadku. Našli ste svojho priateľa?“

„Ešte nie,“ povedal som. „Žiaľ.“

„Keby som to bola ja, koho hľadáte... ale nie, nie som to ja.“

„Tak veru. Je mi ľúto.“

Stíchla. Zatiaľ som sa malíčkom poškrabal za uchom.

„V skutočnosti som sa len chcela s vami porozprávať,“ povedala.

„So mnou?“

„Neviem prečo, ale od toho momentu, ako som dnes ráno zahliadla váš inzerát v novinách, som rozmýšľala, či vám zavolať, alebo nie. Nechcela som vás obťažovať...“

„Tak to, že vás volajú Krysa, ste si vymysleli?“

„Áno,“ povedala. „Nikto ma nevolá Krysa. A hlavne, nemám ani žiadnych priateľov. Preto som sa chcela s niekým porozprávať.“

Vzdychol som si. „Aj tak vám ďakujem.“

„Prepáčte. Ste z Hokkaida?“

„Z Tokia,“ odpovedal som.

„Vy ste prišli z Tokia, aby ste pohľadali svojho priateľa?“

„Tak veru.“

„Koľko má rokov?“

„Teraz mal tridsať.“

„A vy?“

„Ja budem mať tridsať o dva mesiace.“

„Slobodný?“

„Áno.“

„Ja mám dvadsaťdva rokov. Keď budem staršia, veci pôjdu hádam ľahšie.“

„Hm,“ povedal som. „Neviem. Niektoré veci pôjdu ľahšie, niektoré nie.“

„Mohli by sme zájsť na večeru a pokojne sa porozprávať.“

„Musíte mi prepáčiť, ale ja tu musím čakať na telefonát.“

„Ach, áno,“ povedala. „Naozaj sa ospravedlňujem.“

„Ďakujem, že ste mi zavolali.“

A zložil som.

Ak sa nad tým zamyslím, tak to mohla byť call girl. Alebo naozaj nejaké osamelé dievča. Je to to isté. V ničom mi to nepomohlo.

Na druhý deň som mal len jeden telefonát. „Čo sa týka Krysu, to nechajte na mňa,“ povedal chlapík, ktorý to asi nemal v hlave v poriadku. Pätnásť minút mi rozprával o tom, ako v internačnom tábore na Sibíri bojoval proti

krysám. Zaujímavý príbeh, ale takisto mi v ničom nepomohol.

Kým som čakal, že zazvoní telefón, sedel som pri okne na stoličke, z ktorej trčali struny, a celý deň som strávil pozorovaním pracovných pomerov vo firme na treťom poschodí v budove naproti. Napriek tomu, že som tých ľudí pozoroval celý deň, nepochopil som, čo vlastne robia. Vo firme mali desať pracovníkov a neustále tam niekto vbiehal, alebo odtiaľ vybiehal, ako na nejakom basketbalovom zápase. Niekto podal niekomu akési papiere, niekto ich opečiatkoval, niekto ďalší ich vložil do obálky a vybehol s nimi von. Počas obedňajšej prestávky žena s veľkými prsami naliala každému čaj. Poobede si niekoľko ľudí dalo priniesť kávu. Aj ja som dostal chuť na kávu, a tak som poprosil recepciu, aby pre mňa preberala odkazy, a zašiel som na ňu do blízkej kaviarne. Cestou späť som si kúpil dve plechovky piva. Keď som sa vrátil, vo firme ostali len štyria. Žena s veľkými prsami žartovala s jedným mladým pracovníkom. Pil som pivo a s ňou v stredobode som pozoroval činnosť vo firme.

Čím viac som sa díval na jej prsia, tým viac sa mi zdali abnormálne veľké. Ramienka na jej podprsenke museli byť pevné ako oceľové laná na moste Zlatá brána v San Francisku. Mal som dojem, že niekoľkí z tých mladých zamestnancov by sa s ňou radi vyspali. Ich sexuálna túžba sa ku mne preniesla cez dve vrstvy okien a ponad jednu cestu. Je to zvláštne, pocítiť sexuálnu túžbu niekoho iného. Po chvíli si začnete myslieť, že je to vaša túžba.

O piatej hodine sa prezliekla do červených šiat a odišla. Ja som zatiahol záves a v televízii som si pozrel opakovanie Bugsa Bunnyho. Takto som prežil ôsmy deň v hoteli Delfín.

„Úžasné,“ povedal som. To slovíčko „úžasné“ som používal čoraz častejšie. „Jedna tretina mesiaca je už za nami, a my sme to ešte nikam nedotiahli.“

„Tak nejako,“ súhlasila. „Ako sa má asi Sardinka?“ Po večeri sme oddychovali na tej hroznej oranžovej pohovke vo vestibule hotela Delfín. Okrem nás tam bol len recepcný s troma prstami. Z rebríka vymenil žiarovku, potom čistil okná a ukladal noviny. Boli tam pravdepodobne ubytovaní aj ďalší hostia, ale tí nažívali potichu vo svojich izbách ako múmie, odložené do tieňa.

„Ako sa vám darí v práci?“ spýtal sa ma recepcný nervózne, keď polieval kvet.

„Nie je to najlepšie,“ odpovedal som.

„Dali ste si do novín oznam.“

„Tak je,“ povedal som. „Hľadám tú osobu vo veci dedičstva pozemku.“

„Dedičstvo?“

„Áno. Dedič je nezvestný.“

„Ach tak,“ povedal. „Znie to ako zaujímavá práca.“

„Ani nie.“

„Ale je na tom niečo mobydickovské.“

„Mobydickovské?“ spýtal som sa.

„Áno. Ísť za niečím je veľmi zaujímavá vec.“

„Ako napríklad za mamutom?“ spýtala sa moja priateľka.

„Presne tak. Je to to isté,“ povedal recepcný. „Ja som vlastne pomenoval tento hotel po scéne s delfínmi v Moby Dickovi.“

„Aha,“ začudoval som sa. „Ale nebolo by bývalo lepšie nazvať hotel Veľryba?“

„Veľryby nemajú dobrý imidž,“ odvetil sklamane.

„Hotel Delfín je pekný názov,“ dodala moja priateľka.

„Ďakujem veľmi pekne,“ usmial sa recepcný. „A mimochodom, keďže ste u nás ubytovaní dlhodobo, rád by som vám prejavil vďaka nejakým vínom.“

„Budeme veľmi radi,“ povedala.

„Je nám ct'ou,“ dodal som.

Zašiel do zadnej miestnosti a o chvíľu priniesol chladené víno a tri poháre.

„Pripime si teda. Ja si dám len hlt, lebo ešte pracujem.“

Vypili sme víno. Nebolo to síce víno najvyššej kvality, ale bolo ľahké a chutné. Poháre boli tiež elegantné.

„Máte rád Moby Dicka?“ spýtal som sa.

„Áno. Už od detstva som túžil byť námorníkom.“

„A preto ste dnes v hotelierstve?“ spýtala sa.

„Preto mi dnes chýbajú tri prsty,“ povedal. „Zmrzčila ma navíjacia kľuka, keď sme vykladali náklad z nákladnej lode.“

„To je hrozné,“ poznamenala.

„V tom momente sa mi zatmelo pred očami. Ľudský život je nevyspytateľný. A skončil som ako vlastník tohto hotela. Nie je to bohvieaký hotel, ale išlo to. Už ho mám desať rokov.“

On nebol len recepcný, ale aj majiteľ.

„Je to naozaj skvelý hotel,“ posmelila ho.

„Ďakujem vám veľmi pekne,“ potešil sa majiteľ a opäť nám nalial do pohárov.

„Za tých desať rokov nadobudla budova akýsi charakter,“ opovážil som sa podotknúť.

„Áno, budova bola postavená hneď po vojne. S dávkou šťastia sa mi ju podarilo kúpiť za lacný peniaz.“

„Na čo ju používali predtým, ako sa z nej stal hotel?“

„Bola to budova hokkaidských chovateľov oviec. Záležitosti a dokumenty týkajúce sa oviec...“

„Ovce?“ zbystril som pozornosť.

„Ovce,“ povedal. „Budova patrila do roku 1967 Hokkaidskému ovčiarskemu zväzu, ale pre úpadok chovu oviec na Hokkaide ju zatvorili,“ povedal manažér a odpil si z vína. „Vtedajším riaditeľom bol môj otec. On nemohol zniesť, že jeho milované Centrum pre chov oviec bude zatvorené, a pod zámienkou zachovávania dokumentov súvisiacich s ovcami budovu s pozemkom od zväzu lacno odkúpil. Preto je dnes na celom druhom poschodí archív materiálov týkajúcich sa oviec. Síce väčšina tých materiálov je stará a zbytočná, ale starký je nimi posadnutý. A zvyšok budovy využívam ja ako hotel.“

„Aká zhoda okolností,“ povedal som.

„Zhoda okolností?“

„V skutočnosti ten človek, ktorého hľadáme, má niečo spoločné s ovcami. A jediná stopa, ktorú máme, je fotografia oviec, ktorú nám poslal.“

„Hm,“ zamyslel sa. „Mohol by som sa na ňu pozrieť?“

Vybral som fotografiu, ktorú som mal vloženú v zápisníku, a podal mu ju. Vzal si z pultu okuliare a pozorne sa na fotografiu díval.

„Spomínam si.“

„Spomínate si?“

„Určite,“ povedal, vzal rebrík odložený pod žiarovkou a priložil ho k stene na druhú stranu. Vzal do ruky zarámovaný obraz, ktorý visel tesne pri strope, a zliezol z rebríka. Handrou zotrel z obrazu nahromadený prach a podal nám ho.

„Nie je to tá istá krajinka?“

Rám bol dosť starý, ale fotografia vo vnútri bola ešte staršia a vyblednutá. Na tej fotke boli tiež ovce. Dokopy ich bolo asi šesťdesiat. Bol na nej plot, brezy, vrchy. Tvar brezového porastu sa úplne odlišoval od toho na Krysovej fotografii, ale vrchy v pozadí boli tie isté. Kompozícia fotografie bola teda rovnaká.

„Úžasné,“ poznamenal som. „Každý deň sme pod tou fotografiou chodili.“

„Hovorila som ti predsa, že musíme ísť do hotela Delfín,“ nadhodila len tak.

„Dobre teda,“ spýtal som sa chlapa. „Kde sa toto miesto nachádza?“

„Neviem,“ povedal. „Tá fotografia visí na tom istom mieste od čias Centra pre chov oviec.“

„Aha,“ zháčil som sa.

„Ale existuje spôsob, ako to zistiť.“

„Aký?“

„Spýtajte sa môjho otca. Otec má na druhom poschodí izbu, v ktorej sa zdržiava. Takmer nevychádza. Väčšinou je zahrabaný v materiáloch o ovciach. Asi dva týždne som ho

nevidel, ale keď mu dám pred dvere jedlo, o tridsať minút sú taniere prázdne, a tak aspoň viem, že žije.“

„Keď sa spýtame vášho otca, bude vedieť, kde sa miesto z fotografie nachádza?“

„Pravdepodobne áno. Ako som vám už povedal, môj otec bol riaditeľom Centra pre chov oviec a o ovciach vie takmer všetko. Volajú ho Doktor Ovečka.“

„Doktor Ovečka,“ povedal som.

3.

Doktor Ovečka veľa toho zje, veľa toho povie

Podľa syna Doktora Ovečku, manažéra hotela Delfín, Doktor Ovečka vôbec nemal šťastný život.

„Otec sa narodil v roku 1905 v Sendai ako najstarší syn bývalej samurajskej rodiny,“ začal jeho syn. „Pôjdem podľa západného letopočtu, ak vám to neprekáža.“

„Nech sa páči,“ povedal som.

„Neboli obzvlášť bohatí, ale aspoň vlastnili dom. Bola to stará rodina, ktorá to predtým dotiahla až k úradu tajomníka u zemepána. Ku koncu obdobia Edo z nej vyšiel slávny poľnohospodár.“

Doktor Ovečka bol vynikajúcim študentom už od malička a zázračným dieťaťom, ktoré každý v Sendai poznal. A nevynikal len v štúdiu, ale aj v hre na husliach a v čase, keď bol na strednej škole, dokonca hral Beethovenovu sonátu pred cisárskou rodinou, keď cisár navštívil našu oblasť, a dostal zato zlaté hodinky. Jeho rodina chcela, aby študoval právo, ale Doktor Ovečka to okamžite odmietol.

„Právo ma nezaujíma,“ vravel mladý Doktor Ovečka.

„Tak sa venuj hudbe,“ povedal jeho otec. „Je dobré mať v rodine aspoň jedného hudobníka.“

„Ani o hudbu nemám záujem,“ odpovedal Doktor Ovečka.

Na chvíľu zavládlo ticho.

„Tak teda,“ prehovoril jeho otec. „Po akej ceste sa chceš vydať?“

„Zaujímam sa poľnohospodárstvo. Chcem študovať poľnohospodársku správu.“

„Dobre teda,“ povedal po chvíli jeho otec. Nemohol povedať nie. Doktor Ovečka bol čestný, dobrý a taký mladý muž, ktorý keď raz niečo povie, tak sa toho aj drží. Jeho otec nemohol nič namietat’.

Ďalší rok sa podarilo Doktorovi Ovečkovi dostať na Poľnohospodársku fakultu Tokijskej cisárskej univerzity. Ako zázračné dieťa obstál aj na univerzite. Všetci vrátane jeho vyučujúcich ho sledovali. V učení vynikal ako vždy a bol aj populárny. Jednoducho povedané, patril k elite. Neovplyvnený zbytočnými vecami si v každej voľnej chvíli čítal, a keď ho čítanie už nebavilo, hral v univerzitnej záhrade na husliach. Zlaté hodinky mal vždy vo vrecku svojej školskej uniformy.

Univerzitu absolvoval s najlepšimi výsledkami a na Ministerstvo poľnohospodárstva a lesov nastúpil ako elita. Téma jeho diplomovej práce bola, jednoducho povedané, plánom rozsiahleho zjednoteného poľnohospodárstva na území Japonska, Kórey a Taiwanu, čo síce považovali za trochu idealistické, no diplomovka sa i tak stala témou diskusií.

Po dvoch rokoch praxe na ministerstve odišiel do Kórey, kde skúmal pestovanie ryže. Jeho prácu s názvom „Plán pestovania ryže na Kórejskom polostrove“ začali aplikovať v praxi.

V roku 1934 ho zavolali späť do Tokia a predstavili ho mladému vojenskému dôstojníkovi. Doktora Ovečku požiadal, aby vypracoval pre blížiacu sa veľkú vojenskú ťažbu v severnej Číne plán týkajúci sa sebestačnosti založenej na chove oviec. To bolo prvé stretnutie Doktora Ovečku s ovcami. Doktor Ovečka vypracoval všeobecné princípy pre chov oviec v Japonsku, Mandžusku a v Mongolsku a na jar nasledujúceho roka sa vybral do

Mandžuska na obhliadku miesta. Tam sa začal úpadok Doktora Ovečku.

Jar roku 1935 prešla pokojne. Veci sa začali diať v júli. Raz si vyšiel sám na koni na obhliadku a nečakane zmizol.

Prešli tri dni, štyri dni a Doktor Ovečka sa nevracal. Vojenská pátracia jednotka ho zúfalo hľadala v divočine, ale nikde ho nemohli nájsť. Ľudia si mysleli, že ho buď napadli vlci, alebo ho uniesli miestni povstalci. Ale po týždni, keď sa ľudia úplne vzdali pátrania, sa doktor raz večer celý zničený vrátil do tábora. Tvár prepadnutá, jazvy na niekoľkých miestach, len oči sa mu leskli. Nemal ani koňa, ani hodinky. Vysvetľoval, že sa stratil a kôň sa mu zranil, a ľudia mu to aj uverili.

Ale o mesiac sa začali šíriť po úradoch zvláštne reči. Klebetilo sa, že mal s ovcami zvláštny vzťah. Nikto však nevedel vysvetliť, čo ten zvláštny vzťah znamenal. Potom si ho zavolať k sebe jeho nadriadený a spýtal sa ho na pravdu. Klebety nie je možné v koloniálnej spoločnosti ignorovať.“

„Naozaj ste mali s ovcami zvláštny vzťah?“ spýtal sa ho jeho nadriadený.

„Áno,“ odpovedal Doktor Ovečka.

Rozhovor prebehol asi takto.

Otázka: „Pod zvláštnym vzťahom rozumiete sexuálny vzťah?“

Odpoveď: „Nie.“

Otázka: „Vysvetlite mi to, prosím.“

Odpoveď: „Bol to duchovný vzťah.“

Otázka: „To nie je vysvetlenie.“

Odpoveď: „Neviem, ako to povedať, ale hádam pojem duchovná komunikácia to najlepšie vystihuje.“

Otázka: „Vravíte, že ste mali s ovcami duchovný vzťah?“

Odpoveď: „Áno.“

Otázka: „Počas toho týždňa, keď vás nebolo, ste mali s ovcami ten vzťah?“

Odpoveď: „Áno.“

Otázka: „A nemyslíte si, že je to zanedbávanie vašich pracovných povinností?“

Odpoveď: „Skúmanie oviec je mojím poslaním.“

Otázka: „Duchovný vzťah nie je objektom vášho výskumu. Chcem, aby ste odteraz zmenili svoje spôsoby. Uvedomte si, že ste absolvovali Poľnohospodársku fakultu Tokijskej cisárskej univerzity s vynikajúcimi výsledkami a po nástupe na ministerstvo ste preukázali veľmi dobré pracovné výsledky. A ráta sa s vami ako s budúcou osobnosťou poľnohospodárskej správy vo východnej Ázii.“

Odpoveď: „Rozumiem.“

Otázka: „Zabudnite teda na duchovný vzťah s ovcami. Ovca je len domáce zviera.“

Odpoveď: „Nemôžem na to zabudnúť.“

Otázka: „Vysvetlite mi dôvod.“

Odpoveď: „Mám v sebe ovcu.“

Otázka: „To nie je vysvetlenie.“

Odpoveď: „Nemôžem vám viac vysvetliť.“

„Vo februári 1936 ho povolali späť do Japonska a po niekoľkých podobných vypočúvaniach ho na jar preložili do ministerského archívu. Tam katalogizoval dokumenty a upratoval police. Jednoducho ho z jadra východoázijskej poľnohospodárskej správy vypoklonkovali.“

„Ovca sa zo mňa už vytratila,“ povedal Doktor Ovečka v tom čase svojmu dobrému priateľovi. „Ale predtým vo mne bola.“

„V roku 1937 odchádza Doktor Ovečka z Ministerstva poľnohospodárstva a lesov a v rámci projektu pre rozvoj chovu oviec v Japonsku a Mandžusku, ktorý bol voľakedy

pod jeho dohľadom, získava úver a sťahuje sa na Hokkaido, aby sa stal pastierom. Má 56 oviec.“

Rok 1939, Doktor Ovečka sa žení. 128 oviec.

Rok 1942, narodil sa mu prvý syn (dnešný manažér hotela Delfín). 181 oviec.

Rok 1946, americké okupačné vojská zaberajú pastviny Doktora Ovečku, aby ich použili ako výcvikové stredisko. 62 oviec.

Rok 1947, Doktor Ovečka sa zamestnáva v hokkaidskom ovčiarskom zväze.

Rok 1949, manželka mu zomiera na pľúcnu tuberkulózu.

Rok 1950, Doktor Ovečka sa stáva riaditeľom Centra pre chov oviec.

Rok 1960, najstarší syn prichádza o prsty v prístave Otaru.

Rok 1967, zatvorenie Centra pre chov oviec.

Rok 1968, otvorenie hotela Delfín.

Rok 1978, mladý agent realitnej kancelárie sa informuje o fotografii s ovcami.

Teda ja.

„Úžasné,“ povedal som.

„Určite by som sa veľmi rád stretol s vaším otcom,“ dodal som.

„To je v poriadku, ale pretože ma môj otec nemá rád, poprosím vás, aby ste za ním išli sami,“ povedal syn Doktora Ovečku.

„Nemá vás rád?“

„Pretože som stratil dva prsty a plešatiem.“

„Aha,“ povedal som. „Čudný človek.“

„Ako jeho syn by som to nemal hovoriť, ale je to skutočne čudný človek. Odvtedy, ako má do činenia s ovcami, sa úplne zmenil. Veľmi ťažko sa s ním vychádza, a niekedy je až krutý. Vo svojom jadre je to však dobrý človek. Pochopíte to, keď si vypočujete jeho hru na

husliach. Ovce ublížili môjmu otcovi a prostredníctvom neho ubližujú aj mne.“

„Máte rád svojho otca?“ spýtala sa moja priateľka.

„Áno, mám ho rád,“ povedal manažér hotela Delfín.
„Ale môj otec nemá rád mňa. Odkedy som sa narodil, ani raz ma neobjal. Ani raz mi nič milé nepovedal. Odvtedy, ako som prišiel o prsty a začal plešatieť, si zo mňa len utáhuje.“

„Určite nemá v úmysle si z vás utáhovať,“ upokojovala ho moja priateľka.

„Aj ja si to myslím,“ povedal som.

„Ďakujem vám,“ potešil sa manažér.

„Máme teda ísť rovno za ním?“ spýtal som sa.

„Neviem,“ zapochyboval manažér. „Určite vás neodmietne, keď si dáte pozor na dve veci. Prvá je, že mu jasne poviete, že sa chcete informovať o ovciach.“

„A tá druhá?“

„Nepovedzte mu, že som vám o ňom porozprával ja.“

„Chápem,“ súhlasil som.

Podakovali sme sa synovi Doktora Ovečku a vyšli sme hore po schodoch. Na konci schodiska bolo príjemne chladno a vzduch bol vlhký. Svetlá tlmene svietili a v rohoch predsene sa kopil prach. Vo vzduchu bolo cítiť starý papier a pach ľudského tela. Prešli sme po dlhej chodbe, tak ako nám syn vravel, a zaklopali sme na staré dvere na konci chodby. Na dverách bola pripevnená stará umelá tabuľka, na ktorej stálo „Kancelária riaditeľa“. Žiadna odpoveď. Zaklopal som ešte raz. Znova žiadna odpoveď. Keď som zaklopal tretíkrát, tak som začul hundranie.

„Daj mi pokoj,“ povedal. „Neotravuj.“

„Prišli sme sa spýtať niečo o ovciach.“

„Choďte do čerta,“ zreval z izby Doktor Ovečka. Na sedemdesiattri rokov to bol mohutný hlas.

„My sa naozaj musíme s vami porozprávať,“ zreval som cez dvere ja.

„Ja sa nemám s vami o ovciach čo rozprávať. Hlúposť,“ povedal Doktor.

„Je to dôležité,“ povedal som. „Je to o ovci, ktorá zmizla v roku 1936.“

Na chvíľu zavládlo ticho a potom sa dvere energicky otvorili. Pred nami stál Doktor Ovečka.

Doktor Ovečka mal dlhé vlasy, biele ako sneh. Jeho biele obočie viselo nad očami ako cencúle. Mal len 165 centimetrov, ale jeho telo bolo v dobrej kondícii. Masívna telesná konštrukcia. Jeho nos bol zasadený uprostred tváre vo vyzývavom uhle pripomínajúcom skokanský mostík.

Izba bola nasiaknutá ľudským pachom. A možno to ani nebol ľudský pach. Za určitým bodom to nebol už pach tela, ale harmónia s časom, harmónia so svetlom. Voľakedy priestranná izba bola taká plná starých kníh a papierov, že takmer nebolo vidieť podlahu. Väčšina kníh boli vedecké publikácie napísané v cudzích jazykoch a všetky boli bez výnimky pokryté škvrnami. Po pravej strane pri stene stála špinavá posteľ a pred oknom obrovský mahagónový stôl a otáčavá stolička. Na stole bol relatívny poriadok a papiere boli zaťažené ťažidlom v tvare ovce. V izbe bolo šero, lebo svietila len šesťdesiatwattová žiarovka zaprášenej stolovej lampy.

Doktor Ovečka mal oblečenú sivú košeľu, čierny sveter a hrubé nohavice, ktoré úplne stratili svoj tvar. V tom svetle jeho sivá košeľa a čierny sveter vyzerali ako biela košeľa a sivý sveter. Možno to aj boli ich pôvodné farby.

Doktor Ovečka sedel na stoličke za stolom a nám prstom naznačil, aby sme si sadli na posteľ. Prenikli sme k posteli pomedzi knihy ako cez mínové pole a sadli sme si. Posteľ bola taká špinavá, že som si myslel, že sa moje džínsy na ňu naveky prilepia. Doktor Ovečka si na stole prekřížil prsty a uprene sa na nás díval. Prsty mal až po kĺby zarastené čiernymi chlpmi. Kontrast jeho oslnivo bielych vlasov s čiernymi chlpmi na jeho prstoch bol zvláštny.

Doktor Ovečka uchopil slúchadlo a zvrieskol do neho:
„Prines mi večeru, ale rýchlo.“

„Teda,“ začal Doktor Ovečka. „Vy ste sa prišli porozprávať o ovci, ktorá zmizla v roku 1936.“

„Áno,“ povedal som.

„Hm,“ zamyslel sa a potom si hlasno vyfúkal do vreckovky nos. „Chcete mi niečo povedať? Alebo sa ma chcete na niečo spýtať?“

„Oboje.“

„Tak mi najprv povedzte, čo máte.“

„Vieme, čo sa stalo s ovcou, ktorá sa z vás na jar v roku 1936 vytratila.“

„Hm,“ zaručal Doktor Ovečka. „Chcete mi povedať, že vy viete o ovci, kvôli ktorej som všetko zahodil a ktorú som sa pokúšal nájsť celých štyridsať dva rokov?“

„Vieme to,“ povedal som.

„Nezmysel.“

Z vrecka som vybral strieborný zapalovač a fotografiu, ktorú mi poslal Krysa, a položil ich na stôl. Natiahol chlpatú ruku, vzal zapalovač a fotografiu a zdĺhavo ich študoval pod svetlom lampy. Čiastočky ticha sa dlho vznášali po miestnosti. Pevné dvojité okno dobre izolovalo od mestského ruchu a len prskanie starej lampy prerušovalo to ťažkopádne ticho.

Keď starec podrobne preskúmal zapalovač a fotografiu, cvaknutím vypol lampu a hrubými prstami si pretrel oči. Vyzeralo to, ako keby si chcel vtlačiť očnú buľvu do lebky. Keď odtiahol prsty, oči mal červené ako zajac.

„Prepáčte mi,“ povedal Doktor Ovečka. „Dlho som bol obkolesený hlupákmi, a preto som prestal ľuďom dôverovať.“

„To je v poriadku,“ povedal som.

Moja priateľka sa usmiala.

„Viete si predstaviť, aké to je, existovať s jedinou myšlienkou a potom prísť o jej stelesnenie?“ spýtal sa Doktor Ovečka.

„Nie, neviem,“ odvetil som.

„Je to peklo. Je to pekelná krútnava jednej myšlienky. Je to podzemné peklo, kde niet jediného slnečného lúča, ani náznaku vody. Takýto bol môj život štyridsať dva rokov.“

„Kvôli tej ovci?“

„Áno. Kvôli tej ovci. Tá ovca ma v tom nechala. Bolo to na jar v roku 1936.“

„A kvôli pátraniu po tej ovci ste odišli z ministerstva?“

„Všetci tí úradníci boli hlupáci. Tí ľudia nemali poňatia o skutočnej cene vecí. Nikdy nechápali skutočný význam tej ovce.“

Klopanie na dvere. „Priniesla som vám jest“,“ oznámil ženský hlas.

„Nechajte to tam,“ povedal Doktor Ovečka.

Bolo počuť, ako položili podnos na dlážku, a vzdiaľujúce sa kroky. Moja priateľka otvorila dvere a odniesla podnos doktorovi na stôl. Na podnose boli pre doktora polievka, šalát, rožok a mäsové knedličky a pre nás dve kávy.

„Už ste jedli?“ spýtal sa doktor.

„Áno, ďakujeme,“ odpovedal som.

„Čo ste jedli?“

„Teľacinu na víne,“ povedal som.

„Grilovaného morského raka,“ dodala.

„Hm,“ zachrčal doktor. Potom začal jest polievku a chrúmať opečený chlieb. „Prepáčte, že jem, keď vy rozprávate. Som hladný.“

„Nech sa páči,“ povedali sme.

Doktor Ovečka si pochutnával na polievke a my sme popíjali kávu. Polievku jedol so zrakom upretým na tanier.

„Viete, kde sa nachádza miesto z tej fotografie?“ spýtal som sa.

„Viem. Dobre viem.“

„A povieť mi to?“

„Počkajte,“ povedal Doktor Ovečka a odsunul na stranu prázdny polievkový tanier. „Všetko po poriadku. Najprv sa porozprávajme o roku 1936. Najprv budem hovoriť ja a potom vy.“

Prikývol som.

„Vysvetlím vám to jednoducho,“ povedal Doktor Ovečka. „Bolo to v lete roku 1935, keď tá ovca do mňa vstúpila. Raz som sa počas obhliadky pastvín v blízkosti mandžusko-mongolských hraníc stratil a noc som strávil v jaskyni, na ktorú som náhodou natrafil. Vo sne sa mi zjavila ovca, ktorá sa ma spýtala, či môže do mňa vstúpiť. Súhlasil som. V tom čase som si o tom nič nemyslel. Bol to predsa len sen,“ zachichotal sa starec, ako jedol šalát. „Bolo to plemeno ovce, ktoré som doposiaľ nevidel. Vďaka svojej práci som poznal všetky plemená na svete, ale táto ovca bola jedinečná. Rohy mala ohnuté v zvláštnom uhle, nohy územčisté a hrubé a oči mala priezračné ako voda z prameňa. Rúno mala čisto biele, len na chrbte mala hnedé znamienko v tvare hviezdy. Taká ovca nikde neexistuje. Tak mi ani neprekážalo, že do mňa vstúpila. Ako odborník na ovce som si takú šancu nechcel dať ujsť.“

„Aký to bol pocit, mať v sebe tú ovcu?“

„Nebol to zvláštny pocit. Len som cítil, že vo mne tá ovca bola. Cítil som v to ráno, keď som sa zobudil, že vo mne je. Bol to veľmi prirodzený pocit.“

„Trpíte bolesťami hlavy?“

„Od narodenia ma ani raz nebolela hlava.“

Doktor Ovečka polial mäsové knedličky omáčkou, vložil ich do úst a s chuťou ich zjedol. „Na území severnej Číny a Mongolska nie je ojedinelé, keď ovca vstúpi do ľudského tela. Miestni obyvatelia veria, že ovca, ktorá vstúpi do človeka, je Božím požehnaním. Napríklad, v jednej knihe publikovanej v období dynastie Juan sa píše, že do Džingischánovho tela vstúpila biela ovca s hviezdou. Zaujímavé, nie?“

„Zaujímavé.“

„Ovca, ktorá je schopná vstúpiť do ľudského tela, sa považuje za nesmrteľnú. A človek, ktorý tú ovcu v sebe má, sa stáva tiež nesmrteľným. Ale keď ovca z neho zmizne, nesmrteľnosť sa stráca. Závisí to od ovce. Ak sa ovci hostiteľ páči, ostane uňho desiatky rokov, ak sa jej nepáči,

zmizne. Ľudia, ktorých ovca opustila, volajú bezovčiaci. Sú to ľudia ako ja.“

Chrum chrum.

„Odkedy do mňa tá ovca vstúpila, začal som študovať folklór a legendy súvisiace s ňou. Pýtal som sa miestnych obyvateľov, študoval som staré knihy. V tom čase sa okolo mňa rozšírilo, že do mňa vstúpila ovca, a donieslo sa to až k môjmu nadriadenému. Nepáčilo sa mu to. Označili ma za ‚mentálne narušeného‘ a poslali ma späť do Japonska. Typický koloniálny nezmysel.“

Doktor Ovečka zjedol tri mäsové knedličky a pokračoval rožtekom. Napriek tomu, čo prežil, mal dobrú chuť do jedla.

„Podstatnou nerozumnosťou súčasného Japonska je, že sme sa z nášho styku s inými ázijskými národmi nenaučili nič. To isté platí aj o našom styku s ovcami. Chov oviec v Japonsku zlyhal, lebo sme ich chápali len ako zdroj vlny a mäsa. Chýba nám myslenie na úrovni každodenného života. Chceme dosiahnuť maximálne výsledky za čo najkratší čas. Je to tak so všetkým. Jednoducho, nestojíme nohami na zemi. Vojnu sme prehrali oprávnene.“

„Prišla tá ovca spolu s vami do Japonska?“ vrátil som sa k téme.

„Áno,“ odvetil Doktor Ovečka. „Z Pusanu som sa vrátil loďou. A ovca sa vrátila so mnou.“

„Čo bolo úmyslom tej ovce?“

„Neviem,“ vychrlil zo seba Doktor Ovečka. „Neviem. Neprezradila mi to. Ale tá potvora mala jeden veľký cieľ. Toľko viem. Mala v pláne zmeniť ľudí a ich svet.“

„To chcela urobiť sama?“

Doktor Ovečka prikývol, vložil si do úst posledný kúsok pečiva a oprášil si ruky. „Nečudujte sa. Pozrite sa, čo urobil Džingischán.“

„To je pravda,“ povedal som. „Ale prečo teraz? A prečo práve Japonsko?“

„Asi som tú ovcu zobudil. Určite by spala v tej jaskyni stovky rokov, keby nebolo mňa.“

„To nie je vaša vina,“ povedal som.

„Nie,“ odvrkol Doktor Ovečka. „Je to moja vina. Mal som to skôr pochopiť. Keby som to bol urobil, tak mám v ruke zbraň. Mne však trvalo dlho, kým som to pochopil. Keď mi to bolo konečne jasné, ovca bola už preč.“

Doktor Ovečka stíchol a prstami si pretrel svoje biele, cencúľové obočie. Bolo to, akoby ťarcha tých štyridsiatich dvoch rokov presiakla do každej časti jeho tela.

„Jedného rána som sa zobudil a ovca bola preč. Vtedy som pochopil, aké je to byť bez ovce. Je to peklo. Ovca odíde a zanechá iba myšlienku. Bez ovce je však nemožné tú myšlienku dostať zo seba von. To je byť bezovčiakom.“

Doktor Ovečka si ešte raz vyfúkal nos. „A teraz hovorte vy.“

Hovoril som o tom, čo sa dialo, keď ovca opustila Doktora Ovečku. O tom, ako vo väzení ovca vstúpila do tela mladého pravičiara, ktorý sa po prepustení z väzenia stal dôležitou pravicovou osobnosťou. A o tom, ako išiel do Číny, vybudoval tam výzvednú sieť a nadobudol majetok. Ako bol po vojne označený za jedného z najväčších vojnových zločincov a ako ho prepustili výmenou za jeho výzvednú sieť na kontinente. Ako s bohatstvom, ktoré si priniesol z kontinentu, ovládol pozadie povojnovej politiky, ekonomiky, informácií a tak ďalej.

„Počul som o tom mužovi,“ povedal znechutene Doktor Ovečka. „Ovca má istým spôsobom cit pre tie najvhodnejšie osoby.“

„Na jar tohto roka ho však ovca opustila. Ten muž je v bezvedomí a zomiera. Doteraz sa ovca ukrývala za nefunkčnosťou jeho mozgu.“

„Aké šťastie. Je lepšie byť bezovčiakom a len napoly pri vedomí.“

„Prečo si myslíte, že ovca z neho odišla potom, ako po celé tie roky budovala takú obrovskú organizáciu?“

Doktor Ovečka si zhlboka vzdychol. „Vy tomu ešte stále nerozumiete? Prípad toho muža je rovnaký ako môj. Už nemá úžitkovú hodnotu. Ľudia majú svoje medze a ľudí, ktorí ich dosiahli, ovca už nepotrebuje. On však pravdepodobne dobre nepochopil, čo od neho tá ovca žiada. Jeho úlohou bolo vybudovať obrovskú organizáciu a potom, ako to dokončil, ho odhodila. Tak ako využila mňa na prepravu.“

„A na čo sa ovca chystá teraz?“

Doktor Ovečka vzal zo stola fotografiu a klepol po nej prstami. „Túla sa po Japonsku. Hľadá si nového hostiteľa. A pravdepodobne sa bude snažiť nejakým spôsobom dostať tú osobu na vrchol organizácie.“

„A čo tá ovca hľadá?“

„Ako som už povedal, ja to, žiaľ, neviem vyjadriť slovami. Ovca hľadá stelesnenie ovčej myšlienky.“

„Je to v poriadku?“

„Podľa myslenia ovce, samozrejme, áno.“

„A podľa vás?“

„Neviem,“ povedal starec. „Naozaj neviem. Po tom, ako ma ovca opustila, neviem už ani to, pokiaľ som to ešte ja a odkiaľ je to jej tieň.“

„Pred chvíľou ste rozprávali o zbrani v ruke. Čo ste tým mysleli?“

Doktor Ovečka potriasol hlavou. „O tom vám nepoviem.“

V izbe opäť zavládlo ticho. Vonku sa strhol silný dážď. Prvý dážď, odkedy sme prišli do Sappora.

„Mohli by ste nám ešte povedať, kde je to miesto, čo je na fotografii?“ spýtal som sa.

„Je to gazdovstvo, kde som žil deväť rokov. Choval som tam ovce. Po vojne mi ho zhabala americká armáda, a keď mi ho vrátili, tak som ho predal jednému bohatému človeku spolu s pastvinou ako chatu. Ešte stále by to mal vlastniť.“

„A ešte stále tam chová ovce?“

„Neviem. Ale keď sa pozriete na tú fotografiu, vyzerá to tak, že ich tam ešte stále chová. Je to ďaleko od akejkoľvek

usadlosti. A ľudské obydlie neuvidíte tak ďaleko, ako len vaše oči dovidia. V zime nie je možné sa tam dopraviť. Majiteľ určite využíva to miesto dva alebo tri mesiace do roka. Je tam ticho a pekne.“

„Stará sa o to niekto, kým sa tam majiteľ nezdržiava?“

„V zime tam pravdepodobne nikto nie je. Niet nikoho okrem mňa, kto by bol schopný zimu na takom mieste prežiť. Keď zaplatíte mestským pastierom pod vrchmi, tak sa vám o ovce postarajú. Strecha domu je urobená tak, že sneh z nej prirodzene sklízne na zem, a zlodejov sa tiež nemusíte obávať. Aj keby tam hore niečo ukradli, bolo by ťažké dostať to do mesta. A v každom prípade tam napadne obrovské množstvo snehu.“

„A je tam teraz niekto?“

„Hm. Asi už nie. Za chvíľu začne snežiť a budú sa tam potulovať medvede za potravou, kým sa neuložia na zimný spánok... Chystáte sa tam?“

„Pravdepodobne áno. Okrem tohto nemáme inej stopy.“

Doktor Ovečka mal chvíľu zatvorené ústa. V kútikoch úst mal paradajkovú omáčku z mäsových knedličiek.

„Pravdou je, že pred vami sa tu už niekto na to gazdovstvo pýtal. Bolo to tento rok vo februári. Vekom a výzorom podobný vám. Mal záujem o fotografiu vo vestibule hotela. V tom čase som bol znudený a porozprával som mu kadečo. Povedal, že hľadá materiál pre román, ktorý píše.“

Z vrečka som vybral fotografiu, na ktorej som bol s Krysom, a podal ju Doktorovi Ovečkovi. Bola to fotografia z leta roku 1970 a vyfotografoval nás Jay vo svojom bare. Ja som fajčil a bol otočený bokom a Krysa hľadel do objektívu s palcom nahor. Obaja sme boli mladí a opálení dočierna.

„Jeden z nich ste vy,“ povedal Doktor Ovečka, keď sa díval na fotografiu pod lampou. „Ste mladší než dnes.“

„Je to fotka spred ôsmich rokov,“ povedal som.

„Ten druhý je ten chlapík. Bol trochu starší a mal fúzy, ale bol to určite on.“

„Fúzy?“

„Upravené fúzy, a zvyšok tvorilo strnisko.“

Pokúsil som sa predstaviť si Krysu s fúzami, ale nešlo mi to.

Doktor Ovečka nám nakreslil podrobnú mapu cesty ku gazdovstvu. V blízkosti Asahikawy musíme prestúpiť na vlakový prípoj a odtiaľ je to k usadlosti pod vrchmi tri hodiny. Z tej usadlosti ku gazdovstvu je to autom ďalšie tri hodiny.

„Ďakujeme vám pekne za všetko,“ rozlúčil som sa.

„Pravdu povediac, bude lepšie, keď s tou ovcou príde do kontaktu čo najmenej ľudí. Ja som toho dobrým príkladom. Nikto sa nestal šťastným po stretnutí s ňou. Žiadnemu individuu pred tou ovcou nevydržali jeho vlastné hodnoty, ale vy máte svoje dôvody.“

„Tak je.“

„Dajte si pozor,“ povedal Doktor Ovečka. „A dajte, prosím vás, riad pred dvere.“

4.

Zbohom, hotel Delfín

Prípravy na odchod nám trvali jeden deň.

V obchode so športovými potrebami sme si zaobstarali horolezecký výstroj a trvanlivé potraviny a v obchodnom dome sme si vybrali hrubé rybárske svetre a vlnené ponožky. V kníhkupectve sme si kúpili mapu nášho cieľového miesta v mierke 1: 50 000 a knihu o miestnej histórii. Ďalej sme si kúpili obuv s mačkami a teplú spodnú bielizeň.

„Ani jedna z týchto vecí absolútne nesúvisí s mojimi zamestnaniami,“ podotkla.

„Keď sa ocitneš v snehu, nebudeš mať čas na takéto niečo myslieť,“ povedal som.

„Máš v úmysle tam byť, až kým napadne sneh?“

„Neviem, ale koncom októbra už začne padať sneh, a je lepšie byť pripravený. Nikto nevie, čo sa môže prihodiť.“

Vrátili sme sa do hotela a veci, ktoré sme kúpili, sme zbalili do veľkého vaku. Nadbytočné veci, ktoré sme priniesli z Tokia, sme dali manažérovi do úschovy. Väčšina vecí, ktoré si priniesla so sebou ona, boli zbytočné. Kozmetický balíček, päť kníh, šesť magnetofónových kaziet, šaty a lodičky, papierové vrečko plné pančuchových nohavíc a spodnej bielizne, tričká a krátke nohavice, cestovný budík, skicár, súprava dvadsiatich štyroch farebných ceruziek, listový papier s obálkami, uterák, malá lekárnička, sušič na vlasy a vatové tyčinky.

„Prečo si so sebou nosíš šaty a lodičky?“ spýtal som sa.

„A čo by som robila, keby sme išli na večierok?“ povedala.

„Na aký večierok?“ spýtal som sa.

Ale aj tak mi nakoniec do vaku zrolované šaty a lodičky napchala. Svoje líčidlá nahradila malou prenosnou súpravou, ktorú si kúpila v blízkom obchode.

Manažér prijal veci na úschovu s láskavosťou. Zaplatil som za ubytovanie aj za nasledujúci deň a oznámil som mu, že sa vrátim o týždeň alebo dva.

„Pomohol vám môj otec?“ spýtal sa manažér ustarostene. Povedal som mu, že nám veľmi pomohol.

„Aj ja by som niekedy rád išiel niečo hľadať,“ povedal manažér, „ale predtým, než by som s tým vôbec začal, musel by som si objasniť, čo by som vlastne hľadal. Môj otec je človek, ktorý celý život niečo hľadá. Aj teraz to hľadá. Keď som bol dieťa, rozprával mi o bielej ovci, ktorá sa mu zjavila vo sne. A preto som si myslel, že život je v skutočnosti o niečom takom. O neustálom hľadaní niečoho.“

Vo vestibule hotela Delfín bolo ticho ako vždy. Staršia upratovačka chodila s mopom hore-dolu po schodoch.

„Môj otec má sedemdesiattri rokov, ale ešte tú ovцу nenašiel. Ani neviem, či vôbec existuje. A mám dojem, že nemal najšťastnejší život. Chcem, aby bol šťastný, ale on ma považuje za hlupáka a nepočúva ma. A to preto, lebo môj život nemá žiadny cieľ.“

„Ale veď máte hotel Delfín,“ povedala milo moja priateľka.

„Váš otec v tomto hone na ovцу svoje už urobil,“ dodal som. „Teraz je to na nás.“

Manažér sa usmial.

„Keď je to tak, už nemám, čo by som dodal. Nech sa vám dvom darí.“

„Aj my v to dúfame,“ povedal som.

Neskôr, keď sme boli osamote, sa ma spýtala: „Myslíš, že tí dvaja budú naozaj šťastní?“

„Chvíľu im to potrvá, ale určite budú v poriadku. V každom prípade sa naplnilo vákuum, ktoré trvalo štyridsaťdva rokov. Doktor Ovečka splnil svoju povinnosť. Odteraz je hľadanie tej ovce na nás.“

„Veľmi sa mi páčili.“

„Aj mne sa páčili.“

Zbalili sme sa, pomilovali sa a potom sme sa vybrali do mesta pozrieť si film. V tom filme sa veľa mužov a žien milovalo, tak ako my. Nie je nič zlé na pozorovaní toho, ako sa milujú iní.

Čast' ôsma

HON NA OVCU III

1.

Vznik, rozvoj a pád mesta Džunitaki

Do Asahikawy sme cestovali vlakom, ktorý odchádzal zo Sappora skoro ráno. Vo vlaku som si dal pivo a čítal som si hrubú „Históriu mestačka Džunitaki“. Džunitaki je mesto, kde sa nachádza gazdovstvo Doktora Ovečku. Pravdepodobne mi tie informácie budú zbytočné, ale neuškodí mi, keď si ich prečítam. Autor sa narodil v Džunitaki v roku 1940 a po absolvovaní Filozofickej fakulty na Hokkaidskej univerzite pôsobil ako miestny historik. Síce bol aktívny, ale napísal len túto jednu knihu. Vydali ju v máji roku 1970, samozrejme ako prvé vydanie.

Podľa knihy prišli prví osadníci na územie dnešného Džunitaki začiatkom leta v roku 1880. Spolu ich bolo osemnásť a všetci to boli chudobní nájomcovia z Cugaru. Ich majetok tvorilo len biedne poľnohospodárske náradie, ošatenie, posteľná bielizeň, riad a nože.

Zastavili sa v dedine Ainuov, v blízkosti Sappora, a za tých málo peňazí, ktoré mali, si najali mladého Ainua ako sprievodcu. Mal čierne oči, bol chudý a v jazyku Ainuov ho volali „Ubúdajúci mesiac“. (Autor sa domnieval, že meno prezrádzalo sklon k depresívnej psychóze.)

V sprevádzaní bol lepší, ako sa zdal na prvý pohľad. Nevedel takmer vôbec po japonsky a viedol tých osemnásť nedôverčivých a melancholických farmárov smerom na

sever popri rieke Išikari. Vedel, kam má ísť, aby tam našiel úrodnú pôdu.

Na štvrtý deň dorazila skupina na jedno miesto. Boli tam rozsiahle zásoby vody a naokolo kvitli krásne kvety.

„Tu je to dobré,“ povedal spokojne mladík. „Málo divých zvierat, úrodná pôda a lososy.“

„Nie,“ pokrútil hlavou vodca farmárov. „Chceme ísť ďalej.“

Mladík si myslel, že farmári veria tomu, že keď pôjdu ďalej, nájdu ešte lepšiu pôdu. V poriadku. Keď chcú ísť ďalej, tak pôjdeme.

Skupina pokračovala v pochode smerom na sever ďalšie dva dni. Natrafili na vyvýšené miesto, ktoré nebolo síce také úrodné ako to prvé, ale nehrozili mu záplavy.

„Ako sa vám pozdáva?“ spýtal sa mladík. „Aj tu je to dobré.“

Farmári pokrútili hlavami.

Podobným spôsobom odpovedali ešte niekoľkokrát, kým konečne dorazili na miesto, kde dnes leží Asahikawa. Sedem dní a stoštyridsať kilometrov od Sappora.

„A tu sa vám ako páči?“ spýtal sa mladík pochybovačne.

„Ani tu nie,“ odpovedali farmári.

„Ale odtiaľto musíme ísť po vrchoch,“ podotkol mladík.

„To nič,“ odpovedali nadšene farmári.

A tak prešli cez Šiogarský priesmyk.

Farmári mali, pravdaže, dôvod, prečo sa vyhýbali úrodným nížinám a zámerne hľadali miesto mimo civilizácie. V skutočnosti všetci títo ľudia boli veľkými dlžníkmi, ktorí raz v noci zo svojho rodného mesta ušli, a preto sa snažili čo najviac vyhnúť nížinám, kde by ich ľahko našli.

Pravda, mladý Ainu to nemohol vedieť. Prirodzene sa čudoval, keď farmári odmietli úrodnú zem a chceli

pokračovať smerom na sever. Prekvapenie u neho vystriedali obavy, zmätenie a nakoniec strata sebadôvery.

Mladík mal zložitý charakter a v čase, keď prechádzali Šiogarským priesmykom čoraz viac na sever, už sa úplne odovzdal do rúk tajomnému osudu. A len aby farmárom urobil radosť, dal si tú námahu, že ich viedol náročnými cestami a cez nebezpečné močariská.

Na štvrtý deň, severne od Šiogarského priesmyku, narazili na rieku tečúcu od východu na západ. Po vzájomnej dohode sa rozhodli ísť na východ.

Terén a cesty boli tým smerom priam hrozný. V snahe pokračovať v smere na východ za každú cenu sa prebojovali cez more hustého bambusového porastu, po pol dňa sa presekávali cez lúky s trávou vysokou až po plecia, brodili sa močariskami siahajúcimi až po hrud' a liezli po skalách. V noci si postavili stany vo vyschnutom koryte rieky a oddychovali sledujúc zavíjanie vlkov. Od bambusu mali ruky celé zakrvavené a všade ich prenasledovali muchy a komáre, ktoré by im boli vliezli hoci aj do ucha, aby sa napili krvi.

Na piaty deň pochodu im cestu zahatali vrchy a nemohli pokračovať ďalej. Mladík vyhlásil, že na miestach pod nimi už človek žiť nemôže. Farmári sa konečne zastavili. To bolo 8. júla v roku 1880, dvestošesťdesiat kilometrov od Sappora.

Preskúmali polohu miesta, kvalitu vody a zeme a zistili, že na tom mieste je pôda vhodná na obrábanie. Rozdelili ju medzi jednotlivé rodiny a uprostred postavili z brvien spoločenskú chalupu.

Mladík sa náhodou stretol so skupinou Ainuov, poľujúcou v okolí. „Ako sa volá toto miesto?“ spýtal sa ich. „Myslíš si, že takáto diera si zaslúži meno?“ odpovedali.

Osada nemala určitý čas svoje meno. Keďže v okruhu šesťdesiatich kilometrov sa nenachádzali žiadne obydlia (alebo osídlenie, ktoré by si vyžadovalo kontakt), nebolo ju potrebné pomenovať. Keď v roku 1888 pri sčítaní ľudu štátny úradník vyslovil svoje obavy nad tým, že osada nemá

svoje meno, farmárov to vôbec nezaujímal. S kosákmi a motykami v rukách sa stretli v spoločenskej chalupe a rozhodli sa, že nechcú osadu pomenovať. Štátny úradník nemohol nič iné robiť, len pomenovať osadu „Dvanásť vodopádov“ na základe dvanástich vodopádov na rieke, ktorá tiekla popri nej, a ohlásiť to na oblastnej správe. Od tej chvíle sa usadlosť oficiálne volala Džunitaki-buraku a neskôr Džunitaki-mura. Ale toto sa stalo až neskôr. Vráťme sa do roku 1881.

Miesto sa nachádzalo pri rieke, v údolí medzi dvoma vrchmi, ktoré zvierali šesťdesiatstupňový uhol. Skutočná diera. Bolo pokryté bambusovým porastom a korene obrovských ihličnatých stromov sa ťahali všade pod zemou. Vlky, losy, medvede, hraboše poľné a najrozličnejšie vtáky striehli v okolí na svoju biednu korisť. Všade muchy a komáre.

„Naozaj chcete žiť tu?“ spýtal sa ich mladý Ainu.

„Áno,“ odpovedali farmári.

Nie je jasné, prečo sa mladý Ainu nevrátil do svojej rodnej osady, ale ostal s farmármi. Autor knihy sa domnieval (autor sa rád domnieval), že s nimi ostal zo zvedavosti. Ak by však s nimi nebol ostal, nie je isté, či by boli sami zimu prežili. Mladík naučil osadníkov, ako zbierať v zime rastliny, prežiť v snehu, loviť ryby v zamrznutej rieke, stavať pasce na vlky, obísť pozornosť medveďov predtým, ako sa uložia na zimný spánok. Naučil ich, ako predpovedať počasie podľa smeru vetra, ako predchádzať omrzlinám, opekať korene bambusu a stínať ihličnaté stromy tak, aby padli v žiadanom smere. Osadníci začali mladíka uznávať a aj on získal späť svoje sebavedomie. Oženil sa s dcérou jedného osadníka, s ktorou potom mal tri deti, a prijal aj japonské meno. Už sa viac nevolal „Ubúdajúci mesiac“.

Napriek obrovskému úsiliu mladého Ainua bol život osadníkov veľmi krutý. V auguste mala každá rodina

hotovú svoju chalútku, ale pretože boli postavené z nepravidielných brvien, nemilosrdne do nich nasnežilo. Keď sa ráno prebudili, bolo bežné, že pri vankúši mali nafúkaných tridsať centimetrov snehu. Každá rodina mala len jednu prikrývku, a preto chlapi spávali pri ohni zamotaní v slamených rohožiach. Keď sa im minuli potraviny, ktoré si priniesli so sebou, začali loviť ryby a hrabať v snehu, kde našli zošúverené divé rastliny, ktoré potom zjedli. Zima bola neskutočne tuhá. Nikto však nezomrel. Žiadne bitky, žiadne slzy. Ich zbraňou bola večná chudoba.

Prišla jar. Narodili sa dve deti a počet osadníkov sa zvýšil na dvadsaťjeden. Ženy dve hodiny pred pôrodom pracovali ešte na poli a na nasledujúci deň ráno po pôrode boli späť na poli. Na získaných poliach zasadili kukuricu a zemiaky. Chlapi stínali stromy a pálili ich korene, aby získali ďalšiu pôdu. Povrch zeme niesol známky nového života, urodili sa plody, ale len čo si farmári vydýchli, zjavili sa krdle kobyliiek.

Húfy kobyliiek preleteli ponad vrchy. Najprv vyzerali ako obrovský čierny mrak. Potom nasledovalo dunenie. Nikto netušil, čo sa robí. Vedel to len mladý Ainu. Nakázal chlapom, aby na poliach zapálili oheň. Poliali všetok svoj nábytok zvyškami oleja a zapálili ho. Ženám kázal búchať tlčikmi z mažiarov na riad. Robili, čo mohli, ale márne. Státisíce kobyliiek zlietli na polia a zožrali úplne všetko. Nič po nich neostalo.

Keď kobyľky odišli, mladík vyšiel na pole, padol na kolená a plakal. Z farmárov neplakal nikto. Pozbierali zdochnuté kobyľky, zapálili ich, a keď dohoreli, pokračovali v klčovaní.

Zimu prežili opäť na rybách a divých rastlinách. Na jar sa narodili tri ďalšie deti. Polia opäť vysadili. A v lete prišli opäť kobyľky, ktoré všetko zožrali. Mladý Ainu už vtedy neplakal.

Nálety kobyliiek prestali na tretí rok. Dažde zničili kobyľkám vajíčka. Ale v tom období dlhý dážď zničil aj

úrodu. Rok potom bol premnožený hmyz a leto nasledujúceho roka bolo veľmi chladné.

Knihu som prečítal potiaľto a zavrel ju. Dal som si ďalšie pivo a z vaku som vybral kaviár určený na obed.

Ona sedela oproti mne so zloženými rukami a spala. Ranné jesenné slnko, ktoré svietilo cez okno, jej prikrývalo kolená jemnou svetelnou prikrývkou. Malá mol'a, čo sem odniekiaľ vletela, sa vo vzduchu vznášala ako kúsok papiera. Sadla si na jej hrud', chvíľu si tam odpočinula a zasa niekam odletela. Potom, ako z nej mol'a odletela, sa mi zdala o čosi staršia.

Vyfajčil som cigaretu, otvoril knihu a opäť si začal čítať „Históriu mestečka Džunitaki“.

Na šiesty rok osada konečne začala prejavovať známky života. Aj sa urodilo, aj si zlepšili obydlia a aj si ľudia zvykli na život v chladnej oblasti. Chalupy stavali už nie z brvien, ale z opracovaného dreva, postavili si piecky a zavesili lampy. Nespotrebovanú úrodu, sušené ryby, parohy z losa naložili na loď a potom sa plavili dva dni do najbližšieho mesta, aby za to kúpili soľ, ošatenie a olej. Niekoľkí z nich sa naučili vyrábať zo zoťatých stromov drevené uhlie. Dolu po prúde rieky vzniklo niekoľko podobných osád, ktoré začali vzájomne obchodovať.

Ako klčovanie pokračovalo, nedostatok pracovných síl sa stal vážnym problémom. Obyvatelia obce sa zhromaždili a po dvojdnovej diskusii sa rozhodlo, že zavolajú posily zo svojho rodného mesta. Problémom boli ich dlžoby, ale v odpovediach na ich opatrné listy im ľudia z rodného mesta oznámili, že ich veritelia sa peňazí už úplne vzdali. Najstarší farmári napísali svojim dávnym priateľom z mesta, aby sa k nim pridali v klčovaní. V roku. 1888 sa uskutočnilo sčítanie ľudu a v tom istom roku bola osada oficiálne pomenovaná Džunitaki-buraku.

V nasledujúcom roku prišlo do osady šesť nových rodín, spolu to bolo devätnásť ľudí. Privítali ich v opravenej

spoločenskej chalupy so slzami v očiach od radosti. Noví obyvatelia dostali pôdu a s pomocou prvých obyvateľov ju zasiali a postavili si obydlia.

V roku 1892 prišli štyri rodiny, dokopy šesťnásť ľudí, a v roku 1896 ďalších sedem rodín, ktoré tvorilo spolu dvadsaťštyri ľudí.

Počet obyvateľov rástol. Spoločenskú chalupu zväčšili a vybudovali pekný spoločenský dom. Vedľa neho postavili malú svätyňu. Osada sa stala dedinou. Názov Džunitaki-buraku sa zmenil na Džunitaki-mura. Kým ich hlavnou potravou ostávalo proso, niekedy si do neho zamiešali už aj ryžu. Nepravidelne sa tu začal zjavovať i poštár.

Samozrejme, že ich postihli aj nepríjemnosti. Často tam chodil štátny úradník, aby vyzbieral dane a verboval do armády. Nepáčilo sa to hlavne mladému Ainuovi, ktorý mal v tom čase okolo tridsaťpäť rokov. Nevedel pochopiť, prečo sú veci ako platenie daní a vojenská služba potrebné.

„Mám dojem, že voľakedy to bolo lepšie,“ povedal.

Dedina sa rozvíjala napriek tomu ďalej.

V roku 1902 pri dedine objavili náhornú plošinu vhodnú na pasenie, a tak tam postavili obecný salaš. Z oblastnej správy prišiel úradník, ktorý im dal inštrukcie, ako urobiť košiare, viesť vodu a postaviť ovčiarne. Neskôr bola popri rieke s pomocou väzňov vybudovaná cesta a o krátky čas prechádzali po ceste stáda oviec, ktoré farmári kúpili od štátu za lacný peniaz. Vôbec netušili, prečo je k nim štát taký štedrý. Väčšina si myslela, že veď trpeli doteraz dosť, prečo by sa aj im niekedy nedoprialo.

Samozrejme, že štát im ovce neposkytol z dobrosrdečnosti. Pod tlakom armády, ktorej cieľom bolo zabezpečiť sebestačnosť v dodávkach vlny pre blížiacu sa ťažbu na kontinente, vláda nariadila Ministerstvu poľnohospodárstva a obchodu zvýšenie chovu oviec. Ministerstvo zasa vyvinulo tlak na oblastnú správu Hokkaida. Rusko-japonská vojna sa blížila.

V dedine prejavil najväčší záujem o ovce mladý Ainu. Od predstaviteľov oblastnej správy sa naučil, ako chovať

ovce, a stal sa zodpovedným za obecný salaš. Nie je známy dôvod, pre ktorý mal o ovce taký záujem. Možno to bolo preto, lebo nebol schopný si zvyknúť na život v obci, ktorý sa vďaka rastu populácie stával veľmi komplikovaným.

Na salaši bolo tridsaťšesť oviec plemena southdown, dvadsaťjeden oviec plemena shropshire a dve borderské kólie. Mladý Ainu sa ihneď stal schopným pastierom a každý rok oviec aj psov pribúdalo. Ovce a psy mal rád zo srdca. Úradníci boli spokojní. Zo šteniatok sa stali vynikajúce pastierske psy, ktoré slúžili na okolitých salašoch.

Keď sa začala rusko-japonská vojna, z dediny odvieďli k vojsku päť chlapcov a poslali ich bojovať do Číny. Všetci piati sa dostali k tej istej vojenskejrote. Pri boji o malý kopec vybuchol nepriateľský granát, ktorý dvoch z nich zabil a ďalšiemu odtrhol ľavé rameno. Keď sa po troch dňoch boje skončili, tí dvaja, ktorí ostali na žive, pozbierali rozhádzané kosti svojich kamarátov z dediny. Zosnulí boli synovia prvej a druhej vlny farmárov. Jeden z mŕtvych bol najstarším synom pastiera Ainua. Zomrel oblečený vo vlnenom kabáte.

„Prečo sa chodí bojovať do zahraničia?“ vypytoval sa ľudí pastier Ainu. V tom čase mal už štyridsaťpäť rokov.

Nikto nevedel odpovedať na jeho otázku. Pastier Ainu odišiel z dediny a izoloval sa na salaši, kde žil s ovcami pod jednou strechou. Manželka mu zomrela pred piatimi rokmi na zápal pľúc a jeho dve dcéry sa už vydali. Dedina mu za starostlivosť o ovce poskytla malú finančnú odmenu a stravu.

Potom, ako stratil svojho syna, sa z neho stal zatrpknutý starý človek. Zomrel vo veku šesťdesiatdva rokov. Našiel ho raz v zime ráno jeho pomocník, ako leží na zemi v ovčiarni. Zamrzol. Dve vnúčatá jeho prvých borderských kólií so zúfalými očami kňučali pri jeho mŕtvom tele. Ovce nič netušiac prežúvali seno. Zvuk, ktorý vydávali ovce pri žraní, znel ako kastanetový koncert.

História dediny Džunitaki pokračovala, ale pre mladého Ainua sa skončila. Odišiel som na záchod, aby som vymočil tie dve pivá. Keď som sa vrátil na miesto, bola už hore a unudene sa dívala z okna. Vonku sa rozprestierali ryžové polia. Niekedy sa zjavilo silo. Rieky sa k nám približovali a potom sa zasa vzdiaľovali. Fajčil som cigaretu a díval sa na krajinu a na jej profil. Nepovedala ani slovo. Keď som dofajčil, vrátil som sa ku knihe. Na jej stránkach sa odrazil tieň železného mosta.

História, ktorá nasledovala po nešťastnom príbehu mladého pastiera Ainua, bola už dosť nudná. V jednom roku sa im desať oviec zdulo a uhynulo a potom im chladné počasie prechodne zničilo úrodu ryže. Okrem toho sa dedina nerušene vyvíjala a v období Taišó ju povýšili na mesto. Mesto prosperovalo. Postavili základnú školu, radnicu a pribudla aj pobočka pošty. Osídľovanie Hokkaida bolo v tom čase takmer zavŕšené.

Keď sa množstvo pôdy vhodnej na obrábanie obmedzilo, niekoľko synov chudobných roľníkov sa rozhodlo z mesta odísť a vydať sa do Mandžuska a na Sachalin. V roku 1937 sa zmieňujú v jednom článku o Doktorovi Ovečkovi. Istý Dr... (32 rokov), ktorý bol technickým vedúcim na Ministerstve poľnohospodárstva a lesov a na území Kórey a Mandžuska uskutočňoval výskumy, v dôsledku istých okolností odchádza zo svojho postu na ministerstve a zakladá si v údolí vrchov severne od Džunitaki svoj salaš. Nič viac o ňom neskôr nenapísali. Vyzeralo to tak, že samotného autora knihy, historika mesta, prestala história mesta v tridsiatych rokoch baviť a jeho opisy boli roztrieštené a nudné. Aj jeho štýl písania bol suchý, v porovnaní s tou časťou knihy, kde písal o mladom Ainuovi.

Preskočil som tridsať rokov, od roku 1938 do roku 1965, a začal som čítať časť s názvom „Džunitaki dnes“. To „dnes“ bolo podľa knihy v roku 1970, a to sa ťažko dalo nazvať dneškom. Dneškom môžeme nazvať október roku

1978. No keď sa píše o histórii mesta, tak je nevyhnutné, že sa nakoniec dospeje k „dnešku“. „Dnes“ síce čoskoro stratí charakter dneška, ale nikto nemôže poprieť skutočnosť, že dnes je dnes. Ak sa nepripustí, že dnes je dnes, tak história prestane existovať ako história.

Podľa „Histórie mestečka Džunitaki“ v apríli roku 1969 obyvateľstvo tvorilo 15 tisíc ľudí, o 6 tisíc menej ako pred desiatimi rokmi, čo bol dôsledok odchodu farmárov. Nezvyčajne vysoká miera odchodu farmárov bola dôsledkom zmien v národnom hospodárstve v čase vysokého stupňa rozvoja priemyslu a jedinečného charakteru poľnohospodárstva v chladnej oblasti, akou je Hokkaido.

A čo sa stalo s pôdou, ktorú tam farmári zanechali? Zalesnili ju. Na pôde, ktorú predkovia krvopotne vyčistili, ich potomkovia znova vysadili stromy. Zvláštne.

Dnes je teda hlavným odvetvím priemyslu v Džunitaki lesné hospodárstvo a spracovanie dreva. V meste je niekoľko menších píl, kde vyrábajú skrinky na televízory, toaletné stolíky a suveníry – drevené figúrky zobrazujúce medvede a Ainuov. Z pôvodného spoločenského domu sa stalo múzeum, kde sú dnes vystavené nástroje a riad prvých osadníkov. Zbierka obsahuje aj predmety tých mladých osadníkov, ktorí zahynuli v rusko-japonskej vojne. Vystavený je i obedár s odtlačkami zubov medveďa hnedého. A je tam dokonca aj list, v ktorom sa farmári informovali u obyvateľov svojej rodnej obce na veriteľov.

V skutočnosti je však dnes Džunitaki veľmi nudné mesto. Väčšina ľudí po tom, ako sa vráti z práce, zasadne pred televízor na priemerne štyri hodiny, a potom zaspí. Účasť na voľbách je vysoká, ale už od začiatku je známe, kto voľby vyhrá. Sloganom mesta je „Štedrý človek v štedrej prírode“. Aspoň tak to bolo napísané na tabuli pred stanicou.

Knihu som zavrel, zívól si a potom som zaspal.

2.

Ďalší úpadok mesta Džunitaki

V Asahikawe sme prestúpili na vlak a smerovali na sever cez Šiogarský priesmyk. Išli sme skoro po tej istej ceste, ktorú pred deväťdesiatimi ôsmimi rokmi prešiel mladý Ainu s osemnástimi chudobnými farmármi.

Jesenné slnečné lúče nádherne osvetľovali zvyšky panenského lesa a ohnivo červené jaseňové lístie. Ovzdušie bolo tiché a čisté. Keď sa na to celé človek dlhšie pozeral, rozboleli ho oči.

Na začiatku bol vlak prázdny, ale po ceste nastúpili stredoškólači a atmosféra sa naplnila zmätkom, výkrikmi, vôňou ich mastných vlasov, nezmyselnými rozhovormi a neuspokojenými sexuálnymi túžbami. Takto to išlo tridsať minút, až kým sa všetci nevytratili na jednej stanici. Opäť sa vlak vyprázdnil a nebolo počuť ani jeden hlas.

My sme si rozlomili čokoládu a pochutnávajúc si na nej sme sa dívali von z okna. Po povrchu zeme sa v tichosti rozlievalo svetlo. Zdalo sa nám, že všetko je veľmi ďaleko, ako keby sme sa do ďalekohľadu pozerali opačným koncom. Ona si potichu pískala melódiu „Johnny B. Goode“. Doteraz sme neboli tak dlho spolu ticho.

Keď sme vystúpili z vlaku, bolo už popoludnie. Na nástupišti som sa natiahol a nadýchol sa zhlboka, ako som len vedel. Vzduch bol taký čistý, až sa mi plúca zachveli.

Slnko bolo teplé a na pocit príjemné, hoci teplota vzduchu tu bola o dva stupne nižšia ako v Sappore.

Pozdĺž koľajníc stáli v rade staré tehlové skladiská, vedľa nich do pyramídového tvaru boli uložené asi tri metre dlhé brvná, teraz čierne a vlhké, lebo predchádzajúcu noc pršalo. Keď odišiel vlak, ktorý nás sem priviezol, nebolo na stanici ani duše, len záhon nechtíkov sa chvel v chladnom vetre.

Mesto, ktoré sme videli z nástupišťa, bolo typické malé vidiecke mesto. Mali tam malý obchodný dom, hlavnú ulicu, autobusovú stanicu a turistické informačné centrum. Už na pohľad nudné mesto.

„Toto je cieľ našej cesty?“ spýtala sa.

„Nie, tu len prestupujeme na ďalší vlak. My ideme do ešte menšieho mesta.“

Zívol som si a zhlboka sa nadýchol.

„Tadiaľto len prechádzame. Odtiaľto sa prví usadlíci vydali smerom na východ.“

„Prví usadlíci?“

Kým nám prišiel ďalší vlak, sedeli sme vedľa vypnutého ohrievača v čakárni a ja som jej zosumarizoval históriu mesta Džunitaki. Dátumy sa mi plietli, a preto som si na základe resumé na konci knihy „História mestečka Džunitaki“ urobil na čistú stranu svojho poznámkového bloku jednoduchú chronológiu. Na ľavú časť strany som napísal históriu mesta Džunitaki a na pravú stranu hlavné udalosti v dejinách Japonska. Celkom sa mi tá chronológia vydarila.

Napríklad, v roku 1905 kapituloval prístav Port Arthur a syn mladého Ainua zomrel v boji. A ak si to dobre pamätám, tak v tomto roku sa narodil aj Doktor Ovečka. História sa nám po troške skladá.

„Ako sa tak na to pozerám, tak my Japonci žijeme od jednej vojny k druhej,“ povedala, keď zrakom porovnávala pravú a ľavú stranu chronológie.

„Vyzerá to tak,“ dodal som.

„Prečo?“

„Je to zložité. Neviem to vysvetliť.“

„Hm.“

Čakáreň bola ako väčšina čakární prázdna a nevýrazná. Lavičky neboli vôbec pohodlné, popolníky boli preplnené zvlhnutými ohorkami cigariet a vzduch bol zatuchnutý. Na stene boli nalepené plagáty pre turistov a zoznam hľadaných osôb. Okrem nás tam bol jeden starý pán vo svetri farby ťavej srsti a matka so štvorročným synom. Starý pán sedel bez pohnutia na tom istom mieste a venoval sa čítaniu časopisu s poviedkami. Strany prevracal tak pomaly, ako keby odlepoval lepiacu pásku. Trvalo mu pätnásť minút, kým prevrátil jednu stranu. Matka s dieťaťom vyzerali ako manželský pár, ktorý už neaví spoločné bytie.

„V podstate sme všetci chudobní a myslíme si, že keď sa veci vydaria, tak sa chudoby zbavíme,“ poznamenal som.

„Tak ako ľudia v Džunitaki?“

„Áno. A preto všetci tak oddane pracovali na svojej pôde. Ale väčšina usadlíkov aj tak zomrela chudobná.“

„Prečo?“

„Kvôli miestu. Na Hokkaide je chladno a určite raz za niekoľko rokov ho postihne ničivý mráz. Keď sa zničí úroda, ľudia nemajú čo jesť a nemajú príjem, za ktorý by si mohli kúpiť naftu, semenka a sadenice na ďalší rok. Preto dajú svoje polia do zálohu a požičajú si peniaze za vysoký úrok. No poľnohospodárska produktivita v tomto regióne nie je dostatočne vysoká, aby boli schopní tieto úroky splatiť. Nakoniec im ich pôdu odoberú. A takto mnohí farmári skončia ako nájomcovia.“

Prevracal som strany „Histórie mestečka Džunitaki“.

„Do roku 1930 klesol počet samostatne hospodáriacich roľníkov na 46 percent z celkovej populácie. Koniec dvadsiatych rokov priniesol recesiú a ničivý mráz.“

Napriek tomu, že úporne klčovali lesy, aby získali pôdu, nakoniec sa tak zadlžili, že sa z toho nevedeli dostať.“

Pretože nám ostávalo ešte štyridsať minút, moja priateľka sa išla prejsť po meste. Ja som ostal v čakárni a popíjajúc kolu som pokračoval v čítaní knihy, ale po chvíli ma to prestalo baviť a knihu som si vložil do vrecka. Nevedel som sa sústrediť. V hlave som mal ovce z Džunitaki, ktoré s cvakotom zhltnú akékoľvek slovo, ktoré som ich smerom vyslal. Zatvoril som oči a vzdychol som si. Okolo prechádzajúci nákladný vlak zapískal.

Vrátila sa desať minút pred odchodom vlaku s vreckom jabĺk, ktoré kúpila. Zjedli sme ich na obed a nastúpili do vlaku.

Vlak bol na rozpadnutie. Podlahová krytina bola miestami ohnutá a zodratá. Pri chôdzi po nej sa telo kolísalo zboka nabok. Poťahy na sedadlách boli zodraté a podhlavníky tvrdé ako starý chlieb. Vozňom sa šíril pach, ktorý bol zmesou záhuby: smrad zo záchodov pomiešaný so zápachom oleja. Trvalo mi desať minút, kým sa mi podarilo otvoriť okno. Potom som nechal chvíľu dovnútra prúdiť vzduch, ale keď sa vlak rozbehol, do vozňa vlietol jemný piesok. A tak som strávil rovnaké množstvo času zatváraním toho okna.

Vlak pozostával z dvoch vozňov a spolu sa v ňom viezlo pätnásť cestujúcich, ktorých zjednocovali silné putá nezáujmu a nudy. Starý pán vo svetri farby ťavej srsti si ešte stále čítal časopis. Súdiac podľa rýchlosti, akou čítal, to číslo mohlo byť aj tri mesiace staré. Tučná pani v stredných rokoch hľadela na jedno miesto v priestore s výrazom na tvári ako hudobný kritik, čo počúva Skriabinovu sonátu. Kradmo som nasledoval jej pohľad, ale nič som nevidel.

Všetky deti boli pokojné. Žiadne z nich ani nevrieskalo, ani nepobehovalo, len sa dívali von oknom. Z času na čas bolo počuť suchý kašeľ, ktorý znel, akoby niekto kliešťami udieral múmiu po hlave.

Vždy keď vlak zastal na nejakej stanici, niekto vystúpil. Kedykoľvek niekto vystúpil, vystúpil s ním aj sprievodca, aby mu vzal lístok. Keď sprievodca opäť nastúpil, vlak sa

pohol. Sprievodcova tvár bola bez výrazu do takej miery, že by mohol uskutočniť bankovú lúpež, a ani by nemusel použiť masku. Noví cestujúci nenastupovali.

Vonku tiekla rieka, ktorá bola vďaka dažďu hnedá od blata. Svojím ligotom pod jesenným slnkom pripomínala potôčik rozliatej kávy s mliekom. Popri rieke sa tiahla cesta, ktorá sa striedavo ukazovala a strácala z dohľadu. Z času na čas sa objavilo obrovské auto s nákladom dreva, ktoré smerovalo na západ. Reklamné tabule pozdĺž cesty vysielali svoje posolstvo smerom do prázdna, kde nebolo ani duše. Z nudy som sa díval na jednu tabuľu za druhou. Mali v sebe ten provokujúci mestský nádych. Mladá opálená dievčina v bikinách pila kokakolu, herec v stredných rokoch so zvrášteným čelom nakláňal pohár škótskej whisky, potápačské hodinky boli štedro poliate vodou a modelka si maľovala nechty v luxusne zariadenej miestnosti. Priekopníci reklamného priemyslu si v tejto krajine vsutku zručne razili cestu.

Vlak dorazil do poslednej zastávky Džunitaki o 2:40. Po ceste sme museli tvrdo zaspať, lebo nám ušlo hlásenie názvu stanice. Dieselový rušeň vypustil svoj posledný dych a potom všetko stíchlo. Zobudil som sa s pocitom, že to ticho ma štekľí na koži. Keď som sa lepšie prizrel, vo vozni už nebolo nikoho.

Zmätené som zložil našu batožinu, priateľku zobudil niekoľkými klepnutiami po pleci a vystúpili sme. Vietor, ktorý fúkal na nástupišti, mal v sebe už chlad neskorej jesene. Slnko rýchlo skĺzlo z oblohy a čierne tiene vrchov sa plazili po zemi ako nejaké zhubné škvrny. Dva rady vrchov na každej strane mesta sa za ním stretli a zahaľovali ho ako dve dlane, ktoré sa snažia uchrániť plameň zápalky pred vetrom. Tenké a dlhé nástupište vyzeralo v tieni týchto vrchov ako biedna loďka, ktorú už-už pohltia obrovské vlny.

Chvíľu sme tam stáli a užasnuto sme sa dívali na krajinu.

„Kde je gazdovstvo Doktora Ovečku?“ spýtala sa.

„V horách. Na tri hodiny jazdy autom.“

„Ideme tam hned?“

„Nie,“ povedal som. „Ak sa na cestu vydáme teraz, prídeme tam uprostred noci. Dnes sa niekde ubytujeme a ta vyrazíme zajtra ráno.“

Pred stanicou bola malá opustená križovatka. Na stanovišti pre taxíky nebolo jediného taxíka a malá fontána v tvare vtáka uprostred križovatky bola bez vody. Vták mlčky a nezúčastnene hľadel s otvoreným zobákom na oblohu. Fontánu obkolesoval okrúhly záhon nechtíkov. Stačil jeden pohľad, aby človek zistil, že mesto je oveľa viac zanedbané ako pred takými desiatimi rokmi. Na ulici nebol skoro nikto a tých pár okoloidúcich malo typický výraz tváre ľudí, ktorí žijú v zanedbanom meste.

Naľavo od križovatky sa nachádzal asi poltucet starých skladísk z čias, keď sa doprava spoliehala na železnicu. Boli postavené z tehál, mali vysoké stropy a ich kovové dvere boli niekoľkokrát premaľované predtým, ako ich prestali používať. Na strechách skladísk sedeli v radoch obrovské vrany a mlčky pozorovali mesto. Opustené miesto pri skladiskách bolo ako džungľa husto zarastené burinou a uprostred nej stáli dva dažďom ošľahané vraky áut. Obe autá boli bez pneumatík, kapotu mali otvorenú a neboli v nich žiadne súčiastky.

Pri križovatke, ktorá vyzerala ako zatvorená umelá ľadová plocha, stála ošumelá mestská orientačná tabuľa, na ktorej bola väčšina znakov nečitateľná. Jediné slová, ktoré sa dali prečítať, boli „Džunitaki“ a „severná hranica pestovania ryže vo veľkom“.

Za križovatkou bola ulica lemovaná obchodmi. Takmer ničím sa nelíšila od podobných ulíc s obchodmi v ďalších mestách, len cesta bola prehnane široká a mesto tak pôsobilo ešte chladnejším dojmom. Po oboch stranách ulice rástla jarabina, ktorej listy boli krásne sfarbené jeseňou, ale z chladu to neuberalo. Ten chlad naplňal životy ľudí v meste bez ohľadu na ich osudy. Ľudia, ktorí tam žili, a ich

pokorné každodenné počínanie, všetko to bolo pohltené tým chladom.

Vak som si dal na chrbát a prešiel som na koniec asi päťsto metrov dlhej ulice s obchodmi, aby som našiel ubytovanie. Žiadna možnosť na ubytovanie tam nebola. Jedna tretina obchodov mala stiahnuté žalúzie. Vývesná tabuľa pred hodinárstvom bola napoly utrhnutá a triasla sa vo vetre.

Na mieste, kde sa ulica s obchodmi končila, bolo veľké parkovisko husto zarastené burinou. Parkovali na ňom Fairlady krémovej farby a červená športová Celica. Obe autá boli nové. Pôsobili zvlášť. Ich neosobná novota sa nehodila k atmosfére opusteného mesta.

Za obchodmi bola pláň. Cesta zišla dolu po miernom svahu k rieke a tam, kde na ňu narazila, sa rozdvajila smerom doľava a doprava v tvare písmena T. Po oboch stranách kopca stáli malé drevené domčeky. Stromy v záhradách mali popolavú farbu a ich hrboľaté konáre sa týčili smerom k oblohe. Každý strom mal konáre usporiadané zvláštnym spôsobom. Pred vchodom do každého domu stála veľká nádrž na naftu a k nej ladiaca prepravka na mlieko. A na každej streche bola umiestnená neuveriteľne vysoká televízna anténa. Antény sa týčili k oblohe ako strieborné tykadlá, boli akousi výzvou pre vrchy v pozadí domov.

„Tu nie je žiadny hotel?“ spýtala sa ustarostene.

„To sa vyrieši. V každom meste musí byť nejaké ubytovanie.“

Vrátili sme sa na stanicu a tam sa spýtali železničiarov na ubytovanie. Medzi dvoma železničiarimi bol vekový rozdiel jednej generácie. Vyzerali ako otec a syn. Boli na smrť znudení a veľmi zdvorilo nám vysvetlili cestu k miestu, kde je ubytovanie.

„Máme tu dva penzióny,“ povedal ten starší. „Jeden z nich patrí k tým drahším a druhý je zasa lacnejší. Ten drahý

sa používa na ubytovanie zástupcov oblastnej správy a na usporiadanie formálnych osláv.“

„Strava je tam celkom dobrá,“ povedal ten mladší.

„V druhom penzióne sa ubytávajú podomoví obchodníci, mládež a obyčajní ľudia. Nevyzerá práve najlepšie, ale nie je špinavý. Kúpeľne sú tiež čisté.“

„Ale má tenké steny,“ povedal ten mladší.

Potom sa obaja pustili na chvíľu do debaty na tému tenkých stien.

„Pôjdeme do toho drahšieho,“ povedal som. Nemali sme dôvod šetriť, obálka bola ešte vždy plná peňazí.

Mladý železničiar vytrhol z poznámkového bloku list a nakreslil nám mapu cesty k penziónu.

„Ďakujem pekne,“ povedal som. „Mesto je opustenejšie ako pred takými desiatimi rokmi, však?“

„Tak veru,“ súhlasil starší železničiar. „Dnes je tu len jedna píla a žiadny iný priemysel. Poľnohospodárstvo tu takmer zaniklo. A počet obyvateľov tiež klesol.“

„Nie je dosť študentov, aby vznikli v škole triedy,“ dodal mladší železničiar.

„Koľko ľudí tu žije?“

„Vravia, že okolo sedemtisíc, ale v skutočnosti je to menej. Skôr päťtisíc,“ povedal ten mladší.

„Aj tento spoj sa bude pravdepodobne rušiť. Sme tretí najstratovejší spoj v celej krajine,“ povedal starší železničiar.

Bol som prekvapený, že existujú ešte dve opustenejšie stanice, ako je táto. Poďakovali sme sa a odišli.

Penzión sa nachádzal pod kopcom a pri rieke, tristo metrov, smerom doprava od ulice s obchodmi. Príjemný, starý penzión, so zvyškami imidžu z čias, keď mesto ešte prosperovalo. Výhľad mal na rieku a jeho záhrada bola pekne udržiavaná. V jednom rohu záhrady si šteniatko nemeckého ovčiaka s hlavou ponorenou do misky pochutnávalo na večeri.

„Horolezci?“ spýtala sa nás recepcná, keď nás viedla do izby.

„Áno, horolezci,“ odpovedal som jednoducho.

Na druhom poschodí boli len dve izby. Boli priestranné, a keď sa z nich vyšlo na chodbu, ponúkal sa výhľad na riekku farby kávy s mliekom, ktorú sme už zahliadli z vlaku.

Moja priateľka sa chcela okúpať, a tak som sa rozhodol, že sa prejdem a pozriem si radnicu. Budova radnice stála na spustnutom mieste, dva bloky západne od ulice s obchodmi, ale bola novšia a zachovalejšia, ako som si predstavoval.

Podišiel som k okienku, za ktorým sedel človek zodpovedný za chov dobytka, a predstavil som sa navštívenkou s menom časopisu, ktorá mi zostala spred dvoch rokov, keď som sa vydával za nezávislého novinára. Povedal som im, že by som sa rád informoval o chove oviec. Bolo síce čudné, že týždenník pre ženy zbiera materiál o ovciach, ale úradník hneď súhlasil a pozval ma ďalej.

„V meste máme dnes dvesto oviec, všetky patria k plemenu suffolk. Chovajú sa na mäso, ktorým sa zásobujú penzióny a reštaurácie v okolí. To mäso je veľmi obľúbené.“

Vybral som zápisník a urobil si adekvátne poznámky. Určite si chlapík bude tento časopis pre ženy niekoľko týždňov kupovať, pomyslel som si. Cítil som sa trápne.

„Bude to článok o varení?“ spýtal sa ma chlapík potom, ako mi porozprával o chove oviec.

„Aj o tom,“ odvrkol som. „Ale hlavne sa snažíme priblížiť čitateľom ovce ako také.“

„Ako také?“

„Ich charakter, ich život a podobne.“

„Aha,“ povedal úradník.

Zatvoril som zápisník a vypil čaj, ktorý mi ponúkli. „Počuli sme, že niekde v horách je jedno staré gazdovstvo.“

„Áno, je. Do vojny to bol riadny salaš, ale po vojne ho zhabala americká armáda a dnes sa už nepoužíva. Potom ako salaš Američania vrátili, desať rokov ho nejaký bohatý

človek používal ako chatu, ale pretože je neľahké sa tam dostať, prestal tam chodiť. Dnes je gazdovstvo neobývané. Preto ho má mesto požičané. Mali by sme ho kúpiť a vybudovať tam salaš pre turistov, ale naše mesto nemá na to financie. Najprv by sme museli opraviť cesty.“

„Požičané?“

„V lete z mestského salaša vyvedieme nahor päťdesiat oviec. Sú tam celkom dobré pastviny a trávy. Na mestských lúkach nie je dostatok potravy. V druhej polovici septembra, keď sa počasie začne zhoršovať, poženieme ovce zasa späť do mesta.“

„Vedeli by ste mi povedať, kedy sú ovce hore na salaši?“

„Závisí to od počasia, väčšinou od začiatku mája do polovice septembra.“

„A koľko ľudí tam ide s ovcami?“

„Jeden človek. Robí to ten istý človek už desať rokov.“

„Rád by som sa s ním stretol.“

Úradník zatelefonoval na mestskú ovčiu farmu.

„Keď tam pôjdete teraz, nájdete ho tam,“ povedal. „Zaveziem vás?“

Najprv som odmietol, ale dozvedel som sa, že ak ma nezavezie, tak sa na mestskú ovčiu farmu inak nedostanem. V meste neboli ani taxíky, ani požičovňa áut. Pešo by mi to trvalo hodinu a pol.

Úradník viedol osobné auto. Prešiel popri našom penzióne a smeroval na západ. Potom prešiel cez dlhý betónový most ponad chladné močarisko a vyšiel po miernom svahu smerom hore. Štrk sucho praskal pod otáčajúcimi sa kolesami.

„Keď idete z Tokia, tak toto mesto vám musí pripadať mŕtve,“ nadhodil.

Zamrmlal som na to niečo neurčité.

„V skutočnosti naozaj zomierame. Kým máme železnicu, ešte žijeme, ale keď ju zrušia, tak tu zahynieme. Je to zvláštne, že mesto zomiera. Chápem, že človek zomrie, ale to, že umiera jedno mesto...“

„Čo sa stane, keď mesto zomrie?“

„Čo sa stane? Nikto to nevie. Všetci z mesta predtým utečú, lebo nikto sa to nechce dozvedieť. Ak klesne počet obyvateľstva pod tisíc, čo nie je vylúčené, tak my prídeme o prácu a tiež budeme musieť z mesta utiecť.“

Ponúkol som mu cigaretu a zapálil som ju strieborným Dupontom.

„V Sappore je dostatok dobrej práce. Mám tam strýka, ktorý vlastní tlačiareň a potrebuje ľudí. Spolupracuje so školstvom a práce má dosť. Tam by mi bolo najlepšie. Nie žiť tu a kontrolovať dodávky oviec a hovädzieho dobytká.“

„No, to áno,“ dodal som.

„Ale teraz nie som schopný z mesta odísť. Viete, na čo myslím? Ak má mesto zomrieť, tak ho chcem vidieť skonáť na vlastné oči. A to nutkanie je silné.“

„Narodili ste sa v tomto meste?“ spýtal som sa.

„Áno,“ odpovedal, ale nič viac nedodal. Slnko melancholickej farby z jednej tretiny zapadlo za vrchy.

Pri vchode na mestský salaš stáli dva stĺpy, na nich bola pripevnená tabuľa s nápisom „Ovčia farma mesta Džunitaki“. Pod tabuľou bola cesta, ktorá viedla do kopca a potom sa strácala medzi pestrofarebnými stromami.

„Ovčiareň je za lesom a za ňou stojí obydlie, v ktorom býva pastier. A ako sa vrátite späť?“

„Je to dole kopcom. Pôjdem pešo. Ďakujem pekne.“

Auto sa stratilo, ja som prešiel pomedzi stĺpy a vykročil smerom do kopca. Posledné slnečné lúče dodávali do žltá sfarbeným javorovým listom oranžový nádych. Stromy boli vysoké a svetlo, ktoré prechádzalo pomedzi ich konáre, sa trblietalo na štrkovej ceste.

Keď som vyšiel z lesa, zbadal som na svahu dlhú, úzku budovu a zacítil som pach oviec. Ovčiareň mala červenú manzardovú strechu, pokrytú pozinkovaným plechom, na ktorej boli tri komínové vetráky.

Pri vchode do ovčiarne bola psia búda. Keď ma na reťazi uviazaná malá borderská kólia zbadala, dva či trikrát zaštekala. Bol to starý pes s ospalými očami, ktorého

štekanie nebolo nevraživé. Keď som ho pohladkal po krku, ihneď skrotol. Pred búdou mal žlté umelé misky s vodou a jedlom. Potom, ako som ho prestal hladkať, sa spokojný vrátil do búdy a tam si ľahol s prednými labkami pekne vedľa seba.

Ovčiareň zapĺňalo šero, ale nikoho tam nebolo. Uprostred viedol široký betónový chodník a po oboch stranách boli ohrady pre ovce. Chodník lemovali žľaby v tvare písmena U, ktorými odtekali moč a voda po čistení. V drevených stenách boli kde-tu okná, cez ktoré bolo vidieť hrebene hôr. Zapadajúce slnko vrhalo na ovce napravo červené svetlo, zatiaľ čo na ovce naľavo modrý tieň.

Keď som vstúpil do ovčiarne, všetkých dvesto oviec sa obrátilo ku mne. Polovica oviec stála a polovica z nich ležala na slame rozprestretej na podlahe. Ich oči mali neprirodzene modrú farbu a vyzerali ako drobné pramene vody, vyvierajúce po oboch stranách hlavy. Vďaka dopadajúcemu svetlu sa jagali ako zo skla. Všetky sa na mňa uprene dívali. Žiadna z nich sa ani nepohla. Niekoľko z nich s cvakotom prežúvalo seno, ktoré mali v papuli, ale inak bolo ticho. Ovce, ktoré pili vodu, s hlavou prestrčenou cez ohradu ostali stáť a hľadeli na mňa. Zdalo sa, že rozmýšľajú ako skupina. Asi som na chvíľu prerušil ich rozmýšľanie, keď som sa postavil do vchodu. Všetko sa zastavilo, aj myšlienka. Len vďaka tomu, že som sa pohol, im to opäť začalo myslieť. Ovce rozdelené do ôsmich ohrád sa začali opäť hýbať. Jahnice vo svojej ohrade obkolesili plemenného barana a barany vo svojej ohrade síce cúvli, ale ostali v pozore. Len niekoľko veľmi zvedavých jedincov ostalo pri ohrade a uprene sledovalo moje pohyby.

Z oboch čiernych, podlhovastých uší, ktoré im horizontálne trčali po oboch stranách hlavy, im viseli umelé ušné značky. Niektoré ovce mali pripevnené modré značky, ďalšie žlté a iné zasa červené. Na chrbte mali aj veľké farebné označenie.

Prechádzal som sa potichu, aby som ich nevyplašil. Predstierajúc nezáujem som sa priblížil k ohrade a natiahol

som ruku, aby som sa dotkol mladého barana. Len sa zachvel, ale neutiekol. Ostatné ovce si nás s nedôverou premeriavali. Mladé barany ustrnuli a s napätím sledovali, čo sa stane s baranom, ktorého som si takto kradmo vyhlíadal.

Ovce plemena suffolk vytvárajú zvláštnu atmosféru. Sú celé čierne, ale ich vlna je biela. Uši majú veľké a trčia im ako krídla mole. Ich oči sú ligotavo modré a ich podlhovastý nos im len pridáva na exotickosti. Tie ovce ani neodsudzovali moju prítomnosť, ani s ňou nesúhlasili, skôr ma považovali za dočasný jav. Niekoľko oviec hlasno močilo. Moč vtekal do žľabu v tvare písmena U a pretekala popri mojich nohách. Slnko zapadlo za vrchy. Svahy prikryl tmavý odtieň tak, ako keď sa atrament rozpustí vo vode.

Vyšiel som von z ovčiarne, ešte raz som pohladkal psa a zhlboka sa nadýchol. Zašiel som za ovčiareň, prešiel cez potok na drevenom moste a namieril si to k pastierovmu domu. Dom bol útulný. Vedľa neho stála obrovská stodola, kde mal náradie a seno. V porovnaní s domom bola stodola naozaj veľká.

Pastier stál pri stodole a pri meter širokom a meter hlbokom bazéne ukladal plastové vrecia s dezinfekčným prípravkom na jednu kopu. Keď som sa k nemu približoval, letmo sa na mňa pozrel a potom nezaujato pokračoval vo svojej práci. Až keď som bol pri bazéne, konečne prestal pracovať a uterákom, ktorý mal okolo krku, si utrel pot z tváre.

„Zajtra budeme ovce dezinfikovať,“ povedal. Z vrečka na pracovnom odeve si vybral zhúžvaný balík cigariet a jednu si zapálil. „Sem nalejeme dezinfekčný roztok a nútime ovce jednu po druhej, aby sa v ňom okúpali. Inak ich cez zimu, keď sú vo vnútri, zamoria parazity.“

„Robíte to sám?“

„To určite. Mám dvoch pomocníkov. Potom ešte ja a pes. Pes toho urobí najviac. Ovce mu dôverujú. Ak psovi ovce nedôverujú, tak to nie je ovčiarsky pes.“

Pastier bol odo mňa o päť centimetrov nižší, ale jeho telo bolo statnejšie. Mal viac ako štyridsaťpäť rokov a jeho na krátko ostrihané vlasy boli tvrdé a rovné ako štetiny kefy. Z prstov si sťahoval pracovné gumené rukavice a vyzeralo to, ako keby si sťahoval kožu. Ruky si obtrel o svoje boky a vložil si ich do vrecka na nohaviciach. Vyzeral skôr ako poddôstojník vo výcvikovom tábore pre brancov než ako pastier, ktorý sa stará o ovce.

„Prišli ste sa na niečo spýtať?“

„Áno.“

„Tak sa pýtajte.“

„Pracujete tu dlho?“

„Desať rokov,“ odpovedal. „Dá sa povedať, že je to dlhý čas, a zároveň ani nie je. Ale o ovciach viem všetko. Predtým som bol v bezpečnostnej službe.“

Uterák si omotal okolo krku a pozrel sa na oblohu.

„V zime tu ostávate?“

„Hm,“ zamyslel sa a odkašľal si. „Nemám kam ísť a v zime je tu veľa roboty. Na tomto okolí nasnežia až dva metre snehu. Ak sa s ním nič neurobí, strecha sa prepadne a z niekoľkých oviec mám palacinky. Musím kŕmiť ovce, čistiť ovčiareň a tak.“

„A keď príde leto, tak polovicu zavediete do hôr?“

„Áno.“

„Je ťažké ich takto viesť?“

„Je to ľahké. Ľudia to tak robia od nepamäti. Len nedávno sa ovce začali chovať na salašoch. Voľakedy s nimi po celý rok putovali z miesta na miesto. V Španielsku mali v šestnástom storočí po celej krajine cesty špeciálne len pre ovce a nemohol na ne vstúpiť ani sám kráľ.“

Chlap odpľul na zem hlien a topánkou ho zašľapol do zeme.

„Inak, ak nie sú vystrašené, tak sú to veľmi poslušné zvieratá. Nasledujú psa úplne potichu, bez jediného zvuku.“

Z vrecka som vybral fotografiu, ktorú mi poslal Krysa, a podal ju pastierovi. „Toto je tá pastvina v horách, však?“

„Áno,“ povedal chlapík. „Bez pochyb. A tie ovce sú naše ovce.“

„A čo táto ovca?“ Hrotom gul'ôčkového pera som ukázal na zavalitú ovcu s hviezdou na chrbte.

Pastier sa chvíľu díval na fotografiu. „Táto ovca nie je naša. Je to zvláštne. Ako sa medzi ostatné dostala? Košiar je oplotený drôtom. Ráno a večer každú jednu skontrolujem, a keby sa medzi ne nejaká cudzia dostala, tak by si to pes všimol. Aj ovce by urobili hurhaj. A najmä, nikdy v živote som takéto plemeno nevidel.“

„Neudialo sa niečo zvláštne tento rok, keď ste boli s ovcami v horách?“

„Nič sa neprihodilo,“ povedal chlap. „Všetko bolo pokojné.“

„Boli ste v horách celé leto sám?“

„Nie, nebol som sám. Raz za dva dni chodila pomoc z mesta a potom sa prišli pozrieť aj funkcionári. Jeden deň v týždni som zišiel dolu do mesta a vtedy ma zastupovali. Musel som doplniť zásoby potravín a rôznych vecí.“

„Tak ste teda neboli v horách úplne sám?“

„Nie, nebol. Kým nenapadne sneh, ste tam na džípe za hodinu a pol. Je to ako prechádzka. Keď však nasneží, tak je auto nepoužiteľné a uviaznete tam na celú zimu.“

„Teraz tam teda nie je nikto?“

„Nikto okrem majiteľa chaty.“

„Majiteľa chaty? Počul som, že chata sa už dlho nepoužíva.“

Pastier hodil cigaretu na zem a zahasil ju topánkou. „Dlho ju nikto nepoužíval, ale teraz sa používa. Dá sa tam žiť. Sám som ten dom dával do poriadku. Je tam elektrina, plyn a aj telefón. Ani jedno okno nie je rozbité.“

„Úradník z radnice mi povedal, že nikto tam hore nie je.“

„Tí toho veľa nevedia. Popri práci pre mesto ma zamestnáva aj majiteľ, ale nikomu som o tom nepovedal ani slova. Požiadal ma, aby som sa tým nikomu nechválil.“

Pastier si vybral z vrečka cigarety, ale škatuľka bola prázdna. Podal som mu moju napoly prázdnu škatuľku Larksiek spolu s preloženou desaťtisícjenovou bankovkou. Chvíľu sa na ne díval, potom ich vzal, jednu cigaretu si vložil do úst a zvyšok si odložil do náprsného vrečka. „To nemuselo byť,“ dodal.

„Kedy prišiel majiteľ?“

„Na jar. Bolo to v marci, lebo sneh sa ešte nezačal topiť. Prišiel pred piatimi rokmi. Neviem, prečo prišiel po celom tom čase, ale je to jeho vec, nie moja. Asi má svoj dôvod, keď mi povedal, aby som o ňom nikomu nehovoril. V každom prípade, je tam odvtedy. Potajomky mu kupujem potraviny a naftu a po troške mu to tam džípom nosím. S tým, čo má, vystačí na rok.“

„Je ten majiteľ v mojom veku a má fúzy?“

„Áno,“ povedal pastier. „Presne tak.“

„Úžasné,“ povedal som. Ani fotografiu som mu nemusel ukazovať.

3.

Noc v Džunitaki

Vyjednávanie s pastierom išlo vďaka podstrčeným peniazom skutočne hladko. Dohodli sme sa, že ráno nás o ôsmej vyzdvihne v penzióne a pôjde s nami na gazdovstvo v horách.

„Dezinfekcia oviec môže počkať do popoludnia,“ povedal. Bol to skutočný realista.

„Je tu ešte jedna vec,“ povedal. „Pre včerajší dážd' je pôda mäkká a na jednom mieste sa môže stať, že auto nebude schopné prejsť. V tom prípade budete musieť pokračovať pešo. Neručím za to.“

„To je v poriadku,“ povedal som.

Na spiatočnej ceste som si náhle spomenul, že Krysov otec mal na Hokkaide chatu. Krysa mi o nej voľakedy niekoľkokrát hovoril. Bol to starý, dvojposchodový dom v horách s rozsiahlymi pastvinami. Vždy si na dôležité veci spomínam až po nejakom čase. Mal som si na to spomenúť, keď som dostal od neho ten list. Keby som si bol na to hneď spomenul, tak by som mal stopy, po ktorých som sa mohol vydať.

Znechutený samým sebou som sa unavene vliekol zo svahu, ktorý sa čoraz väčšmi ponáral do tmy. Za hodinu a pol som sa stretol len s tromi autami. Dve z nich boli obrovské nákladné autá naložené drevom a to tretie bol malý traktor. Všetky tri schádzali z kopca, ale nikto na mňa

nezavolať, či sa nechcem zviať. Čo sa mňa týka, bolo to tak lepšie.

Bolo už po siedmej, keď som sa vrátil do penziónu, a úplná tma. Premrzol som do kosti. Šteňa nemeckého ovčiaka vystrčilo z búdy hlavu a zakňučalo obrátené ku mne. Mala oblečené džínsy a môj sveter s okrúhlym golierom a sústredene hrala videohru v spoločenskej miestnosti pri vchode. Miestnosť prerobili zo starého prijímacieho salónu a bol v nej prekrásny kozub. Skutočný kozub, v ktorom sa kúri drevom. V miestnosti boli štyri videohry a dva lacné hracie automaty španielskej výroby, aké dnes už nikde nenájdete.

„Umieram od hladu,“ povedala unavene.

Objednal som večeru a išiel sa okúpať. Ako som sa utieral, po dlhom čase som sa postavil na váhu. Šesťdesiat kíľ. Tak ako pred desiatimi rokmi. Tuk, ktorý som mal na bruchu, počas tohto jediného týždňa zmizol.

Keď som sa vrátil do izby, bola tam už večera. Vyberal som z vriaceho kotlíka kúsky jedla, zapíjal ich pivom a rozprával jej o mestskom salaši a pastierovi, ktorý bol v domobrane. Ľutovala, že jej ušla príležitosť vidieť ovce.

„Vyzerá to tak, že konečne sme len na krok od nášho cieľa.“

„Kiežby si mala pravdu,“ povedal som.

V televízii sme si pozreli Hitchcockov film, vliezli pod perinu a zhasli svetlo. Hodiny na prízemí odbili jedenásť hodín.

„Zajtra musíme skoro vstávať,“ povedal som.

Nič na to neodvetila. V spánku pravidelne dýchala. Nastavil som cestovný budík a pri svetle mesiaca som vyfajčil cigaretu. Bolo počuť len žblnkot rieky. Celé mesto bolo ponorené do hlbokého spánku.

Po celodennom pobežovaní som sa cítil veľmi unavený, ale moja myseľ bola podráždená a nemohol som zaspať. V hlave som mal neutíchajúci zmätok.

V tej tichej tme som zadržal dych a nechal som atmosféru mesta, aby sa okolo mňa rozplynula. Domy sú zanedbané, koľajnice zhrdzavené a na poliach rastie hustá burina. Mesto ukončuje svoju krátku storočnú históriu a prepadá sa do zeme. Tak ako sa pretáča film na začiatok, tak sa tu pretočil čas. Opäť sa tu zjaví jelene, medvede a vlky, čierne krdle kobyliiek ovládnu oblohu a moria bambusového porastu sa budú kolísať v jesennom vetre, kým hustý ihličnatý les bude ukrývať slnko.

Výsledky ľudskej práce zmizli a ostali len ovce. S lesknúcimi sa očami tam stáli v tme a hľadeli na mňa. Nič nehovoriac, na nič nemysliac tam stáli a len na mňa hľadeli. Desaťtisíce oviec. Monotónne cvakanie ich zubov obalovalo Zem.

Hodiny odbili dve nad ránom a ovce konečne zmizli.

A ja som zaspal.

4.

Nešťastná zákruta

Ráno bolo hmlisté a chladné. Súcitil som s ovcami, ktoré sa budú musieť v deň, ako je tento, ponoriť do studeného dezinfekčného prípravku. Možno ovciam nie je zima. Možno im to vôbec neprekáža.

Krátka jeseň na Hokkaide sa chýlila ku koncu. Ťažké sivé oblaky zvestovali sneh. Tým, že som odletel zo septembrového Tokia do októbrového Hokkaida, som úplne prišiel o jeseň roku 1978. Zažil som začiatok jesene a jej koniec, ale nie jej jadro.

Vstal som o šiestej, opláchol si tvár, a kým boli raňajky hotové, sedel som na chodbe a hľadel na rieku. V porovnaní so včeraškom voda v rieke poklesla a bola čistejšia. Na druhom brehu rieky sa rozprestierali ryžové polia. Nepravidelné nárazy ranného vetra vytvárali na poliach z dozretých klasov zvláštnu vlnu tak ďaleko, ako len oči dovideli. Po betónovom moste prešiel traktor a pokračoval smerom k vrchom. Bolo počuť hrkotanie jeho motora. Spomedzi žltých briez vyleteli tri vrany, zakrúžili nad riekou a sadli si na zábradlie. Tie vrany na zábradlí vyzerali ako okoloidúci z avantgardnej drámy. Unavené svojou rolou jedna po druhej zo zábradlia vzlietli a leteli smerom k hornému toku rieky.

Pastierov starý džíp zastal pred hotelom presne o ôsmej. Auto malo prirobenú strechu v tvare škatule, na ktorej bolo vidieť zvyšky nápisu s menom oddielu domobrany.

„Je to zvláštne,“ povedal pastier hneď, ako nás uvidel. „Včera som sa pokúšal dovolať na gazdovstvo v horách, ale nepodarilo sa mi to.“

Ona a ja sme si sadli na zadné sedadlo. V aute smrdel benzín. „Kedy ste tam volali naposledy?“ spýtal som sa.

„Minulý mesiac. Minulý mesiac dvanásteho. Odvtedy som mu ani raz nevolal. Ozve sa on, keď niečo potrebuje. Nadiktuje mi zoznam vecí, ktoré mám kúpiť, a tak.“

„A zvonil ten telefón?“

„Bol hluchý. Chyba bude možno vo vedení. Ak napadlo veľa snehu, tak to nie je vylúčené.“

„Veď ešte nesnežilo.“

Pastier obrátil hlavu smerom k stropu a pokrútil hlavou. „Tak sa poďme teda pozrieť a uvidíme.“

Prikývol som. Výpary benzínu ma začali opantávať.

Prešli sme cez betónový most a pokračovali smerom do kopca tou cestou, ktorou som išiel aj včera. Keď sme prechádzali okolo mestského salaša, všetci traja sme sa pozreli na tabuľu nad vchodom. Na salaši bolo ticho. Predstavil som si ovce, ako tými modrými očami hľadia do tichého priestoru pred sebou.

„Dezinfikovať ich budete až poobede?“

„Hm, nemusím sa s tým ponáhľať. Mám čas, kým nezačne snežiť.“

„Kedy začne padáť sneh?“

„Možno na budúci týždeň, a nebolo by to prekvapenie,“ povedal pastier. S jednou rukou na volante sa zohol a odkašľal si. „Sneh sa však začne valiť až v novembri. Viete, aká je tu zima?“

„Nie,“ odpovedal som.

„Keď sa raz sneh začne valiť, tak sa valí neustále, ako keď sa pretrhne priehrada. Vtedy naozaj niet čo robiť. Môžete len zaliezť do domu a vtiahnuť hlavu medzi plecيا. Tento kraj nie je vhodný na to, aby tu ľudia žili.“

„No vy ste tu celý ten čas žili, nie?“

„Mám rád ovce. Ovce sú milé zvieratá. Ľudí si pamätajú podľa tváre. Keď sa staráte o ovce, jeden rok prejde veľmi

rýchlo a potom to už ide dookola. Na jeseň sa pripúšťajú, potom zimujú, na jar sa im narodí mladé a v lete sa pasú. Keď jahňatá dospejú, tak sa na jeseň pripúšťajú. A tak dokola. Ovce sa každý rok menia, len ja starnem. A čím som starší, tým menej sa mi chce z mesta odísť.“

„Čo robia ovce v zime?“ spýtala sa moja priateľka.

Pastier sa s rukami na volante obrátil a hľadel na ňu s vypleštenými očami, akoby si ju bol práve všimol. Hoci na rovnej asfaltovej ceste nešlo žiadne auto v protismere, zalial ma studený pot.

„Ovce sú celú zimu v ovčiarni,“ povedal pastier a konečne sa obrátil dopredu.

„Nenudia sa?“

„A váš život je nudný?“

„Neviem.“

„Podobne je to aj u oviec,“ povedal pastier. „Na niečo také nemyslia, a aj keby sa zamysleli, nevedeli by to posúdiť. Zimu trávajú prežúvaním sena, močením, hádkami a myslením na jahniatka, ktoré nosia vo svojom bruchu.“

Svah bol čím ďalej strmší, auto prekonávalo samé zákruty. Krajina postupne strácala svoj vidiecky charakter a cestu z oboch strán začali obkolesovať steny tmavého lesa. Z času na čas sa naskytl pohľad na nížiny pod nami.

„Keby tu bol sneh, vôbec by sme tadiaľto neprešli,“ povedal pastier. „Veď prečo by sme vtedy tadiaľto vôbec chodili.“

„Dá sa tu lyžovať alebo liezť?“ spýtal som sa.

„Nie, nedá. Nič tu nie je, a preto sem ani turisti nechodia a mesto upadá. Do polovice šesťdesiatych rokov bolo mesto aktívnym modelom poľnohospodárstva v chladnej oblasti, ale odkedy je prebytok ryže, nikto nemá záujem o poľnohospodárstvo v chladničke. To je prirodzené.“

„A čo sa stalo s píľami?“

„Trpeli na nedostatok pracovných síl, a presťahovali sa na vhodnejšie miesta. Aj dnes nájdete v niekoľkých mestách malé píly, ale nie je ich veľa. Stromy, ktoré tu v

horách zotnú, prevezú cez mesto priamo do Najora a Asahikawy. Preto sú cesty v takom dobrom stave, hoci mesto upadá. Veľké nákladné auto so zimnými pneumatikami zdolá aj zasnežené cesty. Premávajú po nich celý rok.“

Celkom mechanicky som si vložil do úst cigaretu, no omámili ma výpary benzínu vo vzduchu, a tak som ju vrátil do škatuľky. Namiesto toho som si dal citrónový cukrík, ktorý som mal vo vrecku. V ústach som mal zmiešanú chuť citróna a benzínu.

„Hádajú sa ovce?“ spýtala sa moja priateľka.

„To si buďte istá, že áno,“ povedal pastier. „Všetky zvieratá, ktoré žijú v stáde, sa hádajú. V spoločnosti oviec má každá svoje postavenie. Ak je v jednom košari päťdesiat oviec, tak je tam od ovce číslo jeden až po ovcu číslo päťdesiat. A každá z nich si uvedomuje svoje postavenie.“

„Neuveriteľné,“ povedala.

„Aj mne sa takto ľahšie ovládajú. Keď vezmem ovcu číslo jeden, tak ostatné ju v tichosti nasledujú.“

„Prečo sa potom hádajú, keď vedia, aké majú postavenie?“

„Povedzme, že jedna z oviec sa poraní, stratí svoju silu a jej postavenie je ohrozené. Ovce pod ňou zatúžia po vyššej pozícii a začnú sa búriť. Keď k tomu dôjde, trvá to tri dni.“

„Chúd'atá.“

„Striedajú sa. Tá ovca, ktorú zhodili, pravdepodobne tiež niekoho zhodila, keď bola mladá. U mäsiara potom aj tak nezáleží, či to bolo číslo jeden alebo päťdesiat. Všetky sa stretnú pekne na jednom ražni.“

„Hm,“ zamyslela sa.

„Ale najpoľutovaniahodnejší je aj tak plemenný baran. Viete, ako je to v ovčích háremoch, nie?“

„Nie,“ povedali sme.

„Pri chove oviec je najdôležitejšou vecou pripúšťať. Najskôr ich držíte oddelene, ovce s ovcami a barany s

baranmi. Potom vpustíte do košiara s ovcami jedného barana. Väčšinou je to ten najsilnejší baran, baran číslo jeden. Poskytnete tak to najlepšie semeno. Po jednom mesiaci, keď je s prácou hotový, ho opäť vrátite do košiara k baranom. Medzičasom sa však v košiarí vytvorila nová hierarchia. Plemenný baran stratil vďaka pripúšťaniu polovicu svojej hmotnosti, a ak sa dostane do konfliktu, nemôže ho vyhrať. Tak sa všetky barany postavili proti nemu. Chudák.“

„Ako ovce zápasia?“

„Vrážajú jedna do druhej hlavami. Ovce majú čelo ako z ocele a je duté.“

Mlčky nad niečím premýšľala. Možno si predstavovala zápasiace ovce, ako vrážajú vzájomne do seba čelami.

Po tridsiatich minútach jazdy zmizol z cesty asfalt a jej šírka sa zúžila na polovicu. Z oboch strán sa na naše auto začali valiť obrovské vlny tmavého lesa. Teplota vzduchu klesla o niekoľko stupňov.

Cesta bola hrbolatá a auto sa otriasalo ako ručička na seizmometri. Benzín v umelohmotnej bandaske pri našich nohách začal vydávať zlovestný zvuk. Znel ako špliechanie mozgu v lebke. Bolo mi z toho nanič.

Cesta takto pokračovala ešte dvadsať alebo tridsať minút. Nebol som schopný poriadne prečítať, koľko je hodín na mojich hodinkách. Celý ten čas nikto nič nepovedal. Pridržal som sa zo všetkých síl pásu pripevneného na sedadle, kým ona sa silno držala môjho pravého ramena. Pastier sústredene držal volant.

„Vľavo,“ povedal po chvíli pastier. Nechápal som, o čo ide, ale obrátil som zrak smerom doľava. Súvislú stenu hrubého tmavého lesa narúšala priepasť, v ktorej sa pôda strácala v prázdnote. Pohľad na obrovské údolie bol úžasný, ale nebolo v ňom žiadne teplo. V útese chýbal život a z jeho dychu bolo cítiť hrozbu.

Za cestou pred nami sa zjavil kužeľovitý vrch. Jeho vrchol zdeformovala nejaká obrovská sila.

Pastier sa úporne pridŕžal trasúceho sa volantu a bradou ukázal smerom k tomu vrchu.

„Pôjdeme až na jeho druhú stranu.“

Silný vietor, čo fúkal smerom od svahu na pravej strane, nadnášal zdola uschnutú trávku a jemný piesok, ktorý klopkal na okná nášho auta.

Po niekoľkých nebezpečných zákrutách sa svah na pravej strane cesty vedúcej k vrcholu kužeľovitého vrchu náhle zmenil na prudký skalnatý vodopád a potom opäť na skalnatú stenu. Naše auto sa len s ťažkosťami predieralo úzkou cestou zovretou bezvýraznými skalnatými stenami.

Počasiu sa začalo náhle zhoršovať. Bledosivá obloha s odtieňmi modrej sa vyzliekala zo svojho zafarbenia a nadobúdala čoraz pochmurnejšiu farbu, miestami čiernu ako sadza. Vrchy na okolí sa vďaka nej zahalili do tmavého závoja.

Vietor vytváral víry, ktoré hrozivo písali. Z čela som si utrel rukou pot. Aj pod svetlom sa zo mňa len tak lial.

Pastier s pevne zovretými ústami vošiel do veľkej zákruty vpravo. Potom sa zatváril, ako keby niečo začul, nahol sa dopredu a trochu spomalil. Tam, kde sa cesta rozšírila, stúpil na brzdu. Keď sa motor zastavil, ocitli sme sa uprostred mrazivého ticha. Len vietor pofukoval po okolí.

Pastier mal obe ruky na volante a mlčal. Vystúpil z auta a podošvou na topánke poklepal po zemi. Aj ja som vystúpil, postavil sa vedľa neho a hľadel na povrch cesty.

„Zle-nedobre,“ povedal pastier. „Pršalo viac, ako som si myslel.“

Mne sa cesta nezdala až taká vlhká. Naopak, považoval som ju za tvrdú a suchú.

„Vo vnútri je vlhká,“ vysvetľoval. „Je to klam. Na týchto miestach sa veci majú inak.“

„Inak?“

Na otázku neodpovedal, len si z vrečka na kabáte vybral cigarety a škrtol zápalkou. „Skúsme sa trochu prejsť.“

Prešli sme pešo asi dvesto metrov po najbližšiu zákrutu. Bola mi nepríjemná zima. Zips na vetrovke som si vytiahol až ku krku a zdvihol si golier, ale chlad bol neodbytný.

Pastier sa zastavil na začiatku zákruty a s cigaretou v ústach sa zahľadel na skalú na pravej strane. Z prostriedku skaly vytekala voda, ktorá potom pomaly tiekla cez cestu. Voda mala bledohnedú farbu, keďže obsahovala hlinu. Prstom som sa dotkol navlhnutéj skaly. Bola krehká a na dotyk sa rozpadávala.

„Toto je veľmi zákerná zákruta,“ povedal pastier.

„Povrch je kyprý. A nielen to. Dýcha to tu nešťastím. Aj ovce sa tadiaľto boja prejsť.“

Pastier si odkašľal a odhodil cigaretu. „Nechcem vás zarmútiť, ale nemôžeme to riskovať.“

Prikývol som.

„A čo keby sme išli pešo?“

„Problémom nie je chôdza, ale vibrácie.“

Pastier ešte raz dupol nohou o zem. Po chvíli zaznel tupý zvuk. Vychádzala z neho hrôza. „Hm, chodiť sa po tom dá.“

Vrátili sme sa k džípu.

„Odtiaľto sú to ešte štyri kilometre,“ povedal pastier. „Hoci aj so ženou, budete tam o hodinu a pol. Cesta je len jedna a nestúpa príliš. Ľutujem, že vás nemôžem zaviezť úplne hore.“

„To je v poriadku. Ďakujeme vám veľmi pekne.“

„Ostanete tam hore?“

„Nevieme. Možno sa vrátíme už zajtra, možno o týždeň. Uvidíme, ako sa veci vyvinú.“

Dal si do úst ďalšiu cigaretu, ale predtým, ako ju zapálil, odkašľal si. „Buďte veľmi opatrní. Podľa toho, ako to celé vyzerá, sa zdá, že tento rok nasneží skôr. Ak nasneží, tak sa odtiaľto už nedostanete.“

„Dáme si pozor,“ povedal som.

„Pri vchode je poštová schránka. Na jej dne nájdete zastrčený kľúč. Ak tam nikto nebude, vezmite si ho.“

Pod zatiahnutou oblohou sme vyložili z džípu veci. Vyzliekol som si tenkú vetrovku a cez hlavu som si obliekol hrubú bundu s kapucňou. Napriek tomu mi bola stále zima.

Pastierovi sa podarilo otočiť auto na úzkej ceste len s ťažkosťami, pričom niekoľkokrát narazil do skaly. Vždy keď do skaly narazil, kúsok z nej odlomil. Keď sa mu konečne podarilo auto otočiť, zatrúbil a zamával nám. Džíp vošiel do zákruty a zmizol. Ostali sme tam stáť len my dvaja. Mal som dojem, že nás vysadili na konci sveta.

Vaky sme položili na zem a mlčky sa rozhliadli po okolí. Dnom údolia pomaly pretekala striebristá rieka, ktorej brehy lemoval hustý zelený les. Na druhej strane údolia sa vlnili nízke kopce sfarbené jeseňou a za nimi sa nejasne črtali nížiny. Miestami stúpala k oblohe dym z polí, na ktorých sa po žatve spaľovala ryžová slama. Pohľad to bol krásny, ale necítil som sa príjemne. Všetko sa mi to zdalo také vzdialené, také cudzie.

Oblohu úplne zahalil závoj vlhkých oceľovosivých oblakov. Pod nimi prúdili chumáče čiernych oblakov, až sa zdalo, že sa ich možno dotknúť. Uháňali neuveriteľnou rýchlosťou smerom na východ. Oblaky sa prihrnuli od ázijského kontinentu, potom pokračovali ponad Japonské more k Hokkaidu, odkiaľ smerujú k Ochotskému moru. Ako sme hľadeli na oblaky, čo sa valili z jedného miesta na druhé, čoraz viac sme si uvedomovali neistotu skrývajúcu sa v mieste, na ktorom sme stáli. Stačil by jediný závan vetra, a rozpadávajúca sa zákruta prilepená o skalnatú stenu by sa s nami prepadla na dno údolia.

„Ponáhľajme sa,“ povedal som a prehodil si ťažký vak cez plece. Či to bude dážď alebo plúšť, v každom prípade by som chcel byť niekde pod strechou. Nechcel by som zmoknúť v takejto zime.

Rýchlým krokom sme prešli tou hroznou zákrutou. Ako nám vravel pastier, mala v sebe niečo desivé. Najprv sa ten pocit temna zmocnil môjho tela a neskôr som zacítil jeho varovný signál aj v hlave. Bol to ten istý pocit, ako keď sa

brodíte riekou a nečakane stúpíte na miesto s odlišnou teplotou.

Počas tých päťsto metrov, ktoré sme prešli, sa zvuk našich krokov zopár ráz zmenil. Na niekoľkých miestach sme narazili na potôčky, čo križovali cestu ako hady. Hoci sme vyšli zo zákruty, nespomalili sme, chceli sme sa od nej dostať čo najďalej. Len po tridsiatich minútach, keď sa skala zmenila na miernejší svah a zahliadli sme stromy, sme si konečne vydýchli a uvoľnili sa.

Keďže sme zdolali taký kus cesty, so zvyškom sme už nemali problémy. Cesta bola teraz rovná a aj z okolia sa vytratila drsnosť. Postupne sme sa ocitli uprostred pokojnej vysokohorskej pláne. Uvideli sme aj vtáky.

O ďalších tridsať minút sme mali ten zvláštny kužeľovitý vrch za chrbtom a vyšli sme na širokú náhornú plošinu, rovnú ako stôl, ktorú obkolesovali strmé vrchy. Celé to pôsobilo ako obrovský vulkán, ktorého horná časť sa preliačila. Všade naokolo sa rozprestieralo more briez sfarbených jeseňou. Pomedzi brezy sa ťahalo krovie v sviežich farbách a jemný hustý porast. Kde-tu ležala vetrom zvalená, hnedá a rozpadávajúca sa breza.

„Je tu pekne,“ povedala.

Po tej zákrute to tu naozaj vyzeralo krásne.

Kráčali sme po rovnej ceste, čo sa brodila morom briez. Bola taká úzka, že by ňou džíp len-len prešiel, a extrémne rovná. Žiadne zákruty, žiadne strmé svahy. Keď ste sa pozreli pred seba, všetko pohlcoval jeden bod. Aj čierne mračná akoby sa vznášali priamo nad tým bodom.

Všade bolo ticho. Šíry les pohltil aj svišťanie vetra. Čierny tučný vták z času na čas vyplazil červený jazyk a ostrým hlasom preťal okolitú atmosféru. Keď sa stratil z dohľadu, ticho ako mäkká želatína vyplnilo medzeru, ktorá tam na chvíľu po ňom ostala. Opadané lístie na ceste bolo nasiaknuté dažďom spreď dvoch dní. Okrem vtáka nenarúšalo to ticho vôbec nič. Zdalo sa, že cesta aj brezový les nemajú konca. Nízke oblaky, ktoré nám len donedávna naháňali strach, vyzerali medzi stromami iluzórne.

Po pätnástich minútach chôdze sme prišli k číremu potoku. Cez potok viedol pevný most z brezových kmeňov so zábradlím, pri ktorom bola čistinka. Zložili sme vaky a zišli sa napiť k potoku. Takú úžasnú vodu som dovtedy nepil. Bola taká studená, že mi až ruky sčervenali, a sladká, s jemnou príchuťou zeme.

Oblaky pokračovali vo svojej ceste a počasie sa ustálilo. Ona si upravila šnúрку na topánke a ja som sa posadil na zábradlie a zapálil si cigaretu. Z dolnej časti toku som začul šumenie vodopádu. Súdiac podľa hlasitosti to nebol veľký vodopád. Zľava zavial vrtošivý vietor, zašumel opadaným lístím a odfúkol ho trochu doprava.

Keď som dofajčil a chystal sa zhasiť ohorok na zemi, všimol som si, že vedľa mojej topánky je jeden ďalší. Zdvihol som ho a pozorne si ho prezrel. Bola to sploštená Seven Stars. Ohorok nebol vlhký, a teda pochádzal z dní po daždi, zo včerajška alebo bol dnešný.

Pokúsil som sa spomenúť si, aké cigarety fajčil Krysa, ale nevedel som sa rozpamätať ani na to, či vôbec fajčil. Vzdal som to a hodil ohorok do potoka. Prúd ho švihom odniesol preč.

„Čo sa deje?“ spýtala sa.

„Našiel som čerstvý ohorok,“ povedal som.
„Prednedávnom tu niekto presne ako ja sedel a fajčil.“
„Tvoj priateľ?“

„Neviem.“

Sadla si vedľa mňa, vlasy si zhrnula dozadu a po dlhom čase odhalila svoje uši. Šumenie vodopádu sa akoby vytratilo a po chvíli sa opäť vrátilo.

„Ešte stále sa ti páčia moje uši?“ spýtala sa.

Usmial som sa a natiahol som ruky, aby som sa ich dotkol.

„Pravdaže áno,“ odpovedal som.

Po pätnástich minútach chôdze sa cesta aj brezový les náhle skončili. Pred nami ležala pastvina široká ako jazero.

Okolo pastviny bol na každom piatom metri jeden kôl. Všetky ich spájal starý hrdzavý drôt. Zdalo sa, že sme dorazili na tú pastvinu s ovcami. Otvoril som staré drevené vráta a vošiel dnu. Tráva bola mäkká, zem čierna a vlhká.

Nad pastvinou sa vznášali čierne oblaky. V smere ich letu sa vypínali vysoké a strmé vrchy. Uhol pohľadu bol síce iný, ale boli to nepochybne tie isté vrchy ako na Krysovej fotografii. Ani som nemusel vyťahovať fotografiu, aby som sa uistil.

Bol to zvláštny pocit, vidieť na vlastné oči krajinku, ktorú som na fotografii videl niekoľko stokrát. Krajina pôsobila umelým dojmom. Nie preto, že som poznal ten obrázok. Skôr preto, že sa mi zdalo, ako keby ju niekto narýchlo poskladal tak, aby zodpovedala tej na fotografii.

Oprel som sa o drevené vráta a vzdychol som si. Toto je to, čo sme hľadali. Nech to už má akýkoľvek význam, našli sme to.

„Sme tu, však?“ povedala a stisla mi rameno.

„Áno, sme tu,“ povedal som. Viac som už nemusel dodať.

Za pastvinou stál starý drevený dvojposchodový dom v americkom vidieckom štýle. Bol to dom, ktorý Doktor Ovečka postavil pred štyridsiatimi rokmi a potom ho kúpil Krysov otec. Keďže tam na okolí nebolo nič, s čím by som ho porovnal, nebol som schopný odhadnúť z diaľky jeho veľkosť. Dom bol zavalitý a nevýrazný. Čierne mraky vrhali na jeho bielu farbu tmavý tieň. Uprostred manzardovej strechy horčicovej farby, ktorá hraničila s farbou hrdze, sa týčil štvorcový tehlový komín. Namiesto plota ochraňoval dom od dažďa, vetra a snehu živý plot. Dom sa zdal neobývaný. Bol zvláštny. Nepôsobil ani nepríjemne, ani chladne, ani nebol postavený v neobvyklom štýle a ani nebol veľmi zanedbaný. Jednoducho bol čudný. Vyzeral ako veľký tvor, ktorý zostarol, a ani poriadne nevyjadril svoje pocity. Nie že by nevedel, ako ich má vyjadriť, ale skôr, čo má vyjadriť.

Vo vzduchu sa vznášala vôňa dažďa. Bude lepšie, ak sa poponáhľame. Prešli sme krížom cez pastvinu smerom k domu. Od západu neprichádzali iba roztrúsené obláčky, lež mohutné oblaky plné dažďa.

Pastvina bola obrovská. Nech sme kráčali akokoľvek rezko, nezdalo sa nám, že by sme napredovali. Akosi som nebol schopný odhadnúť tú vzdialenosť.

Keď som nad tým tak uvažoval, bolo to prvýkrát, čo sme prechádzali cez takto široké a rovné územie. Všetko v diaľke vyzeralo na dosah ruky. Kfidel vtákov križoval nad našimi hlavami prúd oblakov a smeroval na sever.

Keď sme po dlhom čase konečne dorazili k domu, dážď sa už spustil. Dom bol väčší a starší, než sa zdal z diaľky. Biela farba sa všade olupovala a tá, ktorá opadala, bola vďaka dažďu po dlhom čase sfarbená dočierna. Ak by dom chcel niekto v tomto štádiu premaľovať, musel by predtým odstrániť všetky zvyšky starej farby. No to je vec niekoho iného, nie moja, tak čo nad tým vôbec uvažujem. Dom, v ktorom nikto nebýva, upadá. Tento dom bol nenávratne na ceste úpadku.

V porovnaní s domom, ktorý sa rozpadával, stromy smelo rástli ďalej a tak ako v knihe „Švajčiarska rodina Robinsonovcov“, dom úplne zahaľovali hustými neošetrovanými konármi.

Ani predstaviť som si nedokázal, ako bol pred štyridsiatimi rokmi Doktor Ovečka schopný po tých nebezpečných cestách sem nanosiť materiál potrebný na stavbu. Akú prácu a koľké peniaze musel do tohto domu investovať. Srdce ma zabolelo, keď som si pomyslel na Doktora, teraz zatvoreného v tmavej izbe na druhom poschodí hotela v Sappore. Život Doktora Ovečku bol príkladom nedoceneného života. Stál som v studenom daždi a díval sa na dom.

Tak ako z diaľky, ani zblízka nebolo badať známky toho, že by tam niekto býval. Drevené okenice na veľkých dvojítych podlhovastých oknách boli zvonka pokryté vrstvami jemného prachu. Vďaka dažďu prach stuhol. Na

stuhnutej vrstve sa usadila nová vrstva prachu, na ktorú opäť napršalo.

Vchodové dvere mali na úrovni očí desaťcentimetrové okienko v tvare štvorca, zvnútra zahalené záclonou. Mosadzná guľa na dverách bola tiež celá od prachu, ktorý sa na dotyk so šuchotom zosypal. Guľa na dverách sa kývala ako pokazený zub, ale dvere sa nedali otvoriť. Boli zhotovené z troch dubových dosiek, ale boli pevnejšie, ako vyzerali. Päťou som niekoľkokrát pobúchal po dverách, ale ako som očakával, nebola žiadna odpoveď. Iba čo ma ruka rozbolela. Obrovský dub zakmásal konármi vo vetre a vydal pritom zvuk zosypávajúcej sa kopy piesku.

Ako povedal pastier, kľúč bol na dne poštovej schránky. Bol to starý, mosadzný kľúč, sfarbený dobiela v tých častiach, kde sa ho dotýkali.

„Nie je to nedbanlivosť, nechať kľúč na takom mieste?“ spýtala sa.

„Taký človek sa nenájde, čo by sem prišiel kradnúť a potom to niesol dolu.“

Kľúč vošiel do kľúčovej dierky s prekvapivou ľahkosťou. Obrátil som ho a zámok s cvaknutím povolil.

Okenice boli už dlhý čas zatvorené a vo vnútri bolo neprirodzené šero. Mojim očiam trvalo hodnú chvíľu, kým si zvykli. To šero bolo úplne všade.

Izba bola veľká, priestranná, tichá a voňala ako stará stodola. Tú vôňu si pamätám ešte z detstva. Zrelú vôňu starého nábytku a nepotrebných kobercov. Keď sme za sebou privreli dvere, fičanie vetra sme viac nepočuli.

„Dobrý deň,“ zvolali sme nahlas. „Je tu niekto?“

Zvolali sme zbytočne. Nikto tam nebol. Len nástenné hodiny pri kozube tikali.

Na niekoľko sekúnd som pocítil nevoľnosť. Na tom tmavom mieste mi čas pripadal akosi hore nohami. Niekoľko scén sa v mojej hlave odohralo naraz a vzápätí sa spomienky rozsypali ako suchý piesok. Trvalo to len

okamih. Keď som otvoril oči, všetko bolo v poriadku. Videl som len monotónny sivý priestor, nič viac.

„Si v poriadku?“ spýtala sa ustarostene.

„Áno, som v poriadku,“ povedal som. „Podme sa pozrieť na poschodie.“

Kým ona hľadala vypínač, ja som si prezrel nástenné hodiny, ktoré mali na reťazi pripevnené tri pondusy. Hoci všetky tri boli takmer úplne dolu, no hodiny ešte z posledných síl tikali. Súdiac podľa dĺžky reťazí, pondusom to muselo trvať týždeň, kým sa úplne spustili. To znamená, že pred týždňom tu niekto bol a hodiny natiahol.

Natiahol som hodiny, sadol si na pohovku a vystrel si nohy. Pohovka bola stará, ešte pred vojny, ale sedelo sa na nej pohodlne. Nebola ani mäkká, ani tvrdá, len taká prispôsobivá. Voňala ako ľudská dlaň.

Po chvíli som začul cvaknutie a zažalo sa svetlo. Vyšla z kuchyne. Prehliadla si obývačku, sadla si na pohovku a zapálila si mentolovú cigaretu. Aj ja som si jednu zapálil. Vďaka nej som si ich obľúbil.

„Zdá sa, že tvoj priateľ mal v úmysle tu stráviť zimu,“ povedala. „Letmo som si prezrela kuchyňu, sú tam zásoby paliva a potravín na celú zimu. Ako v supermarkete.“

„Ale po nikom ani stopy.“

„Podme sa pozrieť na poschodie.“

Vyšli sme hore po schodoch pri kuchyni. Ako sme po nich kráčali, naklonili sa v zvláštnom uhle. Keď sme vyšli hore, mali sme dojem, že tam je iná atmosférická vrstva.

„Bolí ma hlava,“ povedala.

„Veľmi ťa bolí?“

„Hm, je to v poriadku. Nemaj strach. Som na to zvyknutá.“

Na poschodí boli tri izby. Naľavo od chodby bola jedna veľká izba a napravo dve malé. Otvorili sme dvere na izbách. V každej bolo len minimálne množstvo nábytku a bola v nich tma. Vo väčšej izbe bola manželská posteľ a skrinka so zásuvkami. Z postelí tam ostal len rám. Akoby sa tu čas zastavil.

V zadnej malej izbe som zacítil ľudskú vôňu. Postel' niekto ustlal, len na vankúši bola mierna priehlbina a pri ňom bola uložená modrá pyžama. Na nočnom stolíku stál starý model lampy a vedľa nej ležala prevrátená kniha. Conradov román.

Vedľa postele stála skrinka so zásuvkami. Boli v nich pánske svetre, košele, nohavice, ponožky a spodná bielizeň. Svetre a košele boli obnosené a miestami sa na švoch rozpadávali, ale boli celkom obstojné. Niektoré z nich som spoznal. Určite to boli Krysove veci. Košeľ a s veľkosťou tridsaťsedem a nohavice s obvodom pásu sedemdesiattri.

Pri okne stál stôl a stolička so starším a jednoduchým dizajnom, aké už dnes len ťažko niekde nájsť. V zásuvke stola bolo lacné plniace pero, tri škatule náplní a listový papier s obálkami. Listový papier bol biely. V druhej zásuvke bola do polovice prázdna fľaštička kvapiek proti kašľu a pár drobných vecí. Tretia zásuvka bola prázdna. Žiadny denník, žiadny zápisník, nič. Vyzeralo to tak, že nepotrebné veci vyhodil. Všetko bolo dokonale uložené. Až príliš. Nepozdávalo sa mi to. Prstom som prešiel po stole a ostal mi na ňom biely prach. Žiadny chumáč prachu. Len prach spred asi jedného týždňa.

Otvoril som okno a okenice. Vietor fúkal silnejšie a čierne oblaky sa vznášali ešte nižšie. Silný vietor sa preháňal po lúke ako divé zviera. Za tým všetkým boli brezy a za nimi vrchy. Ten istý pohľad ako na fotografii, len bez oviec.

Zišli sme dole a sadli si na pohovku. Nástenné hodiny sa na chvíľu rozozvučali a potom odbili dvanásťkrát. Čakali sme mlčky, kým sa posledné odbitie nerozplynulo vo vzduchu.

„Čo teraz urobíme?“ spýtala sa.

„Môžeme len čakať,“ povedal som. „Krysa tu ešte pred týždňom bol. Má tu veci. Určite sa vráti.“

„Ak napadne sneh, tak tu uviazneme na celú zimu a tvoj mesiac času vyprší.“

Bolo to tak.

„Tvoje uši ti nič nenašepkávajú?“

„S nimi nepočítaj. Ak ich otvorím, rozbolí ma hlava.“

„Tak tu teda v pokoji počkáme, kým sa Krysa vráti,“ povedal som.

Čo iné sme mohli urobiť?

Kým ona varila v kuchyni kávu, ja som preskúmal v priestrannej obývačke každý kút. Uprostred jednej zo stien bol skutočný kozub. Nezдалo sa, že by ho bol niekto nedávno použil, ale bol pripravený na použitie kedykoľvek. Cez komín sa do kozuba dostalo niekoľko dubových listov. Pre prípad, že by nebola až taká zima, aby bolo treba zakúriť v kozube, tam bol veľký ohrievač na naftu. Nádrž s palivom bola plná.

Pri kozube bola zabudovaná knižnica so sklenými dverami, plná starých kníh. Vzal som pár z nich do ruky, ale všetko to boli knihy spred vojny bez akejkoľvek hodnoty. Týkali sa hlavne zemepisu, technických vied, histórie, filozofie a politiky. Na iné ako výskum toho, čo taký priemerný intelektuál pred štyridsiatimi rokmi čítal, sa asi nedali použiť. Boli tam aj knihy vydané po vojne, ale tej istej kvality. Len Plutarchove „Životopisy slávnych Grékov a Rimanov“ a „Vybrané grécke tragédie“ a niekoľko ďalších románov dokázalo odolať zubu času a stálo zato. Keď tu však niekto trávi zimu, aj takéto knihy sa môžu zísť. No bolo to po prvý raz v mojom živote, čo som videl takú obrovskú zbierku bezcenných kníh.

Vedľa knižnice bola polica s reproduktormi, zosilňovačom a gramofónom, ktoré boli v móde v polovici šesťdesiatych rokov. Bolo tam asi dvesto starých a doškriabaných platní, ale tie neboli úplne bezcenné. Oproti knihám boli o niečo lepšie. Zapol som elektrónkový zosilňovač, vybral platňu a spustil ihlu. Nat King Cole spieval „South of the Border“. V izbe zavládla atmosféra päťdesiatych rokov.

Stena naproti mala štyri dvojité okná asi stoosemdesiat centimetrov vysoké, umiestnené v pravidelných

rozostupoch. Cez okno bolo vidieť popolavý dážď, ktorý padal na pastvinu. Dážď zosilnel a vrchy sa v diaľke rozmazali.

Izba mala drevenú podlahu a uprostred bol rozprestretý koberec, asi dva a pol krát tri a pol metra veľký, na ktorom bola sedacia súprava a lampa. V jednom z rohov stál pevný jedálenský stôl pokrytý bielym prachom.

Skutočne prázdna izba.

Nenápadné dvere viedli do malej komory. Komora bola naprataná nepotrebným nábytkom, kobercami, riadmi, sadou golfových palíc, gitarou, matracom, zimníkom, turistickými topánkami a starými časopismi. Nechýbala tam ani zbierka otázok na prijímacie skúšky na stredné školy a diaľkovo ovládaný model lietadla. Väčšina tých vecí pochádzala z päťdesiatych a šesťdesiatych rokov.

V tomto dome plynul čas svojsky, podobným spôsobom ako fungovali tie staré nástenné hodiny. Ľudia, ktorí sem náhodne prišli, hodiny natiahli. Kým boli natiahnuté, tikali. Ale keď ľudia odišli a pondusy klesli, čas sa zastavil. Hrudy pozastaveného času sa na podlahe ukladali k ostatným vrstvám miznúceho života.

Vzal som niekoľko starých filmových časopisov a vrátil som sa do obývačky. Jeden z nich uvádzal film „Alamo“, režisérsky debut Johna Wayna, ktorý mal láskavú podporu Johna Forda. John Wayne povedal, že chcel vytvoriť film, ktorý by si Američania uchovali vo svojich srdciach. Kožušinová čiapka, ktorú mal na hlave, mu vôbec nepristala.

Moja priateľka sa objavila s kávou. Sadli sme si oproti sebe a popíjali ju. Kvapky dažďa prerušovane klopkali na okno. Čas začal ubiehať pomalšie, keď sa do izby vkradol chlad. Žlté svetlo lampy sa vznášalo vo vzduchu ako peľ.

„Si unavený?“ spýtala sa.

„Asi,“ povedal som, neprítomne hľadiac von oknom. „Pobehovali sme ako blázni a náhle sme sa zastavili. Neviem si na to privyknúť. Tak sme sa snažili to miesto z

tej fotografie nájsť, a teraz ani po Krysovi, ani po ovci žiadna stopa.“

„Pospí si. Zatiaľ pripravím niečo na jedenie.“

Z druhého poschodia priniesla prikrývku a prikryla ma. Potom nastavila ohrievač na naftu, vložila mi do úst cigaretu a zapálila ju.

„Vzchop sa. Všetko bude v poriadku.“

„Ďakujem,“ povedal som.

A zmizla v kuchyni.

Len čo som ostal sám, moje telo náhle oťaželo. Z cigarety som si potiahol dvakrát a potom som ju zahasil. Prikrývku som si pritiahol až ku krku. Trvalo len niekoľko sekúnd, kým som zaspal.

5.

Jej odchod z vrchov a pocit hladu

Zobudil som sa na pohovke, keď hodiny odbili šesť. Svetlá boli zhasnuté a izba ponorená do polotmy. Celé telo až po končeky prstov som mal stŕpnuté. Tma sa mi vpila do tela cez kožu ako atrament.

Prestalo pršať a cez okno som počul večerný spev vtákov. Len plameň ohrievača vytváral na bielej stene neobyčajné, bledé a predĺžené tieň. Vstal som z pohovky, zapol lampu, vošiel do kuchyne a vypil dva poháre vody. Na plynovom sporáku stál hrniec s prívarkom. Hrnec bol ešte teplý. V popolníku boli dva ohorky mentolových cigariet mojej priateľky.

Inštinktívne som vedel, že z domu odišla. Bola preč.

S oboma rukami na kuchynskom stole som sa pokúsil v hlave si to usporiadať.

Ona tu už nie je, to bolo isté. Žiadne špekulovanie, žiadne dedukovanie, len fakt, že bola preč. Atmosféra prázdneho domu mi to jasne naznačovala. Poznal som nepríjemnú príchuť atmosféry z tých dvoch mesiacov medzi tým, ako odišla odo mňa moja manželka a ako som stretol ju.

Vyšiel som na poschodie, aby som sa uistil a skontroloval jednu izbu za druhou. Aj dvere na šatníkoch som pootváral. Ale jej nebolo nikde. Jej taška na plece a páperová vetrovka boli preč. Aj jej topánky zmizli z predsiene. Nepochybne odišla. Prezrel som všetky miesta,

kde mohla nechať nejaký odkaz, ale nič som nenašiel. Súdiac podľa času, bola už z vrchu dole.

Nebol som schopný pochopiť tú skutočnosť, že bola preč. Práve som vstal a len ťažko sa mi rozmýšľalo, ale aj keby sa mi rozmýšľalo ľahšie, okolo mňa sa diali veci, ktoré presahovali rámec môjho chápania. Jednoducho mi neostávalo iné, len nechať veci plynúť tak, ako plynuli.

Sedel som na pohovke a odrazu som zacítil neuveriteľný hlad. Nebol to obyčajný pocit hladu.

Z kuchyne som zišiel po schodoch do pivnice, otvoril fľašu červeného vína a ochutnal ho. Bolo síce príliš schladené, ale dobré. Vrátil som sa do kuchyne a odkrojil si nožom z chleba na kuchynskom stole. Potom som olúpал jablko. Kým sa prívarok zohrial, vypil som tri poháre vína.

Teplé jedlo som aj s vínom odniesol na stôl do obývačky a navečeral som sa počúvajúc „Perfidia“ v podaní orchestra Percyho Faitha. Po večeri som si odpil z kávy, ktorá ostala v hrnci, a s kartami, ktoré som našiel na kozube, som si zahral pasians. Hru vymysleli v Anglicku v devätnástom storočí, kde bola aj chvíľu populárna, ale pre jej komplikovanosť sa na ňu postupne zabudlo. Podľa výpočtov jedného matematika je šanca na úspech 1: 250 000. Skúsil som to trikrát, ale, samozrejme, neúspešne. Odpratal som karty a riad a vypil som zvyšnú tretinu vína.

Vonku zavládla noc. Zatvoril som okenice, ľahol si na pohovku a vypočul som si niekoľko starých praskajúcich platní.

Vráti sa sem niekedy Krysa?

Možno sa vráti. Veď tu má zásoby potravín a paliva na celú zimu.

Ale to bolo len „možno“. Možno nastali nejaké komplikácie a vrátil sa do mesta alebo sa uchýlil k nejakej žene. Nič nebolo vylúčené.

Nech sa stalo čokoľvek, bol som na nesprávnom mieste. Akurát som v polovici mesiaca, ktorý mám k dispozícii. Nemám ani Krysu, ani ovcu, a ak mesiac, ktorý mi určili, uplynie, potom ma chlapík v čiernom obleku vtiahne do

toho svojho Súmraku bohov. Myslím si, že mňa likvidovať nemá zmysel, ale on to určite urobí. Je to ten typ.

Druhý októbrový týždeň je obdobie, keď mestá vyzerajú najmestskejšie. Keby sa nič nebolo stalo, tak si teraz určite v nejakom bare pochutnávam na omelete a popíjam whisky. Príjemný čas v príjemnom období, večer po daždi, pukot ľadu, pevný barový pult a čas, ktorý plynie pomaly ako mierumilovná rieka.

Uvedomil som si, že som sa zamyslel nad inou verziou samého seba, ako tak sedím v bare, popíjam whisky a na nič na tomto svete nemyslím. Čím viac som na to myslel, tým väčšmi som mal dojem, že tamto Ja som skutočné ja a toto Ja je neskutočné.

Zatriasol som hlavou a zbavil sa tej vidiny.

Vonku vtáky ticho štebotali.

Vyšiel som na poschodie a ustlal si na posteli v malej izbe, ktorú Krysa nepoužíval. Matrac, obliečky a prikrývky boli uložené v skrini pri schodoch.

Nábytok bol identický s tým, ktorý mal v izbe Krysa. Nočný stolík, stôl, skrinka so zásuvkami a lampa. Boli to všetko staré modely, ale produkty doby, keď sa myslelo na funkciu vecí a na ich pevnosť. Žiadne čačky-mačky.

Z okna pri posteli bolo vidieť pastvinu. Prestalo pršať a hustá prikrývka oblakov sa miestami začala pretŕhať. Prekrásny polmesiac kde-tu cez vzniknuté trhliny s krištáľovou čistotou osvetľoval pastvinu. Pripomínal svetlomet osvetľujúci dno hlbokého mora.

Vliezol som do postele oblečený a pozoroval som tento jav, čo sa ustavične ukazoval a strácal. Najprv som si spomenul na moju priateľku, ako prechádza tou nebezpečnou zákrutou a pokračuje sama v ceste dole vrchom. Potom som si predstavil čriedu oviec a Krysu, ako ich fotografuje. Keď mesiac zašiel za oblak a znova sa objavil, aj táto predstava bola už preč.

Pri svetle lampy som si čítal „Dobrodružstvá Sherlocka Holmesa“.

6.

Objav v garáži a myšlienky uprostred pastviny

Duby pred vchodom ako vianočné ozdoby zdobili štebotajúce krdle vtákov patriacich k druhom, ktoré som nikdy predtým nevidel. V rannom svetle sa všetko naokolo ligotalo od vlhkosti.

V jednoduchom hriankovači som si urobil hrianku, na panvicu som dal maslo a upiekol volské oko. Potom som vypil dva poháre hroznového džúsu, ktorý bol v chladničke. Cítil som sa bez nej osamelý, ale fakt, že som bol schopný cítiť samotu, mi bol útechou. Pocit samoty nie je vôbec zlým pocitom. Je ako ticho, ktoré zavládne na dube, keď z neho odletia malé vtáky.

Umyl som taniere, potom som si v kúpeľni zmyl z kútikov úst zvyšky vajíčka a päť minút som si čistil zuby. Po dlhom uvažovaní som sa konečne oholil. V kúpeľni som našiel nové balenie krému na holenie aj žiletky. Boli tam aj zubná kefka, zubná pasta, mydlo, krém a kolínska. Na poličke bolo úhladne uložených desať uterákov rozličnej farby. Všetko podľa Krysovej pedantnosti. Na zrkadle a na umývadle nebola ani jedna škvrna.

To isté sa dalo povedať tak o záchode, ako aj o kúpeľni. Miesta medzi kachličkami boli vydrhnuté dobiela. Výsledok bol skvelý. Z čistiaceho prostriedku v záchodovej mise sa šírila vôňa ginu s citrónom, aký dostanete v drahšom bare.

Keď som vyšiel z kúpeľne, sadol som si na pohovku v obývačke a dal si rannú cigaretu. Vo vaku som mal ešte tri škatuľky Larksiek a nič viac. Keď ich vyfajčím, budem musieť prestať fajčiť. Zapálil som si ešte jednu cigaretu a rozmýšľal som nad tým, aké to bude bez fajčenia. Ranné slnko lahodne hrialo a pohovka sa dokonale prispôsobila môjmu telu. Takto príjemne som strávil asi hodinu. Hodiny odbili deväť.

Začal som chápať dôvod, prečo mal Krysa v dome veci tak poukladané, prečo vybielil miesta medzi kachličkami na záchode, vyžehlil si košeľe, hoci sa tu s nikým nestretával, a holil sa. Ak tu človek stále niečo nerobí, stratí všetok pojem o čase.

Vstal som z pohovky a so založenými rukami som sa prešiel po izbe, no nevšimol som si nič, čo by sa malo dať do poriadku. Všetky miesta, ktoré by bolo treba upratať, Krysa upratal. Hádám aj sadzu zo stropu zmietol.

Dobre teda.

Rozhodol som sa, že sa prejdem po okolí. Počasie bolo krásne. Na oblohe sa vznášalo niekoľko ako štetcom namaľovaných bielych obláčikov a od všadiaľ zaznieval spev vtákov.

V zadnej časti domu bola veľká garáž a pred jej starými dverami ležal ohorok z cigarety. Bol to ohorok zo Seven Stars. Tento bol relatívne starší. Papier sa na ňom rozpadával a filter vytŕčal von.

Spomenul som si, že v dome bol len jeden starý popolník, na ktorom nebolo badať, že by ho bol niekto používal. Krysa nefajčil. Chvíľu som filter obracal v dlani, ale potom som ho hodil späť na zem.

Odstránil som ťažkú závoru na dverách a garáž otvoril. Vnútro bolo priestranné a slnečné lúče, ktoré prenikali cez škáry v stene, nakreslili na čiernej zemi paralelné čiary. Cítil som vôňu benzínu a zeme.

V garáži bola stará Toyota Land Cruiser. Na karosérii a ani na pneumatikách nebola ani štipka blata. Nádrž mala takmer plnú. Rukou som nahmatol miesto, kam Krysa vždy

ukrýval kľúče. Kľúč tam bol, ako som predpokladal. Vsunul som ho do zapalovania, otočil ním a v tom sa ozval príjemný zvuk motora. Čo sa týkalo údržby áut, Krysa to vedel vždy dobre urobiť. Vypol som motor a vrátil kľúč na miesto. Zostal som sedieť na sedadle a rozhliadol som sa okolo seba. V aute nebolo nič nezvyčajné, len mapa, uterák a polovica čokolády. Na zadnom sedadle bol zvitok drôtu a veľké kliešte. Zadné sedadlá boli na Krysu v nezvyčajnom neporiadku. Otvoril som zadné dvere na aute a zo sedadla som pozbieral nečistoty. Pozrel som sa na ne vo svetle, ktoré prenikalo do vnútra cez dieru po uzle v dreve. Vyzeralo to ako náplň do vankúša alebo ako ovčia vlna. Vybral som z vrecka papierovú vreckovku, zabalil do nej tie chumáče a vložil ju do náprsného vrecka.

Nevedel som pochopiť, prečo si Krysa nevzal auto. To, že auto je v garáži, znamená, že buď zišiel z vrchov pešo, alebo nezišiel vôbec. Ani jedna možnosť mi nedávala zmysel. Pred troma dňami bola ešte cesta na útese zjazdná a nechcelo sa mi veriť, že by opustil dom a táboril by niekde na planine pod holým nebom.

Prestal som rozmýšľať, zatvoril som dvere na garáži a vyšiel na pastvinu. Nech by som nad tým premýšľal akokoľvek, z nelogických súvislostí logický záver neodvodím.

Keď sa slnko vyhuplo vysoko na oblohu, z pastviny začala stúpať vodná para. Vrchy za ňou sa zahaľovali do ľahkého oparu a všade voňala tráva.

Prešiel som cez vlhkú trávu do prostriedku pastviny. Tam som narazil na starú pneumatiku. Guma na nej bola už biela a popraskaná. Sadol som si na ňu a poobzeral sa po okolí. Odtiaľto dom vyzeral ako veľká skala vyčnievajúca na pobreží.

Ako som sám uprostred lúky sedel na tej pneumatike, spomenul som si na plavecké preteky na mori, na ktorých som sa zúčastňoval ako dieťa. Pri plávaní medzi dvoma ostrovmi som sa uprostred zvykol zastaviť a obzrieť. A vždy ma ovládol zvláštny pocit. Byť v rovnakej

vzdialenosti od dvoch bodov a uvedomovať si, že na vzdialenej pevnine si ľudia plnia svoje každodenné povinnosti, bolo skutočne zaujímavé. A nehovoriac už o pocite, keď som si uvedomil, ako dobre funguje spoločnosť aj bezo mňa.

Sedel som tam pätnásť minút a potom som sa vrátil do domu. Sadol som si na pohovku v obývačke a pokračoval som v čítaní „Dobrodružstiev Sherlocka Holmesa“.

O druhej hodine prišiel Baran.

7.

Baranov príchod

Hneď potom, ako hodiny odbili dve, niekto zaklopal na dvere. Najprv zaklopal dvakrát a po malej odmlke trikrát.

Chvíľu mi trvalo, kým som si uvedomil, že niekto klopal. Ani na um mi nezišlo, že by niekto mohol klopať na dvere tohto domu. Krysa by neklopal, veď je to jeho dom. Pastier by zaklopal raz, a potom by vošiel dnu bez čakania na odpoveď. Moja priateľka, ani tá nie. Ona to nemohla byť. Ona by vošla potajomky cez dvere v kuchyni a dala by si z kávy. Nebola ten typ, ktorý klope na dvere.

Otvoril som dvere a predom mnou stál Baran. Vyzeral tak, že ho nezaujímalo ani to, že dvere sa otvorili, ani to, že som ich otvoril ja. Stál dva metre od dverí a skúmavo si prezeral poštovú schránku, akoby bola niečím nezvyčajným. Bol o niečo vyšší ako poštová schránka. Mohol mať tak stopäťdesiat centimetrov. A k tomu mal nohy v tvare písmena O.

Okrem toho bol medzi miestom, kde som stál ja, a zemou, kde stál on, pätnásťcentimetrový rozdiel. Mal som dojem, že sa na neho dívam z okna autobusu. Baran podstatné zmeny ignoroval a pokračoval v zanietenej obhliadke poštovej schránky, ktorá bola, samozrejme, prázdna.

„Môžem vojsť dnu?“ spýtal sa rýchlo Baran s hlavou vykrútenou nabok. V hlase som cítil akýsi hnev.

„Nech sa páči,“ povedal som.

Predklonil sa a rezko si rozviazal šnúrky na svojich vibramách. Mal na nich prilepené ako kôrka z koláča tvrdé blato. Topánky vzal do rúk a zručne jednu o druhú obúchal. Hrubé vrstvy blata dopadli s buchnutím na zem. Potom, akoby predvádzal svoje poznatky o pomeroch v dome, si obul papuče, rezko prešiel k pohovke a sadol si. Výraz na jeho tvári prezrádza, že všetko je úžasné.

Baran bol celý oblečený v ovčej koži, ktorá mu na jeho zavalitom tele sedela ako uliata. Ruky a nohy pripevnené ku koži boli imitácie. Aj kapucňa bola napodobenina, ale dva rohy, ktoré boli k nej pripevnené, boli pravé. Z oboch strán kapucne vodorovne trčali ploché uši, ktoré sa zdali pripevnené drôtom. Kožená maska, ktorá mu prikrývala hornú časť tváre, rukavice a ponožky, to všetko bolo čierne. Od krku až po stehná mal zips.

Na prsiach mal vrečko so zipsom, v ktorom mal cigarety a zápalky. Baran si vložil do úst jednu cigaretu Seven Stars, zapálil si ju a povzdychol si. Zašiel som do kuchyne a priniesol som popolník.

„Chceme sa napiť,“ povedal Baran. Zašiel som do kuchyne a priniesol som fľašu Four Roses plnú len do polovice, dva poháre a ľad.

Whisky sme naliali na ľad a bez prípitku sme sa do nej pustili. Baran si po celý ten čas, ako pil, niečo mrmlal pod nos. Jeho nos bol v porovnaní s telom veľký, a keď dýchal, nozdry sa mu rozšírili ako krídla. Očami, ktoré mu vykúkali spod masky, sa nepokojne rozhliadal po izbe.

Keď dopil svoju whisky, trochu sa upokojil. Zahasil cigaretu a oboma rukami si pretrel oči pod maskou.

„Vlna nám vošla do očí,“ povedal.

Nevedel som, čo povedať, tak som ostal ticho.

„Prišli ste sem včera predpoludním, však?“ spýtal sa Baran, stále si pretierajúc oči. „Celý čas sme vás sledovali.“

Baran si na takmer roztopený ľad víťazne nalial z whisky a bez pomiešania ju vypil na jeden hlt.

„A žena poobede sama odišla.“

„Videli ste ju?“

„Nie videli, ale poslali ju preč.“

„Poslali preč?“

„Hm, do dverí na kuchyni sme strčili hlavu a povedali jej, že by mala odísť.“

„Prečo?“

Baran nasrdene stíchol. Otázka „prečo?“ mu pravdepodobne pripadala nevhodná. Kým som premýšľal nad inou otázkou, jeho oči pomaly nadobudli iný lesk.

„Vrátila sa do hotela,“ povedal Baran.

„Povedala vám to?“

„Nič nepovedala, ale je v hoteli Delfín.“

„Ako to viete?“

Baran stíchol. Položil si obe ruky na kolená a zahľadel sa na pohár na stole.

„Vrátila sa teda do hotela Delfín, však?“ spýtal som sa.

„Hm, hotel Delfín je dobrý hotel. Vonia po ovciach,“ povedal Baran.

Opäť sme stíchli. Keď som sa lepšie prizrel, videl som, že koža, ktorú má na sebe, je veľmi zafúľaná a rúno stuhnuté od oleja.

„Nenechala nejaký odkaz, keď odchádzala?“

„Nie,“ povedal Baran a potriasol hlavou. „Ona nič nepovedala a my sme sa nič nepýtali.“

„Keď ste jej povedali, že by mala radšej odísť, tak sa v tichosti pobrala a odišla?“

„Áno. Povedali sme jej, že keď po tom túži, tak by mala odísť.“

„Ale veď sem chcela prísť.“

„To nie je pravda,“ skríkol. „Ona chcela odísť, ale bola veľmi zmätená. Preto sme ju popohnali. Vy ste ju zmiatli,“ povedal Baran, ktorý vstal a dlaňou pravej ruky udrel na stôl. Pohár od whisky sa zošmykol päť centimetrov.

Baran ostal v tej polohe, až kým sa mu z očí nevytratila tá horlivosť, a potom sa zvalil na pohovku.

„Vy ste ju zmiatli,“ povedal tentoraz Baran potichšie. „To nebolo od vás pekné. Vy ničomu nerozumiete. Myslíte iba na seba.“

„Vravíte mi, že sem nemala chodiť?“

„Áno, nemala sem chodiť. Vy myslíte iba na seba.“

Sedel som na pohovke a popíjal whisky.

„Ale čo už teraz. Čo sa stalo, to sa stalo,“ povedal Baran.

„Stalo?“

„Už sa s ňou nikdy nestretnete.“

„Preto, lebo som myslel iba na seba?“

„Áno, lebo ste mysleli iba na seba. Zaslúžite si to.“

Baran vstal, podišiel k oknu, jednou rukou to ťažké okno vysunul hore a nadýchol sa čerstvého vzduchu. Silu, tú mal.

„Počas pekného dňa, ako je tento, by ste mali pootvoriť okná,“ povedal. Potom sa prešiel do polovice izby, zastal pred knižnicou a so založenými rukami sa díval na knihy. Zo zadnej časti jeho kostýmu trčal malý chvost. Zozadu

vyzeral ten tvor ako skutočný baran stojaci na zadných nohách.

„Hľadáš svojho priateľa,“ povedal som.

„Naozaj?“ spýtal sa nezaujato, chrbtom obrátený ku mne.

„Žil tu chvíľu, do minulého týždňa.“

„O ničom nevieme.“

Baran sa postavil pred kozub a zamiešal karty, ktoré boli na ňom položené.

„A zároveň hľadáš ovcu, ktorá má na chrbte hviezdu,“ dodal som.

„Takú sme nevideli,“ odvrkol Baran.

Bolo však zrejmé, že Baran o Krysovi a o tej ovci niečo vie. Nezaujem len predstieral. Odpovedal príliš rýchlo a jeho tón znel neprirodzene.

Zmenil som stratégiu. Tváril som sa, že ma chlapík nezaujíma, zívól som si, vzal knihu zo stola a začal si v nej listovať. Baran znervóznel a vrátil sa na pohovku. Chvíľu v tichosti pozoroval, ako čítam knihu.

„Je zaujímavé čítať knihy?“ spýtal sa.

„Hm.“

Baran sa upokojil a ja som pokračoval v čítaní.

„Pred chvíľou sme zrevali,“ povedal Baran tichým hlasom. „Niekedý sa v nás ovčia časť dostane do konfliktu s tou ľudskou, a potom sa to tak skončí. Nemysleli sme to zle. A k tomu nás ešte vy začnete obviňovať.“

„To je v poriadku,“ odvrkol som.

„Je nám ľúto, že sa s ňou už viac nestretnete, ale to nie je naša vina.“

„Hm.“

Vytiahol som z vaku tri škatuľky Larksiek a podal ich Baranovi. Bol trochu prekvapený.

„Ďakujem. Takéto sme ešte nefajčili. A vy ich nepotrebuje?“

„Prestal som fajčiť,“ povedal som.

„Dobre ste urobili,“ prikývol vážne. „Je to zdraviu škodlivé.“

Baran si opatrne vložil cigarety do vrečka na rukáve. Tá časť rukáva nadobudla štvorcový tvar.

„Ja sa naozaj musím stretnúť so svojím priateľom. Prišiel som sem kvôli tomu zďaleka.“

Baran prikývol.

„A to isté platí aj o tej ovci.“

Baran opäť prikývol.

„Ale vy o nich nič neviete, však?“

Baran pokrútil hlavou a zatrepotal falošnými ušami. No tentoraz to popieral menej kategoricky.

„Je tu krásne,“ zmenil Baran tému. „Krajina je krásna, vzduch je čistučký. Aj vám sa tu určite zapáči.“

„Áno, je tu pekne,“ povedal som.

„V zime je tu ešte krajšie. Naokolo je len sneh a všetko zamrzne. Všetky zvieratá spia a niet tu ani jedného človeka.“

„Ste tu celú zimu?“

„Uf.“

Rozhodol som sa, že sa ho už na nič nespýtam. Baran bol ako zviera. Keď som sa ja priblížil, on sa vzdialil, keď som sa ja vzdialil, on sa priblížil. Keďže som nemal nikam namierené, nemusel som sa ponáhľať. Na zisťovanie som mal dostatok času.

Baran si ľavou rukou z jedného prsta po druhom stiahol z pravej ruky čiernu rukavicu. Po niekoľkých potiahnutiach si rukavicu zvliekol a pod ňou sa zjavila suchá a tmavá ruka. Malá, ale mäsitá. Od koreňa palca až do prostriedku mal na chrbte ruky starú jazvu po popálení.

Baran sa díval na chrbát svojej ruky, potom ruku obrátil a hľadel na svoju dlaň. Presne tak, ako to robieval aj Krysa. No Krysa určite nebol Baran. Rozdiel v ich výške bol viac ako dvadsať centimetrov.

„Ostávate tu?“ spýtal sa Baran.

„Nie, ak nájdem svojho priateľa alebo tú ovcu, odídem odtiaľto. Kvôli tomu som sem prišiel.“

„Zima je tu krásna,“ zopakoval Baran. „Biela a trblietavá. A všetko zamrzne.“

Baran sa zachichotal a nozdry sa mu rozšírili. Z úst mu vykúkali špinavé zuby. Predné zuby mu chýbali. V spôsobe jeho rozmýšľania bolo niečo nevyrovnané, vďaka čomu vzduch v izbe pôsobil tak, že raz sa sťahuje, inokedy zasa expanduje.

„Už musíme ísť,“ povedal zrazu. „Vďaka za cigarety.“

V tichosti som prikývol.

„Dúfame, že skoro nájdete svojho priateľa a tú ovcu.“

„Keby ste sa niečo dozvedeli, dajte mi vedieť.“

Baran znervóznel. „Hm, hm. Určite. Dáme vedieť.“

Prišlo mi to celé smiešne, ale smiech som dokázal potlačiť. Baran bol zlý klamár.

Navliekol si rukavicu a vstal. „Vrátime sa. Nevieme síce kedy, ale vrátime sa.“ Potom sa mu zahmlili oči. „Nebudeme vás vyrušovať, však nie?“

„Samozrejme, že nie,“ v rýchlosti som potriasol hlavou. „Rád sa s vami stretnem.“

„Tak teda prídeme,“ dodal Baran a zabuchol za sebou dvere. Skoro si privrel chvost, ale nakoniec vyšiel aj s ním.

Pozrel som sa cez štrbinu v okenici a videl som, ako stojí pri poštovej schránke. A podobne ako vtedy, keď sem prišiel, si obzeral jej dobiela olúpanú škatuľu. So šuchotom si napravil svoj kostým a rýchlo prešiel cez pastvinu smerom do lesa na východ. Ploché uši mu nadskakovali ako odrazový mostík na plavárni. S pribúdajúcou diaľkou sa premenil na biely bod, až sa nakoniec zamiešal medzi brezové kmene tej istej farby.

Hoci sa Baran už stratil, ja som ešte stále hľadel na pastvinu a na brezy. Čím viac som sa díval, tým viac sa mi zdalo, že Baran tu ani nebol.

Na stole však bola fľaša whisky, ohorky po Seven Stars a na pohovke ležalo niekoľko chumáčov ovčej vlny. Porovnal som vlnu, ktorú som našiel na zadnom sedadle Land Cruisera, s tou z pohovky. Bola to tá istá vlna.

Aby som si to v hlave urovnal, po jeho odchode som zašiel do kuchyne a urobil si fašírku. Cibuľu som nakrájal

na malé kúsky a opiekol ju na panvici. Medzitým som vybral z mrazničky hovädzie mäso, rozmrazil ho a zomlel v mlynčeku na mäso nožmi strednej veľkosti.

Kuchyňa bola úhl'adná, ale v porovnaní s priemerom bola lepšie vybavená kuchynskými prístrojmi i koreninami. Keby cestu vydláždili, dala by sa tu otvoriť reštaurácia v štýle vysokohorskej chaty. Nebolo by vôbec zlé jesť pri otvorenom okne s výhľadom na stádo oviec a na modrú oblohu. Rodiny s deťmi by sa mohli hrať na lúke s ovečkami, páry milencov by sa prechádzali v brezovom lese. Úspech by bol zaručený.

Krysa by to manažoval a ja by som varil. Aj Baranovi by sme našli nejakú prácu. Jeho kostým by sa k vysokohorskej reštaurácii dokonale hodil. A kvôli ovciam by sa k nám z praktických dôvodov pridal aj pastier. Psa by sme tiež potrebovali. Aj Doktor Ovečka by nás mohol prísť navštíviť.

Opeká som cibuľku, miešal ju varechou a takto som premýšľal.

Potom som si so žiaľom spomenul na moju priateľku s prekrásnymi ušami, ktorú som stratil možno naveky. Baran mal asi pravdu. Mal som sem prísť sám. Asi som mal... Potriasol som hlavou a myslel ďalej na reštauráciu.

Keby sa mi sem podarilo dostať Jaya, určite by sme prosperovali. Všetko by sa krútilo okolo neho a okolo zhovievavosti, súcitu a pochopenia.

Kým cibuľa vychladla, sadol som si k oknu a zahľadel sa na pastvinu.

8.

Vietor a jeho zvláštne cesty

Tri ďalšie dni uplynuli bez jedinej udalosti. Vôbec nič sa neudialo. Baran sa neukázal. Varil som, jedol som, čítal knihu, a keď sa zotmelo, dal si whisky a išiel spať. Vstal som ráno o šiestej, prebehol sa po obvode pastviny do jej polovice, osprchoval sa a oholil.

Vzdych na rannej pastvine bol čoraz chladnejší. Čerstvo zožltnutých listov na brezách bolo každým dňom menej, lebo pomedzi vyschnuté konáre sa preháňal prvý zimný vietor, ktorý potom smeroval ponad planinu juhovýchodným smerom. Počas behu som sa uprostred pastviny zastavil a započúval sa do jasného hlasu vetra. Už sa nevracaj, znel odkaz. Krátka jeseň sa už skončila.

Pre nedostatok pohybu a preto, že som prestal fajčiť, som za prvé tri dni pribral dve kilá. Vďaka behaniu sa mi podarilo jedno kilo zhodiť. Bolo ťažké nefajčiť, ale keďže v okruhu tridsiatich kilometrov nebola trafika, tak nič iné ako vydržať mi neostávalo. Vždy keď som si chcel zapáliť, pomyslel som si na ňu a na jej uši. V porovnaní s tým, o čo som doposiaľ prišiel, cigarety sa mi zdali triviálnosťou. V skutočnosti aj boli.

Mal som veľa voľného času, a tak som varil najrozličnejšie jedlá. V rúre som upiekol hovädziu pečienku. Rozmrazil som lososa a dal ho do marinády. Pretože som nemal čerstvú zeleninu, pohľadal som na lúke voňavé byliny, pomiešal ich so sušenými sardinkovými vločkami a udusil ich. Naložil som kapustu. Pre prípad, že

sa ukáže Baran, pripravil som najrozličnejšie občerstvenie k alkoholu. Ten sa však nezjavil.

Väčšinu popoludní som trávil tým, že som sa díval z okna na pastvinu. Keď som hľadel na pastvinu dlhší čas, začal som mať vidiny, že každú chvíľu sa z brezového lesa niekto nečakane vynorí a prebehne cez pastvinu sem. Zväčša to bol Baran, niekedy Krysa alebo moja priateľka. Občas to bola ovca s hviezdou na chrbte.

Nikto sa nezjavoval. Len vietor sa preháňal ponad pastvinu. Mal som dojem, že pastvina je pre vietor špeciálnym priechodom. Vietor sa ňou prehnať, a ani sa neobzrel späť, ako keby niesol veľmi dôležité posolstvo.

Siedmy deň po mojom príchode na planinu napadol prvý sneh. V to ráno bolo mimoriadne bezvetrie a na zatiahnutej oblohe viseli mračná olovenej farby. Sneh začal padať potom, ako som sa vrátil z ranného behu, osprchoval som sa a popíjajúc kávu počúval som platne. Bol to ľadový sneh, na okenné sklo dopadal s klopkaním. Zdvihol sa vietor a začal naháňať sneh, ktorý potom rýchlo dopadal na zem v tridsaťstupňovom uhle. Sneh pripomínal diagonálny vzor na baliacom papieri z obchodného domu. Medzičasom sa strhla snehová búrka a vonku sa všetko sfarbilo dobiela. Vrchy aj les zmizli z dohľadu. To nebol ten sniežik, ktorý niekedy padá v Tokiu, ale poriadny severský snežisko. Zakryje úplne všetko a zem zamrazí až do jadra.

Keď som sa na ten sneh díval dlhšie, začali ma bolieť oči. Zatiahol som závesy a pri ohrievači som si čítal knihu. Platňa dohrala, ihla sa vrátila na svoje miesto a v izbe zavládlo neuveriteľné ticho. Ticho, ktoré pravdepodobne nasleduje po tom, ako vymrú všetky živé bytosti. Odložil som knihu a zrazu sa mi len tak zachcelo prejsť sa po dome. Z obývačky som prešiel do kuchyne, potom som si prezrel komôrku, kúpeľňu, pivnicu. Pokračoval som na druhom poschodí, kde som pootváral dvere na izbách. Nikoho tam nebolo, okrem ticha, ktorým všetko nasiaklo, ako keby to bol nejaký olej. Nebolo ale všade to isté ticho. V každej miestnosti bolo iné v závislosti od jej veľkosti.

Bol som tam úplne sám. Sám, ako ešte nikdy predtým. Počas týchto dvoch dní som si veľmi túžil zapáliť, ale nemal som cigarety. Tak som pil čistú whisky bez ľadu. Keby som takto strávil celú zimu, skončil by som ako alkoholik. Ale v dome nebolo toľko alkoholu, že by sa zo mňa stal alkoholik. Tri fľaše whisky, jedna fľaša brandy, dvanásť plechoviek piva a nič viac. Možno aj Krysa si myslel to isté.

Ešte stále pije môj kolega? Podarilo sa mu zreorganizovať firmu a vrátiť sa k skromnej prekladateľskej agentúre tak, ako som mu to navrhoval? Možno to tak urobil. Podarilo sa mu to bez problémov aj bezo mňa? Čo už, keď sa to takto medzi nami skončilo. Strávili sme spolu šesť rokov a teraz je opäť na začiatku.

Poobede prestalo snežiť. Sneženie sa zastavilo z ničoho nič, tak ako sa aj spustilo. Hrubé oblaky miestami popraskali ako hlina a cez trhliny na lúku zostúpili impozantné slnečné lúče, ktoré sa po nej pohybovali. Pohľad to bol krásny.

Keď som vyšiel von, tvrdý sneh bol rozsypaný na zemi ako cukríky. Miestami bol stvrdnutý vo väčších kôpkach, ako keby sa odmietal roztopiť. Kým však hodiny odbili tretiu, takmer všetok sneh sa roztopil. Zem bola vlhká a podvečer slnko zahalilo pastvinu do jemného svetla. Vtáky štebotali, akoby sa práve dostali na slobodu.

Po večeri som si z Krysovej izby požičal knihu „Ako piecť chlieb“ a román od Conrada, sadol si na pohovku v obývačke a čítal. Keď som sa dostal do jednej tretiny románu, narazil som na desať krát desaťcentimetrový výstrižok z novín, ktorý Krysa použil namiesto záložky do knihy. Dátum na ňom nebol, ale podľa farby papiera pochádzal relatívne z nedávnych novín. Obsah výstrižku sa týkal miestnych správ. V hoteli v Sappore sa má konať sympóziu o starnúcej spoločnosti a v Asahikawe sa bude konať štafetový beh. A niekde inde bude prednáška o kríze na Blízkom východe. Nič, čo by zaujímalo Krysu alebo

mňa. Na zadnej strane boli inzeráty. Zívol som si, privrel knihu a v kuchyni som si prihnal zvyšok kávy.

Po prvý raz som si uvedomil, že noviny som čítal po dlhom čase a že som celý týždeň nesledoval, čo sa deje vo svete. Žiadne rádio a televízor, žiadne noviny a časopisy. Tokio mohlo byť zničené nukleárnou zbraňou, svet mohla zasiahnuť epidémia, alebo Mart'ania mohli okupovať Austráliu, a ja by som o ničom nevedel. Mohol som síce zájsť do garáže a počúvať tam rádio v Land Cruiseri, ale akosi sa mi nechcelo. Čo sa má stať bez môjho vedomia, tak o tom nemusím vedieť. Ja som mal iné, dôležitejšie obavy, nad ktorými som uvažoval.

Niečo ma vo vnútri zožieralo. Bol to pocit, ako keď niečo prejde pred očami človeka, ale on si to nevšimne, lebo je ponorený do svojich myšlienok. No v podvedomí sa zaznamenalo, že sa niečo mihlo sietnicou. Pohár od kávy som vložil do umývadla a vrátil sa do obývačky. Ešte raz som vzal výstrižok z novín do ruky a pozrel sa naň. Na opačnej strane stálo:

Krysa, ozvi sa.
Súrne!
Hotel Delfín 406

Kúsok papiera som vrátil do knihy a klesol som na pohovku.

Krysa vedel, že ho hľadá. Otázka je, ako sa k tomuto oznamu dostal. Možno naň narazil náhodou, keď zišiel z hôr. Alebo niečo hľadal a prezeral si noviny spred niekoľkých týždňov?

Ale prečo sa so mnou nespojil? Bol som v tom čase, keď sa mu ten článok dostal do rúk, už preč z hotela Delfín? Alebo sa so mnou nevedel spojiť preto, lebo mal problémy s telefónom?

Nie. Krysa nechcel so mnou nadviazať spojenie. Na základe toho, že som bol v hoteli Delfín, Krysa mohol predvídať, že sa sem dostanem, a teda, ak sa chcel so mnou

stretnúť, tak mohol na mňa počkať, alebo aspoň nechať odkaz.

Hlavnou vecou je, že Krysa sa so mnou z nejakej príčiny nechcel stretnúť. Zároveň ma však neodmietal. Ak by nechcel, aby som tu ostal, tak mi v tom mohol niekoľkými spôsobmi zabrániť. Je to predsa jeho dom.

Zápasiac s týmito dvoma otázkami zahladel som sa na sekundovú ručičku hodiniek a pozoroval ju, ako pomaly prechádza po ciferníku. Ručička obišla celý ciferník, ale na jadro veci som nedokázal prísť.

Baran niečo vedel. V tom som si bol istý. Ako by mohol niekto, kto sledoval môj príchod, nevedieť, že tu Krysa skoro pol roka žil?

Čím viac som o tom premýšľal, tým viac sa mi zdalo, že Baranovo konanie odráža Krysovu vôľu. Baran poslal moju priateľku z hôr preč a nechal ma tu samého. Jeho zjavenie bolo určite predzvesťou niečoho. Okolo mňa sa k niečomu schyľovalo. Niekto tu okolo mňa zametal a upratoval. Niečo sa malo stať.

Zhasol som svetlá, vyšiel na poschodie, vliezol do postele a hľadel na mesiac, sneh a pastvinu. Cez štrbinu v oblakoch som videl ligot chladných hviezd. Otvoril som okno a nadýchal sa vône noci. V diaľke som popri šuchote listov začul akýsi hlas. Nebol to ani hlas vtáka, ani rev zvieraťa, ale nejaké tajomné volanie.

Takto som strávil v horách svoj siedmy deň.

Ráno som vstal, prebehol sa po lúke, osprchoval som sa a naraňajkoval. Ráno ako tie ostatné. Obloha bola zatiahnutá ako predošlý deň, ale teplota o niečo stúpila. Na sneh to nevyzeralo.

Na džínsy a sveter som si obliekol bundu s kapucňou, obul si tenisky a prešiel krížom cez pastvinu. Vydal som sa smerom na východ k miestu, kde sa Baran stratil, a vošiel som do lesa. Nebol tam ani chodník, ani stopy po človeku. Kde-tu ležali na zemi staré spadnuté brezy. Povrch zeme bol rovný až na asi meter širokú úžľabinu, ktorá

pripomínala vyschnuté dno rieky alebo pozostatok priekopy. Kľukato sa hadila lesom niekoľko kilometrov. Miestami sa prehĺbila, miestami bola plytká a jej dno pokrývala po členok siahajúca vrstva suchého listia. Priehlbina vyúsťovala k hrebeňovej ceste, ktorú po oboch stranách lemovali vyschnuté žľaby. Bucľaté vtáky so šuchotom prebehovali cez chodník a mizli v húštine. Kde-tu v lese blčali ohnivočervené azalky.

Po hodine chôdze som stratil zmysel pre smer. Takto Barana asi nenájdem. Kým som začul žblnkot vody, kráčal som popri vyschnutej úžľabine, ale keď som natrafil na rieku, sledoval som ju po prúde. Ak si správne pamätám, tak by som mal natrafiť na vodopád. V jeho blízkosti je cesta, po ktorej sme sem prišli.

Už po desiatich minútach som začul vodopád. Horský potok sa trieštil o skaly a miestami vytváral ako ľad studené jazierka. Ryby som nevidel, len na povrchu jazierok niekoľko suchých listov plávalo do kruhu. Prešiel som z jednej skaly na druhú, zišiel dolu k vodopádu, potom som sa vyšplhal po šmykľavom brehu hore a vyšiel na cestu.

Pri moste sedel Baran a hľadel na mňa. Cez plece mal prehodenú plachtu napchatú drevom na kúrenie.

„Keď sa budete veľa potulovať, natrafíte na medveďa,“ povedal Baran. „Po okolí sa jeden poneviera. Včera poobede sme našli stopy. Ak sa chcete prechádzať, tak si zaveste okolo pása zvonček, ako ho máme my.“

Baran zazvonil zvončekom, k boku pripevneným zapínacím špendlíkom.

„Hľadal som vás,“ povedal som, keď som sa nadýchol.

„Ja viem,“ odvrkol. „Videli sme, ako nás hľadáte.“

„Prečo ste sa teda neozvali?“

„Vy ste boli ten, ktorý nás chcel nájsť. Tak sme boli ticho.“

Baran si z vrecka vybral cigaretu a s chuťou si zafajčil. Sadol som si vedľa neho.

„Bývate tu?“

„Hm,“ súhlasil, „no nikomu to nepovedzte. Nikto o tom nevie.“

„Ale môj priateľ o vás vie.“

Ticho.

„Je to veľmi dôležité.“

Ticho.

„Ak ste priateľom môjho priateľa, tak aj my sme priatelia, nie?“

„Bude to tak,“ dodal opatrne. „Určite to tak bude.“

„A ak ste mojím priateľom, tak mi predsa nebudete hovoriť klamstvá, však?“

„Hm,“ dodal zmätene Baran.

„Priateľ predsa neklame.“

Baran si jazykom oblízal vyschnuté pery. „Nemôžeme vám nič povedať. Naozaj, je nám to ľúto, ale nemôžeme vám nič povedať. Nesmieme vám nič povedať.“

„Nieкто vám zakázal hovoriť?“

Baran stíchol, ako keď sa privrie mušľa. Vietor šušťal v korunách vyschnutých stromov.

„Nikto nás nepočúva,“ zašepkal som.

Baran sa mi zahľadel do očí. „Vy neviete nič o tom, ako to v týchto končinách chodí, však nie?“

„Neviem.“

„Teda, toto nie je obyčajné miesto. To by ste si mali dobre zapamätať.“

„Veď predtým ste mi predsa povedali, že toto je krásne miesto.“

„Pre nás áno,“ povedal Baran. „My môžeme žiť len tu, nikde inde. Keby nás odtiaľto vyhнали, my by sme nemali kam ísť.“

Baran stíchol. Mal som dojem, že viac z neho vytiahnuť bude nemožné. Pozrel som sa mu na plachtu naplnenú kurivom.

„Týmto si v zime kúrite?“

Ticho prikývol.

„Žiadny dym som nevidel.“

„Ešte sme oheň nenakládli. Až keď napadne prvý sneh. Ale aj keď nasneží, nebudete vidieť dym z ohňa, ktorý nakladáme. Existuje spôsob, ako to urobiť.“

Baran sa pyšne usmial.

„Kedy sa tu začne hromadiť sneh?“

Baran sa najprv pozrel na oblohu a potom na mňa.
„Tento rok nasneží skôr ako obvykle. O takých desať dní.“

„O desať dní teda cesta zamrzne?“

„Pravdepodobne. Nikto sa nedostane ani hore, ani dolu. Prekrásne obdobie roka.“

„A žijete tu dlho?“

„Dlho,“ odpovedal Baran. „Už veľmi dlho.“

„A čo jete?“

„Paprade, plody, vtáky, malé ryby a kraby.“

„A nie je vám zima?“

„V zime je zima, nie?“

„Keby ste niečo potrebovali, ja sa rád s vami podelím o to, čo mám.“

„Ďakujeme, ale teraz nič nepotrebujeme.“

Baran sa zrazu postavil a vykročil v smere pastviny. Aj ja som vstal a nasledoval ho.

„Prečo žijete tu tak ukryto?“

„Určite sa nám budete smiať, keď vám to povieme.“

„Nebudem sa smiať,“ povedal som. Ani mi nenapadlo niečo, čomu by som sa mohol smiať.

„A nikomu to neprezradíte?“

„Nikomu to neprezradím.“

„Nechceli sme ísť do vojny.“

Chvíľu sme kráčali v tichosti. Ako sme tak vedľa seba išli, jeho hlava sa nadvihovala popri mojom ramene.

„Do vojny s kým?“ spýtal som sa.

„Nevieme,“ a odkašľal si. „Ale do vojny ísť nechceme. Preto sme ako baran. A baran patrí sem.“

„Ste z Džunitaki?“

„Áno, ale nikomu to nehovorte.“

„Nepoviem,“ dodal som. „V meste sa vám nepáči?“

„V meste tam dole?“

„Áno.“
„Nepáči sa nám. Je plné vojakov,“ povedal Baran a ešte raz si odkašľal. „A vy ste prišli odkiaľ?“
„Z Tokia.“
„Počuli ste o vojne?“
„Nie.“
Zdalo sa, že Baran teraz stratil o mňa záujem. Kým sme prišli k pastvine, už sa ma viac na nič nepýtal.
„Môžem vás pozvať do domu?“ spýtal som sa.
„Musíme sa pripraviť na zimu,“ povedal. „Sme veľmi zaneprázdnení. Inokedy.“
„Musím sa stretnúť so svojím priateľom,“ povedal som.
„Mám dôvod, prečo sa s ním v priebehu budúceho týždňa musím stretnúť.“
Baran odmietavo pokrútil hlavou a zatrepotal ušami.
„Ľutujeme, ale ako sme vám už povedali, my naozaj nemôžeme.“
„Alebo ho aspoň informujte.“
„Hm,“ zamyslel sa Baran.
„Ďakujem vám pekne,“ povedal som.
A rozišli sme sa.
„Ak pôjdete von, nezabudnite na zvonček,“ povedal Baran, keď odchádzal.
Ja som sa vrátil rovno do domu a Baran zmizol v lese smerom na východ ako predtým. Rozdeľovala nás tichá zelená pastvina zahalená do farieb zimy.

V to popoludnie som upiekol chlieb. Kniha „Ako piecť chlieb“, ktorú som našiel v Krysovej izbe, bola veľmi dobrá. Na obale stálo: „Keď viete čítať, aj chlieb dokážete upiecť.“ A skutočne to bolo tak. Podľa inštrukcií sa mi chlieb bez problémov podarilo upiecť. Ako rozvoniaval, v dome začínalo byť útulnejšie. Jeho chuť nebola na začiatočníka zlá. V kuchyni bol dostatok múky aj kvasníc, a aj keby som tu uviazol na celú zimu, tak by som sa nedostatku chleba nemusel obávať. Aj ryže a špagiet bolo viac ako dost.

Na večeru som si dal chlieb, šalát, šunku, vajíčka a nakoniec broskyňový kompót.

Na druhý deň ráno som uvaril ryžu a urobil pilaf z lososa z konzervy, morských rias a hríbov.

Na obed som si dal syrový koláč zmrazený v mrazničke a silný čaj s mliekom.

O tretej hodine som si dal orieškovú zmrzlinu s likérom Cointreau.

Večer som v rúre upiekol kurča a dal si Campbellovu polievku.

Po troške som priberal.

Na deviaty deň som si popoludní obzeral knihy v knižnici, keď som si všimol, že jednu z tých starých kníh niekto nedávno čítal. Obal mala oprášeny a z radu kníh nenápadne vyčnievala.

Vytiahol som ju z knižnice, sadol si na pohovku a zalistoval v nej. Boli to „Dejiny panázijského hnutia“, vydané počas vojny. Papier mala mizerný, a keď som v nej listoval, šíril sa z nej pach plesne. Tak ako som od vojnového vydania očakával, obsah bol jednostranný, bez štipky objektívnosti a taký nudný, že po troch stranách sa človeku zívalo. Na niektorých miestach chýbali slová. O dvadsiatom šiestom februári nebol spomenutý ani riadok.

Ako som tak v knihe listoval, v jej zadnej časti som objavil založený biely poznámkový list. Po samých starých zožltnutých listoch mi ten biely list papiera pripadal ako malý zázrak. Označoval zoznam na pravej strane knihy, ktorý uvádzal známych i neznámych príslušníkov panázijského hnutia, ich mená, dátumy narodenia a trvalé bydliská. Prezrel som si zoznam zhora nadol a niekde uprostred som narazil na Učiteľovo meno. Toho Učiteľa s ovcou, kvôli ktorému som teraz tu. Ako trvalé bydlisko mal uvedené Hokkaidó, mesto Džunitaki.

Omráčený som knihu zložil do lona. V hlave som nedokázal sformulovať žiadne slová. Mal som pocit, že zozadu ma niekto zo všetkých síl tresol do hlavy.

Mal som si to všimnúť. Mal som si to hneď uvedomiť. Hneď ako som počul, že Učiteľ pochádza z chudobnej roľníckej rodiny na Hokkaide, mal som si to skontrolovať. Nech sa Učiteľ akokoľvek šikovne snažil svoju minulosť vymazať, určite musel existovať spôsob, ako to zistiť. Tajomník v čiernom obleku by to bol určite hneď zistil.

Alebo možno ani nie.

Potriasol som hlavou.

Som si istý, že to mal zistené. Až tak neopatrný by nebol. Nech by to bola akákoľvek maličkosť, nepochybne by bral do úvahy všetky možnosti. Tak ako to urobil v súvislosti so mnou.

On už o všetkom vedel.

To sa nedá poprieť. Napriek tomu si dal tú námahu, aby ma presvedčil, vydieral, len aby ma dostal až sem. Ale prečo? Ak by sa malo niečo urobiť, on by to určite vykonal šikovnejšie ako ja. A nech ma musel použiť z akéhokoľvek dôvodu, prečo mi hneď na začiatku nepovedal, kde sa toto miesto nachádza?

Keď som sa zbavil zmätku, začal sa ma zmocňovať hnev. Mal som dojem, že toto celé je jedna groteska. A Krysa niečo vedel, a chlap v čiernom obleku tiež. Len ja, nič netušiac, som stál uprostred tohto celého. To, čo som predpokladal alebo robil, bolo úplne od veci. Napokon, to by sa vlastne dalo povedať aj o celom mojom doterajšom živote. V tom prípade nemôžem obviňovať nikoho iného. Ale aj tak, prečo ma takýmto spôsobom museli využiť? Využili ma, zatlačili do úzkych a úplne ma vyšťavili.

Najradšej by som bol všetko nechal tak a ihneď z vrchov zišiel, ale nemohol som. Bol som v tom príliš hlboko. Najjednoduchšou vecou, ktorú som mohol urobiť, bolo rozplakať sa, ale nemohol som. Mal som totiž pocit, že predo mnou je ešte stále niečo, čo je oveľa hodnejšie môjho plaču.

Vošiel som do kuchyne, vzal fľašu whisky a pohár a vypil si. Nič iné ako pitie whisky mi neprichádzalo na um.

9.

Veci, ktoré v zrkadle vidno, a veci, ktoré nevidieť

Desiaty deň ráno som sa rozhodol, že na všetko zabudnem. To, čo som mal stratiť, som už stratil.

Uprostred môjho ranného behu začalo opäť snežiť. Napadla nepriehľadná, lepkavá a vlhká plúšť, ktorá sa zmenila na ľad. V porovnaní s prvým ľahučkým snehom tento sa mi lepil na telo a bol nepríjemný. Behanie som prerušil, vrátil sa do domu a pripravil si kúpeľ. Kým sa voda v kúpeľni zohriala, sedel som pred ohrievačom, ale nedokázal som sa zbaviť pocitu chladu. Vlhký chlad mi prenikol až do kostí. Hoci som si stiahol rukavice, prsty som nevedel ohnúť a uši ma štípali, ako keby mi chceli každú chvíľu odpadnúť. Celé moje telo bolo ako z drsného nekvalitného papiera.

Napriek tridsaťminútovému horúcemu kúpeľu a čiernemu čaju s brandy, vďaka ktorým sa mi konečne podarilo dostať telo do pôvodného stavu, ma počas dvoch nasledujúcich hodín triasla zimnica. Takáto je teda zima v horách.

Snežilo až do večera a povrch pastviny prikrýval biely sneh. Snežiť prestalo, až keď sa úplne zotmelo a opäť zavládlo hlboké ticho, ktoré zostúpilo na zem ako hmla. Ticho, pred ktorým sa nebolo možné brániť. Nastavil som gramofón na automatické opakovanie a dvadsaťšesťkrát som si vypočul „White Christmas“ od Binga Crosbyho.

Snehové záveje sa neudržali. Ako predpovedal Baran, zem ešte chvíľu nezamrzne. Nasledujúci deň bol jasný a žiarivý. Slnéčné lúče sneh pomaly a postupne roztopili. Na pastvine ostali zo snehu len ostrovčeky, ktoré sa oslepujúco odrážali v slnečnom svetle. Obrovské masy snehu nahromadeného na manzardovej streche skĺzli dole a s hrmotom dopadli na zem. Voda z roztopeného snehu stekala po oknách. Všetko sa ligotalo. Každá kvapka vody sa na končekoch listov dubových stromov striebристо leskla.

S rukami vo vreckách som stál pri okne a díval sa von. Všetko sa to dialo nezávisle odo mňa a plynulo bez ohľadu na moju existenciu, bez ohľadu na existenciu kohokoľvek. Snež napadne, snež sa roztopí.

Počúval som, ako padá a topí sa, a vtom som sa rozhodol, že v dome upracem. Vďaka snehu, ktorý ma držal v dome, sa vo mne nahromadil dostatok energie. A okrem toho, nast'ahoval som sa niekomu inému do domu, tak som mohol aspoň upratať. Proti vareniu a upratovaniu som nikdy nič nemal.

Ale upratať poriadne veľký dom bola väčšia robota, ako som si myslel. Zabehnúť desať kilometrov by bolo ľahšie. Oprášil som každý kútik, povysával prach s obrovským vysávačom, poutieral podlahu s mokrou handrou, potom som si kl'akol a navoskoval ju. Nevládal som dýchať, ale vďaka tomu, že som prestal fajčiť, to nebolo s tým dýchaním až také zlé. Necítil som však to nepríjemné škriabanie v krku. V kuchyni som si dal studený hroznový džús a ako jedným dychom som predpoludním dokončil to, čo malo byť upratané. Otvoril som okenice a navoskovaná podlaha sa pekne blyšťala. Vôňa vlhkej zeme a vôňa vosku splynuli do príjemnej zmesi.

Vypral som šesť handier, ktoré som použil na navoskovanie podlahy, vyvesil ich von, aby uschli, a dal som v hrnci zovrieť vodu na špagety s množstvom tresčích ikier, masla, bieleho vína a sójovej omáčky. Príjemný a pokojný obed. Z blízkeho lesa sa ozývalo klopanie d'atľa.

Zjedol som špagety, umyl riad a pokračoval som v upratovaní. Vydrhol som vaňu a umývadlo, vyčistil záchod a vyleštil nábytok. Vďaka Krysovi nebola v dome až taká hrozná špina, a tak stačil len lesk na nábytok a všetko vyzeralo úhladne. Potom som vytiahol von dlhú hadicu a zmyl ňou prach z okien a okeníc. Vďaka tomu bolo v celom dome sviežo. Vrátil som sa do domu, poutieral okná ešte zvnútra, a tým bolo upratovanie ukončené. Dve hodiny, ktoré chýbali do večera, som strávil počúvaním platní.

Keď som sa večer pobral do Krysovej izby, aby som si požičal ďalšiu knihu, pri schodoch som si všimol obrovské zrkadlo, ktoré bolo celé zaprášené. Utrl som ho handrou s čistiacim prostriedkom na sklo, ale nech som ho akokoľvek leštil, špinu som odstrániť nevedel. Nechápal som, prečo Krysa ponechal to zrkadlo také špinavé. Priniesol som za vedro vlažnej vody a nylonovou hubkou som začal drhnúť masť. Napokon som zrkadlo utrel handrou. Bolo také špinavé, že voda vo vedre bola čierna.

Majstrovský drevený rám svedčil o nemalej hodnote zrkadla a potom, ako som ho vyleštil, nebolo na ňom jedinej škvrny. Od hlavy po päty som sa odrážal v zrkadle, na ktorom nebolo jedného skrivenia alebo škrabnutia. Stál som pred zrkadlom a chvíľu sa na seba díval. V ničom som sa nezmenil. Bol som to ja s tým svojím obvyklým nenápadným výrazom. Môj odraz v zrkadle bol mimoriadne zreteľný, no chýbala v ňom charakteristická plochosť. Nebol som to ja, kto sa díval na seba v zrkadle, ale skôr akoby odraz v zrkadle hľadel na moje skutočné ja pred zrkadlom. Zdvihol som pravú ruku pred tvár a utrel si ňou ústa. Moje ja v zrkadle urobilo to isté. Ale možno som to bol ja, kto opakoval po mojom ja v zrkadle. Nebol som si istý, či som si ústa utrel zo slobodnej vôle alebo nie.

Slovíčko „slobodná vôľa“ som odložil v hlave bokom a prstami na ľavej ruke som si uštipol ucho. Moje ja v zrkadle urobilo to isté. Pravdepodobne si tiež v hlave slovíčko „slobodná vôľa“ uložilo bokom.

Vzdal som sa a odišiel spred zrkadla. Aj on odišiel zo zrkadla.

Dvanásty deň snežilo tretíkrát. Keď som sa zobudil, už snežilo. Náramne tichý sneh. Nebol ani tvrdý, ani vlhký a lepkavý. Sneh padal pomalý a roztopil sa skôr, ako sa stačil nahromadiť. Tichý sneh ma priam nútil k tomu, aby som pokojne privrel oči.

Z komory som vybral starú gitaru a potom, ako som ju horko-ťažko naladil, pokúsil som sa zahrať pár starých piesní. Hral som počúvajúc „Air Mail Special“ od Bennyho Goodmana a čoskoro bolo poludnie. Na môj stvrdnutý domáci chlieb som narezal hrubé plátky šunky a otvoril si plechovku piva. Po ďalších tridsiatich minútach hry na gitare sa zjavil Baran. Vonku ešte stále tíško padal sneh.

„Ak vás rušíme, prídeme inokedy,“ povedal Baran v otvorených dverách.

„Nie, nerušíte. Nudím sa,“ povedal som, keď som gitaru ukladal na zem.

Baran si tak ako predtým očistil topánky od blata a vošiel do domu. Jeho hrubá ovčia koža mu sadla ako uliata. Sadol si na pohovku oproti mne, ruky si položil na operadlo a pomrvil sa.

„Začne sa sneh už valiť?“ spýtal som sa.

„Ešte nie,“ odpovedal. „Je sneh, ktorý sa valí, a sneh, ktorý nie. Tento sneh sa ešte nevalí.“

„Hm.“

„Sneh, čo sa valí, začne padať budúci týždeň.“

„Dáte si pivo?“

„Ďakujeme, ale radšej si dáme brandy.“

Odišiel som do kuchyne, prichystal brandy pre neho a pivo pre seba a spolu so syrovými obloženými chlebíčkami som to priniesol do obývačky.

„Hrali ste na gitare,“ povedal s obdivom Baran. „Aj my máme radi hudbu, ale nevieme hrať na žiadny hudobný nástroj.“

„Ani ja. Nehral som už skoro desať rokov.“

„To nič. Zahrali by ste mi trochu?“

Aby som sa Barana nedotkol, zahral som melódiu „An Mail Special“, potom som sa pripojil so spevom, hral som v ľubovoľnom tempe a nakoniec som vyšiel z taktu a nechal to tak.

„Hráte dobre,“ pochválil ma s vážnym výrazom na tvári Baran. „Je to zábava, hrať na hudobnom nástroji, však?“

„Ak na ňom viete hrať, tak áno. Ak chcete hrať dobre, musíte si vytrénovať uši. A keď si ich vytrénujete, tak vil vlastná hra prestane baviť.“

„Hm,“ usmial sa Baran.

Potom si do pohára nalial brandy a pomaly ju popíjal. Ja som si zatiaľ otvoril pivo a vypil ho.

„Nemohli sme odovzdať váš odkaz,“ povedal Baran.

V tichosti som prikývol.

„Prišli sme vám to povedať.“

Pozrel som sa na kalendár, ktorý visel na stene. Do posledného dňa označeného červeným perom ostávali tri dni. Ale aký to malo vôbec už význam?

„Veci sa zmenili,“ povedal som. „Som veľmi nahnevaný. Som taký nahnevaný, ako som ešte nikdy predtým nebol.“

Baran sedel bez slova. V ruke mal pohár od brandy.

Vzal som do rúk gitaru, chytil ju za krk a z celej sily som ňou tresol o tehly na kozube. Gitara sa za sprievodu disharmonických tónov rozlomila. Baran vyskočil z pohovky. Uši sa mu zatriasli.

„Mám právo byť nahnevaný,“ povedal som. Adresoval som to skôr sebe. Mal som právo byť nahnevaný.

„Je nám ľúto, že sme vám nemohli pomôcť, ale chce me, aby ste nás pochopili. My vás máme radi.“

Chvíľu sme obaja hľadeli na sneh. Sypal sa, ako keby sa boli oblaky potrhali.

Vošiel som do kuchyne po ďalšie pivo. Zakaždým keď som prechádzal okolo schodiska, všímal som si to zrkadlo. Aj moje druhé ja si išlo po ďalšie pivo. Pozreli sme sa jeden na druhého a povzdychli si. Hoci sme žili v odlišných

svetoch, mysleli sme na to isté. Presne ako Groucho a Harpo v „Kačacej polievke“.

Za mnou sa odrážala v zrkadle obývačka. Alebo to bola jeho obývačka za ním. Obývačka za mnou bola identická s obývačkou za jeho chrbtom. Tá istá pohovka, ten istý koberec, tie isté hodiny, ten istý obraz, tá istá knižnica, všetko bolo rovnaké. Síce to nebola vkusne zariadená obývačka, ale na oddych zlá nebola. V niečom však bola iná. Alebo som len mal ten pocit, že sa niečím líšila?

Vzal som z chladničky modrú plechovku Löwenbraunu a cestou späť som sa ešte raz pozrel na obývačku v zrkadle a potom na skutočnú obývačku. Baran sedel na pohovke a tak ako predtým bol zahľadený na sneh.

Pozrel som sa na neho v zrkadle, ale jeho odraz tam nebol. Obývačka v zrkadle bola prázdna, na pohovke nikto nesesedl. Vo svete zrkadla som bol sám. Zamrazilo ma.

„Ste akýsi bledý,“ poznamenal Baran.

Sadol som si na pohovku a mlčky som otvoril pivo a napil sa.

„Určite ste prechladli. Ľuďom, ktorí nie sú zvyknutí, je tu v zime zima. Aj vzduch je vlhký. Mali by ste si dnes ľahnúť skôr.“

„Nie,“ povedal som. „Dnes nebudem spať. Budem tu čakať na svojho priateľa.“

„Máte informáciu, že dnes príde?“

„Viem to,“ odvrkol som. „Príde dnes večer o desiatej.“

Baran sa na mňa mlčky pozrel. Jeho oči, ktorými spoza masky hľadel, boli bez akéhokoľvek výrazu.

„Dnes večer sa zbalím a zajtra odchádzam. Ak ho stretnete, povedzte mu to. Možno to ani nebude treba.“

Baran súhlasne prikývol. „Bude nám smutno, keď odídete, ale myslím si, že inej cesty niet. Mimochodom, môžeme si vziať chlieb so syrom?“

„Nech sa páči.“

Baran si chlieb so syrom zabalil do servítky, servítku si vložil do vrečka a navliekol si rukavice.

„Dúfam, že sa ešte stretneme,“ povedal, keď odchádzal.
„Určite sa ešte stretneme,“ povedal som.

Baran zmizol smerom na východ cez pastvinu. Nakoniec ho úplne pohltili snehové záveje a zavládlo ticho.

Do Baranovho pohára som nalial dva centimetre brandy a vypil ju jedným hltom. Najprv ma páliło hrdlo, potom ma pálił žalúdok, ale po tridsiatich sekundách sa mi prestalo chvieť telo. Len tikot hodín mi prehnane hučal v hlave.

Asi si potrebujem pospať.

Z druhého poschodia som si priniesol prikrývku a zaspal som na pohovke. Bol som vyčerpaný ako dieťa, ktoré sa túlalo po lese tri dni. Zatvoril som oči a v ďalšej chvíli som už spal.

Sníval sa mi zlý sen, veľmi zlý sen. Bol taký hrozný, že si naň nechcem ani spomenúť.

Čas plynie

Tma do mňa vliezla cez ucho ako olej. Niektoré sa obrovským kladivom pokúšal rozbiť zamrznutú zemeguľu. Kladivo do nej buchlo presne osemkrát. Zemeguľa sa však nerozbila. Len trochu praskla.

Osem hodín, osem hodín večer.

Keď som sa zobudil, potriasol som hlavou, aby som sa celkom prebral. Mal som stĺpnuté telo a bolela ma hlava. Cítil som sa, ako keby ma niekto vložil do koktailového šejkra spolu s kúskami ľadu a nezodpovedne mnou potriasol. Niet nič horšie, ako sa zobudiť v úplnej tme. Je to ako pocit, keď sa všetko musí začať ešte raz od úplného začiatku. Keď som otvoril oči, najprv sa mi zdalo, že žijem život niekoho iného. Chvíľu trvalo, kým sa mi ten život začal podobáť na môj vlastný. Bolo zvláštne vidieť vlastný život ako život niekoho iného. Neuveriteľné, ako môže taká osoba ako ja vôbec existovať.

Opláchol som si nad umývadlom v kuchyni tvár a potom som vypil dva poháre vody. Voda bola studená ako ľad, ale tvár mi horela. Vrátil som sa na pohovku a uprostred tmy a ticha som sa pokúsil postupne zozbierať úlomky svojho života. Veľa sa mi ich nepodarilo nájsť, ale aspoň to bol môj život. A pomaly som sa vrátil k sebe samému. Nedokážem iným vysvetliť, aké to je, byť mnou. A možno by to nikoho ani nezaujímalo.

Mal som pocit, že ma niekto sleduje, ale až tak ma to neznepokojovalo. Tento pocit nie je neobvyklý, keď je človek sám vo veľkej miestnosti.

Spomenul som si na bunky. Na to, ako vravela moja manželka, že nakoniec z človeka neostane ani jedna bunka. Celý sa stratí. Vložil som si hlavu do dlaní. Tvár, ktorú som v tej tme v ruke cítil, mi nepripadala ako moja. Bola to tvár niekoho iného, kto vzal na seba podobu mojej tváre. Ale komu patrila? Nevedel som si spomenúť. Všetky mená pohltila tma.

V tme hodiny odbili pol deviatej. Prestalo snežiť, ale oblohu ešte stále pokrývali ťažké mračná. Všade bola tma. Hodnú chvíľu som polihoval na pohovke a hrýzol si necht na palci. Ani na ruku som si nedovidel. Ohrievač bol vypnutý a v izbe zavládol chlad. Zabalil som sa do prikrývky a nečinne som hľadel do tmy. Mal som dojem, že kvočím na dne hlbokej studne.

Čas plynul. Čiastočky tmy kreslili na mojej sietnici neobyčajné obrázky, ktoré sa po chvíli v tichosti rozpadli a nahradili ich iné. V priestore s tichosťou ortute sa pohybovala iba tma.

Prestal som rozmýšľať a nechal som čas, aby plynul. Nech ma len unáša. Nová tma nakreslila nové obrázky.

Hodiny odbili deväť. Keď sa deviate zazvonenie rozplynulo v tme, jeho priestor vyplnilo ticho.

„Môžem prehovoriť?“ povedal Krysa.

„Počúvam ťa,“ povedal som.

11.

Ľudia žijúci v tme

„Počúvam ťa,“ povedal som.

„Prišiel som o hodinu skôr,“ povedal ospravedlňujúco Krysa.

„To je v poriadku. Ako môžeš aj sám vidieť, nič som nerobil.“

Krysa sa potichu zasmial. Bol za mnou. Mal som pocit, že mi sedí za chrbtom.

„Presne ako voľakedy,“ povedal Krysa.

„My sa môžeme úprimne porozprávať nepochybne len vtedy, keď máme dostatok času,“ povedal som.

„Vyzerá to tak.“

Krysa sa usmial.

Hoci sme sedeli chrbtami k sebe v úplnej tme, vedel som, že sa Krysa usmial. Len vďaka tomu, že sa trochu pohne vzduch, sa toho dá veľa vycítiť. Voľakedy sme boli priateľmi. Bolo to tak dávno, že si už sotva spomínam.

„Nepovedal raz niekto, že priateľ, s ktorým sa dá zabíjať čas, je skutočný priateľ?“ spýtal sa Krysa.

„To si bol ty, kto to tvrdil, nie?“

„Tvoj šiesty zmysel je dobrý ako vždy. Máš pravdu.“

Vzdychol som si. „Ale teraz, so všetkým, čo sa tu deje, môj šiesty zmysel je úplne vedľa. A je vedľa tak, že sa za to hanbím. Naznačili ste mi toľko vecí, ale...“

„Čo už s tým. Ale robil si to celkom obstojne.“

Stíchli sme. Zdalo sa mi, že sa Krysa díva na svoju ruku.

„Spôsobil som ti veľa starostí,“ povedal Krysa. „Muselo to byť nepríjemné, ale inej cesty nebolo. Nebolo nikoho iného, na koho by som sa mohol spoľahnúť. Ako som ti to napísal aj v tých listoch.“

„Chcem sa ťa na to spýtať, lebo nemôžem len tak s niečím súhlasiť.“

„To je prirodzené,“ povedal Krysa. „Samozrejme, že sa porozprávame, ale predtým si dajme pivo.“

Ako som vstával, Krysa ma zastavil.

„Ja ho prinesiem,“ povedal. „Veď je to môj dom.“

Krysa prešiel v tme do kuchyne známou chôdzou a z chladničky vybral za plné náručie plechoviek piva, kým ja som po celý čas zatváral a otváral oči. Farba tmy v miestnosti sa takmer nelíšila od farby tmy, keď som mal zatvorené oči.

Krysa sa vrátil a na stôl položil niekoľko plechoviek piva. V tme som jednu nahmatal, otvoril ju a vypil z nej polovicu.

„Keď ho nevidím očami, tak mám dojem, že to ani nie je pivo,“ povedal som.

„Prepáč mi, ale musíme byť v tme.“

Chvíľu sme boli ticho a pili pivo.

„Tak teda,“ povedal Krysa a odkašľal si. Prázdnu plechovku som položil na stôl a zabalený do prikrývky som čakal, kým začne rozprávať, ale žiadne slová nenasledovali. Počul som len, ako v tme zatrepal svojou plechovkou, aby zistil, koľko piva v nej ešte ostalo. Bol to jeho zvyk.

„Tak teda,“ zopakoval Krysa a vypil zvyšok piva na jeden hlt. Plechovku položil s praskotom na stôl. „Začnem tým, prečo som sem vlastne prišiel. Môžem?“

Neodpovedal som. Keď sa ubezpečil, že nemám v úmysle odpovedať, pokračoval.

„Môj otec kúpil tento pozemok v roku 1953. Vtedy som mal päť rokov. Neviem, prečo kúpil pozemok práve tu. Myslím si, že cez kontakty s americkým vojskom sa mu ho

podarilo kúpiť za lacný peniaz. Ako aj sám vidíš, je nesmierne ťažké sa sem dostať a okrem leta, keď raz napadne sneh, je cesta nepoužiteľná. Okupačné vojská mali v úmysle dať cestu do poriadku a vybudovať tu radarovú stanicu, ale keď zvažili čas a náklady projektu, tak od neho upustili. Mesto je chudobné a na opravu cesty nemá prostriedky. A aj keby cestu opravili, bola by im nanič. Tak ostal pozemok opustený.“

„A Doktor Ovečka by sa sem nechcel vrátiť?“

„Doktor Ovečka žije vo svojich spomienkach. On sa nikam nechce vrátiť.“

„Možno je to tak,“ povedal som.

„Daj si ešte pivo,“ povedal Krysa.

„Už nechcem,“ povedal som. Vďaka tomu, že ohrievač bol vypnutý, premrzol som až na kosť. Krysa pil teda sám.

„Otec mal toto miesto veľmi rád. Cestu niekoľkokrát sám opravil a aj dom zrekonštruoval. Myslím si, že do neho investoval veľa peňazí. Vďaka tomu, a navyše keď mal človek auto, sa tu dalo leto príjemne stráviť. Je tu ohrievač, splachovací záchod, sprcha, telefón, generátor elektrického prúdu pre prípad núdze. Ako tu len predtým dokázal Doktor Ovečka žiť, to neviem vôbec pochopiť.“

Krysa vydal zvuk, ale nebolo to ani grgnutie, ani vzdych.

„Od roku 1955 do roku 1963 sme sem vždy v lete jazdievali. Moji rodičia, moja staršia sestra, pani, ktorá nám pomáhala v domácnosti, a ja. Keď sa nad tým zamyslím, bolo to najkrajšie obdobie môjho života. Pastvinu sme požičali mestu, aj teraz to tak je, a teda bola v lete plná oviec z mestskej farmy. Všade samé ovce. Preto sú všetky moje spomienky na leto vždy spojené s ovcami.“

Ja som nevedel, aké to je mať chatu. Možno sa to už v živote ani nedozviem.

„No od polovice šesťdesiatych rokov sem naša rodina prestala chodiť. Kúpili sme ešte jednu chatu bližšie k nášmu domu, sestra sa vydala, ja som nevychádzal s rodinou najlepšie, otcova firma sa dostala do ťažkostí a tak. V

každom prípade, toto miesto ostalo opäť opustené. Posledný raz som tu bol v roku 1967. Vtedy som sem prišiel sám. Žil som tu celý mesiac.“

Krysa stíchol, ako keby si na niečo spomenul.

„Necítil si sa osamelý?“ spýtal som sa.

„Nie, necítil. Keby som mohol, tak tu ostanem dlhšie, ale nemohol som. Bol to predsa dom môjho otca. Nechcel som mu urobiť tú láskavosť.“

„Ale čo teraz?“

„Platí to aj teraz,“ povedal Krysa. „Nemal som v úmysle sem prísť, ale keď som vo vestibule hotela Delfín v Sappore náhodou uvidel fotografiu tohto miesta, zachcelo sa mi ho ešte raz vidieť. Príčina bola sentimentálna. Aj tebe sa to niekedy stáva, však?“

„Hm,“ zamyslel som sa a spomenul som si na more, do ktorého nanášajú hlinu.

„A tam som počul príbeh Doktora Ovečku. Príbeh o ovci zo sna, ktorá mala hviezdu na chrbte. Poznáš ten príbeh, nie?“

„Áno, poznám.“

„Vysvetlím ti to jednoducho,“ povedal Krysa. „Keď som si vypočul ten príbeh, tak som sa sem poponáhlal, lebo som tu zatúžil stráviť zimu. Nevedel som sa toho nutkania zbaviť. Už mi neprekážalo, čo si pomyslí otec. Urobil som potrebné prípravy a prišiel sem. Bolo to, ako keby ma sem niečo pritiahlo.“

„A potom si sa stretol s tou ovcou, však?“

„Správne,“ povedal Krysa.

„O tom, čo sa stalo potom, sa mi hovorí veľmi ťažko,“ povedal Krysa. „Nech ti o tej bolesti porozprávam akokoľvek, myslím si, že nebudeš schopný ju pochopiť.“

Potom si vzal druhú prázdnu plechovku od piva a prstami ju stisol.

„Mohol by si mi klásť otázky. Podstata veci ti je už jasná, nie?“

Mlčky som prikývol. „Ale nebude ti prekážať, že sa nebudem pýtať po poradi?“

„Nie, nebude.“

„Ty si už mŕtvy, však?“

Kým Krysa odpovedal, prešla hodná chvíľa. Mohlo to byť niekoľko sekúnd, ale mne to pripadalo ako večnosť. Ústa som mal suché.

„Áno,“ odpovedal potichu Krysa. „Ja som už mŕtvy.“

12.

Krysa, ktorý natiahol hodiny

„Obesil som sa na trám v kuchyni,“ povedal Krysa. „Baran ma pochoval vedľa garáže. Nebolo bolestivé zomrieť, ak je to to, čo ťa trápi. Ved’ na tom už skutočne nezáleží.“

„Kedy?“

„Týždeň predtým, ako si sem prišiel.“

„Tak ty si bol ten, kto natiahol hodiny, však?“

Krysa sa zasmial. „Zvlášťne, nie? Ako poslednú vec som po tridsiatich rokoch života urobil to, že som natiahol hodiny. Prečo by niekto, kto zomiera, naťahoval hodiny? To je divné, nie?“

Keď Krysa prestal hovoriť, zavládlo ticho, len hodiny tikali. Sneh pohltil akýkoľvek iný zvuk. Boli sme ako dvaja stroskotanci vo vesmíre.

„Ak...“

„Prestaň,“ prerušil ma Krysa. „Žiadne ak už neexistuje. Ty to dobre vieš, nie?“

Potriasol som hlavou. „Nie, nevedel som.“

„Ak by si bol prišiel o týždeň skôr, aj tak by som bol zomrel. Mohli sme sa stretnúť za niečo svetlejších a teplejších okolností, ale je to to isté. Aj tak by som musel zomrieť, lebo inak by boli veci oveľa bolestivejšie. A to by som už určite nevedel zniesť.“

„Prečo si musel zomrieť?“

V tme som počul, ako si mädlí dlane.

„O tom by som nerád hovoril. Nechcem sa tu obhajovať. Nemyslíš si, že je to hanebné, keď sa mŕtvy človek obhajuje?“

„Ale ak mi to nepovieš, tak sa to nedozviem.“

„Daj si ešte piva.“

„Je mi zima,“ odvrkol som.

„Nie je až taká zima.“

S roztrasenými rukami som otvoril plechovku piva a odpil si. Vzápätí mi už nebolo až tak chladno.

„Dobre teda, ak mi prisľúbiš, že to nikomu nepovieš.“

„Aj keby som to prezradil, kto by mi uveril?“

„To je pravda,“ povedal Krysa so smiechom.

„Určite by tomu nikto neuveril. Je to celé akési nenormálne.“

Hodiny odbili pol desiatej.

„Môžem zastaviť hodiny?“ spýtal sa Krysa. „Sú hlučné.“

„Samozrejme. Sú to tvoje hodiny.“

Krysa vstal, otvoril dvierka na hodinách a zastavil kyvadlo. Hluk a čas sa vytratili.

„Jednoducho povedané, zomrel som s ovcou v mojom tele,“ povedal Krysa. „Počkal som, kým ovca vo mne tuho zaspí, potom som uviazal povraz na trám v kuchyni a obesil sa. Nemala čas utiecť.“

„Musel si to urobiť?“

„Áno, musel som to urobiť. Keby som bol čakal, tak by ma ovca úplne ovládla. Bola to moja posledná šanca.“

Krysa si opäť pomädlil dlane.

„Chcel som sa s tebou stretnúť ako človek, ktorý je samým sebou. Samým sebou so svojimi spomienkami aj slabými stránkami. Preto som ti aj poslal tú fotografiu, ako nejaký kód. Myslel som si, že ak ťa náhoda do týchto končín zavedie, mohol by som byť nakoniec zachránený.“

„A si zachránený?“

„Áno, som,“ povedal potichu Krysa.

„Kľúčovým bodom je slabosť,“ povedal Krysa. „Všetko má v nej svoj začiatok. Nevieť, či vieš, čo tou slabosťou myslím.“

„To, že ľudia sú slabí.“

„To je všeobecné tvrdenie,“ povedal Krysa a niekoľko ráz luskol prstami. „Nech ľudia zoradia všeobecné tvrdenia akokoľvek, nikam sa nedostanú. Teraz hovorím o veľmi individuálnej záležitosti.“

Bol som ticho.

„Slabosť je niečo, čo v tebe hnie. Je ako sneť. Cítil som ju v sebe od svojich pätnástich rokov. Preto som bol vždy podráždený. Vieš, aký je to pocit, keď v tebe niečo skutočne hnie a ty si to uvedomuješ?“

Zabalený do prikrývky som nič nepovedal.

„Ty asi nevieš,“ pokračoval Krysa. „Ty také niečo nepoznáš. To je v podstate tá slabosť, ktorú mám na mysli. Je ako dedičná choroba. Nech ju akokoľvek chápeš, sám ju vyliečiť nevieš. Ona sa šibnutím prútika nestratí. Je len postupne horšia a horšia.“

„Slabosť čoho?“

„Všetkého. Morálna slabosť, slabosť vedomia a slabosť samotnej existencie.“

Schuti som sa zasmial. „Podľa toho, čo hovoríš, niet človeka, ktorý by bol silný.“

„Nehovorme všeobecne, ako som už povedal. Všetci ľudia majú svoje slabé stránky, ale skutočná slabosť je taká zriedkavá ako skutočná sila. Ty nepoznáš tú slabosť, ktorá človeka neustále vtáhuje do hĺbín tmy, ale taká slabosť existuje. Všetko sa nedá vysvetliť všeobecnými tvrdeniami.“

mlčal som.

„Preto som odišiel z mesta. Nechcel som, aby ľudia, aj ty sám, boli svedkami môjho čoraz hlbšieho klesania. Keď som sa potuloval neznámymi končinami, aspoň som nikomu nerobil problémy. A nakoniec,“ Krysu na chvíľu úplne pohltila tma, „nakoniec som pre túto slabosť nebol schopný z tieňa tej ovce utiecť. Nebol som schopný nič

urobiť. Aj keby si bol hneď v tom čase prišiel, nevedel by som sa z toho dostať. Aj keby som sa rozhodol zísť z hôr, bolo by to to isté. Určite by som sa sem opäť vrátil. To je tá slabosť.“

„Čo od teba tá ovca chcela?“

„Všetko. Úplne všetko. Moje telo, moju pamäť, moju slabosť, moje protirečenia... To sú veci, ktoré má ovca rada. Tá potvora má veľa tykadiel. Pichne ich do uší a do nosa ako slamky a celého ťa vycucia. Len si na to pomyslím a mám z toho zimomriavky.“

„A čo za to?“

„Pre niekoho, ako som ja, až príliš skvelé veci. Nikdy mi ich však všetky nepoukazovala. Všetko, čo som mal možnosť vidieť, bola len časť. A...“

Krysa stíchol.

„A bolo po mne neuveriteľným spôsobom. Slovam to neviem ani vysvetliť. Bolo to ako pec, ktorá roztaví úplne všetko. Bola to krása, pri ktorej človek stráca vedomie, ale zároveň krása, ktorá je diabolsky prefíkaná. Ak sa do toho namočíš, je po všetkom. Vedomie, hodnoty, pocity, bolesť, všetko sa stratí. Má to najbližšie k hybnej sile tohto vesmíru, ktorá je pri koreni všetkého života.“

„Ale ty si to odmietol.“

„Áno. A pochoval som to spolu so svojím telom. Zostáva už len jedna vec, ktorú keď urobíme, tak to ostane naveky pochované.“

„Aká jedna vec?“

„Len jedna vec. A poprosím teba, aby si ju potom urobil, ale nehovorme o tom teraz.“

Obaja sme si odpili z piva. Začínalo mi byť teplejšie.

„Krvná cysta funguje ako nejaký korbáč, však?“ spýtal som sa. „Ovca ním svojho hostiteľa manipuluje.“

„Je to tak. Ak sa vytvorí, už niet pred ovcou úniku.“

„Čo bolo teda potom Učiteľovým cieľom?“

„On sa zbláznil. Určite nevedel zniesť sálanie tej pece. Ovca ho použila na vybudovanie obrovskej mocenskej

mašinérie. Preto do neho vstúpila. Použila ho a potom ho zahodila. Ako mysliteľ bol ten chlap nula.“

„A potom ako Učiteľ zomrel, chcela použiť teba, aby si tú mocenskú mašinériu prevzal.“

„Správne.“

„A čo malo nasledovať potom?“

„Ríša úplnej anarchie, v ktorej by boli rozličné protiklady zjednotené. V centre toho by som bol ja a ovca.“

„Prečo si to odmietol?“

Čas umrel. A na mŕtvy čas padal mŕkvy sneh.

„Mal som rád svoje slabé stránky. Mal som rád svoju bolesť a utrpenie. Zbožňoval som svetlo leta, vôňu vetra a spev cikád. Mal som rád, keď sme si spolu dali pivo...“ Krysa prehltol svoje slová. „A neviem prečo.“

Hľadal som vhodné slová, ale nenašiel som ich. Zabalený do prikrývky som hľadel do tmy.

„Z rovnakého materiálu sa nám podarilo vytvoriť úplne odlišné veci,“ povedal Krysa.

„Veríš tomu, že svet speje k lepšiemu?“

„Nikto nevie, čo je dobré a čo zlé.“

Krysa sa zasmial. „Naozaj, keby existovalo niečo ako kráľovstvo všeobecných tvrdení, ty by si tam mohol byť kráľom.“

„Bez tej ovce.“

„Aj bez ovce,“ a Krysa vypil svoje tretie pivo na dúšok a prázdnu plechovku položil na podlahu.

„Mal by si z vrchov odísť čo najskôr, kým to tu nezavalí sneh. Hádám by si nechcel na takomto mieste stráviť celú zimu. Za štyri, päť dní začne snežiť a potom bude umenie zísť po zamrznutej ceste.“

„A čo budeš potom robiť ty?“

Krysa sa v tme schuti zasmial. „Pre mňa neexistuje niečo ako ‚potom‘. Za jednu zimu určite zo mňa nič nezostane. Závisí to od dĺžky zimy, o ktorej však nemám tušenia. Jedna zima je jedna zima. Som rád, že sme sa mohli stretnúť. Radšej by som sa bol s tebou stretol na teplejšom a svetlejšom mieste, ale čo už.“

„Jay ťa pozdravuje.“
 „Aj ja ho pozdravujem.“
 „Aj s ňou som sa stretol.“
 „Ako sa má?“
 „Má sa dobre. Pracuje ešte stále pre tú istú firmu.“
 „Tak je ešte slobodná.“
 „Hm,“ zamyslel som sa. „Chcela počuť od teba, či sa to medzi vami skončilo alebo nie.“
 „Skončilo sa to,“ odpovedal Krysa. „Hoci som to nebol schopný sám ukončiť, nakoniec sa to skončilo. Môj život nemal žiadny zmysel. A ak by som načrel medzi tvoje obľúbené všeobecné tvrdenia, tak by som povedal, že ničí život nemá žiadny zmysel. Je to tak?“
 „Je to tak,“ povedal som. „Na záver mám ešte dve otázky.“
 „V poriadku.“
 „Prvá sa týka Barana.“
 „Baran je poriadny chlapík.“
 „Baran, ktorý sem prišiel, si bol ty, však?“
 Krysa pokýval hlavou, až mu stavce zapraskali. „Je to tak. Požičal som si jeho telo, ale ty si to tušil, však?“
 „Tak napoly,“ povedal som. „Ale dovedy mi to nebolo jasné.“
 „Keď mám byť úprimný, prekvapil si ma, keď si roztrieskal tú gitaru. Prvýkrát som ťa videl takého nahnevaného, navyše to bola prvá gitara, ktorú som si kúpil. Lacná, ale...“
 „Je mi ľúto,“ ospravedlňoval som sa. „Chcel som ťa vyprovokovať, aby si sa prejavil.“
 „To je v poriadku. Zajtra bude aj tak po všetkom,“ dodal stručne Krysa. „A tvoja druhá otázka sa týka tvojej priateľky, však?“
 „Áno.“
 Krysa chvíľu mlčal. Počul som, ako si mädlí dlane, potom si povzdychol. „Nechcel som sa ňou zaoberať. Bola extra faktorom, s ktorým som nerátal.“
 „Extra faktorom?“

„Hm, chcel som, aby toto bolo posedenie v úzkom kruhu. Ale ona sa do toho zamiešala. Nebolo však možné ju do toho zatiahnuť. Ako vieš, ona má úžasné schopnosti. No sem nemala čo chodiť. Toto miesto výrazne presahuje aj jej schopnosti.“

„Čo sa s ňou stalo?“

„Je v poriadku. Má sa dobre,“ povedal Krysa. „Len už nemá nič, čím by ťa priťahovala. Je to smutné, ale je to tak.“

„Prečo?“

„Zmizlo to. To niečo sa z nej vytratilo.“

Bol som ticho.

„Viem, ako ti je,“ pokračoval Krysa. „Ale skôr či neskôr sa to muselo vytratiť. Ja, ty a rozličné dievčatá, všetci sa raz pominieme aj s tým, čo v sebe máme.“

Prikývol som.

„Ja už pôjdem,“ povedal Krysa. „Už som sa zdržal dlho. Určite sa ešte niekde stretneme.“

„Určite,“ dodal som.

„Ale uprednostnil by som svetlejšie miesto, niekedy v lete,“ povedal Krysa. „A ešte jedna vec. Chcem, aby si zajtra ráno o deviatej nastavil hodiny a pospájal káble za hodinami. Spoj zelený kábel so zeleným a červený s červeným. A o pol desiatej odtiaľto odíď a zíď z vrchu dolu. O dvanástej tu mám s niekým schôdzku. Pochopil si?“

„Je mi to jasné.“

„Som rád, že sme sa stretli.“

Na chvíľu medzi nami zavládlo ticho.

„Zbohom,“ povedal Krysa.

„Dovidenia,“ povedal som.

Zabalený do prikrývky som zatvoril oči a počúval som. Krysa prešiel šuchotavo cez izbu a otvoril dvere. Do miestnosti vošiel mrazivý vzduch. Nebol to vietor, ale opatrne sa vkrádajúci vlhký chlad.

Krysa chvíľu stál v otvorených dverách. Na niečo uprene hľadel, ale nebol to ani vonkajšok, ani vnútro domu, a ani ja. Mal som dojem, že hľadá buď na guľu na dverách,

alebo na špičky svojich topánok. A potom sa dvere, ako keď sa zatvára brána času, s cvaknutím zatvorili.

Potom bolo ticho. Nič iné len ticho.

13.

Zelené a červené káble a zamrznuté čajky

Potom ako Krysa zmizol, v dome zavládol neznesiteľný chlad. V kúpeľni som sa pokúsil niekoľkokrát vracať, ale vyšiel zo mňa len chrapľavý kašeľ.

Vystúpil som na poschodie, vyzliekol si sveter a vliezol som do postele. Striedavo ku mne prichádzali vlny chladu a tepla. S každou vlnou sa izba buď roztiahla, alebo zmenšila. Prikrývku a spodnú bielizeň som mal mokré od potu, v tom chlade boli neznesiteľné.

„O deviatej natiahni hodiny,“ niekto mi šepkal do ucha. „Zelený kábel so zeleným a červený kábel s červeným... a o pol desiatej odtiaľto odíď.“

„V poriadku,“ povedal Baran. „Bude to v poriadku.“

„Bunky sa nahrádzajú,“ povedala moja manželka. V pravej ruke držala spodničku s bielymi ramienkami.

Mimovoľne som krútil hlavou doľava a doprava.

Červený kábel s červeným... zelený kábel so zeleným...

„Ty vôbec ničomu nerozumieš,“ povedala moja priateľka. Bolo to tak, ja som naozaj ničomu nerozumel.

Počul som dunenie vln. Ťažké zimné vlny. More olovenej farby a vlny s farbou bielych golierov. Zamrznuté čajky.

Som v expozičnej sieni pevne odizolovaného akvária. Je tam zoradených niekoľko veľrybích penisov. Je tam horúco a mám problémy s dýchaním. Niekto by mal otvoriť okno.

„To nepôjde,“ povedal šofér. „Ak ho raz otvoríme, tak ho potom už nezatvoríme. A potom tu všetci pomrieme.“

Niektó otvára okno. Je hrozná zima. Počujem čajky. Ich vreskot sa mi zarezáva do kože.

„Pamätáš si meno kocúra?“

„Sardinka,“ odpovedal som.

„Žiadna Sardinka,“ odvetil šofér. „Už sa nevolá Sardinka. Mená sa menia rýchlo. Ty určite nevieš ani svoje meno.“

Je hrozná zima. A veľké množstvo čajok.

„Priemernosť kráča po veľmi dlhej ceste,“ povedal chlap v čiernom obleku. „Zelený kábel cez červený a červený kábel cez zelený.“

„Počuli ste niečo o vojne?“ spýtal sa Baran.

Orchester Bennyho Goodmana hrá „Air Mail Special“. Charlie Christian spieva dlhé sólo. Na hlave má mäkký klobúk krémovej farby.

Na toto si spomínam ako na posledné.

14.

Návrat do nešťastnej zákruty

Vtáky spievali.

Slnčné lúče vchádzajúce cez škáry v okeniciach dopadali na posteľ. Na mojich náramkových hodinkách, ktoré ležali na zemi, bolo 7:35. Prikrývka a moje šaty boli také mokré od potu, ako keby sa na ne vylialo vedro vody.

V hlave som mal ešte prázdno, ale horúčka už ustúpila. Vonku všetko zahaľoval sneh. V novom ranom slnku sa lúka striebisto ligotala. Chlad pôsobil na koži príjemne.

Zišiel som dolu a osprchoval sa v horúcej vode. Bol som bledý a moje líca za tú jednu noc riadne vpadli. Na tvár som si naniesol trojnásobné množstvo zvyčajnej dávky holiaceho krému a pekne som sa oholil. A potom som toho neuveriteľne veľa vymočil.

Močil som tak dlho, až ma sily opustili a na pätnásť minút som si musel ľahnúť v župane na pohovku.

Vtáky spievali ďalej. Sneh sa začal topiť a po troške kvapkal z odkvapov. Z času na čas sa v diaľke ozval ostrý škrekot.

O pol deviatej som si dal dva poháre hroznového džúsu a zjedol som jedno jablko. Zbalil som si veci. Z pivnice som vzal fľašu vína, veľkú čokoládu a dve jablká.

V izbe zavládla smutná atmosféra. Všetko sa chýlilo ku koncu.

Skontroloval som náramkové hodinky, či ukazujú deväť hodín, natiahol som tri pondusy a ručičku hodín som nastavil na deviatku. Potom som odsunul ťažké hodiny a

pospájal štyri káble, ktoré boli za nimi. Zelený kábel so zeleným a červený s červeným.

Káble trčali zo štyroch dier vyvrtaných vrtákom. Jeden pár bol hore, druhý pod ním. K hodinám boli pevne pripevnené tým istým drôtom, ktorý som našiel aj v džípe. Hodiny som vrátil na miesto, postavil sa pred zrkadlo a rozlúčil sa so sebou.

„Len aby sa všetko dobre skončilo,“ povedal som.

„Len aby sa všetko dobre skončilo,“ povedalo moje ja v zrkadle.

Prešiel som stredom lúky tak, ako keď som sem prišiel. Sneh mi vržd'al pod nohami. Lúka sa trblietala ako strieborné vulkanické jazero. Neboli na nej žiadne stopy, len moje, ktoré viedli k domu jednou čiarou. Čiara bola prekvapivo kľukatá. Nie je ľahké kráčať priamočiaro.

Dom vyzeral z diaľky skoro ako živá bytosť. Stiesnená sa zvrátila a striasala zo svojej strechy sneh. Hromada snehu sa zošmykla zo strechy a s dunením dopadla na zem.

Pokračoval som v chôdzi krížom cez pastvinu. Prešiel som cez dlhočizný brezový les, cez most, okolo kužeľovitého vrchu až k nešťastnej zákrute.

Zvláštnym spôsobom sneh nahromadený v zákrute k ceste neprimrzol. Nech som akokoľvek obozretne stúpал po snehu, nemohol som sa zbaviť nepríjemného pocitu, že budem vtiahnutý na dno samotného pekla. Pridržiavajúc sa rozpadávajúcej sa steny skaly som zákrutu zdolal. Pod pazuchami som bol úplne mokrý. Ako keď som bol dieťa a prisnil sa mi hrozný sen.

Na pravej strane boli nížiny. Pokrýval ich sneh. Uprostred ligotavo tiekla rieka Džuni-taki. Zdalo sa mi, že v diaľke počujem písať parný stroj. Počasie bolo krásne.

Nadýchol som sa a s vakom na chrbte som sa vydal dolu miernym kopcom. Pri ďalšej zákrute som zahliadol nový džíp, ktorý som ešte nikdy predtým nevidel. Pred ním stál tajomník v čiernom obleku.

15.

Stretnutie o dvanástej hodine

„Čakám tu na vás,“ povedal chlap v čiernom obleku, „ale nie som tu viac ako dvanásť minút.“

„Ako ste o tom vedeli?“

„Myslíte na čas? Alebo na miesto?“

„Čas,“ povedal som a zložil vak na zem.

„Prečo si myslíte, že som Učiteľovým tajomníkom? Vďaka usilovnosti? IQ? Šikovnosti? Nie. Som jeho tajomníkom vďaka svojim schopnostiam. Šiesty zmysel. Tak by ste to nazvali vy.“

Mal oblečenú béžovú páperovú vetrovku, lyžiarske nohavice a nasadené zelené okuliare značky Ray Ban.

„Učiteľ a ja sme mali veľa spoločných črt. Napríklad vlastnosti, ktoré presahovali zdravý úsudok, logiku a morálku.“

„Mali?“

„Učiteľ pred týždňom zomrel. Pohreb bol veľkolepý. Teraz je celé Tokio hore nohami, lebo sa hľadá jeho nástupca. Všetci tí priemerní ľudkovia pobejú dookola ako zmyslov zbavení. Chudáci.“

Vzdychol som si. Chlap si vybral z vrečka na vetrovke strieborné puzdro na cigarety, z neho cigaretu bez filtra a zapálil ju.

„Dáte si?“

„Nie, ďakujem.“

„Odviedli ste dobrú prácu. Nad moje očakávania. Pravdu povediac ste ma prekvapili. Najprv som mal v úmysle vám pomôcť, v prípade, že narazíte na problémy, ale vy ste to napokon obdivuhodne zvládali, o čom svedčí aj vaše stretnutie s Doktorom Ovečkom. Mal som chuť vás najat', aby ste pre mňa pracovali.“

„Vy ste o tomto mieste vedeli od samého začiatku?“

„Samozrejme. Čo si o mne myslíte?“

„Smiem sa vás na niečo spýtať?“

„Nech sa páči,“ povedal chlapík v dobrej nálade. „Ale buďte stručný.“

„Prečo ste mi o tomto mieste nepovedali už na začiatku?“

„Chcel som, aby ste sem prišli spontánne a z vlastnej vôle a vylákali ho z brlohu von.“

„Z brlohu?“

„Z mentálneho brlohu. Keď vstúpi do človeka ovca, dočasne ostane omámený. Tak ako je to pri syndróme vojnového šoku. A vašou úlohou bolo ho z toho dostať. Aby vám dôveroval, museli ste mať čistý štít. Je to jednoduché, nie?“

„To je.“

„Keď vám o tom hovorím, znie to jednoducho. Ale dať program dokopy, bolo namáhavé. Počítač nedokáže rátať s nejasnosťami spojenými s ľudskými emóciami. Tol'ko, čo sa týka manuálnej práce. Poviem vám, niet nad radosť vidieť program, ktorý sa zrodil s tol'kou námahou, ako úspešne napreduje podľa plánu.“

Mykol som plecami.

„Teda,“ pokračoval chlapík „náš hon na ovcu sa blíži ku koncu. Vďaka mojej kalkulácii a vašej nevinnosti. Mám ju. Je to tak?“

„Vyzerá to tak,“ povedal som. „Čaká tam na vás. Povedal, že presne o dvanástej tam máte schôdzku.“

Obaja sme sa pozreli na hodinky. Desať hodín štyridsať minút.

„Už by som mal ísť,“ povedal chlapík. „Nechcem ho nechať čakať. Vy sa môžete zviesť dole džípom, ak chcete. A tu je vaša odmena.“

Chlap vybral z náprsného vrecka šek a podal mi ho. Strčil som ho do vrecka, a ani som sa naň nepozrel.

„Nechcete si ho skontrolovať?“

„To nie je potrebné.“

Chlap sa pobavene zasmial. „Príjemne sa s vami pracovalo. A mimochodom, váš kolega firmu zatvoril. To je škoda. Mal sľubnú budúcnosť. Reklamný priemysel sa bude naďalej rozvíjať. Mali by ste sa do toho pustiť sám.“

„Vy musíte byť blázon,“ povedal som.

„Mali by sme sa niekedy stretnúť,“ povedal chlapík a vydal sa pešo k zákrute smerom k vysočine.

„Sardinka sa má dobre,“ povedal šofér, keď ma viezol v džípe dolu. „Je tučnučký.“

Sedel som vedľa šoféra. Zdal sa mi úplne iným človekom, ako keď viedol to obrovské auto. Porozprával mi o Učiteľovom pohrebe a o tom, ako sa postaral o kocúra, ale takmer vôbec som ho nepočúval.

Džíp dorazil k stanici o pol dvanástej. V meste bolo mŕtve ticho. Len jeden starec odhrňal z križovatky sneh a pri ňom chvostom vrtel vychudnutý pes.

„Ďakujem vám pekne,“ povedal som šoférovi.

„Niet za čo,“ povedal. „A mimochodom, pokúsili ste sa Bohu dovolať?“

„Nie, nemal som čas.“

„Od Učiteľovej smrti sa mu neviem dovolať. Čo sa mohlo asi stať?“

„Asi je veľmi zaneprázdnený,“ povedal som.

„Asi to tak bude,“ podotkol šofér. „Majte sa dobre.“

„Dovidenia.“

Vlak odchádzal presne o dvanástej. Na nástupišti nebolo nikoho a vo vlaku boli vrátane mňa iba štyria cestujúci. Po dlhom čase som cítil pri pohľade na ľudí úľavu. Nech už je

to akokoľvek, ale podarilo sa mi vrátiť do sveta živých bytostí. Aj keď je to svet priemernosti, naplnený nudou, je to predsa len môj svet.

Pochutnával som si na čokoláde, keď vtom vlak zapískal na odchod. Keď dopískal a pripravil sa na odchod, v diaľke som začul výbuch. Ihneď som otvoril okno a vystrčil von hlavu. O desať sekúnd sa ozval druhý výbuch. Vlak sa pohol. Po troch minútach som v smere kužeľovitého vrchu zazrel stúpať čierny dym.

Dym som pozoroval tridsať minút, kým vlak nezahol do pravej zákruty.

Epilóg

„Je po všetkom,“ povedal Doktor Ovečka. „Je po všetkom.“

„Áno, je po tom,“ povedal som.

„Mal by som sa vám odvd'ačiť.“

„Prišiel som o veľa vecí.“

„Nie,“ pokrútil Doktor Ovečka hlavou. „Život máte ešte pred sebou.“

„Bude to tak,“ odpovedal som.

Keď som odchádzal z miestnosti, Doktor Ovečka si položil tvár na stôl a hlasno plakal. Všetok čas, ktorý strávil hľadaním, vyšiel navnivoč. Obral som ho o všetko. Nebolo mi do konca jasné, či to bolo správne, alebo nie.

„Niekam odišla,“ povedal smutne manažér hotela Delfín. „Nepovedala mi, kam ide. Zdala sa akási chorá.“

„To je v poriadku,“ povedal som.

Vyzdvihol som si batožinu a ubytoval som sa v izbe, z ktorej bol výhľad na tú nepochopiteľnú firmu. Ženu s veľkým prsami som nevidel. Dvaja mladí pracovníci pracovali za stolmi a fajčili. Jeden čítal, ten druhý pravítkom čosi kreslil na obrovský papier. Asi preto, že tam žena s veľkými prsami nebola, firma sa mi zdala úplne iná. Len skutočnosť, že som nevedel zistiť, čím sa zaoberajú, bola tá istá. O šiestej hodine všetci odišli a v budove zavládla tma.

Zapol som televízor a pozrel si správy. O výbuchu v horách sa v správach nezmienili. Ale nebol ten výbuch predsa len včera? Kde som bol celý jeden deň? Ako som ho strávil? V hlave som mal zmätok.

V každom prípade ten deň nejako prešiel.

Takto sa mi deň po dni podarí vzdialiť sa od mojej pamäti, až kým čoskoro opäť nezačujem v tme vzdialené hlasy.

Vypol som televízor a ľahol som si v topánkach na posteľ. A celkom osamotený som hľadel na flákatý strop. Škvryny na stropce mi pripomenuli osoby dávno zosnulé.

Vďaka neónovému svetlu sa menila farba izby. Pri uchu mi tikali hodinky. Zložil som ich z ruky a hodil na zem. Trúbenie áut prichádzalo v jemných vlnách, ktoré sa kopili jedna na druhú. Pokúsil som sa spať, ale nemohol som. Nedá sa spať, keď človeka tlačí nevysvetliteľný pocit.

Obliekol som si sveter, vyšiel na ulicu a vkročil som do prvej diskotéky, ktorá mi padla do oka. Dal som si tri dvojité whisky s ľadom a počúval som nonstop soul, ktorý tam hrali. Začal som si pripadať normálne. Musel som sa vrátiť do normálnych koľají. Všetci odo mňa očakávali, že budem normálny.

Keď som sa vrátil do hotela Delfín, vo vestibule som našiel trojprstého manažéra, ako pozerá v televízii posledné správy.

„Odchádzam zajtra ráno o deviatej,“ povedal som.

„Vraciate sa do Tokia?“

„Nie,“ odpovedal som. „Predtým ešte musím niekam zájsť. Zobuďte ma, prosím, o ôsmej.“

„V poriadku.“

„Ďakujem vám za všetko.“

„Nemáte za čo,“ povzdychol si manažér. „Otec nechce jesť. Keď to takto pôjde, tak zomrie.“

„Je zarmútený.“

„Ja viem,“ povedal smutno manažér. „Ale mne nikdy nič nepovie.“

„Časom sa pozbiera,“ povedal som.

Na druhý deň som obedoval už v lietadle. Letel som na letisko Haneda a odtiaľ som opäť vzlietol. Po ľavej strane sa lesklo more.

Jay šúpал zemiaky ako vždy. Mladá brigádnička vymieňala vo vázach vodu a utierala stoly. V porovnaní s Hokkaidom tu bola ešte stále jeseň. Vrchy, na ktoré bol výhľad z Jayovho baru, boli krásne sfarbené. Už predtým než bar otvoril, som sedel za barovým pultom a pil pivo. Jednou rukou som lúskal búrské oriešky. Ich škrupiny príjemne pukali.

„Len veľmi ťažko zoženieš búrské oriešky, ktoré tak pekne pukajú,“ povedal Jay.

„Hm,“ súhlasil som prežúvajúc.

„Budeš mať niekedy opäť dovolenku?“

„Odišiel som z práce.“

„Odišiel?“

„Je to na dlhé rozprávanie:“

Jay dokončil šúpanie zemiakov, opláchol ich vo veľkom cedidle a vysušil. „A čo budeš robiť?“

„Neviem. Mám nejaké peniaze z odstúpného a z predaja môjho podielu vo firme. Nič mimoriadne. A potom ešte toto.“

Vybral som z vrečka šek, podal som ho Jayovi, a ani som sa naň nepozrel. Jay si ho prezrel a pokrútil hlavou.

„Úžasné peniaze. Neuveriteľné.“

„Ako vravíš.“

„No je to dlhé rozprávanie, však?“

Zasmial som sa. „Nechám ho u teba v úschove. Daj ho do bezpečnostnej skrinky, ktorú tu máš.“

„Ale kde by som tu mal bezpečnostnú skrinku?“

„Tak ho daj do pokladne.“

„Uschováam ho v banke,“ povedal ustarostene Jay. „Čo s ním zamýšľaš robiť?“

„Jay, určite to stálo veľa, sem sa s obchodom presťahovať.“

„To teda stálo.“

„Máš dlhy?“

„To mám, a poriadne.“
 „Bude ti ten šek na splatenie dlhov stačiť?“
 „Áno, a ostanú aj nejaké drobné, ale...“
 „A čo tak Krysu a mňa vziať za spoločníkov do obchodu? Účasť na zisku alebo úroky nás nezaujímajú. Budeme partneri len menom.“
 „To nemôžem urobiť.“
 „Ale môžeš. Chcem od teba len to, aby si nás prichýlil, keď sa Krysa alebo ja dostaneme do problémov.“
 „A doteraz to nebolo tak?“
 S pohárom piva v ruke som sa uprene zahľadel na Jaya.
 „Ja viem, ale ja to takto chcem.“
 Jay sa zasmial a šek si vložil do vrečka na zástere. „Ešte si pamätám, ako si sa prvýkrát opil. Pred koľkými rokmi to bolo?“
 „Pred trinástimi.“
 „Už to bolo tak dávno.“
 Jay mi tridsať minút rozprával staré príbehy, čo bolo nezvyčajné. Hostia sa začali trúsiť a ja som vstal na odchod.
 „Len teraz si prišiel,“ povedal Jay.
 „Dobre vychované dieťa neostáva dlho,“ odvetil som.
 „Stretol si sa s Krysom?“
 S oboma rukami na pulte som sa zhlboka nadýchol.
 „Stretol.“
 „Aj to je na dlhé rozprávanie?“
 „Také dlhé rozprávanie si v živote ešte nepočul.“
 „Nemôžeš ho skrátiť?“
 „Keď ho skrátim, stratí zmysel.“
 „Má sa dobre?“
 „Áno, chcel sa s tebou stretnúť.“
 „Myslíš si, že sa s ním niekedy stretnem?“
 „Určite. Ved' je tvojím obchodným partnerom. Tie peniaze sme zarobili spolu s Krysom.“
 „To som rád.“
 Zoskočil som z barovej stoličky a nostalgicky som do seba vdýchol atmosféru v bare.

„A mimochodom, ako partner by som tu chcel mať hrací automat a hraciu skrinku.“

„Do tvojej ďalšej návštevy ich budeme mať.“

Kráčal som popri rieke až k jej ústiu. Sadol som si na posledných päťdesiat metrov pláže a dve hodiny som plakal. Nikdy predtým som tak neplakal. Po dvoch hodinách plaču som bol schopný sa opäť postaviť na nohy. Síce som nevedel, kam pôjdem, ale aj tak som vstal a oprášil si z nohavíc piesok.

Deň sa skončil. Keď som sa pustil do kroku, za chrbtom som začul dunenie vln.

Vnútorňý rytmus súčasnej japonskej prózy

Po druhej svetovej vojne prešlo Japonsko vývojom, ktorý zasiahol všetky sféry jeho spoločnosti. Vďaka tomuto vývoju sa eliminoval rozdiel medzi Japonskom a Západom, mestami a vidiekom, vzdelanými vrstvami japonskej spoločnosti a jej menej vzdelaným obyvateľstvom. Japonsko sa po ukončení procesu západného spôsobu industrializácie stalo moderným štátom. Za prelomový sa neskôr považuje aj rok 1964, keď sa uskutočnili v Tokiu olympijské hry, zjavil sa superexpres a vybudoval sa systém diaľnic.

Zmeny v spoločnosti sa odrazili aj v literatúre. Povojnová literatúra sa odvíja od japonskej tradície a charakterizuje ju formálna krása. Novodobá literatúra už reaguje na život v industrializovanej spoločnosti, v ktorej prevláda masová produkcia. K predstaviteľom súčasnej japonskej literatúry patria: Rjú Murakami, Haruki Murakami a Banana Jošimotová. Títo autori vyrastali v šesťdesiatych rokoch, ktoré ich značne ovplyvnili. Hoci príbehy sa odohrávajú v Japonsku, ich čitateľmi nie sú iba mladí Japonci, ale mládež na celom svete. Vďaka týmto autorom je dnes japonská literatúra vo svete oveľa populárnejšia ako pred tridsiatimi alebo štyridsiatimi rokmi.

Rjú Murakami (nar. 1952) debutoval dielom *Takmer priesvitná modrá* (Almost Transparent Blue), ktoré roku 1976 získalo Cenu literárneho časopisu Gunzô, udeľovanú mladým talentom, a Cenu Akutagawa. Roku 1980 vyšli *Deti z úschovne batožín* (Coin Locker Babies) a roku 1987 *Fašizmus v láske a vo fantázii* (Fascism in Love and

Fantasy). Dôležitou črtou jeho diela je experimentálne ničenie spoločnosti, neustály odpor a vzdor voči nej.

Banana Jošimotová (nar. 1964) získala svojou knihou *Kuchyňa* (Kitchen) roku 1987 cenu časopisu Kaien pre mladých spisovateľov. K ďalším jej prácam patria *V spánku* (Asleep), *Cugumi* (Tsugumi) a *Amrita* (Amrita). Príbehy tejto autorky charakterizuje nežnosť, ľahkosť, samota a jednoduchá krása.

Haruki Murakami (nar. 1949) je najpopulárnejší súčasný japonský autor v zahraničí. Jeho tvorba je značne ovplyvnená americkou kultúrou a často sa považuje za postmodernú. Spisovateľove príbehy sú zmesou surrealistických prvkov, záhad, nostalgie a svojského ľahkého humoru, ktoré zjednocuje spontánnosť, pocit prenikavej túžby a straty.

Spontánnosť a rytmickosť Murakamiho diela súvisia s autorovým vzťahom k džezovej hudbe, v rokoch 1974 – 1981 bol majiteľom džezového klubu v Tokiu. Haruki Murakami je presvedčený, že práve milovaná džezová hudba ho obdarila rytmom, ktorý nachádzame aj v jeho tvorbe. Prítomnosť vnútorného rytmu umožňuje Murakamimu písať spontánne, improvizovať a nechať sa unášať dielom tak, akoby bol len jeho čitateľom, a nie tvorcom.

Miestami jeho dielo hraničí s halucináciami, ktoré okoreňujú surrealistické prvky a nevysvetlené tajomstvá. Murakamiho knihy sú ako labyrinty. Všetko sa v nich javí dôverne známe, ale nikdy takým nie je. Pri prechádzkach jeho labyrintmi sa čitateľa zmocňujú pocity osamelosti a túžby. Podobné pocity prevládajú aj u protagonistov jeho diel, ktorí žijú v spoločnosti s materiálnym nadbytkom, ale zároveň uprostred duševnej prázdnoty a zmätku. Spoločnosť im neponúka žiadnu osobnú spokojnosť a oni cítia, že ľudské hodnoty sa stali irelevantnými. Murakamiho protagonisti sú zväčša samotári, vzdialení od čajového obradu a bojových umení, od tradičných prvkov japonskej zenovej kultúry, a zároveň od súčasnej slepej oddanosti

zamestnaníu a skupinovému spôsobu existencie. Chýba im disciplína, formálnosť a rituál. Pracujú vtedy, keď sa im zachce, robia si, čo chcú, vychutnávajú si radosti a zároveň bolesti, ktoré život prináša. Práve táto sloboda, ktorú Murakamiho diela ponúkajú, je tým, vďaka čomu sa spisovateľova tvorba stala populárnou medzi mladými ľuďmi v Japonsku i vo svete. Dnešní mladí Japonci túžia po slobodnom živote bez potreby spoluúčasti na skupinovom spôsobe života, aký charakterizuje japonskú kultúru. Netúžia však existujúci systém zmeniť a všetko postaviť na hlavu. Chcú sa len nezávisle pretĺkať životom, žiť z jedného dňa na druhý. Medzi Murakamiho postavami sa nenájde meravý aristokrat Džuničira Tanizakiho, trpiaci mládenec Jukia Mišimu ani citlivý hrdina z dielne Jasunariho Kawabatu, ktorí sú predchodcami tohto autora.

Snahou o slobodný život a útekem od tradícií Japonska je poznačený aj život samotného Harukiho Murakamiho. Narodil sa v Kjóte v roku 1949, ale vyrastal v Kóbe. Jeho otec pochádzal z rodiny budhistického kňaza a bol učiteľom literatúry na strednej škole. Mladý Murakami sa veľmi skoro odvrátil od kultúry a tradícií svojich predkov, ktoré ho obkolesovali. Záujem o japonskú literatúru neprejavil takmer vôbec. Priťahovali ho diela európskych autorov: Balzaca, Čechova, Dostojevského a Dickensa. Neskôr to boli F. Scott Fitzgerald, Raymond Chandler a Kurt Vonnegut.

Murakami sa neodvrátil len od literatúry svojej krajiny, ale aj od spôsobu života v nej. Odmietol sa zaradiť k vrstve úradníkov verne pracujúcich celý život v tej istej firme alebo kancelárii. Spolu so svojou manželkou si roku 1974 otvorili v Tokiu džezový klub, ktorý nazval *Peter Cat* podľa svojej obľúbenej mačky. Majiteľom klubu bol sedem rokov. Od roku 1986 do roku 1995 žil striedavo s manželkou v Taliansku, Grécku a v Spojených štátoch. Tu pôsobil na univerzitách v Princetone, Berkley a Tufts. Po útoku sekty Óm Šinrikjó na tokijské metro sa v roku 1995 vrátil do Japonska.

Murakami debutoval románom *Počúvaj spev vetra* (Hear the Wind Sing, 1979). Dielo dostalo cenu Gunzô, udeľovanú mladým talentom. Ďalšie ocenenie, Literárnu cenu Noma pre nových autorov, ktorá sa udeľuje každý rok, získal jeho román *Hon na ovcu* (Wild Sheep Chase) v roku 1982. Nasledovali ďalšie diela: *Krutá krajina zázrakov a koniec sveta* (Hard-Boiled Wonderland and the End of the World, 1985), *Nórsky les* (Norwegian Wood, 1987), dielo pomenované podľa jednej z piesní skupiny Beatles, *Tancuj, tancuj, tancuj* (Dance Dance Dance, 1988), *Na juh od hraníc a západne od Slnka* (South of the Border, West of the Sun, 1992), *Kronika kukučkových hodín* (Wind-up Bird Chronicle, 1994 – 1995), *Miláčik Sputnik* (Sputnik Sweetheart, 1999) a *Kafka na brehu* (Kafka on the shore, 2003). Okrem románov napísal Murakami aj príbehy, ktoré vyšli v zbierkach *Stratený slon* (The Elephant Vanishes, 1993) a *Po otrasoch* (After the Quake, 2000).

Okrem beletrie sa venuje aj literatúre faktu. Po útoku na tokijské metro 20. marca v roku 1995, pri ktorom sfanatizovaná skupina Óm Šinrikjó použila jedovatý plyn sarin a otráвила nevinných ľudí na ceste do práce, uskutočnil s obeťami, ktoré útok prežili, a s členmi tohto náboženského kultu stovky rozhovorov, ktoré spracoval v knihe *Podzemie* (Underground) v rokoch 1997 a 1998. *Podzemie* získalo v roku 1999 Cenu Takea Kuwabaru.

Okrem spomínaných ocenení získal Haruki Murakami aj ďalšie. V roku 1985 to bola Literárna cena Tanizaki, japonský ekvivalent Pulitzerovej ceny, za dielo *Krutá krajina zázrakov a koniec sveta* a neskôr v roku 1995 Literárna cena Jomiuri za *Kroniku kukučkových hodín*.

Haruki Murakami je aj vášnivým prekladateľom diel z angličtiny do japončiny. Preložil diela F. Scotta Fitzgeralda, Raymonda Carvera, Johna Irvinga, Trumana Capota, Paula Therouxa, Billa Crowa, Grace Paleyovej, Tima O'Briena, J. D. Salinger, Mikala Gilmora, Ursuly Le Guinovej a Chrisa Van Allsburga.

Hon na ovcu je Murakamiho tretou knihou. Od predchádzajúcich dvoch diel sa odlišuje tým, že to je príbeh, a nielen zbierka fragmentov, ako boli *Počúvaj spev vetra* a *Hrací automat* (Pinball, 1973). Protagonistom tohto nadprirodzeného a fantastického príbehu je mladý, rozvedený muž, ktorého úlohou je nájsť zvláštnu ovcu s hviezdou na chrbte. Hoci dostane k dispozícii obrovské množstvo finančných prostriedkov, na jeho melancholickej nálade peniaze nič nezmenia. Pred bohatstvom, ponukami a zároveň hrozbami vplyvného Učiteľovho tajomníka uprednostní svoje ideály a slobodu, ktorých sa dnes mnohí mladí ľudia kvôli kariére a peniazom ľahko vzdávajú. Dielo je zamyslením sa nad šesťdesiatymi rokmi, keď ľudia boli ešte masovo ochotní urobiť niečo pre udržanie svojich ideálov. *Hon na ovcu* sa zmocní čitateľovej mysle neuveriteľným spôsobom a udomácní sa v nej tak, ako to urobila tajomná ovca s hviezdou na chrbte s myslou vplyvného Učiteľa. *Hon na ovcu* nedal spať ani samotnému Murakamimu, ktorý neodolal pokušeniu a protagonistov o šesť rokov neskôr oživil a vyzval opäť do tanca v pokračovaní príbehu s názvom *Tancuj, tancuj, tancuj*.

Lucia Kružlíková

Obsah

ČASŤ PRVÁ – 25. NOVEMBER 1970	5
1. Piknik v stredu poobede	7
ČASŤ DRUHÁ – JÚL 1978	15
O šesťnástich krokoch	17
Jej zmiznutie, zmiznutie fotografií, zmiznutie spodničky	24
ČASŤ TRETIA – SEPTEMBER 1978	29
Veľrybí penis a žena s tromi zamestnaniami	31
Sprístupnené uši	45
Viac o sprístupnených ušiach	46
ČASŤ ŠTVRTÁ – HON NA OVCU I	51
Tajomný chlap – úvod	53
Tajomný chlap	59
„Učiteľ“	65
Počítanie oviec	69
Auto a jeho šofér	73
Svet červov?	76
ČASŤ PIATA – LIST OD KRYSU A SPOMIENKY	81
Krysov prvý list s pečiatkou z 21. decembra 1977	83
Druhý Krysov list s pečiatkou z? mája 1978	88
Pieseň sa skončila	93
Popíja Slaného psa a rozpráva o dunení vln	103
ČASŤ ŠIESTA – HON NA OVCU II	113
Tajomný príbeh tajomného chlapa	115
Tajomný príbeh tajomného chlapa pokračuje	124
Auto a jeho šofér	136
Koniec leta a začiatok jesene	140
15 000	144
Piknik v nedeľu poobede	149

Obmedzený a húževnatý spôsob rozmýšľania	156
Sardinkino narodenie	162
ČASŤ SIEDMA – DOBRODRUŽSTVO V HOTELI DELFÍN	171
Premiestnenie ukončené v kine a smer hotel Delfín	173
Doktor Ovečka na scéne ...	184
Doktor Ovečka, veľa toho zje, veľa toho povie	195
Zbohom, hotel Delfín	210
ČASŤ ÔSMA – HON NA OVCU III	213
Narodenie, rozvoj a pád mesta Džunitaki	215
Ďalší úpadok mesta Džunitaki	225
Noc v Džunitaki	241
Nešťastná zákruta	244
Jej odchod z vrchov a pocit hladu	262
Objav v garáži a myšlienky uprostred pastviny	265
Baranov príchod	269
Vietor a jeho zvláštne cesty	277
Veci, ktoré v zrkadle vidno, a veci, ktoré nevidieť	289
Čas plynie	296
Ľudia žijúci v tme	298
Krysa, ktorý natiahol hodiny	303
Zelené a červené káble a zamrznuté čajky	310
Návrat do nešťastnej zákruty	312
Stretnutie o dvanástej hodine	314
EPILÓG	318
VNÚTORNÝ RYTMUS SÚČASNEJ JAPONSKEJ PRÓZY.	323

Haruki Murakami
HON NA OVCU

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
ako 47. zväzok edície MM.

Z japonského originálu Haruki Murakami: Hitsuji o meguru
boken,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Kodansha, Tokio, 1982,
preložila Lucia Kružlíková.

Editorka Mária Štefánková
Zodpovedná redaktorka Katarína Jošticová
Výtvarný redaktor Ladislav Donauer
Obálku navrhol Oleg Kolomijec
Sadzba a tlač Svornosť, a. s., Bratislava

10 987654321
ISBN 80-7145-853-8